

งานของรัฐบาล อานันท์ ปันยารชุน

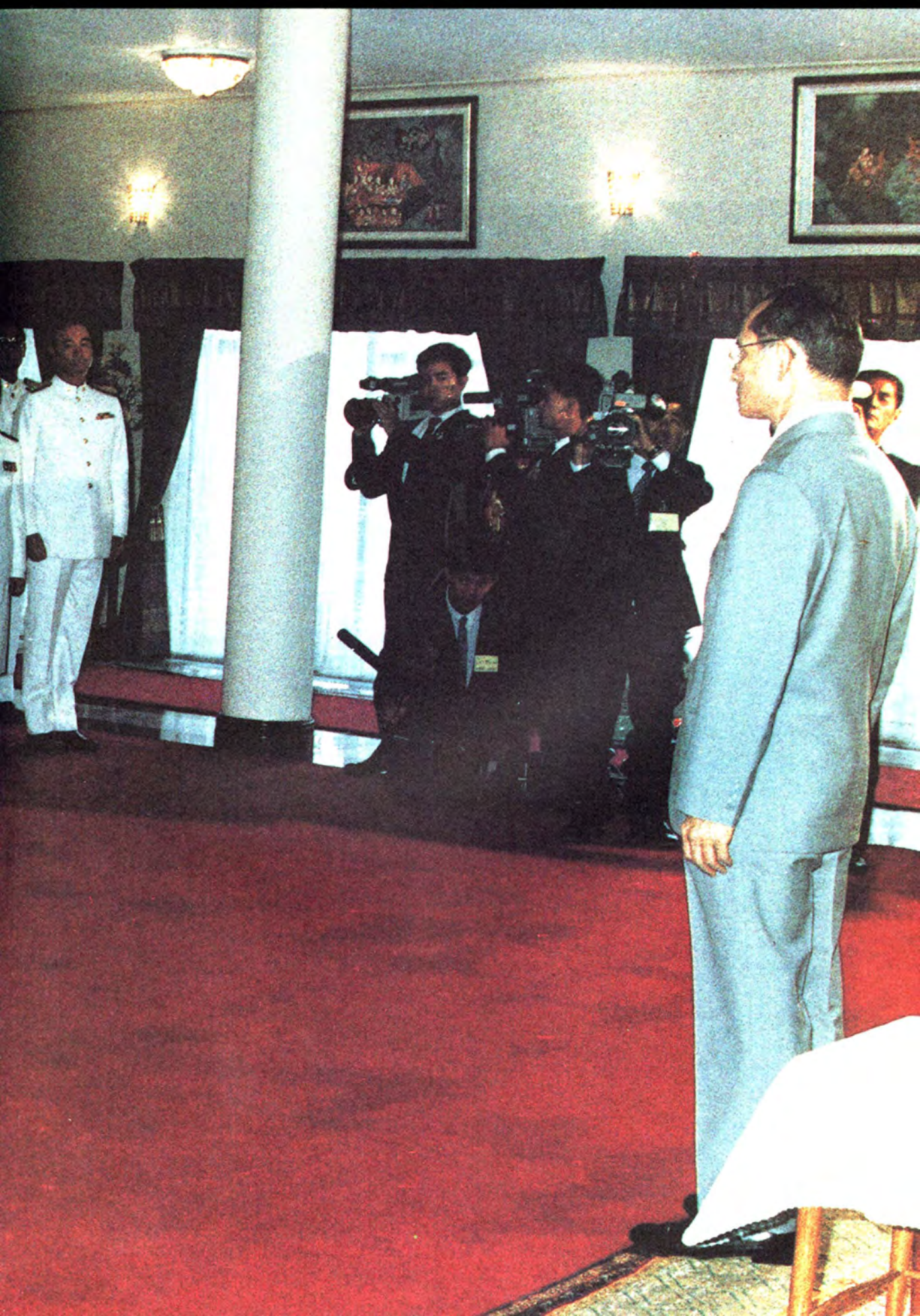
งานของรัฐบาล อานันท์ ปันยารชุน

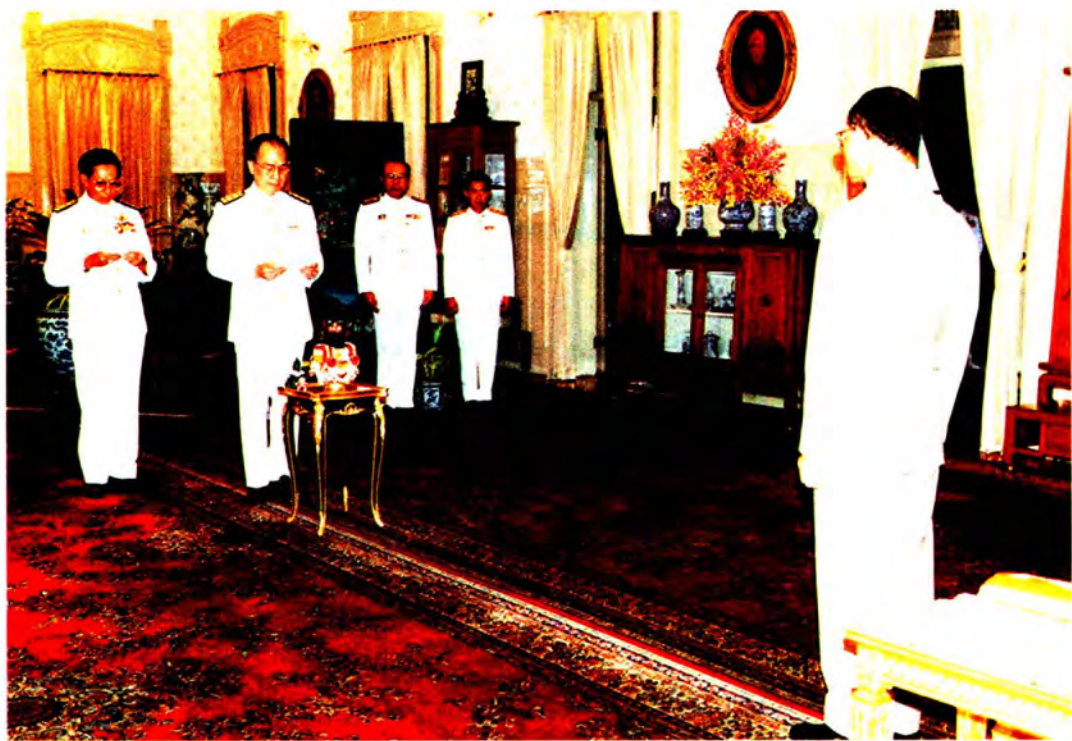
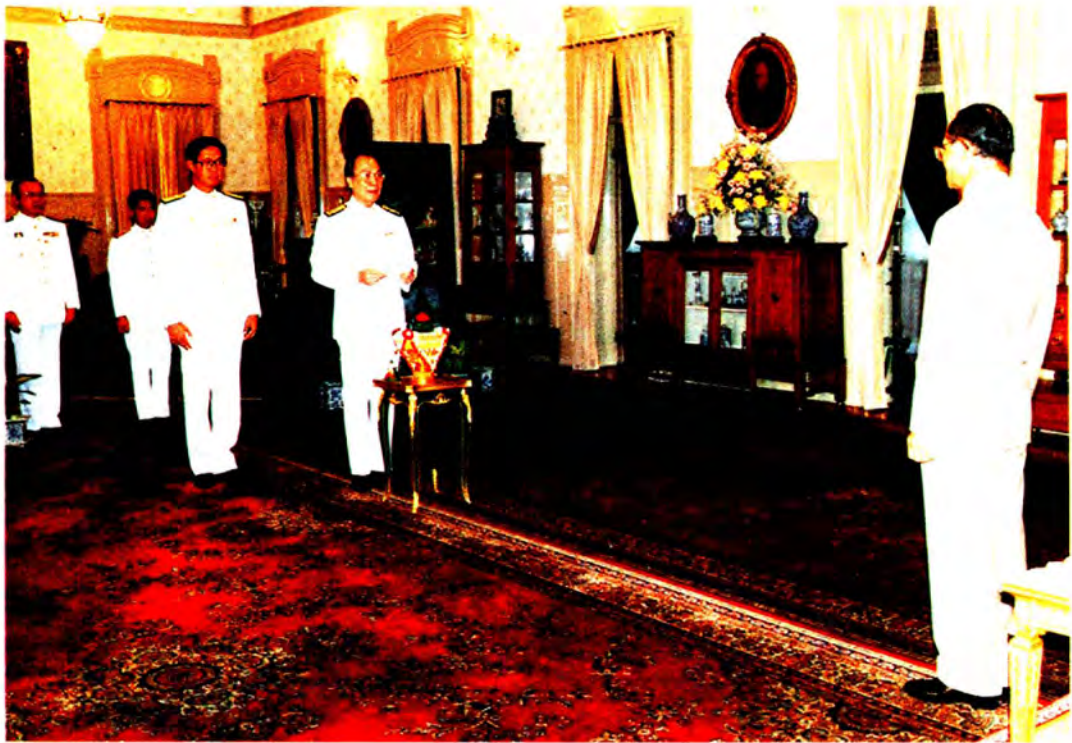
พิมพ์ที่รัฐบาล

ภาพโปรดเกล้าฯ พระราชทาน

“

ข้าพระพุทธเจ้า นายอานันท์ ปันยารชุน
ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดี
ต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
เพื่อประโยชน์ของประเทศ และประชาชน

”

นายกรัฐมนตรีและรองนายกรัฐมนตรี

นายอานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

นายเสนาะ อุณาคุล
รองนายกรัฐมนตรี

พลตำรวจเอก เภา สารสิน
รองนายกรัฐมนตรี

นายมีชัย ฤชุพันธุ์
รองนายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

หม่อมราชวงศ์ เกษมสโมสร เกษมศรี
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

นายไพจิตร เอื้อทวีกุล
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

นายมีชัย วีระไวทยะ
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

นางสายสุรี จุติกุล
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

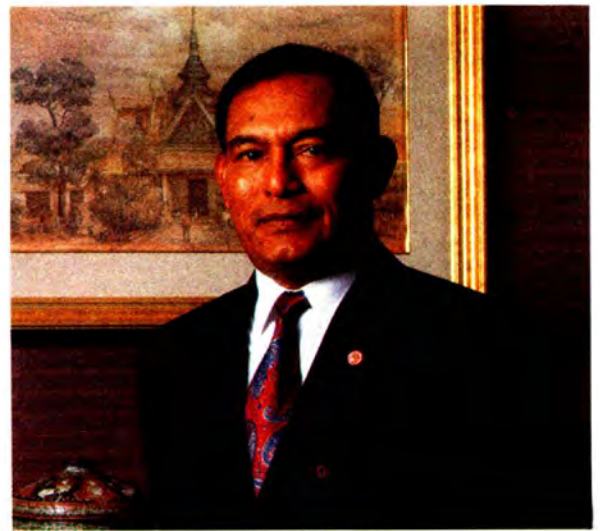
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเรือเอก ประพัฒน์ กฤษณจันทร์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลอากาศเอก พิเศษ ศาสลิคุต
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก วิมล วงศ์วานิช
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

นายสุธี สิงห์เสน่ห์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

นายวิรพงษ์ รามางกูร

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

นายอาสา สารสิน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

นายวิเชียร วัฒนคุณ

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายอนันต์ อภาภิรม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายอาชวี เตาลานนท์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายโมสิต บันเปียมรัชฎ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

นายอนุช ประจวบเหมาะ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

พลเอก วิโรจน์ แสงสนิท
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

หม่อมหลวง เชียงชาญ กำภู
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

พลอากาศเอก สุเทพ เทพรักษ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

นายอมเรศ ศิลลาอ่อน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

หม่อมราชวงศ์ ปรีดิยาธร เทวกุล
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

พลเอก อิศระพงษ์ หนุณภักดี
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

พลอากาศเอก อนันต์ กลินทะ
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

พลเรือเอก วิเชษฐ การุณยวนิช
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

นายเจริญจิตต์ ณ สงขลา
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

นายประภาศน์ อวยชัย
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการพลังงาน

นายสง่า สรรพศรี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นายก้อ สวัสดิพานิชย์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นายสมชัย วุฒิปรีชา
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

นายไพโรจน์ นิงสานนท์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

นายอรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

นายสีปพนธ์ เกตุทัต
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

นายวีระ สุลังกรกาญจน์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

นายเกษม สุวรรณกุล
รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

สารบัญ

ส่วนที่ 1 บทนำ.....	29
1. คำนำ	
2. ก่อนจะเป็นรัฐบาลอานันท์	
3. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี	
ส่วนที่ 2 การดำเนินงานของรัฐบาล.....	43
1. สรุปการดำเนินงานของรัฐบาล	
1. การพัฒนาการเมืองและการบริหาร	
2. การป้องกันประเทศและความมั่นคง	
3. การดำเนินงานด้านต่างประเทศ	
4. การพัฒนาเศรษฐกิจ	
5. การพัฒนาสังคม	
6. ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม	
7. การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
2. การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายปี 2535 และแนวนโยบายงบประมาณ ปี 2536	
3. คำกล่าวขอบคุณสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	
ส่วนที่ 3 วิธีการบริหารของอานันท์ บันยารชุน.....	143
1. นโยบายการบริหารทั่วไป	
2. การดำเนินงานของคณะกรรมการกลั่นกรอง	
ส่วนที่ 4 แนวคิดและความในใจของนายกรัฐมนตรีคนที่ 18.....	157
● ความรู้สึกที่ได้เป็นนายกฯ	
● เบื้องหลังการจัดตั้ง ครม.	
● แนวคิดในการเลือก ครม.	
● รสข. มีบทบาทแค่ไหน	
● นโยบายแรกที่อยู่ในใจ	
● บริหารแบบเอกชนหรือไม่	
● คำว่าโปร่งใส คืออะไร	
● การเจรจาโทรศัพท์ 3 ล้านเลขหมาย	
● วิกฤตการณ์ตุลาการ	
● นโยบายด้านต่างประเทศ	
● เขตการค้าเสรีอาเซียน	
● เศรษฐกิจเสรีจริงหรือไม่	
● สนใจแต่เรื่องอุตสาหกรรมจริงหรือไม่	
● อานันท์กับการพัฒนาชนบท	
● การปฏิรูประบบราชการ	
● ปัญหาเยาวชนไทย	
● การวางรากฐานประชาธิปไตย	
● อัศวินม้าขาวไม่เคยมี	
ภาคผนวก.....	195
1. สุนทรพจน์ ในงานเลี้ยงอาหารค่ำครบรอบ 50 ปี สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย	
2. สุนทรพจน์ในงานเลี้ยงอาหารค่ำ จัดโดย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	
3. บทความ "ผู้ดี"	
4. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 5/2535 ลงวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2535	

บทนำ

1

คำนำ

2

ก่อนจะเป็นรัฐบาลอำนาจ

3

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

นายอานันท์ ปันยารชุน เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2534 หลังจากมีการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินโดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 และมีพระบรมราชโองการประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรพุทธศักราช 2534 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม ปีเดียวกัน ดังนั้นหากนับถึงวันที่ 22 มีนาคม 2535 อันเป็นวันเลือกตั้งทั่วไปเพื่อนำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาลใหม่ตามระบอบประชาธิปไตย ก็อาจจะกล่าวได้ว่า นายอานันท์ ปันยารชุน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครบ 1 ปี กับ 20 วัน โดยประมาณ

ตลอดระยะเวลา 1 ปีเศษ ที่เข้ามาบริหารประเทศ รัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน ได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และหลังจากนั้นก็ได้ปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง มีผลงานที่สามารถรวบรวมได้ดังรายละเอียดโดยสังเขปที่จะปรากฏในหนังสือเล่มนี้ และที่จะออกตามมาอีกเล่มหนึ่งในไม่ช้า

วัตถุประสงค์ที่สำคัญยิ่งของการจัดทำหนังสือ “งานของรัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน” ทั้ง 2 เล่มนี้ ก็เพื่อที่จะรวบรวมผลการดำเนินงานของรัฐบาลไว้ในที่เดียวกัน ตลอดจนเพื่อประโยชน์ในการศึกษา วิเคราะห์ และเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบว่า ตลอดเวลา 1 ปี ที่บริหารประเทศนั้น รัฐบาลได้ดำเนินการในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติมากน้อยเพียงใด ขณะเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการบริหารงานในเชิงเปรียบเทียบ ระหว่างคณะผู้บริหารประเทศชุดต่างๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ดังนั้น ในการจัดทำหนังสือรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาลชุดนี้ จะได้นำแนวคิด ตลอดจนวิธีบริหารงานของ นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี ซึ่งมีความแปลกใหม่หลายประการมารวบรวมไว้ด้วย

สำหรับหนังสือเล่มแรก คือ เล่มนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นการรวบรวมผลงานตามโครงการต่างๆ ที่เสนอผ่านคณะรัฐมนตรีเป็นหลัก ส่วนในเล่มที่สอง จะเน้นถึงผลการดำเนินงานของแต่ละกระทรวง ซึ่งจะรวมถึงงานหลายประการ

ที่ริเริ่มและปฏิบัติในระดับกระทรวง แต่มิได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเอาไว้ด้วย เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าที่ละเอียดยิ่งขึ้น

หวังอย่างยิ่งว่าหนังสือ “งานของรัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน” เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป ดังเช่นการจัดทำรายงานผลงานของรัฐบาลทุกชุดที่ผ่านมา

คณะกรรมการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล
มีนาคม 2535

2

ก่อนจะเป็นรัฐบาลอานันท์

1. รัฐบาลของนายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน จัดตั้งขึ้นตามความในธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 หลังจากที่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ นำโดย พลเอก สุรยุทธ์ อภิบาล ได้ยึดอำนาจการปกครอง เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 และต่อมาได้ประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม ปีเดียวกัน โดยมีสาระสำคัญ ให้จัดตั้งรัฐบาลขึ้นคณะหนึ่งเพื่อบริหารประเทศ และให้สภารักษาความสงบเรียบร้อย ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนให้มีสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่ในการพิจารณาร่างกฎหมายต่าง ๆ ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ

2. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2534 และต่อมาในวันที่ 6 มีนาคม 2534 ก็ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีรวม 34 ราย ดังมีรายนามต่อไปนี้

- นายเสนาะ อุณากร
- รองนายกรัฐมนตรี
- พลตำรวจเอก เกา สารสิน
- รองนายกรัฐมนตรี
- นายมีชัย ฤชุพันธุ์
- รองนายกรัฐมนตรี
- หม่อมราชวงศ์ เกษมสโมสร เกษมศรี
- รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- นายไพจิตร เอื้อทวีกุล
- รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- นายมีชัย วีระไวทยะ
- รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ต่อมาภายหลังได้มีการแต่งตั้งรัฐมนตรีเพิ่มเติมอีก 2 ท่าน คือ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ หม่อมราชวงศ์ ปรีดิยาธร เทวกุล และ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย นายเจริญจิตรดี ณ สงขลา ตามลำดับ

- นางสายสุรี จุติกุล
- รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- พลเรือเอก ประพัฒน์ กฤษณจันทร์
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- พลเอก วิมล วงศ์วานิช
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
- พลอากาศเอก พิเศษฐ์ ศาสลิกุต
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
- นายสุธี สิงห์เสน่ห์
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
- นายวิโรจน์ รามางกูร
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
- นายอาสา สารสิน
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
- นายวิเชียร วัฒนคุณ
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
- นายอาณัติ อภาภิรม
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- นายอาชว์ เตาลานนท์
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- นายโมลิต ปันเปี่ยมรัษฎ์
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- นายอนุกุล ประจวบเหมาะ
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
- หม่อมหลวง เชียงชาญ กำภู
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
- พลเอก วิโรจน์ แสงสนิท
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
- พลอากาศเอก สุเทพ เทพพิทักษ์
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
- นายอมเรศ ศิลอ่อน
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
- ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์

พลเอก อิศระพงษ์ หนูนุกัถติ
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
 พลอากาศเอก อนันต์ กลินทะ
 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
 พลเรือเอก วิเศษฐ การุณยานิช
 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
 นายเจริญจิตต์ ณ สงขลา
 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
 นายประภาศน์ อวยชัย
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
 นายสง่า สรรพศรี
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์
 เทคโนโลยีและการพลังงาน
 นายก่อ สวัสดิ์พาณิชย์
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
 นายสมชัย วุฒิปรีชา
 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
 นายไพโรจน์ นิงสานนท์
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
 นายอรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ
 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
 นายสิปพนนท์ เกตุทัต
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
 นายวิระ สุตังกรกาญจน์
 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
 นายเกษม สุวรรณกุล
 รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

3. คณะรัฐมนตรีได้เดินทางเข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์
 ปฏิญาณต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ พระตำหนัก
 ภูพิงค์ราชนิเวศน์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2534 มีใจความว่า
 “ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า
 ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะ
 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของ

ประเทศและประชาชน” หลังจากนั้น ก็เข้าปฏิบัติภารกิจตาม
 กระทรวงต่าง ๆ เป็นระยะเวลาหนึ่ง

4. โดยที่ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร
 พุทธศักราช 2534 กำหนดให้รัฐบาลและสภารักษาความ
 สงบเรียบร้อยแห่งชาติ ปกักษาหรือกันเพื่อร่างนโยบายการ
 บริหารประเทศ และให้รัฐบาลนำนโยบายดังกล่าวแถลง
 ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังนั้น รัฐบาลจึงได้จัดทำร่าง
 นโยบายในเบื้องต้นขึ้น เพื่อปรึกษาหารือกับสภารักษาความ
 สงบเรียบร้อยแห่งชาติ และได้แถลงนโยบายต่อสภานิติ
 บัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2534 (ดังรายละเอียด
 ในบทถัดไป)

5. ต่อมาได้มีพระบรมราชโองการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ
 แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 เมื่อวันที่ 9
 ธันวาคม 2534 และหลังจากนั้น รัฐบาลก็ได้ประกาศวัน
 เลิกตั้งทั่วไปในวันอาทิตย์ที่ 22 มีนาคม 2535 ดังนั้น
 เมื่อนับจากวันแรกที่มีการประชุมคณะรัฐมนตรี คือ วันที่
 11 มีนาคม 2534 จนถึงวันเลิกตั้ง จึงนับได้ว่ารัฐบาลชุด
 นี้มีเวลาบริหารราชการแผ่นดินประมาณ 1 ปี กับ 11 วัน

6. นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี
 คนที่ 18 ของประเทศไทย นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการ
 ปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา และในวันที่ได้รับตำแหน่ง
 เรียบร้อยแล้ว ได้กล่าวกับสื่อมวลชนตอนหนึ่งว่า “ผม
 ทราบดีว่าผมเข้ามาโดยมิได้ผ่านการเลือกตั้ง จึงไม่มีสิทธิ
 ที่จะอ้างเหตุผลใด ๆ ที่จะเป็นข้อยกเว้นสำหรับการบริหารงาน
 ของผม ดังนั้น ผมจึงจะต้องใช้ความพยายามมากกว่าคนอื่น ๆ
 และขอรับปากกับพี่น้องประชาชนว่าจะลงไปสัมผัสกับ
 ปัญหาของประชาชนโดยตรง และจะอุทิศตนในการทำงาน
 ให้มากที่สุด เพราะตระหนักดีว่า รัฐบาลนี้จะมิมีระยะเวลา
 ทำงานไม่มากนัก แต่มีงานต่าง ๆ รออยู่จำนวนมากมาย”

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 4 เมษายน 2534

ท่านประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และ ท่านสมาชิก
ผู้ทรงเกียรติที่เคารพ

ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งให้กระผมเป็นนายกรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 2 มีนาคม พุทธศักราช 2534 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 6 มีนาคม พุทธศักราช 2534 นั้น บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาหารือกับสภาปรึกษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติเพื่อกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินเรียบร้อยแล้ว จึงขอเรียนให้ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติผู้ทรงเกียรติได้ทราบ ดังต่อไปนี้

นโยบายการเมือง

1. รัฐบาลจะเทิดทูนพระมหากษัตริย์ไว้เป็นที่เคารพสักการะอันสูงยิ่ง และจะรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติศาสนาพระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และจะดำเนินการทุกวิถีทางที่จะให้บังเกิดความสุขความเจริญแก่ประชาชนทุกหมู่เหล่า

2. สนับสนุนสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับนโยบายข้างต้นและปรับปรุงกฎหมายเลือกตั้ง กฎหมายพรรคการเมืองและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับแนวทางของรัฐธรรมนูญดังกล่าว

3. ส่งเสริมเผยแพร่ความรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4. จัดให้มีและควบคุมดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม

นโยบายการบริหารราชการและปรับปรุงกฎหมาย

จะปรับปรุงระบบบริหารราชการและกฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพและความคล่องตัว ให้สอดคล้องกับแนวทาง

การพัฒนาประเทศ และให้เกิดผลในทางป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ โดยมีนโยบายดังนี้

1. ดำเนินการปรับปรุงการบริหารราชการ ดังต่อไปนี้

1.1 วางระบบที่จะจำกัดจำนวนข้าราชการและลูกจ้าง พร้อมกับการเพิ่มรายได้และปรับปรุงสวัสดิการ และวางมาตรการให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดขวัญ กำลังใจ

1.2 ปรับปรุงกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและวิธปฏิบัติราชการให้เกิดความรวดเร็ว สามารถกระจายอำนาจและความรับผิดชอบลงสู่ระดับล่างได้และจัดการซ้ำซ้อน ปรับระบบการอนุญาต การอนุมัติหรือการดำเนินการอื่นของข้าราชการและส่วนราชการให้มีหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจน พร้อมทั้งเปิดเผยหลักเกณฑ์และระยะเวลาดังกล่าว ให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อเป็นการขจัดช่องว่างในการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

1.3 ส่งเสริมให้มีมาตรการที่ได้ผลในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ จะดำเนินการปราบปรามผู้กระทำผิดโดยเด็ดขาด และลงโทษผู้ทุจริตอย่างเข้มงวดกวดขัน

1.4 ปรับปรุงโครงสร้างและขั้นตอนการพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การวางแผนให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

1.5 ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับให้มีการกระจายอำนาจการบริหารราชการสู่ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณและการบริการประชาชนโดยดำเนินการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่จังหวัดโดยตรง

1.6 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ และในการให้บริการประชาชน

2. ปรับปรุงระบบกฎหมายให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและวางรากฐานสำหรับการ

พัฒนาในอนาคต โดยมีแนวทางดังนี้

2.1 เปลี่ยนระบบการควบคุมเป็นระบบการกำกับ ติดตามหรือส่งเสริม เว้นแต่กรณีจำเป็นที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

2.2 ปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัยหรือไม่เหมาะสมกับ สภาพการณ์ในปัจจุบันหรือ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศหรือการแข่งขันกันอย่างเสรี หรือที่สร้างขั้นตอนขึ้นโดยไม่จำเป็น

2.3 จัดให้มีกลไกในการพิจารณาปรับปรุงกฎหมาย อย่างเป็นระบบต่อเนื่องและรวดเร็ว

3. ปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมความเป็น ธรรมในสังคมโดยจะดำเนินการออกกฎหมายเกี่ยวกับการ คุ่มครองสิทธิ สวัสดิภาพเด็กและสตรีและกฎหมายคุ้มครอง คนพิการ รวมทั้งกฎหมายและระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการ พัฒนาศักยภาพและสุขภาพของผู้สูงอายุ

นโยบายการป้องกันประเทศ

เพื่อให้การรักษาความมั่นคง เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน และผลประโยชน์ของชาติเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ จึงกำหนดนโยบายการป้องกันประเทศ ดังนี้

1. เสริมสร้างและพัฒนากองทัพให้มีความเข้มแข็งทัน สมัย พร้อมรบและเพียงพอที่จะปฏิบัติภารกิจตามความรับ ผิดชอบ โดยให้สอดคล้องกับสถานการณ์และฐานะทาง เศรษฐกิจของประเทศ

2. ส่งเสริมการเตรียมการตามระบบการฉีกกำลัง ป้องกันประเทศ โดยใช้กำลังทหาร กำลังกึ่งทหาร กำลัง ข้าราชการ และกำลังประชาชน ร่วมกันต่อสู้ป้องกันภัย คุกคามจากภายนอก รักษาความสงบภายในประเทศ รวมทั้ง การคุ้มครองทรัพยากรของชาติ

3. พัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพื่อให้มีขีด ความสามารถในการพึ่งตนเองและสนับสนุนส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และการผลิตยุทธโปกรณ์ภายในประเทศโดยร่วมมือ กับส่วนราชการต่าง ๆ ภาคเอกชน และมีมิตรประเทศ

4. ปรับปรุงและส่งเสริมการสวัสดิการของทหาร และครอบครัวให้ดีขึ้น และส่งเสริมการพัฒนากำลังพลในด้าน

วิชาชีพเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพเมื่อออกจาก ประจําการ รวมทั้งส่งเสริมให้ทหารผ่านศึกและครอบครัว ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างเหมาะสมและมีเกียรติ

5. สนับสนุนและส่งเสริมบทบาทของกองทัพในการ พัฒนาประเทศ การปฏิบัติงานตามโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ การช่วยเหลือประชาชนและการบรรเทา สาธารณภัย

นโยบายต่างประเทศ

เพื่อบรรลุผลประโยชน์สูงสุดของชาติโดยยึดถือและ เคารพพันธกรณีที่มีอยู่กับต่างประเทศตามสนธิสัญญา และ ความตกลงต่าง ๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคี รวมทั้งกฎบัตร สหประชาชาติ และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และ โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์อันดีที่มีต่ออาเซียน ประเทศเพื่อน บ้านและมิตรประเทศ รวมทั้งประเทศมหาอำนาจ จึงกำหนด นโยบายต่างประเทศ ดังนี้

1. เร่งสร้างภาพพจน์ที่ถูกต้องของประเทศไทย พร้อม กับสร้างความเชื่อมั่นแก่นานาประเทศในความต่อเนื่องของ นโยบาย

2. เสริมสร้างสันติภาพในภูมิภาคและความเข้าใจอัน ดีกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้เกิดเสถียรภาพ ความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันของภูมิภาค

3. เพิ่มพูนความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า การ ลงทุน สังคม และวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศอาเซียน

4. พัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ วิชาการและ วัฒนธรรมกับประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับ ประเทศเพื่อนบ้าน

5. ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและแรงงานกับมิตรประเทศหรือ กลุ่มประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย

6. เพิ่มบทบาทของประเทศไทยในวงการเศรษฐกิจ ของโลก เพื่อสนับสนุนระบบการค้าเสรีและเสริมสร้าง ศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

7. คุ่มครอง ดูแลสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทยใน ต่างประเทศให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม

นโยบายเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันเศรษฐกิจไทยมีฐานที่มั่นคง และมีโอกาสจะขยายตัวสูงต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตามก็จำเป็นที่จะต้องเร่งแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวของเศรษฐกิจด้วยความรวดเร็วและรอบคอบ โดยเฉพาะปัญหาการกระจายรายได้ ความยากจน และความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงกำหนดนโยบายไว้ดังต่อไปนี้

1. แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจเฉพาะหน้า ซึ่งเป็นความเดือดร้อนหรือมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่และปากท้องของราษฎรอย่างเร่งด่วน

1.1 เร่งบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรอันเนื่องมาจากฝนแล้งและราคาพืชผลเกษตรตกต่ำ โดยการให้ความช่วยเหลือให้ทันต่อเวลา ด้วยการจัดสรรน้ำให้มีประสิทธิภาพซึ่งรวมถึงการจัดน้ำกิน น้ำใช้ และน้ำเพื่อเกษตรกรรม ตลอดจนเร่งรัดการป้องกันการระบาดของศัตรูพืชและจัดหาปัจจัยการผลิตที่จำเป็นให้แก่เกษตรกร

1.2 เร่งแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองในด้านที่อยู่อาศัย โดยจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อช่วยผู้มีรายได้น้อย ให้สามารถมีที่อยู่อาศัยในระดับที่ดีพอสมควร และใช้มาตรการทางด้านผังเมืองและภาษีอากรเพื่อให้เกิดการใช้ที่ดินในเมืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 เร่งผลักดันโครงการพื้นฐานที่ได้รับการวิเคราะห์แล้วว่า เป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์แต่ประสบปัญหาความล่าช้าให้สามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างรวดเร็ว และเร่งทบทวนโครงการที่อยู่ระหว่างการพิจารณาให้รอบคอบ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนและประเทศชาติเป็นหลัก

1.4 สร้างความมั่นใจให้กลุ่มธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับโอกาสในการประกอบธุรกิจการค้าและการลงทุน เพื่อเร่งรัดการสร้างงานและรายได้ให้กับประชาชน

1.5 ฟื้นฟูการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ตะวันออกกลางให้คืนสู่สภาพเดิมโดยเร็ว โดยเร่งส่งเสริมภาพพจน์ที่ดีของประเทศในตลาดท่องเที่ยวต่างประเทศ

2. ปรับปรุงระบบเศรษฐกิจให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ให้สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และให้สามารถแข่งขันต่างประเทศได้

2.1 ปรับบทบาทของภาครัฐจากการควบคุมมาเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนให้มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น ภายใต้ระบบเศรษฐกิจเสรีที่มีการแข่งขันโดยยุติธรรม

2.2 ปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบรัฐวิสาหกิจ ส่งเสริมให้มีการระดมทุนจากตลาดหลักทรัพย์ และให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการของรัฐวิสาหกิจมากยิ่งขึ้น

2.3 ปรับปรุงอัตราภาษีและค่าธรรมเนียมทางราชการต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับสากลเพื่อลดภาระในการประกอบธุรกิจ อันจะช่วยให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ดำเนินการให้ระบบการเงินของประเทศเป็นระบบเสรีมากยิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงิน

2.5 ทบทวนและปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนและการประกอบธุรกิจ และลดขั้นตอนการติดต่อกับหน่วยราชการในการให้บริการประชาชนและภาคเอกชน

2.6 เสริมสร้างกลไกและขีดความสามารถของหน่วยงานของรัฐ ในการจัดระบบวิเคราะห์ ติดตาม ควบคุมและตรวจสอบโครงการขนาดใหญ่เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง

2.7 ปรับปรุงกลไกและมาตรการในการส่งเสริมการส่งออก รวมทั้งกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออก ตลอดจนดำเนินมาตรการที่จะลดต้นทุนการส่งออกโดยแก้ไขโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออกและปรับปรุงระบบภาษีอากรให้เอื้อต่อการส่งออกมากยิ่งขึ้น

2.8 จัดระบบการดำเนินการด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เพื่อ

รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมทางเศรษฐกิจ

2.9 ยกเลิกการห้ามตั้งและขยายธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมที่มีประกาศควบคุมอยู่ ยกเว้นธุรกิจที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและความปลอดภัยของประเทศหรือศีลธรรมอันดีงามของประชาชน

3. แก้ไขปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจและปัญหาที่เป็นผลสืบเนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะปัญหาการกระจายรายได้ ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาการจราจรแออัด เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดย

3.1 จัดระบบการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ทั้งจากปัญหาภัยธรรมชาติ ราคาผลิตผลตกต่ำและปัญหาเรื่องหนี้สิน โดยการจัดระบบงบประมาณเพื่อการนี้ให้เพียงพอ ให้มีองค์กรรับผิดชอบอย่างแน่ชัด มีแผนงานและมาตรการที่รัดกุม เพื่อให้มีผลถึงมือเกษตรกรอย่างแท้จริง

3.2 ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตให้สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่นโดยส่งเสริมบทบาทของเกษตรกรในการวางแผนการผลิต รวมทั้งให้มีการจัดตั้งสภาเกษตรกรแห่งชาติเพื่อให้เกษตรกรได้มีบทบาทในการกำหนดนโยบายการผลิตให้เชื่อมโยงกับการตลาด

3.3 เร่งรัดการปฏิรูปที่ดินให้มีประสิทธิภาพ เพื่อกระจายการถือครองและจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่เกษตรกร

3.4 สนับสนุนให้มีการจัดหาปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะปุ๋ย พันธุ์พืช และเคมีเกษตรที่มีคุณภาพให้เพียงพอในราคาที่ยุติธรรมแก่เกษตรกร และส่งเสริมให้มีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค การส่งเสริมการเกษตร การอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว และปรับปรุงการบริหารการใช้น้ำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.6 ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมกับภาครัฐและประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท

เพื่อสนับสนุนให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้ให้กว้างขวางออกไป

3.7 ปรับปรุงระบบโครงสร้างภาษีอากร เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ปราศจากความซ้ำซ้อนและป้องกันการหลบเลี่ยงภาษี

3.8 ให้มีการส่งเสริมการลงทุนเป็นการทั่วไป และการส่งเสริมเป็นพิเศษสำหรับกิจการที่มีความสำคัญต่อการค้าและการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาค และการลงทุนที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนหรือแก้ไขปัญหาสังคม โดยเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกิจการที่มีส่วนร่วมในการเพิ่มสมรรถนะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ

3.9 จัดให้มีมาตรการและกลไกในการแก้ไขปัญหาการจราจรในเมืองใหญ่อย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ โดยจะใช้อำนาจรัฐทุกวิถีทางให้เกิดผลอย่างจริงจัง

4. เพื่อวางรากฐานให้ระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวในระดับสูงอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพจะดำเนินการดังนี้

4.1 ส่งเสริมให้ประชาชนมีการออมมากขึ้น โดยพัฒนาเครื่องมือทางการเงินที่เหมาะสมและส่งเสริมให้สถาบันการเงินให้บริการได้มากประเภทขึ้น ตลอดจนเร่งรัดพัฒนาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้เป็นสถาบันที่ส่งเสริมการลงทุนและการระดมทุนของเอกชนและรัฐวิสาหกิจ

4.2 รักษาวินัยทางการเงินและการคลังอย่างต่อเนื่อง โดยควบคุมงบประมาณแผ่นดิน การก่อหนี้ต่างประเทศ และปริมาณเงินในตลาดให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

4.3 ปรับปรุงระบบการจัดสรรและเบิกจ่ายเงินของภาครัฐให้มีความคล่องตัวและมีความรัดกุมในการใช้จ่าย เพื่อให้ลดต้นทุนและเกิดประโยชน์สูงสุด

นโยบายสังคม

เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต โดยยึดหลักของคุณธรรมและจริยธรรม และเร่งรัดการแก้ไข ปัญหาสังคมอย่างจริงจัง เพื่อสร้างความผาสุก ความสงบ เรียบร้อยในสังคม จึงกำหนดนโยบายดังนี้

1. เร่งรัดการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ให้ลดลง โดยเฉพาะการปราบปรามผู้มีอิทธิพล ผู้ค้าและใช้ อาวุธสงคราม นายทุนตัดไม้ทำลายป่า และกลุ่มอิทธิพลที่ แสวงประโยชน์จากเด็ก สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ประ- กอบอาชีพโดยสุจริต รวมทั้งปราบปรามอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจอย่างจริงจัง

2. เร่งรัดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ ได้ผลโดยเร็วที่สุด โดยใช้อำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายอย่าง เต็มที่ในการปราบปรามการผลิต การค้าและการบริโภคยา เสพติด ปรับปรุงกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายให้บัง เกิดผลอย่างแท้จริง รวมทั้งการร่วมมือกับสหประชาชาติและ มิตรประเทศอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้จะดำเนินการกวดขัน การใช้จ่ายกระตุนประสาทอย่างเข้มงวดและเร่งปราบปราม จับกุมผู้ผลิตและผู้ขายที่ผิดกฎหมายอย่างเด็ดขาด

3. เสริมสร้างระบบการคุ้มครองผู้บริโภคให้เกิด เอกภาพและเกิดมีความร่วมมือในระหว่างส่วนราชการด้วย กัน เพื่อเป็นหลักประกันที่จะสร้างความเป็นธรรมให้แก่ประ- ชชนได้อย่างแท้จริง

4. สนับสนุนให้ประชาชนและกลุ่มอาสาสมัครได้เข้า มามีส่วนร่วมช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจและฝ่ายปกครองใน การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และจัดให้มีการนำ วิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการรวบรวมข่าว สารข้อมูลด้านอาชญากรรมระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค

5. สนับสนุนองค์กรสาธารณประโยชน์ให้มีบทบาท และมีส่วนร่วมในการดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน โดยปรับปรุงกฎระเบียบและภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง

6. จัดให้มีระบบป้องกันอุบัติเหตุและบรรเทาสาธารณภัย ให้มีความพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์

7. เร่งรัดควบคุมป้องกันโรคติดต่อโดยเฉพาะโรค เอดส์ให้ได้ผล และร่วมมือกับภาคเอกชนและองค์กรสาธารณ ประโยชน์ ในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักใน ภัยของโรคและเกิดจิตสำนึกว่าเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้อง ร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา

8. ปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพของการบริการ สาธารณสุขให้สามารถตอบสนองความต้องการของประ- ชชนได้อย่างทั่วถึง โดยดำเนินการดังนี้

8.1 ยกระดับขีดความสามารถของสถานบริการทาง การแพทย์และสาธารณสุข โดยเฉพาะในระดับตำบลและ อำเภอ เพื่อลดความแออัดของโรงพยาบาลใหญ่ในเมือง โดย ดำเนินการแก้ไขการขาดแคลนแพทย์ และพัฒนาประสิทธิภาพ การส่งต่อผู้ป่วย

8.2 เร่งสร้างหลักประกันสำหรับบริการสุขภาพแก่ ประชาชน ให้การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย ผู้ที่สังคมควรช่วย เหลือเกื้อกูล และผู้สูงอายุ

9. ปรับปรุงระบบการศึกษาให้สามารถพัฒนาศักยภาพ มนุษย์ รวมทั้งด้านจริยธรรมและคุณธรรม เพื่อตอบสนอง ความต้องการของประเทศ โดยมีแนวทางดังนี้

9.1 เร่งขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาในและ นอกกระบบให้กว้างขวางและทั่วถึง เพื่อยกระดับการศึกษา พื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างต่ำ รวมทั้ง ขยายการศึกษาปฐมวัยในชนบทเพิ่มขึ้น

9.2 พัฒนาระบบบริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐให้ มีความเป็นอิสระคล่องตัวมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากขึ้น ตลอดจนให้มีการร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐและเอกชนทั้งภายในภายนอกประเทศ และระหว่าง สถาบันอุดมศึกษากับภาคธุรกิจเอกชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

9.3 วางมาตรการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่มีความต้องการสูง

9.4 เร่งรัดจัดการศึกษาและการฝึกอบรมด้านอาชีพ ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลน แรงงานฝีมือที่จะสนับสนุนการพัฒนาประเทศ

9.5 พัฒนาหน่วยงานทางการศึกษาในส่วนกลาง

ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นให้มีความคล่องตัวในการบริหารการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม

10. เร่งปรับปรุงกฎหมายประกันสังคมให้มีความชัดเจน เกิดความเป็นธรรม มีความคล่องตัวในทางปฏิบัติ และมีผลเป็นการสนับสนุนด้านสวัสดิการแก่พนักงานและลูกจ้างอย่างแท้จริง รวมทั้งกวดขันให้นายจ้างและลูกจ้างปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานโดยเคร่งครัด

11. เร่งรัดให้มีการประกาศใช้กฎหมายเพื่อเด็ก และส่งเสริมสถาบันครอบครัวโดยเน้นการเตรียมความพร้อมของคู่สมรสก่อนมีบุตร และความรับผิดชอบต่อครอบครัวของบิดามารดา

นโยบายการยุติธรรม

1. เร่งรัดการอำนวยความยุติธรรมของศาลให้เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยปรับปรุงขบวนการยุติธรรมให้เหมาะสมกับภาวะสังคมในปัจจุบัน

2. ดำรงอำนาจอิสระของศาลในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี โดยแยกการบริหารงานฝ่ายตุลาการออกจากฝ่ายบริหาร และแยกศาลเป็นสถาบันอิสระ เพื่อเป็นหลักประกันความยุติธรรมแก่ประชาชน และเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นโยบายทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม

เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรม อนุรักษ์และพัฒนาการใช้พลังงานและป้องกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงกำหนดนโยบาย ดังนี้

1. อนุรักษ์และป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติทั้งในด้านป่าไม้ ที่ดิน แหล่งน้ำ และทรัพยากรอื่นๆ โดยเสริมสร้างขีดความสามารถของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนให้ชุมชนมีบทบาทโดยตรงในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2. เร่งรัดการสำรวจ ผลิต จัดหาพลังงานให้พอเพียง และวางมาตรการจูงใจให้มีการใช้พลังงานอย่างประหยัด

คุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

3. ปรับปรุงกฎหมายให้หน่วยงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่อย่างแท้จริง ที่จะกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนาสิ่งแวดล้อมรวมทั้งประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ประชาชนตื่นตัว มีความรับผิดชอบและมีบทบาทสำคัญในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ตลอดจนเพิ่มบทบาทของภาคเอกชนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกับรัฐ

4. พัฒนาระบบบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยจัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบอย่างครบวงจร ทั้งในด้านการวิจัยและการกำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อม และด้านการกำกับให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานอย่างจริงจัง ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต โดยกำหนดให้ผู้มีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อมต้องร่วมรับภาระในการจัดตั้งกองทุนดังกล่าว

5. เร่งรัดแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะปัญหามลภาวะในด้านน้ำ อากาศ เสียง การกำจัดสิ่งปฏิกูลและกากของเสียจากชุมชน โรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบธุรกิจต่างๆ ในกรณีสำคัญและจำเป็นรัฐจะเป็นผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหาของโรงงานอุตสาหกรรม โดยให้โรงงานที่มีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อมต้องรับผิดชอบทางการเงินในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

6. ป้องกันอันตรายจากสารพิษและวัตถุอันตรายโดยปรับปรุงระบบควบคุมตั้งแต่การขนส่งการเก็บรักษา การใช้ และการกำจัด รวมทั้งเร่งรัดให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดและรณรงค์ให้ชุมชนและองค์กรเอกชนมีบทบาทร่วมในการควบคุม

นโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศในอนาคต จึงกำหนดนโยบายดังนี้

1. เร่งรัดการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ โดยจัดให้มีทุนการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านการวิจัยเพิ่มขึ้น

2. จัดให้มีกลไกสนับสนุนความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น การจัดตั้งอุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และองค์กรประเมินเทคโนโลยี

3. จัดให้มีระบบสิ่งจูงใจต่อการพัฒนาและการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยปรับโครงสร้างภาษีให้เอื้อต่อการนำเข้าและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ตลอดจนใช้มาตรการสิ่งจูงใจทางการเงินและการคลัง เพื่อสนับสนุนการวิจัยของภาคเอกชน

4. ปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนากลไกเพื่อประสานงานระหว่างองค์กร รับผิดชอบการวิจัยและพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาประเทศ

ท่านประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ

นโยบายที่ได้แถลงมานี้ อาจยังไม่ได้ครอบคลุมทุกประเด็น แต่โดยที่รัฐบาลนี้มีเวลาในการบริหารราชการแผ่นดินอย่างจำกัด รัฐบาลจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายเฉพาะในส่วนที่เห็นว่าเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องรีบดำเนินการ เพื่อให้เกิดรากฐานที่ดีในอนาคตและขจัดปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศและการบริการประชาชนให้หมดสิ้นไป สำหรับในเรื่องใดที่มีได้ระบุไว้ในนโยบายนี้ รัฐบาลจะดำเนินการไปตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยจะเร่งรัดให้หน่วยราชการต่าง ๆ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามแผนงานปกติที่มีอยู่แล้ว

ด้วยเจตนารมณ์และความมุ่งมั่นดังกล่าว กระผมหวังว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะให้การสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลด้วยดี เพื่อรัฐบาลจะสามารถบริหารประเทศไทยไปด้วยความราบรื่น เสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่ประเทศชาติและอำนวยความผาสุกให้แก่ประชาชนอันเป็นปณิธานร่วมกันทั้งของสภานิติบัญญัติแห่งชาติและของรัฐบาลสืบไป

การดำเนินงานของรัฐบาล

- 1
สรุปการดำเนินงานของรัฐบาล
- 2
การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายปี 2535
และแนวนโยบายงบประมาณ ปี 2536
- 3
คำกล่าวขอบคุณสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สรุปผลการดำเนินงานของรัฐบาล

หลังจากแถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว รัฐบาลก็ได้เริ่มดำเนินการไปตามแนวทางและมาตรการที่ได้แถลงไว้ควบคู่ไปกับการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ ดังรายละเอียดโดยสังเขปที่จะได้นำเสนอเป็น เรื่อง ๆ ไป

อนึ่ง ในการจัดเรียงลำดับหัวข้อเรื่อง อาจจะแตกต่างไปจากคำแถลงนโยบายอยู่บ้าง แต่เมื่อพิจารณาในเนื้อหา โดยละเอียดแล้ว จะเห็นว่ารัฐบาลได้ดำเนินการตามที่ได้แถลงนโยบายไว้เป็นส่วนใหญ่ สามารถจำแนกเป็นหัวข้อสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาการเมืองและการบริหาร
2. การป้องกันประเทศและความมั่นคง
3. การดำเนินงานด้านต่างประเทศ
4. การพัฒนาเศรษฐกิจ
5. การพัฒนาสังคม
6. ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม
7. การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1. การพัฒนาการเมืองและการบริหาร

รัฐบาลได้ดำเนินการเพื่อให้งานด้านการเมืองการบริหารมีประสิทธิภาพ มีความรวดเร็ว ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการปรับปรุงกฎหมายที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1.1 การเกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์

จากนโยบายข้อแรกของรัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน ที่ได้แถลงไว้ว่า “รัฐบาลจะเกิดทุนพระมหากษัตริย์ไว้เป็นที่เคารพสักการะอันสูงยิ่ง และจะรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและจะดำเนินการทุกวิถีทางที่จะให้บังเกิดความสุขความเจริญแก่ประชาชนทุกหมู่เหล่า” นั้น รัฐบาลได้มีการดำเนินงานที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1.1.1 *โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ* รัฐบาล โดยนายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี ในฐานะ ประธานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้พิจารณาอนุมัติเงินงบประมาณ ให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำไปปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นจำนวนมาก กล่าวคือ ในปีงบประมาณ 2534 ได้พิจารณาอนุมัติรวม 136 โครงการเป็นเงิน 1,357 ล้านบาท และในปีงบประมาณ 2535 (จนถึง 5 มีนาคม 2535) ได้พิจารณาอนุมัติรวม 84 โครงการ เป็นเงิน 1,319 ล้านบาท ในขณะที่เดียวกันมีโครงการที่อยู่ระหว่างการพิจารณาเบื้องต้นอีก 14 โครงการ เป็นเงิน 143 ล้านบาท นอกจากนี้คณะรัฐมนตรียังมีมติให้ กำหนดวงเงินงบประมาณสำหรับสนองพระราชดำริประจำปีงบประมาณ 2536 เป็นวงเงิน 1,900 ล้านบาท โดยตั้งไว้ในงบกลางหมวดค่าใช้จ่ายตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้งนี้เพื่อใช้จ่ายในโครงการประเภทต่าง ๆ อันประกอบด้วยประเภทแหล่งน้ำ ประเภทส่งเสริมอาชีพ ประเภทคมนาคมสื่อสาร ประเภทการเกษตร ประเภทสิ่งแวดล้อม ประเภทสาธารณสุข ประเภทสวัสดิการสังคม และอื่น ๆ

1.1.2 *การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ* รัฐบาลได้มีมติให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยแยกจากหน่วยงานเดิมที่มีฐานะเป็นกองสังกัดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาเป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่ากรมสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีความรับผิดชอบงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีจำนวนมากขึ้น ตลอดจนเพื่อให้การดำเนินงานเพื่อตอบสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

1.1.3 *การจัดตั้งมูลนิธิโครงการหลวง* รัฐบาลได้ดำเนินการตอบสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระ

*สรุปจากมติคณะรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ 11 มีนาคม 2534 - 31 มกราคม 2535

เจ้าอยู่หัว ในการดำเนินการเปลี่ยนสภาพโครงการหลวงให้เป็นมูลนิธิโครงการหลวงโดยมีเหตุผลและแนวทางปฏิบัติดังนี้

(1) เพื่อจะได้เป็นองค์กรนิติบุคคล มีกฎหมายรองรับ และดำเนินงานด้วยความมั่นคงเป็นปึกแผ่นสืบไป

(2) เพื่อให้สามารถกำหนดแผนงานได้อย่างสมบูรณ์ โดยมีขอบเขตการทำงานที่แน่นอน

(3) ดำรงลักษณะของงานในความมุ่งหมายเดิม คือ เป็นโครงการส่วนพระองค์

(4) รัฐบาลและส่วนราชการให้ความช่วยเหลือเช่นเดิม ทั้งด้านกำลังคนและงบประมาณ

(5) รายได้ของมูลนิธิฯ มาจาก 3 ทางเป็นอย่างน้อย คือพระราชทรัพย์ รัฐบาลและผู้บริจาค

(6) เมื่อดำเนินการโครงการใดเป็นผลสำเร็จแล้ว มูลนิธิฯ จะโอนมอบโครงการนั้นให้รัฐบาลดำเนินงานต่อไป และให้พิจารณาขยายผลไปใช้กับพื้นที่อื่น ๆ ได้ โดยมูลนิธิฯ จะเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและตรวจเยี่ยมโครงการนั้น

ทั้งนี้ในส่วนของมูลนิธิโครงการหลวงจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของมูลนิธิฯ และสำนักงานมูลนิธิฯ และสำหรับส่วนของรัฐบาลจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการและประสานงานมูลนิธิโครงการหลวง โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน และรับโอนงานจากมูลนิธิโครงการหลวง

1.1.4 การจัดงานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จะทรงเจริญพระชนมพรรษา 5 รอบ ในวันที่ 12 สิงหาคม 2535 รัฐบาลได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทยมาโดยตลอด จึงเห็นสมควรจัดงานเฉลิมพระเกียรติเป็นกรณีพิเศษเพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณโดยถือว่ปีพุทธศักราช 2535 เป็นปีแห่งการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ การจัดงานให้เริ่มตั้งแต่ 1 มกราคม 2535 เป็นต้นไปจนตลอดทั้งปี ทั้งนี้แนวทางของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มุ่งเน้นด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นประการสำคัญ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ นอกจากนี้ยังมีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ อีก 7 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายพิธี คณะกรรมการฝ่ายโครงการและกิจกรรม คณะกรรมการฝ่ายรักษาความปลอดภัยและการจราจร คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ คณะกรรมการฝ่ายติดตามและประเมินผล และคณะกรรมการฝ่ายเลขานุการและประสานงาน

1.2 การส่งเสริมประชาธิปไตย

1.2.1 โดยที่การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะมีความมั่นคงเจริญก้าวหน้าได้ ก็เนื่องจากประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้จักเลือกผู้แทนราษฎรที่เป็นคนดี ป้องกันคนชั่วร้ายเป็นผู้แทนราษฎร ซึ่งจะต้องเริ่มการพัฒนาตั้งแต่การปกครองระดับพื้นฐาน คือ หมู่บ้าน ดังนั้น รัฐบาลจึงมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการตามโครงการพัฒนาประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ด้วยการจัดชุดอาสาสมัครปฏิบัติการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 4 คน ระดับตำบล ตำบลละ 4 คน ออกเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยใช้

งบประมาณดำเนินการประมาณ 264 ล้านบาท

1.2.2 เพื่อให้การเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 22 มีนาคม 2535 เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม รัฐบาลจึงได้ให้มีการจัดตั้งองค์กรกลางเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง อันประกอบด้วย ผู้แทนกลุ่มอาชีพ องค์กรพัฒนาเอกชน นิสิต นักศึกษา ประชาชนทั่วไป ขึ้น เพื่อเข้าร่วมในกระบวนการเลือกตั้งครั้งนี้ ในการดูแลให้พรรคการเมือง นักการเมือง และกลไกรัฐ ได้ใช้และรักษากติกาในการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค ทั้งนี้เพื่อให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นไปโดยเรียบร้อย สุจริต ยุติธรรม และถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย

1.2.3 สำหรับในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 22 มีนาคม 2535 นั้น รัฐบาลได้สนับสนุนให้พรรคการเมืองต่าง ๆ ได้ใช้สื่อมวลชนของรัฐ โดยเฉพาะโทรทัศน์ และวิทยุ ในการชี้แจงแนวนโยบายของพรรคได้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ยังทำการกระตุ้นเตือนให้ประชาชนสนใจเข้าใจ ตลอดจนมีการเรียนรู้กระบวนการประชาธิปไตย ผ่านทางรายการโทรทัศน์และวิทยุต่าง ๆ

1.3 การปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

เนื่องจากได้มีการใช้กฎหมายว่าด้วย การบริหารราชการแผ่นดินมานาน มีปัญหาไม่คล่องตัวและไม่สอดคล้องกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น รัฐบาลจึงมอบหมายให้คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงกฎหมาย พิจารณาร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินขึ้นใหม่ เพื่อใช้แทนประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน พุทธศักราช 2515 โดยมีปรับปรุงในส่วนที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติกำหนดขั้นตอนการบริหารราชการให้ชัดเจน ส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่ส่วนภูมิภาค ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแลส่วนราชการที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคมากขึ้น รวมทั้งปรับปรุงกฎหมาย ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม กำหนดอำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนราชการของกระทรวง ทบวง กรม ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วย โดยร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

เพื่อใช้แทนประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พุทธศักราช 2515 ไปพร้อมกัน โดยคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบในหลักการ เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2534 แล้วได้นำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งลงมติเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 4 กันยายน 2534 เป็นต้นไป

1.4 การปรับปรุงประสิทธิภาพระบบข้าราชการ

รัฐบาลตระหนักดีถึงความสำคัญของระบบข้าราชการ และพบว่า ในปัจจุบันมีปัญหาหลายประการที่จะต้องแก้ไข เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบราชการให้สูงขึ้น รวมทั้งเพื่อป้องกันการลาออกจากราชการอย่างรวดเร็ว หรือภาวะสมองไหลที่กำลังเกิดขึ้นอย่างมากในระยะนี้ รัฐบาลจึงได้

ดำเนินมาตรการสำคัญ ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้แก่

1.4.1 มาตรการชะลอการกำหนดตำแหน่งใหม่

ปัจจุบันระบบราชการต้องประสบกับปัญหาจำนวนข้าราชการที่เพิ่มมากขึ้น เงินเดือน และค่าตอบแทนไม่สอดคล้องกับความสามารถ ทำให้เกิดปัญหาสมองไหล การเพิ่มเงินเดือนค่าตอบแทน มีปัญหาที่จะต้องใช้งบประมาณรายจ่ายเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงได้กำหนดมาตรการชะลอการกำหนดตำแหน่งใหม่ ดังนี้

(1) ให้ส่วนราชการระงับการขอตำแหน่งใหม่ในปีงบประมาณ 2534 - 2535 ทั้งที่ขอเป็นรายปี และตามแผนอัตรากำลัง 3 ปี ตำแหน่งที่ได้อนุมัติไปแล้ว แต่ยังไม่มียศตราเงินเดือน ให้ชะลอการบรรจุ และแต่งตั้งไว้ก่อน

(2) การจัดทำแผนอัตรากำลัง 3 ปี ให้ดำเนินการต่อไป โดยให้พิจารณากำหนดบทบาทหน้าที่ของส่วนราชการให้ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ปรับปรุงระบบทำงานลดขั้นตอนการทำงานเท่าที่ไม่ขัดกับกฎหมาย และระเบียบการขอตำแหน่งต้องสอดคล้องกับปริมาณ และคุณภาพของงาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และใช้กำลังคนน้อยที่สุด

(3) ให้จัดลำดับความสำคัญตามแผนงาน/โครงการ หากหมดความจำเป็นให้ยุบ ถ้าแผนงาน/โครงการใดยังมีความจำเป็น และมีอัตรากำลังไม่พอ ให้เกลี้ยอัตรากำลังโดยตัดโอนอัตรากำลังที่เป็นตำแหน่งในระดับกรม

(4) การเกลี้ยอัตรากำลังระหว่างส่วนราชการในระดับกรม กระทรวง หรือทบวงเดียวกัน ให้คณะกรรมการพัฒนา กำลังคนของกระทรวง หรือทบวง พิจารณาดำเนินการแล้วแจ้ง ก.พ. ทราบ

(5) เมื่อดำเนินการตาม (1) ถึง (4) แล้ว ยังมีความจำเป็นอันมีอาจหลีกเลี่ยงได้ จะต้องขอตำแหน่งใหม่ ให้ส่วนราชการชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของ ก.พ. เป็นราย ๆ ไป

1.4.2 การแก้ไขปัญหาการสูญเสียกำลังคนระดับสมองในระบบราชการ ปัจจุบันระบบราชการกำลังเกิด

ปัญหาการสูญเสียกำลังคนระดับสมอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสายงานที่เป็นวิชาชีพพิเศษ เช่น วิศวกร แพทย์ สถาปนิก คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยข้าราชการในสายงานที่เป็นสาขาวิชาชีพพิเศษเหล่านี้ ได้ลาออกจากราชการเพื่อไปทำงานเอกชน ซึ่งให้ผลประโยชน์ตอบแทนมากกว่า ทำให้ส่วนราชการขาดแคลนกำลังคนในวิชาชีพดังกล่าวที่จะปฏิบัติงาน อันจะมีผลต่อไปในอนาคต รัฐบาลจึงได้เร่งวางมาตรการแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ

(1) เห็นชอบการแก้ไขปัญหาการสูญเสียกำลังคนระดับสมองในระบบราชการสำหรับสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน โดยพิจารณาปรับโครงสร้างบัญชีเงินเดือนข้าราชการใหม่ ซึ่งจำแนกประเภทตำแหน่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทั่วไป กลุ่มวิชาชีพเฉพาะและเชี่ยวชาญเฉพาะ และกลุ่มผู้บริหารระดับสูง โดยแต่ละกลุ่มจะมี 5 บัญชี

(2) จะใช้บัญชีเงินเดือนหมายเลข 1 แทนการใช้บัญชี ค. ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2535 ซึ่งบัญชีใหม่นี้จะสูงกว่าบัญชี ข. ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันประมาณร้อยละ 23 โดยเฉลี่ย ใช้เงินประมาณ 16,650 ล้านบาท มากกว่าที่ได้กันเงินไว้สำหรับบัญชี ค. 10,500 ล้านบาท อีก 6,150 ล้านบาท ซึ่งรัฐบาลจะใช้จากเงินคงคลังเข้ามาสมทบ

(3) สำหรับบัญชีอัตราเงินเดือนหมายเลข 2 - 4 ก็จะเป็นหน้าที่ของรัฐบาลชุดต่อไปที่จะได้พิจารณาตามความเหมาะสม

ทั้งนี้ รัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่า การปรับปรุงอัตราเงินเดือนเป็นเรื่องจำเป็น หากมองไปในอนาคต และเปรียบเทียบกับภาคเอกชน ซึ่งให้การจูงใจในอัตราเงินเดือนสูง หากภาคราชการไม่สามารถดึงหรือรักษามูลค่าการที่มีประสิทธิภาพไว้ในระบบราชการได้ ต่อไปภาคราชการจะสูญเสียประสิทธิภาพในการบริการประชาชนและรับใช้ประเทศชาติเป็นอันขาด อย่างไรก็ตาม มาตรการปรับเงินเดือนและค่าตอบแทนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถบรรเทาปัญหาได้ รัฐบาลจึงจะพิจารณาการปรับปรุงระบบสภาพแวดล้อมในการทำงาน การให้บำเหน็จรางวัล และการจูงใจในด้านอื่น ๆ ประกอบไปด้วย

1.5 การปรับปรุงกฎหมายรัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจเป็นองค์กรที่รัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจการเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและสาธารณูปการแก่ประชาชน ต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานกับรัฐ ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ แตกต่างจากความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างในกิจการของเอกชน สมควรที่จะกำหนดให้ความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานรัฐวิสาหกิจกับรัฐเป็นการเฉพาะแตกต่างไปจากกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ รัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ โดยกำหนดให้พนักงานรัฐวิสาหกิจแยกออกจากกฎหมายแรงงาน และให้มีวิธีการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ออกจากกฎหมายแรงงานเป็นการเฉพาะ

1.6 การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบจากการควบคุมเป็นการกำกับดูแล

เนื่องจากรัฐบาลพิจารณาเห็นว่า กฎหมายและระเบียบในปัจจุบัน มีลักษณะเป็นการควบคุม หากประชาชนจะประกอบกิจการอย่างใด จะต้องขออนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้ ทำให้ไม่ได้รับความสะดวก และรวดเร็ว อีกทั้งเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ในการปฏิบัติราชการโดยไม่จำเป็น และสิ้นเปลืองงบประมาณ จึงได้ปรับปรุงใหม่ให้มีลักษณะเป็นการกำกับดูแลให้มากที่สุด และหากจำเป็นต้องอนุญาตก็ให้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการให้ชัดเจน รวมทั้งเวลาในการอนุญาตไว้ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาก่อนร่างกฎหมายให้กระทรวง ทบวง กรม และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ถือปฏิบัติ มีสาระสำคัญรวม 4 ข้อ คือ

1.6.1 จำเป็นต้องมีกฎหมายนั้น ๆ หรือไม่ ถ้าไม่มีกฎหมายนั้น จะก่อให้เกิดอุปสรรคในการบริหารราชการอย่างไร หรือจะทำให้การบริการประชาชนเกิดความเสียหายอย่างไร จะใช้วิธีมีมติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งอื่นใดในทางบริหารได้หรือไม่

1.6.2 ร่างกฎหมายนั้น ได้สร้างขั้นตอน หรือมีข้อสร้างขั้นตอนขึ้นใหม่หรือไม่ ขั้นตอนนั้นจำเป็นอย่างไร ได้มีการระบุขั้นตอน และระยะเวลาของขั้นตอนนั้นไว้ให้ชัดเจน

หรือไม่ และจะลดลงได้อีกหรือไม่

1.6.3 ร่างกฎหมายนั้นได้กำหนดให้มีการขออนุญาตเพื่อทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด หรือไม่ และจำเป็นเพียงไร จะเปลี่ยนจากการขออนุญาตก่อนกระทำ เป็นการกำกับดูแลในภายหลังจะได้หรือไม่

1.6.4 ถ้าจำเป็นต้องให้มีการอนุญาต ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และระยะเวลาไว้ชัดเจนหรือไม่ ถ้าไม่ได้กำหนดก็ให้กำหนดไว้ให้ชัดเจน

1.7 สรุปผลการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ

ในการดำเนินงานออกกฎหมายต่าง ๆ ของรัฐบาล ทั้งในลักษณะที่ตราออกเป็นกฎหมายใหม่และการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน รวมทั้งพยายามวางรากฐานสำหรับการพัฒนาในอนาคต ตลอดจนเป็นการปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายเพื่อความ เป็นธรรมในสังคมและการกระจายอำนาจในการบริหารงานของรัฐเพิ่มมากขึ้น โดยในช่วงระยะเวลา 1 ปี ที่ผ่านมา รัฐบาลได้ออกกฎหมาย ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ จากระบบการควบคุมมาเป็นระบบการกำกับ ติดตามหรือส่งเสริม ตลอดจนได้ปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัยหรือไม่เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน หรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศหรือการแข่งขันอย่างเสรี รวมทั้งการจัดให้มีกลไกการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและรวดเร็ว เป็นจำนวนมากกว่า 200 ฉบับ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 6 ประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1.7.1 การเพิ่มการแข่งขัน ประสิทธิภาพ ความเป็นธรรมของธุรกิจต่าง ๆ ในระยะขบปีที่ผ่านมามีเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในลักษณะของการยกเลิกประกาศนโยบายต่าง ๆ การออกกฎหมายใหม่ การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ ตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ โดยดำเนินงานผ่านกระทรวงต่าง ๆ อาทิ กระทรวงการคลัง กระทรวง

อุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายเสรีอย่างเป็นรูปธรรมให้มากที่สุดดังนี้

(1) ยกเลิกหรือลดการผูกขาด รัฐบาลได้ดำเนินการแก้ไขกฎหมายเพื่อยกเลิก ลดการผูกขาดหรือการคุ้มครองอุตสาหกรรมต่าง ๆ ให้ลดน้อยลง โดยพิจารณาว่าอุตสาหกรรมหรือธุรกิจประเภทใดบ้าง ที่รัฐให้การคุ้มครองมากเกินไปจนอุตสาหกรรมนั้นขาดประสิทธิภาพในการผลิต และการพัฒนาคุณภาพสินค้า รวมทั้งการแข่งขันซึ่งกันและกัน ซึ่งทำให้ประชาชนไม่ได้รับผลประโยชน์จากการคุ้มครองอุตสาหกรรมนั้น ๆ เท่าที่ควร ตลอดจนไม่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจในปัจจุบัน หรือเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถผลิตและแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตจากต่างประเทศได้แล้ว หรือเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรมต่อเนื่องและผู้บริโภคได้อย่างเพียงพอ ซึ่งอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้แก้ไขกฎหมายยกเลิกหรือลดการคุ้มครองอุตสาหกรรมไปแล้วเกือบ 40 รายการ ได้แก่ การยกเลิกควบคุมการนำเข้าเครื่องยนต์ดีเซลใหม่ เลือสูบและเลือสูบกึ่งสำเร็จรูปขนาด 301 - 1,100 ซีซี การยกเลิกการห้ามนำเข้ารถยนต์นั่งไม่เกิน 2,300 ซีซี การยกเลิกประกาศนโยบายการห้ามตั้ง ขยาย อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง อุตสาหกรรมปิโตรเคมี อุตสาหกรรมเอทิลแอลกอฮอล์ อุตสาหกรรมผลิตเหล็กแผ่น และอุตสาหกรรมผลิตขวดแก้ว ฯลฯ

(2) ลดภาษีอากรเพื่อให้เกิดการแข่งขัน นอกจากการแก้ไขกฎหมายเพื่อยกเลิกการผูกขาดหรือลดการคุ้มครองอุตสาหกรรมต่าง ๆ ให้ลดน้อยลงดังกล่าวแล้ว รัฐบาลยังได้ดำเนินการแก้ไขกฎหมายเพื่อลดภาษีศุลกากรต่าง ๆ อาทิ การลดอัตราอากร สำหรับอาเซียน การลดอากรนำเข้าฟิล์มที่ใช้ในการแพทย์ ทองคำ เหล็กเส้น เหล็กแท่ง คอมพิวเตอร์รถยนต์ และภาษีอากรอื่น ๆ ตลอดจนการลดภาษีการค้า และภาษีสรรพสามิตต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ผลิตมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง มีประสิทธิภาพในการผลิต

และสามารถพัฒนาคุณภาพสินค้าให้แข่งขันกับสินค้าของต่างประเทศได้ รวมทั้งสร้างความเป็นธรรมในการแข่งขันและให้ประชาชนผู้บริโภคได้รับผลประโยชน์เพิ่มมากขึ้น

(3) ยกเลิกการควบคุม ขณะเดียวกันรัฐบาลได้แก้ไขกฎหมายเพื่อยกเลิกสินค้าควบคุมของกระทรวงพาณิชย์ลงไปอีกจำนวน 49 รายการ โดยเป็นสินค้าควบคุมสินค้านำเข้า 31 รายการ สินค้าส่งออก 18 รายการ นอกจากนี้ยังได้แก้ไขกฎหมายยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันขายส่งหน้าโรงกลั่น ยกเลิกการกำหนดอัตราดอกเบี้ย เงินฝากและเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ และแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การควบคุมมาเป็นการกำกับดูแลเพิ่มมากขึ้น เช่น การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ ธนาคารพาณิชย์ การประกันชีวิตและการประกันวินาศภัย และการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น

1.7.2 การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและกระจายอำนาจการบริหารของรัฐ การแก้ไขกฎหมายของรัฐบาลที่อาจถือเป็นหัวใจของการดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่คือ การแก้ไขกฎหมายเพื่อปรับกลไกการบริหารของรัฐให้เกิดการกระจายอำนาจ ลดความซ้ำซ้อนและขั้นตอนการบริหาร สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งภายในช่วงระยะเวลา 1 ปี รัฐบาลได้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ ไปแล้วไม่น้อยกว่า 60 ฉบับ โดยการปรับกลไกการบริหารของรัฐดังกล่าวข้างต้นอาจแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ

(1) การปรับโครงสร้าง การแก้ไขกฎหมายเพื่อการปรับโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจและสังคมและการบริหารที่สำคัญเช่น การออกกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่ม และการแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกไม่น้อยกว่า 16 ฉบับ รวมทั้งการแก้ไขกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน เพื่อปรับโครงสร้างการบริหารและเงินเดือนของข้าราชการ

(2) การปรับกลไกการบริหาร ได้แก่ การแก้ไขกฎหมายเพื่อการกระจายอำนาจบริหารแก่ผู้บริหารหรือหัวหน้าส่วนราชการระดับต่าง ๆ ให้มีอำนาจในการบริหาร

และการตัดสินใจเพิ่มมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การแก้ไขกฎหมายให้ศาลชั้นต้น มีอำนาจในการพิจารณาคดีแพ่ง หรือให้ศาลมีอำนาจในการพิจารณาคดีความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คเพิ่มมากขึ้น การให้กระทรวงการคลังมีอำนาจปรับอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันเชื้อเพลิงในช่วงอัตราสูงสุดและต่ำสุดโดยไม่ต้องขออนุมัติคณะรัฐมนตรี หรือมีอำนาจในการจำหน่ายหุ้นในนิติบุคคลที่รัฐไม่จำเป็นต้องส่งเสริม หรือเก็บไว้ต่อไป ไปซื้อหุ้นในนิติบุคคลอื่นได้ โดยไม่ต้องส่งผลการให้อำนาจทหารเรือในการปราบปรามการกระทำผิดการประมงและการเสกติดให้โทษทางทะเล ตลอดจนการให้อำนาจในการบริหารแก่รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนการให้อำนาจผู้บริหารสถานีวิทยุ โทรทัศน์ในการออกอากาศ การรับโฆษณาและการพิจารณาภาพยนตร์ และอื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวาง

(3) *การเพิ่มประสิทธิภาพ* การแก้ไขกฎหมายประเภทต่อมาได้แก่การแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของราชการให้มากขึ้น ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายในการลดความซ้ำซ้อน ลดขั้นตอน อุดช่องโหว่ของกฎหมาย และการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างของการแก้ไขกฎหมายดังกล่าว เช่น การแก้ไขกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ให้มีความเหมาะสม ปฏิบัติงานไม่ซ้ำซ้อน และกำหนดอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดให้เหมาะสม การแก้ไขประมวลกฎหมายที่ดินและประมวลรัษฎากร ให้มีความชัดเจนในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมและภาษีเงินได้ชัดเจนมากขึ้น การแก้ไขกฎหมายงบประมาณให้ลดขั้นตอนการขออนุมัติก่อนนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายการแก้ไขกฎหมายเงินคงคลัง ให้มีความคล่องตัวในการใช้เงินคงคลังมากขึ้น การออกกฎหมายป้องกันการทุบตลาดและตอบโต้การช่วยอุดหนุนเพื่อให้รัฐบาลมีเครื่องมือที่สามารถใช้ป้องกันการทุบตลาดและตอบโต้การช่วยอุดหนุนสินค้า การกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินงานในกิจกรรมของรัฐให้ชัดเจนเป็นระบบมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

(4) *การปรับปรุงองค์กร* นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ดำเนินการแก้ไขกฎหมายเพื่อปรับกลไกการบริหารของรัฐอีก

ด้านหนึ่งคือการสร้างและปรับปรุงองค์กรบริหารของรัฐ ให้เป็นเครื่องมือและกลไกการบริหารในการกำหนดนโยบาย การควบคุม กำกับ และการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยในด้านการสร้างองค์กรบริหารใหม่นั้น รัฐบาลได้ออกกฎหมายจัดตั้งสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ สำหรับรับผิดชอบ ดูแลทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและทางด้านการพลังงานตามลำดับ ตลอดจนออกกฎหมายปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ อีกหลายแห่ง นอกจากนี้รัฐบาลยังได้สร้างเครื่องมือต่าง ๆ สำหรับสนับสนุนการบริหารงานของรัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การออกกฎหมายจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการวิจัยและแก้ไขประมวลรัษฎากรในการลดหย่อนภาษี สำหรับหักค่าเสื่อมราคา ค่าสึกหรอเครื่องจักรและอุปกรณ์เครื่องจักรที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนได้ออกกฎหมายส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน เพื่อสนับสนุนการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(5) *เพิ่มบทบาทเอกชน* สำหรับการดำเนินงานแก้ไขกฎหมายประเภทสุดท้ายได้แก่ *การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาดำเนินงานในกิจการต่าง ๆ ของรัฐมากขึ้น* ทั้งนี้เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระการบริหาร การลงทุนของรัฐและช่วยให้มีการกระจายการบริการไปสู่ประชาชนได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ซึ่งการแก้ไขกฎหมายที่สำคัญ ๆ ได้แก่ การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร โทรศัพท ไฟฟ้า การรังวัดที่ดิน ที่ให้เอกชนสามารถเข้ามาดำเนินการในกิจการประเภทนี้ได้

1.7.3 *การส่งเสริมและพัฒนาทางด้านสังคม* การแก้ไขกฎหมายที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าการแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น คือ การแก้ไขกฎหมายเพื่อสังคม สำหรับการคุ้มครอง ส่งเสริมและพัฒนาเด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้ไร้แรงงานรวมทั้งประชาชนผู้บริโภค อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งรัฐบาลได้มีการดำเนินการแก้ไขกฎหมายเพื่อสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยอาจแบ่งผลการดำเนินงานของ

รัฐบาลออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภทด้วยกันคือ

(1) *การแก้ไขกฎหมายทางด้านแรงงานสัมพันธ์* ซึ่งรัฐบาลได้ออกกฎหมายที่สำคัญ ๆ คือ การออกกฎหมายพนักงานรัฐวิสาหกิจ การแก้ไขกฎหมายแรงงานสัมพันธ์และกฎหมายประกันสังคม ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติ การกำหนดสิทธิประโยชน์และการคุ้มครองแรงงานให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

(2) *การออกกฎหมายด้านสวัสดิการสังคม* ซึ่งรัฐบาลได้ออกกฎหมายเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการทำงาน และฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ และเพื่อการส่งเสริม สนับสนุนให้นายจ้างหรือผู้ประกอบการฝึกอาชีพหรือเพิ่มพูนความรู้เทคโนโลยีแก่แรงงานโดยรัฐช่วยเหลือลดหย่อนค่าภาษีให้แก่ นายจ้างเป็น 2 เท่า ของอัตราค่าจ้างแรงงานที่อยู่ระหว่างการฝึกงาน นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ยกเว้น การเก็บเงินบำรุงการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่เป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งให้มีการจัดตั้งเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ในวงเงิน 3,000 ล้านบาท และเปิดโอกาสให้เด็กผู้ด้อยโอกาสได้เข้าเรียนหนังสือในระบบโรงเรียนได้ง่ายขึ้น ตลอดจนได้ออกกฎหมายสำหรับเป็นสวัสดิการของข้าราชการเพิ่มขึ้น อาทิ ให้สิทธิในการลาคลอดบุตรโดยได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นจากที่ลาได้จาก 45 วัน เป็น 60 วัน การให้ข้าราชการบำนาญมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและการจัดสรรเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของข้าราชการเบื้องต้น 1,500 ล้านบาท เป็นต้น

(3) *การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครอง* เด็ก เยาวชน ผู้ใช้แรงงาน ผู้บริโภค สุขภาพและการประสพอุบัติเหตุของประชาชน โดยในด้าน*การคุ้มครองเด็กและเยาวชน* รัฐได้มีบทลงโทษแก่ผู้ประกอบการที่ใช้แรงงานเด็กอย่างไม่เป็นธรรมเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งได้จัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีครอบครัวเป็นพิเศษ ตลอดจนได้กำหนดให้บริษัทจัดหางานเพิ่มวงเงินประกันสำหรับการจัดส่งแรงงานไปต่างประเทศเพื่อคุ้มครองแรงงานให้มีความเป็นธรรมมากขึ้น และได้แก้ไขกฎหมายให้มีการประกันภัยจากรถยนต์

สำหรับคุ้มครองบุคคลที่ 3 รวมทั้งการกำหนดให้หญิงบริการพิเศษมีบัตรสุขภาพ การกำหนดสถานที่สาธารณะเป็นที่ปลอดบุหรี่ การควบคุมป้องกันการกินยาฆ่าและของมีพิษในขณะขับรถ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อเป็นการ*คุ้มครองสุขภาพและอุบัติเหตุ*ของประชาชน

นอกจากการคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว รัฐบาลยังได้แก้ไขกฎหมายเพื่อ*คุ้มครองผู้บริโภคและประชาชน* เพิ่มมากขึ้น อาทิ การออกกฎหมายกำหนดให้สินค้าหรืออุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ พัฒลม ไฟฟ้ากระแสสลับ แอลกอฮอล์แข็ง สำหรับใช้เป็นเชื้อเพลิง ฯลฯ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้า การออกกฎหมาย กำหนดราคาสินค้า ให้ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองในด้านราคาและค่าบริการอย่างเป็นธรรม และได้ออกกฎหมายคุ้มครองสัญญาที่ไม่เป็นธรรมระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจการค้า ตลอดจนการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยววางเงินค้ำประกัน เพื่อคุ้มครองนักท่องเที่ยว เป็นต้น

1.7.4 *การอนุรักษ์และพัฒนาทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* การออกกฎหมายเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของรัฐบาลที่สำคัญ ได้แก่การออกกฎหมายจัดตั้ง ควบคุมป่าไม้ สัตว์ป่าและสัตว์น้ำ อย่างเข้มงวดเพิ่มมากขึ้น โดยได้มีการประกาศให้เขตพื้นที่ในภูมิภาคต่าง ๆ เป็นเขตอุทยานแห่งชาติและป่าสงวนแห่งชาติไปแล้วจำนวน 10 แห่ง ประกาศเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าจำนวน 7 แห่ง นอกจากนี้ยังได้มีการออกกฎหมายควบคุมและคุ้มครองสัตว์ป่าเพิ่มขึ้นอีก 113 รายการ ควบคุมการส่งออกปลาทะเลสวยงามที่มีชีวิตและควบคุมมิให้ครอบครองสัตว์น้ำบางชนิดเพื่อการค้าอันได้แก่ ปะการัง กัลปังหา กระทะเล และซากกระดองทะเล ฯลฯ

ส่วนการออกกฎหมายเพื่อ*แก้ไขป้องกันสิ่งแวดล้อม* รัฐบาลได้มีการแก้ไขกฎหมายแล้ว เพื่อแก้ปัญหาการทำนาเกลือ การออกกฎหมายควบคุมอาคารที่มีผลต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมการแก้ไขกฎหมายนำบาดาลเพื่อป้องกันควบคุมไม่ให้แผ่นดินทรุด การกำหนดให้รถยนต์มีเครื่อง

กรองอากาศในปี 2536 การลดภาษีอากรเครื่องกรองอากาศ หรือ น้ำมันรถจักรยานยนต์ที่ช่วยลดควันขาว รวมทั้งการ กำหนดมาตรฐานรถจักรยานยนต์ 2 จังหวะ เพื่อลดมลภาวะ

1.7.5 การแก้ไขส่งเสริมประชาธิปไตย การกิจที่สำคัญยิ่งของรัฐบาลนอกเหนือจากแก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย เพื่อส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว คือ การออกกฎหมายเพื่อส่งเสริม การดำเนินงานทางการเมือง ให้ก้าวไปสู่ความเป็น ประชาธิปไตยมากขึ้น โดยรัฐบาลได้ดำเนินการออกกฎหมาย ยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ที่ ห้ามการชุมนุมทางการเมือง เลื่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภา จังหวัด สมาชิกสภาเทศบาลและสุขาภิบาล และการห้าม พรรคการเมืองประชุมหรือดำเนินกิจการอื่นใดทางการเมือง ให้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างปกติ นอกจากนั้นเมื่อ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแล้ว รัฐบาลได้ออกกฎหมาย พรรคการเมืองและกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ประชาชนได้ดำเนินงานทางการเมืองของตนอย่าง ถูกต้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

1.7.6 การสร้างสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ รัฐบาล ได้ออกกฎหมายเพื่อสาธารณประโยชน์และกิจกรรมอื่น ๆ อัน ได้แก่ การออกกฎหมายเวนคืนที่ดินเพื่อการชลประทาน การสร้างทางหลวง การทำเรือ การสร้างสวนสาธารณะ การจัดทำเขตปฏิรูปที่ดินและเขตที่ดินของวัด เป็นต้น นอกจากนี้ยังออกกฎหมายลดหย่อนภาษีสำหรับผู้บริจาคเพื่อ สาธารณประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

2. การป้องกันประเทศและความมั่นคง

การปฏิบัติงานตามนโยบายด้านนี้ได้เป็นไปตาม เป้าหมายหลักที่ได้แถลงไว้ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยเฉพาะในเรื่อง

2.1 เสริมสร้างและพัฒนากองทัพให้มีความเข้มแข็ง ทั้งสมัย พร้อมรบและเพียงพอที่จะปฏิบัติภารกิจตามความ รับผิดชอบ โดยได้จัดสรรงบประมาณสำหรับกระทรวง กลาโหม ในปีงบประมาณ 2535 รวม 68,810.6 ล้านบาท

เพิ่มขึ้นจากปี 2534 ร้อยละ 11.4

2.2 นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการในนโยบายเพื่อการ ป้องกันประเทศ และความมั่นคงอื่น ๆ ดังนี้

2.2.1 ส่งเสริมการเตรียมการตามระบบฉนวนก้ำลัง ป้องกันประเทศอันเป็นยุทธศาสตร์ใหม่ของการป้องกันตนเอง ทั้งนี้จะใช้กำลังกึ่งทหาร กำลังข้าราชการ และประชาชน ร่วมกันต่อสู้การคุกคามจากภายนอกซึ่งอาจเกิดขึ้น

2.2.2 เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมทหาร ทั้งในด้าน ส่งเสริมการวิจัยพัฒนา และการผลิตยุทธโธปกรณ์ภายใน ประเทศ ด้วยการร่วมมือกับส่วนราชการต่าง ๆ รวมทั้งมิตร ประเทศบางประเทศ

2.2.3 ติดตาม ตรวจสอบ และวิเคราะห์สถานการณ์ที่ อาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งชาติ ปรับปรุงทบทวนนโยบาย และมาตรการในการแก้ไขปัญหาในเชิงรุกให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ภายในและต่างประเทศที่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

2.2.4 ปรับนโยบายต่อประเทศสังคมนิยม รวมทั้ง แนวทางปฏิบัติในการแลกเปลี่ยนการติดต่อกับประเทศสังคมนิยมในลักษณะที่มีความอ่อนตัวและเปิดกว้างมากยิ่งขึ้น

2.2.5 จัดทำแผน และโครงการเพื่อสนับสนุนการ ดำเนินงานของส่วนราชการในปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคง โดยเฉพาะในเรื่องการต่อต้านการก่อการร้ายสากล การ แก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ การแก้ไขปัญหาชาวชน-บทพื้นที่สูง และการพัฒนาพื้นที่เพื่อความมั่นคง

2.3 โดยที่ปัจจุบันนี้ การคุกคามจากภายนอกลดน้อย ลงมาก กองทัพจึงหันมาเน้นการรักษาความมั่นคงภายใน และเห็นว่าการช่วยพัฒนาประเทศในถิ่นทุรกันดารและชนบท ห่างไกล จะเป็นการสร้างความมั่นคงได้อีกทางหนึ่ง จึง ได้เข้าร่วมในโครงการพัฒนาชนบทหลายโครงการ รวมทั้ง ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานตามโครงการอันเนื่องมา จากพระราชดำริ การช่วยเหลือประชาชนและการบรรเทา สาธารณภัยอีกด้วย

3. การดำเนินงานด้านต่างประเทศ

นโยบายต่างประเทศที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐบาล คือ การเสริมสร้างสันติภาพในภูมิภาคและความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดเสถียรภาพ ความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันของภูมิภาค นอกจากนี้ รัฐบาลยังมึนโยบายพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ วิชาการ และวัฒนธรรมกับประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยรัฐบาลได้ดำเนินการแล้วดังนี้

3.1 เรื่องเขมร 4 ฝ่าย

ประเทศไทยให้การสนับสนุนแนวทางสันติภาพของสหประชาชาติตลอดมา แม้ทางเขมร 4 ฝ่าย ยังเก้ียงกันอยู่เกี่ยวกับแนวทางสันติภาพสหประชาชาติก็ตาม แต่การเจรจาของเขมร 4 ฝ่ายก็ได้คืบหน้าไปมาก ประเทศไทยในฐานะผู้สนับสนุนให้ผู้แทนของเขมรได้หารือทำความเข้าใจกัน โดยทางผู้นำเขมร 4 ฝ่าย ได้ใช้ความพยายามของตนเอง ในการแก้ปัญหาจนคลี่คลายไปในที่สุด และขณะนี้ภาวะการค้ำระหว่างไทยกับเขมรตามบริเวณเขตแนวชายแดนไทย เป็นไปอย่างคึกคัก สังเกตได้จากปริมาณยานพาหนะที่นำนักลงทุนเข้าไปในบริเวณจุดผ่อนปรน อำเภอคลองลึก จังหวัดตราด โดยแบ่งเป็นรถบัสขนาดใหญ่ วันละไม่ต่ำกว่า 100 คัน และรถปิคอัพ วันละไม่ต่ำกว่า 800 คัน

3.2 การให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือทางวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้าน

เท่าที่ผ่านมา ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือจากประเทศต่างๆ เป็นจำนวนมาก ในปัจจุบันประเทศไทยพัฒนาไปมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านเศรษฐกิจ จนมีขีดความสามารถที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศอื่นได้ ดังนั้น จึงควรเปลี่ยนสถานะจากประเทศผู้รับความช่วยเหลือมาเป็นประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือบ้าง รัฐบาลจึงได้มีโครงการความช่วยเหลือ และความร่วมมือทางวิชาการแก่ประเทศที่กำลังพัฒนา โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว พม่า กัมพูชา และเวียดนามเป็นอันดับแรก

เป็นการดำเนินการในด้านเสริมต่อนโยบายต่างประเทศของไทยในการสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในระดับรัฐบาล และประชาชนถือได้ว่าเป็นการลงทุนในระยะยาว

3.3 เขตการค้าเสรีอาเซียน

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจการค้า การลงทุนกับมิตรประเทศ หรือกลุ่มประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศไทยจึงได้ริเริ่มที่จะจัดตั้งเขตการค้าเสรี

อาเซียนขึ้น ซึ่งประเทศอาเซียนส่วนใหญ่เห็นด้วยในหลักการ และคาดว่า จะสามารถดำเนินการได้ภายใน 15-20 ปี สำหรับวิธีการ คือ การใช้แนวทางการพิจารณาการผลิตเป็น รายภาคอุตสาหกรรมและกลไกอัตโนมัติ กล่าวคือเมื่อเลือก ใช้อุตสาหกรรมรายสาขาใดแล้ว ก็จะมีการผลิตภาษีโดย อัตโนมัติภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่ง และไม่ให้มีรายการ แยก ส่วนกลไกในการดำเนินงาน ก็จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านภาษีศุลกากรอาเซียนขึ้น เพื่อดูแลการดำเนินการ การเขตการค้าเสรีและการกำหนดมาตรการป้องกันผลกระทบ ทั้งนี้ขอบเขตการค้าเสรีนี้จะครอบคลุมทุกสินค้า ยกเว้น สินค้าเกษตร เครื่องจักรขนาดใหญ่ และอุตสาหกรรมบริการ โดยภายในระยะเวลาที่กำหนดข้างต้น สินค้าทุกประเภท จะต้องลดภาษีศุลกากรให้อยู่ในระดับ 0-5% ซึ่งไทยได้จัด เอกสารในรูปข้อเสนอเอกสารแนวความคิดของอาเซียน และร่างคำแถลงการณ์ตลอดจนแผนปฏิบัติการ เพื่อเสนอต่อ การประชุมสุดยอดอาเซียนระหว่างวันที่ 27-28 มกราคม 2535 ณ ประเทศสิงคโปร์และที่ประชุมอาเซียนได้ยอมรับ แนวทางของไทยด้วยแล้ว

3.4 การสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ

รัฐบาลไทยยังได้ดำเนินการในการสร้างสัมพันธ์ไมตรี กับต่างประเทศ รวมทั้งการเร่งสร้างความเชื่อมั่นในระบบ เศรษฐกิจการเมืองและสังคมของไทยที่ถดถอยลงให้กลับคืน โดยเร็ว ทั้งโดยการเร่งประสานสัมพันธ์ผ่านทูตานุทูตต่าง ๆ ที่อยู่ภายในประเทศ สมาคมการค้า สมาคมหรือกลุ่มผู้ สื่อข่าวต่างประเทศ ที่อยู่ในประเทศไทย รวมไปถึงการไป เยือนประเทศต่าง ๆ อย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรี เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น จีน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฯลฯ และการต้อนรับผู้นำของมิตรประเทศที่เดินทางมาอย่าง มากมาย เช่น จากประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย เช็กและสโลวัก ฯลฯ นอกจากนี้ การเปิดสะพานข้ามแม่น้ำ โขงที่หนองคายเชื่อมกับฝั่งลาว เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2534 ยังนับเป็นการกระชับสัมพันธ์ไมตรีที่ดียิ่งระหว่างสอง บ้านที่เมืองน้อง

10 FT 112 000 000 000
ON 24 NOVEMBER

4. การพัฒนาเศรษฐกิจ

การพัฒนาเศรษฐกิจนับเป็นนโยบายที่สำคัญสูงสุดของรัฐบาลนี้ และตลอดเวลาที่ผ่านมารัฐบาลก็ได้ทุ่มเทความเอาใจใส่และกำลังความสามารถในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจต่างๆ ตลอดจนการเร่งพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อนำไปสู่การกระจายรายได้ที่ดีขึ้น ซึ่งจะต้องเน้นการพัฒนาเฉพาะด้าน เช่น การพัฒนาชนบท การเกษตร การอุตสาหกรรม การเงิน การคลัง ตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนา เช่น การคมนาคมและขนส่ง การพลังงาน ฯลฯ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การพัฒนาชนบท

โดยที่รัฐบาลนี้ให้ความสำคัญต่อการกระจายรายได้แก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาส และการสร้างฐานะความเป็นอยู่ของผู้มีรายได้น้อยให้ดีขึ้น ดังนั้น การพัฒนาชนบทจึงเป็นงานอีกชิ้นหนึ่งที่รัฐบาลได้เร่งรัดดำเนินการ และได้มีการปรับปรุงระบบบริหารการพัฒนาชนบทขั้นใหม่ ให้มีความคล่องตัว และมีการกระจายอำนาจไปสู่ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นดังนี้

4.1.1 ปรับปรุงบทบาทของจังหวัด กล่าวคือ ให้คงบทบาทในการประสานงานระหว่างจังหวัดกับส่วนกลางในระบบ กชช. โดยเฉพาะ เพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชนบทอย่างต่อเนื่อง และให้เพิ่มบทบาทของจังหวัดเป็นผู้ริเริ่มเสนอโครงการที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่เน้นให้ดำเนินการใน 3 เรื่อง คือ

- (1) การจัดหาน้ำกินน้ำใช้
- (2) การพัฒนาอาชีพเพื่อการกระจายรายได้
- (3) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.1.2 มีการจัดทำแผนหลักแผนเดียวในการประสานงาน เพื่อความเป็นเอกภาพในการพัฒนาชนบท ทั้งนี้โดยให้โครงการพัฒนาของ 6 กระทรวงหลัก โครงการที่จังหวัดริเริ่ม และโครงการของสภาตำบลรวมอยู่ในแผนพัฒนาจังหวัดเป็นแผนเดียวกัน

4.1.3 ในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลทั้ง

3 เรื่องข้างต้นคือ การจัดหาน้ำกินน้ำใช้ การพัฒนาอาชีพเพื่อการกระจายรายได้ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น รัฐบาลได้ดำเนินการดังนี้

(1) จัดสรรงบประมาณ 6,000 ล้านบาท จากงบกลางของปี งบประมาณ 2535 เพื่อกระจายให้จังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการ

(2) โครงการที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) แล้ว ไม่สมควรกำหนดให้ส่ง กชช. พิจารณาในรายละเอียดอีก เพราะจะทำให้ล่าช้า และไม่ตรงตามเจตนารมณ์ที่มุ่งกระจายอำนาจไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น โดย กชช. จะพิจารณาเฉพาะการจัดสรรวงเงินงบประมาณให้แก่จังหวัดต่างๆ เป็นสำคัญ

(3) พิจารณาปรับปรุงแนวทางการเสนอโครงการที่สมบูรณ์ชัดเจน และเป็นรูปธรรม สำหรับเป็นกรอบให้จังหวัดเสนอโครงการได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการประเภทพัฒนาอาชีพเพื่อการกระจายรายได้ และโครงการประเภทอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สมควรกำหนดรายละเอียดแนวทางการเสนอโครงการเพิ่มเติมให้มีเอกลักษณ์ และเป็นรูปธรรมเพิ่มขึ้น เพื่อให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติแตกต่างไปจากงานที่ส่วนราชการที่รับผิดชอบได้ดำเนินการอยู่แล้วในขณะนี้

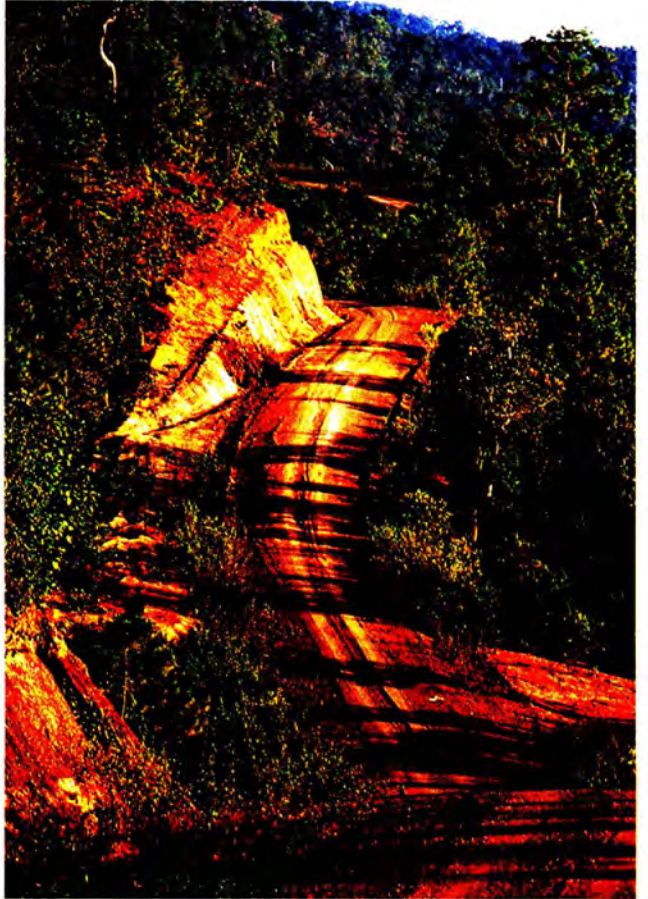
(4) การติดตามประเมินผลตามโครงการ เป็นภารกิจสำคัญที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง หากปรากฏว่า จังหวัดใดสามารถดำเนินการได้รับผลสำเร็จด้วยดี ก็สมควรพิจารณาจัดสรรวงเงินงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดการแข่งขัน

4.1.4 ปรับปรุงระบบการทำงานของโครงการพัฒนาชนบทบางส่วน โดยเฉพาะโครงการสร้างงานในชนบท (กชช.) และโครงการพัฒนาชนบทในรูปแบบอื่นๆ เข้าอยู่ในระบบเดียวกัน เพื่อให้มีความเป็นเอกภาพ เกิดประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเต็มที่ และสามารถกระจายการพัฒนาให้ทั่วถึง ซึ่งได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) เปลี่ยนชื่อโครงการสร้างงานในชนบท เป็นโครงการพัฒนาตำบล โดยตั้งงบประมาณไว้ในงบกลาง

(2) คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) จะเป็นผู้พิจารณานโยบาย และหลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณตามโครงการพัฒนาตำบล และกำหนดกรอบแนวทางเพื่อให้จังหวัดรับไปดำเนินการในชั้นปฏิบัติ

(3) คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) จะเป็นผู้กำหนดภารกิจให้โครงการพัฒนาตำบลในแต่ละจังหวัด เพื่อให้เสริมการพัฒนาสู่ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นตามโครงการพัฒนาจังหวัด

(4) ส่วนระบบการติดตามประเมินผลโครงการพัฒนาตำบล จะใช้ระบบเดียวกับการติดตามประเมินผลโครงการพัฒนาจังหวัด

4.1.5 เพื่อเป็นการเน้นให้เห็นว่า รัฐบาลนี้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชนบทอย่างจริงจัง คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) ที่นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน จึงได้มีมติที่จะให้ดำเนินการตามโครงการสนับสนุนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นต่อไปอีกในปี 2536 โดยให้เพิ่มยอดงบประมาณเพื่อการนี้ จาก 6,000 ล้านบาท ในปี 2535 เป็น 9,000 ล้านบาท ในปี 2536 ในขณะที่งบประมาณตำบลเพิ่มขึ้นเป็น 2,000 ล้านบาท และงบพัฒนาชนบทตามปกติของ 6 กระทรวงหลักก็ให้เพิ่มจากเดิมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25

4.1.6 ปรับปรุงระบบบริหารการพัฒนาชนบท รัฐบาลได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท พ.ศ. 2534 ขึ้น เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2534 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เกิดการกระจายการพัฒนาไปสู่จังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) เป็นไปอย่างมีเอกภาพ ประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกพื้นที่ทั้งในเขตชนบท เทศบาลและสุขาภิบาล สำหรับสาระสำคัญของระเบียบฯ ดังกล่าวพอสรุปได้ดังนี้

(1) รวมงานพัฒนาชนบททุกประเภทเข้าอยู่ในสายงานเดียวกันภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ โดยมีโครงสร้าง 3 ระดับ ประกอบด้วย การประสานแผนพัฒนาชนบทของ 6 กระทรวงหลัก การบริหารโครงการพัฒนาจังหวัดตามงบประมาณสนับสนุนส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น และการบริหารโครงการพัฒนาตำบล

(2) ขยายเขตการดำเนินงานครอบคลุมพื้นที่ในเขตชนบทและเขตเมือง (เทศบาลและสุขาภิบาล)

(3) มีการจำกัดความของคำว่า “แผนพัฒนาจังหวัด” ไว้อย่างชัดเจน คือ เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของจังหวัด โดยจังหวัดเป็นผู้กำหนดนโยบาย ทิศทางแนวทางการพัฒนา และประสาน

แผนงาน ซึ่งแผนพัฒนาจังหวัดจะประกอบด้วย โครงการพัฒนาจังหวัดและโครงการพัฒนาตำบล ซึ่งริเริ่มและดำเนินการโดยหน่วยราชการส่วนภูมิภาคหรือองค์กรในท้องถิ่น เพื่อให้แผน/โครงการที่กำหนดจากข้างล่างซึ่งรู้สภาพพื้นที่และปัญหาที่แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและสามารถพึ่งตนเองได้

(4) มอบอำนาจให้จังหวัดมากขึ้น ตามหลักการของการกระจายอำนาจ โดยจังหวัดจะได้รับงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อบริหารงบประมาณไปใช้ในโครงการที่จังหวัดเป็นผู้ริเริ่มให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการในพื้นที่

4.1.7 สนับสนุนบทบาทของภาคเอกชนในการร่วมมือกับภาครัฐ และชุมชนเพื่อพัฒนาชนบททุกระดับจนถึงระดับหมู่บ้าน โดยที่องค์กรเอกชนเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างสำคัญในการพัฒนาชนบท ดังนั้นการกำหนดนโยบายและแนวทางการประสานงานระหว่างรัฐบาลและองค์กรเอกชนเพื่อการพัฒนาชนบท จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะทำให้การพัฒนาชนบทที่กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้มีพลังมากยิ่งขึ้น รัฐบาลจึงได้พิจารณาหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชนโดยการนำเอาเงินจาก กองทุนพัฒนาชนบท มาใช้ในการสนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชนได้ นอกจากนี้เงินจากกองทุนพัฒนาชนบทยังสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาตกเขียวอีกทางหนึ่งด้วย และเพื่อให้กองทุนพัฒนาชนบท สามารถนำมาใช้สนองนโยบายของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นซึ่งเน้นในด้านการแก้ไขปัญหาดกเขียวและการสนับสนุนองค์กรเอกชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทมากขึ้น จึงได้ให้มีการร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนพัฒนาชนบทขึ้นใหม่ โดยให้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(1) ลดเงื่อนไขเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการยืม ทำการแก้ไขความรับผิดชอบในเงินยืมและการเบิกจ่าย ให้เป็นภาระหน้าที่ของ “คณะกรรมการกองทุนเฉพาะกิจระดับหมู่บ้าน” ที่ทำการกู้ยืม

(2) การสนับสนุนบทบาทขององค์กรเอกชน ทำการแก้ไขระเบียบฯ ให้กองทุนพัฒนาชนบทรับพิจารณาและอนุมัติวงเงินยืมสมทบให้แก่โครงการของกองทุนเฉพาะกิจในระดับหมู่บ้านที่องค์กรพัฒนาเอกชนให้ความเห็นชอบในการเสนอโครงการ นอกเหนือไปจากคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ

(3) การบรรเทาการตกเขียว โดยให้เพิ่มเติมวัตถุประสงค์ด้านนี้เข้าไปในกองทุนพัฒนาชนบทตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2534

(4) การปรับปรุงองค์กร ให้เพิ่มผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชนเข้าเป็นอนุกรรมการในคณะอนุกรรมการกองทุนพัฒนาชนบทด้วย เพื่อให้การบริหารกองทุนพัฒนาชนบทเป็นไปอย่างคล่องตัวและตอบสนองต่อนโยบายใหม่มากขึ้น

4.1.8 เร่งรัดแก้ไขปัญหาคาชาดแคลนน้ำกินน้ำใช้ในชนบท รัฐบาลได้ให้มีการจัดทำ “แผนเร่งรัดจัดให้มีน้ำสะอาดในชนบท” ระยะเวลา 10 ปี (พ.ศ. 2535 - 2544) เพื่อแก้ไขปัญหาคาชาดของประชาชนในพื้นที่ที่มีปัญหาคาชาดแคลนน้ำกินน้ำใช้รุนแรง และเพื่อให้ประชาชนมีน้ำกินน้ำใช้อย่างเพียงพอตลอดปี จำนวน 33,493 หมู่บ้าน โดยอนุมัติวงเงินงบประมาณรวมทั้งสิ้น 37,300 ล้านบาท สำหรับให้ 4 หน่วยงานหลักคือ กรมอนามัย กรมโยธาธิการ กรมทรัพยากรธรณี และการประปาส่วนภูมิภาค ดำเนินการตามแผนเร่งรัดดังกล่าว

4.2 การเกษตร

การพัฒนาการเกษตรนับเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่รัฐบาลนี้ได้นำมาใช้เพื่อการสนับสนุนนโยบายการกระจายรายได้ และได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเกษตรของชาติไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าด้านอื่น ๆ เพียงแต่มาตรการในการดำเนินงานเป็นเรื่องยากที่จะสำเร็จลุล่วงโดยเร็ว หรือปรากฏผลให้เห็นโดยเร็วดังเช่นในด้านอุตสาหกรรม หรือธุรกิจ แต่อย่างไรก็ดี รัฐบาลนี้ก็ได้นำมาตรการเพื่อการพัฒนาการเกษตร และเพื่อแก้ปัญหาของเกษตรกรในหลาย ๆ เรื่องดังนี้

4.2.1 การปรับปรุงระบบสินเชื่อการเกษตร เนื่องจากรัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่า ที่ผ่านมาระยะเวลาในการปล่อยสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีระยะสั้นไม่สอดคล้องกับนโยบายด้านการเกษตรของรัฐบาล จึงได้กำหนดแนวทางที่จะปรับปรุงระบบสินเชื่อการเกษตรไว้คือ

(1) สนับสนุนให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและธนาคารพาณิชย์ ปล่อยสินเชื่อเพื่อการเกษตรทั้งระยะปานกลางและระยะยาวให้มากขึ้นอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของสินเชื่อการเกษตรทั้งหมดโดยเร็ว

(2) ปรับปรุงระบบการให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จากรายสินค้า และรายโครงการ มาสู่การให้สินเชื่อตามแผนการผลิตของเกษตรกรมากขึ้น ซึ่งขณะนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ริเริ่มจัดทำขึ้นแล้ว

(3) สนับสนุนให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเข้ามามีบทบาทในการแปลงหนี้ของเกษตรกรส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 30 ซึ่งยังคงอาศัยสินเชื่อธนาคาร

(4) ริเริ่มให้มีระบบการประกันสินเชื่อทางการเกษตรระยะปานกลางและระยะยาว ในทำนองเดียวกับกองทุนประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม เพื่อให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารพาณิชย์มีความสามารถในการแปลงหนี้ของเกษตรกร และปล่อยสินเชื่อระยะยาวมากขึ้น โดยไม่เกิดความเสียหายต่อฐานะทางการเงินของธนาคาร

4.2.2 การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต นอกเหนือจากการปรับปรุงระบบสินเชื่อการเกษตรแล้ว รัฐบาลยังมุ่งที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรให้ดียิ่งขึ้นด้วย คือ

(1) การรณรงค์ป้องกัน และกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลปี 2535-2539 ทั้งนี้เพราะเมื่อฤดูกาลทำนาปี 2532-2533 ได้เกิดการระบาดของทำลายนาข้าวอย่างรุนแรงของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลมากกว่า 34 จังหวัด และสามารถช่วยเหลือคุ้มครองผลผลิตของเกษตรกรได้เป็นพื้นที่ประมาณ 2,759,003 ไร่ ซึ่งปัญหาของการแพร่ระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลนี้ เกิดจากสภาพพื้นที่เขตชลประทานที่สามารถปลูกข้าวได้ตลอดปี เป็นเหตุให้มีพืชอาศัย และมีอาหารโดยไม่ขาดระยะ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องจัดให้มีโครงการรณรงค์ป้องกัน และกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ปี 2534-2539 ขึ้นถือเป็นโครงการระยะยาว โดยในระยะสั้นปี 2534 ใช้งบประมาณดำเนินการประมาณ 157 ล้านบาท เพื่อจัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนในนา การกำหนดมาตรการป้องกันการวิจัยการพัฒนา และการถ่ายทอดเทคโนโลยี ตลอดจนการประเมินผล ส่วนอีก 5 ปี ตั้งแต่ปี 2535-2539 ก็ได้เตรียมงบประมาณไว้สำหรับดำเนินการอย่างต่อเนื่องอีกประมาณ 600 ล้านบาท

(2) การจัดหาปุ๋ยเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร โดยในปี 2534 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรจัดหาปุ๋ยช่วยเหลือเกษตรกรประมาณ 200,000 ตัน โดยมีปุ๋ยสำรองให้ทันฤดูปลูก จำนวน 120,000 ตัน ซึ่งจนถึงขณะนี้ ได้จำหน่ายปุ๋ยให้ถึงมือเกษตรกรไปแล้วประมาณ 80,000 ตัน และได้วางมาตรการทั้งระยะสั้น และระยะยาว เกี่ยวกับการจัดหาปุ๋ยเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งกระทรวงการคลังได้เสนอมาตรการที่จะทำให้ปุ๋ยถูกลงคือ การส่งเสริมให้มีการนำเข้าโดยเสรี ส่งเสริมให้มีการตั้งโรงงาน ทั้งการผลิต และการผสมปุ๋ยเพื่อให้มีการแข่งขันมากขึ้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้องค์การคลังสินค้า และภาคเอกชนนำปุ๋ยเข้าจากโรงงานที่รัฐบาลร่วมทุน

ได้โดยเสรีด้วย ตลอดจนสนับสนุนให้มีการแข่งขันในตลาดระดับท้องถิ่น โดยให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเข้ามามีบทบาทในการจำหน่ายปุ๋ยให้ถึงมือเกษตรกร ซึ่งรัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงการคลังร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาเรื่องนี้อย่างเร่งด่วน และเสนอข้อเสนอกที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

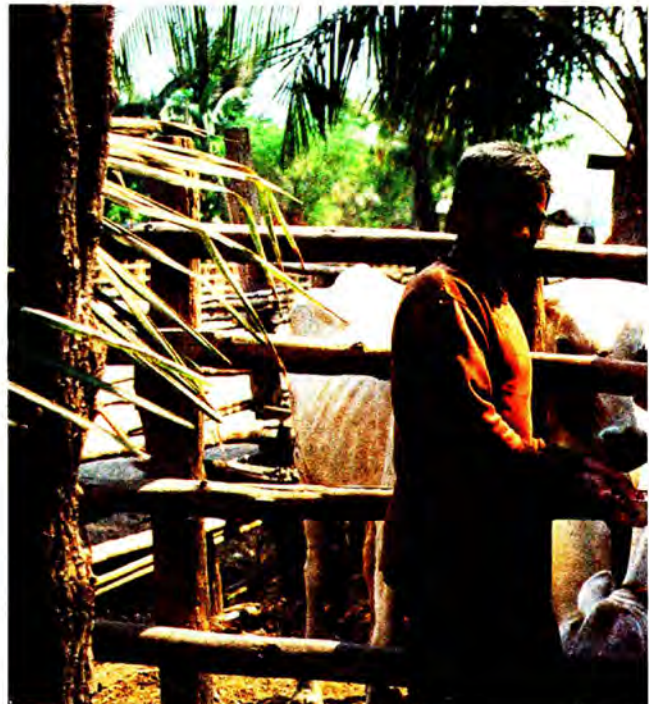
4.2.3 การพัฒนาการเกษตรและการปฏิรูปที่ดิน

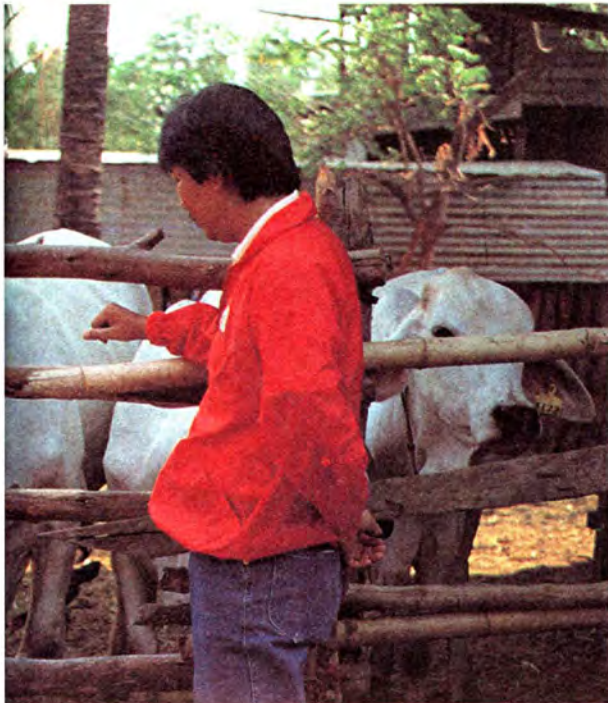
จากการที่ภาวะการณการเกษตรของประเทศเกิดความถดถอยเมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาการเกษตรเพิ่มเติมขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ภาคการเกษตรเป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการฟื้นฟูภาคการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ รวม 4 แผน คือ

(1) *แผนฟื้นฟูการเกษตร* ด้วยการจัดให้มีระบบวิจัยและพัฒนาทางการเกษตรที่เน้นหนักด้านการเพิ่มทางเลือกของผลผลิตแก่เกษตรกรตามประเภทปัญหาของดินและน้ำ โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายใน 42 จังหวัด 120 อำเภอ 10,354 หมู่บ้าน ซึ่งยากจนและแห้งแล้ง หรือดินมีปัญหา และจัดทำแผนปฏิบัติการโดยอาศัยระบบ “แผนการผลิตของเกษตรกร” ให้ครบทุกหมู่บ้านภายใน 5 ปี ทั้งนี้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะจัดทำโครงการสินเชื่อระยะปานกลาง และระยะยาวเพื่อรองรับในวงเงินงบประมาณ 2,000 ล้านบาท จากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในปีงบประมาณ 2535 ซึ่งขณะนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้นำเงินจำนวนดังกล่าว ไปเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และได้ลงนามข้อตกลงความร่วมมือไปแล้วเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2534 ในการที่จะใช้เงินจำนวนนี้ พร้อมทั้งดอกผลให้เกษตรกรกู้โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 9 และเพื่อจัดการขาดแคลนเงินทุนของเกษตรกรด้วยรวมทั้งการให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรทั้งในด้านวิชาการและด้านการลงทุน เพื่อสนองความต้องการของเกษตรกรที่จะลงทุน เพื่อหาทางเพิ่มรายได้ของตนเอง

(2) *แผนการบรรเทาปัญหาตกเขียว* โดยใช้เงินประมาณ 100 ล้านบาท จากกองทุนพัฒนาชนบทเพื่อการนี้ และให้ปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนพัฒนาชนบท ซึ่งเดิมเน้นในรูปของเงินยืม เปลี่ยนมาเพื่อให้ในรูปของเงินอุดหนุน และปรับปรุงคณะกรรมการกองทุนพัฒนาชนบทให้ทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการดูแลปัญหานี้

(3) *แผนเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิรูปที่ดิน* ใช้เงินประมาณ 1,000 ล้านบาท จากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในปีงบประมาณ 2535 เพื่อไปใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิรูปที่ดินในรูปของ “กองทุนที่ดิน” เพื่อเป็นฐานรองรับการจัดตั้งธนาคารที่ดินขึ้นเป็นสถาบันการเงินภายในเวลา 5 ปี โดยมีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนทางการเงิน ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้นำเงินจำนวนดังกล่าว ไปเปิดบัญชีเงินฝากไว้ที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และได้ลงนามข้อตกลงความร่วมมือไปแล้วเช่นกัน

เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2534 ที่จะใช้เงินจำนวนนี้ พร้อมทั้งดอกผลไปดำเนินงานด้านกองทุนที่ดิน ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกิน และรับจ้างทางการเกษตร ประมาณ 500,000 คนไว้ก่อน ได้มีที่ทำกินมีอาชีพ และรายได้ สามารถขยายงานปฏิรูปที่ดินให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และช่วยขจัดปัญหาการขายที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

(4) แผนพัฒนาอาชีพแรงงานรับจ้างทางการเกษตร ด้วยการจัดทำทะเบียนแรงงานรับจ้างทางการเกษตรเป็นรายจังหวัด เพื่อใช้เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาอาชีพของรัฐ โดยเน้นเรื่องการผลิตอาชีพ และการจ้างงานในเขตภูมิภาคให้มากที่สุด

ทั้งนี้ในการดำเนินการข้างต้น รัฐบาลได้กำหนดกรอบนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดนโยบายหลัก 4 ประการคือ

ก. ดำเนินนโยบายการค้าเสรี โดยให้กลไกตลาดเป็นตัวปรับระบบราคาสินค้า และการจัดสรรทรัพยากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นต้องดำเนินการแทรกแซงเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรด้านราคา และรายได้ ก็ให้ดำเนินการได้เป็นครั้งคราว

ข. ดำเนินการพัฒนาการเกษตร และการปฏิรูปที่ดิน โดยสรรหาทางเลือกทางการเกษตร จัดหาสินเชื่อระยะสั้น และระยะยาว และสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร ตลอดจนการจัดตั้งกองทุนที่ดิน

ค. พัฒนาโครงสร้างการผลิต และปรับปรุงคุณภาพสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

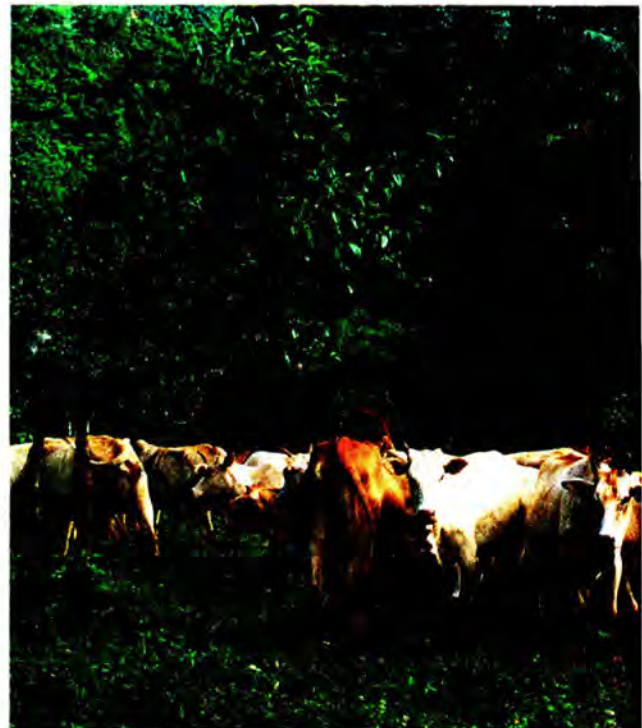
ง. พัฒนาระบบตลาด ให้เกษตรกรมีโอกาสและทางเลือกในการจำหน่ายมากขึ้น รวมทั้งช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพทางด้านรายได้ให้แก่เกษตรกร

4.2.4 การตั้งกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร
รัฐบาลนี้ได้เล็งเห็นถึงการช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศว่าจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง จึงได้วางระเบียบสำนัก

นายกรัฐมนตรีว่าด้วย กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร พ.ศ. 2534 ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญที่จะช่วยเหลือเกษตรกรทั้งระบบ และครอบคลุมพืชเศรษฐกิจทุกชนิดมีมาตรการที่จะช่วยเหลือเกษตรกรอย่างชัดเจน รวม 2 มาตรการคือ

(1) มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรด้านการตลาด ซึ่งจำแนกสินค้าออกเป็น 3 กลุ่ม มีทั้งมาตรการหลัก และมาตรการเสริมรองรับ

(2) มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรด้านการผลิต อันประกอบด้วยการวิจัยและพัฒนา ระบบส่งเสริมการตลาดสินเชื่อระยะยาว และการเงินเพื่อจัดตั้งกองทุนที่ดิน โดยมีคณะกรรมการดำเนินงาน รวม 3 คณะ คือ คณะกรรมการนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร คณะกรรมการบริหารกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและคณะกรรมการติดตามและประเมินผล

4.3 อุตสาหกรรมและการลงทุน

เพื่อให้การลงทุนและการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างต่อเนื่องรัฐบาลได้ดำเนินนโยบายและมาตรการหลายประการในอันที่จะส่งเสริมการลงทุน และการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ดังต่อไปนี้

4.3.1 การสนับสนุนนักลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม
รัฐบาลได้ดำเนินการดังต่อไปนี้คือ

(1) เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ รัฐบาลได้ดำเนินการลดขั้นตอนการออกใบอนุญาต โดยกำหนดหลักเกณฑ์ว่า การขออนุญาตตั้งขยายโรงงานเมื่อผู้ประกอบการได้ยื่นหลักฐานครบถ้วน ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการแล้วกรมโรงงานอุตสาหกรรมจะออกใบอนุญาตให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน สำหรับโครงการที่ไม่มีปัญหามลพิษ หรือเหตุเดือดร้อนอันตราย และภายใน 48 วัน สำหรับโรงงานที่มีปัญหามลพิษหรือเหตุเดือดร้อนอันตราย

(2) ในการดำเนินการโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งต้องใช้งบประมาณมาก และให้เอกชนร่วมลงทุนนั้น รัฐบาลจะเปิดโอกาสให้ทางราชการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญภาคเอกชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมาให้ความปรึกษาหารือ เพื่อให้การพิจารณาดำเนินการเป็นไปโดยรอบคอบ รัดกุม และรัฐได้รับประโยชน์ตอบแทนที่เป็นธรรม โดยเฉพาะเพื่อป้องกันการค้าผูกขาดทั้งทางนิตินัยและพฤตินัย ในเชิงเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ซึ่งขณะนี้กระทรวงการคลังได้ส่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงาน หรือดำเนินการในกิจการของรัฐ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้คือ

ก. การพิจารณาให้เอกชนเข้าร่วมงานฯ จะต้องมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมพิจารณาด้วยในขั้นตอนที่สำคัญ

ข. ถ้าโครงการที่มีการลงทุน หรือมีทรัพย์สินเกินกว่า 5,000 ล้านบาท จะต้องจัดให้มีที่ปรึกษาอิสระที่มีความชำนาญเข้ามาช่วยให้คำปรึกษา และมีรายงานเป็น

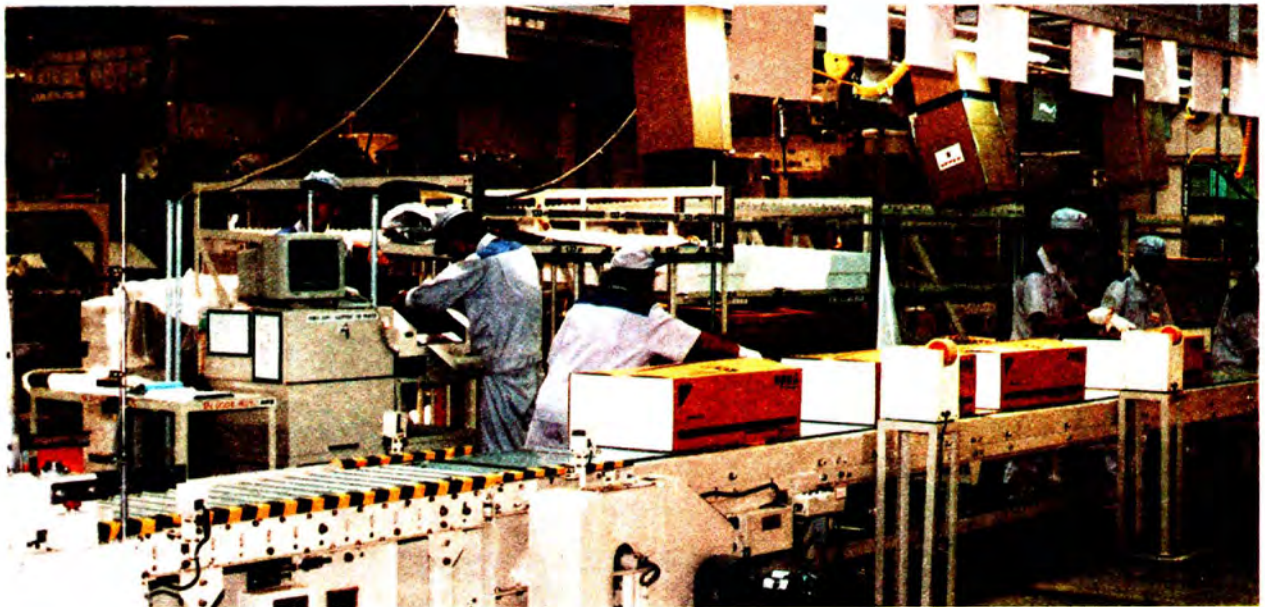
เอกเทศในขั้นตอนการศึกษารายละเอียดโครงการเพื่อขออนุมัติหลักการ และการร่างขอบเขตของโครงการ

ค. ใช้บังคับกับการให้เอกชนเข้าร่วมงานฯ ทุกประเภททุกชนิด เว้นแต่การให้สัมปทานตามกฎหมายปิโตรเลียม และการให้อาชญาบัตรหรือประทานบัตรตามกฎหมายแร่

ง. วงเงินการลงทุนตามโครงการกำหนดไว้ตั้งแต่ 1,000 ล้านบาทขึ้นไป

จ. ส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ ที่ประสงค์จะดำเนินโครงการที่คาดว่า จะให้เอกชนเข้าร่วมงานฯ ต้องศึกษาโครงการโดยละเอียด ตามประเด็นหัวข้อที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนด

ฉ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกระทรวงการคลัง จะเป็นผู้พิจารณากลับกรองโครงการ ถ้าหน่วยงานเจ้าของโครงการไม่เห็น

ด้วย ก็มีสิทธิอุทธรณ์ได้ โดยทำคำชี้แจงเพิ่มเติมให้รัฐมนตรี
เจ้าสังกัดเสนอคณะรัฐมนตรีตัดสิน

ข. การคัดเลือกเอกชนเข้าร่วมงาน หน่วยงานเจ้าของ
โครงการจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก ประ-
กอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเมื่อมีการลงนาม
ในสัญญาแล้ว จะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสาน
งานขึ้นเพื่อกำกับดูแล และติดตามผลให้โครงการดำเนินการ
ลุล่วงตามแผนงานที่กำหนดไว้

4.3.2 การส่งเสริมตลาดทุน ปัจจุบันระบบเศรษฐกิจ
และธุรกิจไทยได้พัฒนารุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ความ
สำคัญของตลาดทุนที่จะเป็นแหล่งระดมเงินออมภายใน
ประเทศได้ทวีสูงขึ้น แต่โครงสร้างพื้นฐานสำหรับการพัฒนา
ตลาดทุน อันได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ
รวมทั้งสถาบันพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสนับสนุนให้
ธุรกิจในตลาดทุนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยังมีไม่
เพียงพอ นอกจากนี้ การกำกับดูแล และการพัฒนาตลาดทุน
ซึ่งรวมถึงการกำกับดูแลการระดมทุนในตลาดแรก และการ
ซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดรอง ตลอดจนการประกอบธุรกิจ
หลักทรัพย์ ยังมีข้อจำกัดและกระจุกกระจายอยู่ในหลาย
หน่วยงาน อาทิ กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์
ธนาคารแห่งประเทศไทยและตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ทำให้การกำหนดนโยบายกำกับและพัฒนาตลาดทุน
ไม่มีความเป็นเอกภาพและต่อเนื่อง

(1) เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว กระทรวง
การคลังได้รับอนุมัติในหลักการจากคณะรัฐมนตรีในการ
ปรับโครงสร้าง องค์กร และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับ
ดูแลและการพัฒนาตลาดทุนของประเทศเสียใหม่ เพื่อให้การ
กำกับและพัฒนาตลาดทุนมีความชัดเจนและเป็นเอกภาพ
มากขึ้น

(2) บัดนี้ กระทรวงการคลังได้เสนอร่างพระราช
บัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ให้คณะรัฐมนตรี
พิจารณาแล้ว ในเวลาต่อไป อาจพิจารณาจัดตั้งสำนักงาน
คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ขึ้น หลัง

จากร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ผ่าน
ความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว

4.3.3 การส่งเสริมการลงทุนภูมิภาครัฐบาลยังคง
ให้ความสำคัญต่อเรื่องการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ส่วน
ภูมิภาค และได้มีการปรับปรุงนโยบายให้เด่นชัดเป็นรูปธรรม
มากขึ้น โดยให้สิทธิและประโยชน์พิเศษแก่โครงการที่ตั้งอยู่

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์

ในเขต 3 ทุกราย มีการอนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าน้ำประปา เป็น 2 เท่า เป็นเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันที่เริ่มมีรายได้และยังอนุญาตให้หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกจากกำไรสุทธิร้อยละ 25 ของเงินที่จะลงทุน นอกจากนี้หากโรงงานใดต้องการย้ายไปอยู่เขต 2 หรือ เขต 3 ก็จะได้รับสิทธิประโยชน์ด้วย

4.3.4 การส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีในอุตสาหกรรม

นโยบายเปิดให้อุตสาหกรรมมีการแข่งขันโดยเสรีที่รัฐบาลได้ประกาศใช้นโยบายดังกล่าวถึงกว่า 30 ประเภทเช่น นโยบายอุตสาหกรรมผลิตยางมะตอย นโยบายอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์นั่ง นโยบายอุตสาหกรรมสิ่งทอ นโยบายอุตสาหกรรมผลิตสุรา นโยบายอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมสำหรับหลัง ฯลฯ ซึ่งนโยบายต่างๆ เหล่านี้ได้สร้างความตื่นตัวให้แก่วงการอุตสาหกรรมของไทยเป็นอย่างมาก หลังจากที่ถูกปกป้องคุ้มครองจากรัฐบาลมาด้วยระยะเวลาอันยาวนาน โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์นั้น นับเป็นการยกเลิกการคุ้มครองที่ให้เวลาถึง 20 ปี โดยหันมาเปิดโอกาสให้มีการนำเข้ารถยนต์จากต่างประเทศเพื่อให้เกิดการแข่งขันอันจะนำไปสู่การพัฒนาซึ่งคุณภาพในที่สุด ขณะเดียวกัน ก็ยังสามารถบรรเทาภาระของผู้บริโภคที่ต้องซื้อในราคาแพงมานาน มาตรการสำคัญเกี่ยวกับอุตสาหกรรมรถยนต์ มีดังนี้

(1) ยกเลิกการควบคุมการนำเข้า ครม. ได้มีมติเห็นชอบ เมื่อ 9 เมษายน 2534 ให้ยกเลิกการควบคุมการนำเข้า เฉพาะรถยนต์สำเร็จรูปและที่ใช้แล้ว โดยมีข้อแม้ว่ารถยนต์นั่งเก่าที่จะนำเข้านั้น จะเป็นรถยนต์ทุกขนาดซึ่งเป็นของคนไทยที่ไปอยู่ต่างประเทศแล้วนำกลับมายังภูมิลำเนาในประเทศ หรือเป็นรถยนต์ของชาวต่างประเทศทุกขนาดที่เข้ามามีภูมิลำเนาในเมืองไทย ตามระเบียบกระทรวงพาณิชย์ และยังผ่อนผันให้รถยนต์เก่าที่มีขนาดเกิน 2,300 ซีซี. และมีอายุไม่เกิน 2 รุ่นปีการผลิต สามารถนำเข้ามาได้ไม่เกินระยะเวลา 2 ปี นับตั้งแต่วันที่ประกาศควบคุม ซึ่งเมื่อครบกำหนดแล้วก็จะมีการผ่อนผันให้เหมาะสมตามสถานการณ์อีกครั้งพร้อมทั้งมอบหมายให้กระทรวงการคลังและกระทรวงอุตสาหกรรมรับ

ไปพิจารณาอัตราภาษีอากรของอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์นั่งภายในระยะเวลา 1 เดือน หลังจากกระทรวงพาณิชย์รับนโยบายไปปฏิบัติแล้วก็เกิดปัญหาขึ้นมาเกี่ยวกับเรื่องการผ่อนผันให้นำเข้ารถยนต์นั่งใช้แล้วซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเพิ่มเติมอีกครั้งเมื่อ 20 สิงหาคม 2534 โดยให้เพิ่มเติมคือ รถยนต์นั่งใหม่ทุกขนาดที่ผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยได้จดทะเบียนการใช้งานครั้งแรกในต่างประเทศก่อนวันบรรทุกลงในยานพาหนะจากเมืองต้นทางไม่เกิน 60 วัน และได้ชำระภาษีอากรตามที่กำหนดไว้สำหรับรถยนต์นั่งใหม่ พร้อมทั้งได้พิจารณาเห็นว่า การปรับโครงสร้างภาษีใหม่นั้นได้ทำให้เกิดแนวความคิดทั่วไปว่า จะทำให้จำนวนรถยนต์ใน กทม. ยังมีมากขึ้นไปอีก จึงสมควรให้ใช้มาตรการกำหนดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนและการต่อทะเบียนรถยนต์ให้เหมาะสม เพื่อจำกัดจำนวนรถ แต่จะไม่ให้เป็นภาระของเจ้าของรถยนต์ที่เก่ากว่า 10 ปีขึ้นไป

(2) ปรับโครงสร้างภาษีรถยนต์ หลังจากนั้น รัฐบาลได้ออกมาตรการต่อเนื่องเกี่ยวกับเรื่องโครงสร้างภาษีใหม่ ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 2 กรกฎาคม 2534 ซึ่งก็คือ การปรับปรุงแนวนโยบายอุตสาหกรรมรถยนต์ ขึ้นส่วน และอะไหล่ โดยที่คณะทำงานพิจารณานโยบายอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์นั่งเสนอว่า โครงสร้างภาษีอากรรถยนต์ที่จะต้องปรับนั้นมี 3 รายการ คือ อัตราอากรขาเข้า 5 รายการ อัตราค่าโรมาตราฐานของรถยนต์สำเร็จรูป และอัตราภาษีการค้ารวมเทศบาลอีก 6 รายการ เพราะหากต้องการให้อุตสาหกรรมรถยนต์มีการแข่งขันกันโดยเสรีแล้ว จะต้องมีการแก้ไขและปรับปรุงมาตรการในอันที่จะเกื้อหนุนกันโดยถ้วน ไม่เช่นนั้นอุตสาหกรรมภายในประเทศจะต้องได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ 2 เรื่องใหญ่ๆ เกี่ยวกับการปรับปรุงอัตราภาษีตามที่คณะทำงานฯ เสนอมาโดยเห็นควรว่าจะต้องมีการปรับปรุงอัตราภาษีรถยนต์ประจำปีเฉพาะที่จดทะเบียนใหม่ เพื่อเป็นการควบคุมผู้ใช้รถยนต์ให้ร่วมกันรับผิดชอบในการใช้ถนน และช่วยแบ่งเบาภาระค่าลงทุนด้านสาธารณูปโภค โดยแบ่ง

เป็น 2 กรณี คือ กรณีรถบรรทุกและรถโดยสาร และกรณีรถยนต์นั่ง ซึ่งจะมีผลทำให้ภาระภาษีรถยนต์ประจำปีสำหรับรถยนต์ที่จดทะเบียนสูงขึ้นอีกประมาณ 1 เท่าตัว และกรณีของรถยนต์นั่งส่วนบุคคลก็เพิ่มขึ้นอีก 1 เท่าตัว เช่นกัน แต่ได้ใช้สิทธิพิเศษโดยให้ลดหรือยกเว้นภาษีรถยนต์ประจำปีให้แก่รถยนต์ที่ได้ติดตั้งเครื่องกรองอากาศอันสอดคล้องกับนโยบายสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งมาตรการที่เหมาะสมในการจูงใจให้มีการลดมลพิษที่เกิดจากควันท่อไอเสียรถยนต์ลง และยังได้ให้กระทรวงการคลังลดภาษีขาเข้าเครื่องกรองอากาศให้เป็น 0 อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงระบบและอัตราภาษีวัตถุดิบและวัตถุดิบสำเร็จรูปที่นำมาใช้ในการผลิตชิ้นส่วนอะไหล่ได้ ทั้งนี้เนื่องจากโครงสร้างระบบภาษีดังกล่าวยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนและอะไหล่ภายในประเทศ หากต้องการให้อุตสาหกรรมนี้มีการแข่งขันกันอย่างเสรี

4.3.5 การแก้ไขกฎหมายสิทธิบัตร ในช่วงที่ประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อในการผันตัวเองไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รัฐบาลจำเป็นต้องหามาตรการและสิ่งจูงใจต่าง ๆ ในอันที่จะให้เกิดมีการพัฒนาในทุก ๆ ด้านขึ้นมา ซึ่งในเรื่องสิทธิบัตรนี้มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงมาก เพราะจะเป็นเครื่องมือที่สามารถกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาและวิจัยขึ้นในประเทศได้ซึ่งเมื่อมีการคิดค้นและประดิษฐ์ขึ้นมา ก็จะได้รับคุ้มครองตามกฎหมาย และสามารถเป็นหลักประกันให้แก่ผู้ที่จะนำสิ่งประดิษฐ์นั้นไปลงทุนต่อไป ที่สำคัญยังสามารถทำให้ต่างประเทศเห็นว่าประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิทางปัญญาของผู้อื่น มีการยอมรับจากนานาประเทศขึ้นมาได้

ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงเห็นชอบ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 โดยได้แก้ไขขอบเขตการคุ้มครองให้แตกต่างไปจากกฎหมายเดิมที่ยังไม่ได้คุ้มครอง คือ อาหาร เครื่องดื่ม ยาหรือสิ่งผสมของยา กรรมวิธีทางชีววิทยาในการผลิตสัตว์หรือพืช และเครื่องจักรการเกษตร

พร้อมทั้งยึดระยะเวลาการคุ้มครองสิทธิบัตรการประดิษฐ์จาก 15 ปี เป็น 20 ปี นับตั้งแต่วันที่ขอ เป็นต้น

4.3.6 การส่งเสริมอุตสาหกรรมการเกษตร รัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่า ปัจจุบันยังไม่มีกรมประมงเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรทั้งระบบ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรขึ้น ทำหน้าที่เสนอแนะนโยบายและแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตร และพิจารณากำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตร ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้ จะได้จัดทำระบบการประสานงานระหว่างหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนในการพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตร รวมทั้งจัดทำแผนพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขาด้วย

4.4 การพาณิชย์และการท่องเที่ยว

สำหรับนโยบายหลักทางการพาณิชย์ รัฐบาลได้เน้นในเรื่องนโยบายการค้าเสรีภายใต้การแข่งขันอย่างเป็นธรรม ขณะเดียวกันก็ยังคงเอาใจใส่ต่อการตรึงราคาสินค้าที่จำเป็นบางชนิด เพื่อมิให้ประชาชนเดือดร้อน ส่วนทางการท่องเที่ยวนี้ รัฐบาลยังคงให้ความสำคัญในฐานะเป็นแหล่งรายได้ที่ทำเงินเข้ารัฐในอัตราสูง แม้ว่าในปีที่ผ่านมารายได้ด้านนี้จะเริ่มชะลอลงก็ตามดังรายละเอียดต่าง ๆ ต่อไปนี้

4.4.1 นโยบายการค้าเสรี รัฐบาลได้สนับสนุนการค้าเสรี และการแข่งขันที่เป็นรูปธรรมหลาย ๆ อย่าง ในส่วนของรัฐเองก็ได้ดำเนินการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง นับเป็นการดำเนินงานอีกประการหนึ่งที่สอดคล้องกับนโยบายข้อนี้ ทั้งนี้โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 19 สิงหาคม 2534 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้ใช้นโยบายราคาน้ำมันลอยตัวอย่างสมบูรณ์ โดยประกาศยกเลิกการควบคุมราคาขายส่งหน้าโรงกลั่นและในส่วนของการกักตุนน้ำมันที่มีอยู่ประมาณ 4,000 ล้านบาท ก็ให้ยกเลิก

4.4.2 การแก้ไขปัญหาสินค้าแพง นโยบายทางด้านพาณิชย์อีกประการหนึ่งก็คือ การควบคุมราคาสินค้าให้อยู่

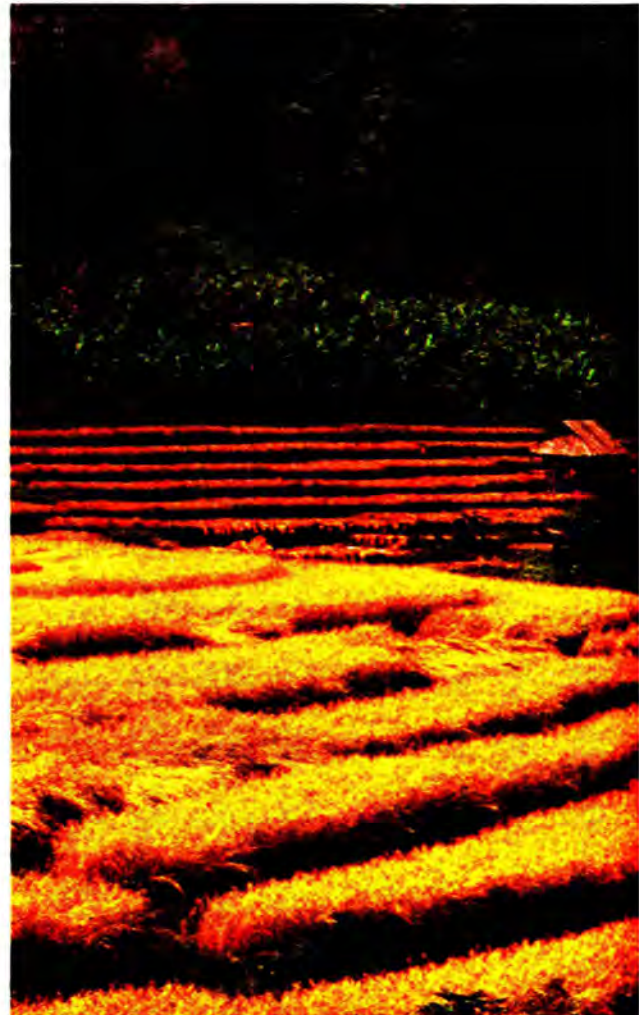
ในระดับที่เหมาะสม แม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายการค้าเสรี แต่สำหรับสินค้าควบคุมราคาเพื่อมิให้ผู้บริโภคเดือดร้อน จึงได้ดำเนินการทั้งใช้วิธีเจรจาต่อรองการควบคุม และการตลาดเพื่อแก้ปัญหาสินค้าราคาแพงดังนี้

(1) การควบคุมราคาสินค้าที่จำเป็น รัฐบาลได้ดำเนินการเจรจาให้ผู้ผลิต และผู้จำหน่ายสินค้าที่จำเป็น 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มน้ำมันหล่อลื่น ยีเอกระดาศ ปุ๋ยเคมีและยาปราบศัตรูพืช เม็ดพลาสติก น้ำมันพืช นมผง กาแฟสำเร็จรูป และกลุ่มสินค้า ผงซักฟอก สบู่ ยาสีฟัน แชมพู สดราคาลง เนื่องจากได้มีการประกาศลดราคาน้ำมันเชื้อเพลิงลงตามประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ 41 และ 50 ซึ่งผลปรากฏว่าได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการเป็นอย่างดี กลุ่มสินค้าต่าง ๆ ได้ทยอยลดราคาลงเป็นลำดับ หรือการกำหนดให้เครื่องสำอางเป็นสินค้าควบคุมเพิ่มเติม ภายหลังการประกาศใช้ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น

(2) การแก้ไขปัญหาเมื่อสุกรราคาแพง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเกิดโรคระบาด ภาวะน้ำท่วมในปีที่ผ่านมา และภาวะอากาศร้อนในช่วงต้นปี 2534 อีกทั้งภาวะต้นทุนการเลี้ยงที่สูงขึ้น ทำให้ปริมาณสุกรที่เข้าตลาดลดลงต่ำกว่าความต้องการบริโภค ซึ่งรัฐบาลได้ติดตามสถานการณ์มาโดยตลอด และเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วน รัฐบาลจึงได้อนุมัติให้ลดภาษีอากรขาเข้าสุกร เพื่อให้สามารถนำเข้าจากต่างประเทศมาจัดปัญหาขาดแคลนและราคาสูง โดยลดอัตราภาษีอากรนำเข้าสุกรมีชีวิตจากเดิมร้อยละ 10 เหลือร้อยละ 1 และสุกรชำแหละจากเดิมร้อยละ 60 เหลือร้อยละ 10 การลดอัตราภาษีอากรดังกล่าวนี้ กำหนดระยะเวลาไว้ 6 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม 2534 เป็นต้นไป ทั้งนี้ เพื่อควบคุมเวลาไม่ให้มาก หรือน้อยเกินไป จนมีผลกระทบต่อตลาดสุกรในประเทศ ซึ่งแนวทางการแก้ไขข้างต้น ช่วยแก้ไขปัญหาเมื่อสุกรที่มีราคาแพงให้มีราคาลดลงมาในระดับปกติได้

4.4.3 ด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในต่างประเทศ เพื่อ

มุ่งสร้างความเข้าใจในสถานการณ์ที่แท้จริงในประเทศไทย และจูงใจให้บริษัทนำเที่ยวในต่างประเทศเกิดความมั่นใจที่จะจัดรายการมายังประเทศไทยมากขึ้นโดยเร็ว โดยได้ดำเนินการแล้วที่เมืองโตเกียว โอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น และเมืองโซล ประเทศเกาหลี ระหว่างวันที่ 3-7 มิถุนายน 2534 ที่เมืองเพิร์ธ ซิดนีย์ บริสเบน ประเทศออสเตรเลีย ระหว่างวันที่ 14-23 ตุลาคม 2534 และที่เมืองลอสแอนเจลิส และชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 8-14 ตุลาคม 2534

4.5 การเงินการคลังและรัฐวิสาหกิจ

รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนที่จะปรับปรุงโครงสร้างภาษีอากร เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ปราศจากความซ้ำซ้อน และป้องกันการหลบเลี่ยงภาษี จึงได้ดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ คือ

4.5.1 การนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า ซึ่งได้เริ่มเตรียมการมาตั้งแต่ปี 2529 และเริ่มใช้จริงตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 เป็นต้นไป โดยมีอัตราการจัดเก็บร้อยละ 7 รวมภาษีเทศบาลด้วย สาระสำคัญประกอบด้วย ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าปีละ 600,000 บาท ไม่ต้องเข้าระบบดังกล่าว ส่วนผู้มีรายได้ตั้งแต่ 600,000 บาท ถึง 1.2 ล้านบาท มีสิทธิในการเลือกเสียภาษีการค้าในอัตราร้อยละ 1.5 หรือจะเลือกเสียร้อยละ 7 ตามแบบภาษีมูลค่าเพิ่มก็ได้ การนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ในครั้งนี้ ในระยะแรกรัฐจะขาดรายได้ประมาณ 13,000 ล้านบาท แต่กระทรวงการคลังหวังว่าอยู่ในฐานะที่จะรับได้ เพื่อให้ระบบภาษีมีความแน่นอนเป็นธรรม มีกลไกป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี และคงจะจัดเก็บภาษีได้ทั่วถึงเต็มเม็ดเต็มหน่วย ตลอดจนจะช่วยยกระดับรายได้ภาษีอากรของรัฐในระยะยาว สำหรับผลกระทบในด้านต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้

(1) ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การใช้ภาษีมูลค่าเพิ่มแทนภาษีการค้าครั้งนี้ จะทำให้กลไกของตลาดทำงานเต็มที่ ลดการบิดเบือนการจัดรูปองค์กรทางธุรกิจ ลดการจัดเก็บซ้ำซ้อน ซึ่งจะมีผลดีต่อประสิทธิภาพของการผลิตของประเทศในระยะยาว

(2) ผลต่อการส่งออก ภาษีมูลค่าเพิ่มจะช่วยกระตุ้นการส่งออกของไทยให้ดีขึ้น ช่วยลดปัญหาการถูกกีดกันทางการค้าจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยได้ส่วนหนึ่ง

(3) ผลต่อการลงทุน ภาษีมูลค่าเพิ่มจะช่วยกระตุ้นการลงทุนในประเทศเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะช่วยจัดภาวะภาษีซ้ำซ้อน และช่วยกระตุ้นการผลิตเพื่อส่งออกแล้ว ภาษีมูลค่าเพิ่มยังจะทำให้สินค้าประเภททุนได้รับการยกเว้นภาษีโดยไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการทุกราย

(4) ผลต่อระดับราคาสินค้า โดยที่ภาษีมูลค่าเพิ่มยอมให้หักต้นทุนภาษีในสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการผลิต ดังนั้น ต้นทุนของสินค้าลดลง ฉะนั้นภาษีมูลค่าเพิ่มจะไม่ทำให้ระดับราคาสินค้าโดยรวมสูงขึ้น

(5) ผลต่อการกระจายรายได้ ภาษีมูลค่าเพิ่มมีลักษณะหลายประการ ที่ช่วยให้การกระจายรายได้ดีขึ้น อาทิ การยกเว้นสินค้า และบริการที่จำเป็นแก่การครองชีพ ทำให้ลดภาระต่อผู้มีรายได้น้อย ในขณะที่เดียวกันสินค้าที่เข้าลักษณะฟุ่มเฟือยจะมีการเก็บภาษีสรรพสามิตเสริม

(6) ผลต่อรายได้ของรัฐบาล โดยที่ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เสนอมีการยกเว้นสำหรับสินค้าที่จำเป็นหลายรายการ มีการตัดผู้ประกอบการรายย่อยจำนวนมากออกไปจากระบบ และมีการกำหนดอัตราภาษีไว้ในอัตราร้อยละ 7 ซึ่งค่อนข้างต่ำ รวมทั้งอัตราภาษีสรรพสามิตที่ปรับปรุงเสริมก็ยึดหลักมิให้ภาระภาษีเพิ่ม กระทรวงการคลังจึงคาดว่า การนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ในครั้งนี้ รัฐจะไม่ได้รายได้ภาษีอากรเพิ่มแต่อย่างใด

4.5.2 *ปรับปรุงการสรรพสามิตให้สอดคล้องกับภาษีมูลค่าเพิ่ม* โดยปรับปรุง 5 ฉบับคือ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พระราชบัญญัติสุรา พระราชบัญญัติยาสูบ และพระราชบัญญัติไฟ นอกจากนี้ มีการปรับปรุงระบบภาษีอากรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม และมีการปรับปรุงอัตราภาษีเสริมสรรพสามิต ที่เก็บจากน้ำมัน และผลิตภัณฑ์น้ำมันสำหรับเป็นรายได้แก่ท้องถิ่น และปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบด้านศุลกากรให้สอดคล้องกับภาษีมูลค่าเพิ่ม

4.5.3 *ยกเลิกภาษีเดินทาง* รัฐบาลได้พิจารณายกเลิกการจัดเก็บภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2534 เป็นต้นไป

4.5.4 *การแก้ไขการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด* ในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจได้ขยายตัวในอัตราสูงกว่าความสามารถในการผลิตของประเทศอย่างต่อเนื่อง ทำให้ความต้องการสินค้าเข้าจากต่างประเทศขยายตัวในอัตราที่สูงมาก โดยเฉพาะสินค้าทุน และสินค้าที่เป็นวัตถุดิบกับวัตถุดิบ ปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด เริ่มส่อแววโน้มรุนแรงขึ้น ในปี 2533 เมื่อดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลเพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึงสองเท่าตัว ปัญหาดังกล่าวถือเป็นเรื่องที่ทางการต้องรีบหาทางแก้ไขอย่างเป็นขั้นตอน เพราะหากมิได้ดำเนินการแก้ไขแต่เนิ่นๆ แล้วเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ และการเงินของประเทศอาจมีแนวโน้มเสื่อมถอยลงเกินกว่าจะแก้ไขได้อย่างทันกาล แนวทางที่จะดำเนินการ คือการเพิ่มเงินออมส่วนรวมของประเทศนั้นมาจาก 3 แหล่งด้วยกัน คือ รัฐบาล หน่วยธุรกิจ และครัวเรือน ในส่วนของภาครัฐบาลนั้นได้กำหนดนโยบายการคลังอย่างเคร่งครัด โดยการจัดทำงบประมาณแผ่นดินแบบสมดุล ด้านเงินออมจากหน่วยธุรกิจได้มีมาตรการทำให้ภาระภาษีบริษัทที่ได้รับเงินปันผลลดลง โดยลดหย่อนภาษีเงินได้จากเงินปันผลของห้างหุ้นส่วนบริษัทจากเดิมร้อยละ 15 เหลือร้อยละ 10 นอกจากนี้ ได้มีการแก้ไขกฎหมายในส่วนการตีราคาทรัพย์สิน ในกรณีการควบกิจการ และครอบครองกิจการ สำหรับส่วนที่ยังอยู่ในระหว่าง

การพิจารณาในรายละเอียด คือการให้นำเงินบริจาคเพื่อการกุศลสาธารณะมาถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีได้

4.5.5 *มาตรการส่งเสริมการออม* ได้ดำเนินการดังนี้คือ

(1) *ปรับปรุงการจัดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา* โดยมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญคือ ผู้ที่มีรายได้สุทธิตั้งแต่ 1-100,000 บาท เสียภาษีร้อยละ 5 ตั้งแต่ 100,001-500,000 บาท เสียภาษีร้อยละ 10 ตั้งแต่ 500,001-1,000,000 บาท เสียภาษีร้อยละ 20 ตั้งแต่ 1-4 ล้านบาท เสียภาษีร้อยละ 30 และตั้งแต่ 4 ล้านบาทขึ้นไป เสียภาษีร้อยละ 37 ส่วนการปรับปรุงภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้น ให้บริษัททั้งในและนอกตลาดหลักทรัพย์เสียในอัตราเท่ากัน คือ ร้อยละ 30 จากเดิมที่เคยเสียร้อยละ 35 สำหรับการหักค่าลดหย่อน รัฐบาลได้ปรับเพิ่มค่าลดหย่อน ให้คู่สมรสจากเดิมปีละ 20,000 บาท เป็น 30,000 บาท และบุตร จากเดิมหักได้คนละ 10,000 บาท ก็ปรับเพิ่มเป็น 15,000 บาท ค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตดอกเบี้ยเงินกู้ซื้อบ้าน และเงินสะสมเข้ากองทุนเลี้ยงชีพ เพิ่มจากเดิม 10,000 บาท เป็น 15,000 บาท ซึ่งโครงสร้างภาษีใหม่นี้ ทุกส่วนในสังคมไทยจะได้รับประโยชน์ค่อนข้างเท่าเทียมกัน ผู้ที่มีรายได้น้อยจะได้รับประโยชน์จากการหักค่าลดหย่อนมากกว่าเดิม โดยเฉพาะทุกคนในสังคมจะได้รับประโยชน์ประมาณร้อยละ 30-40 ผู้ที่มีรายได้ปีละ 120,000 บาท ถ้ามีภรรยาและบุตร ก็จะได้หักค่าลดหย่อนจนไม่ต้องเสียภาษี อีกเหตุผลหนึ่งที่รัฐบาลปรับโครงสร้างภาษีครั้งนี้ ก็เพื่อให้ทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้านในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ แม้ว่าจะทำให้รัฐต้องเสียรายได้อีกปีละประมาณ 16,000 ล้านบาท แต่ก็คุ้มกับประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต

(2) รัฐบาลมีนโยบายในการปรับปรุงพัฒนาระบบการเงิน และตลาดทุนของประเทศให้มีการแข่งขัน เพื่อระดมการออมภายในประเทศให้มากขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีแผนในการพัฒนาตราสารทางการเงินใหม่ๆ รวมถึงการจัด

ตั้งองค์กรบริหารและควบคุมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการ
แข่งขันในการระดมเงินออมของสถาบันการเงิน และเพื่อ
ให้ประชาชนมีทางเลือกในการออมมากขึ้น

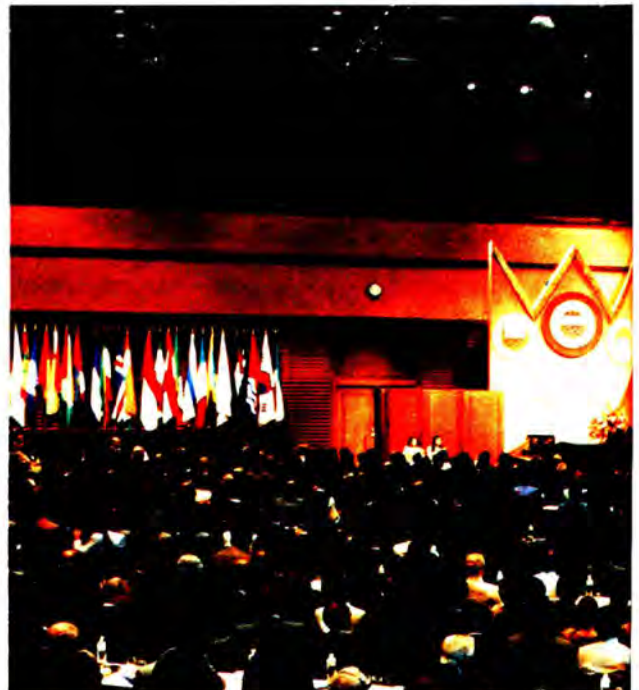
(3) นอกจากมาตรการในการระดมเงินออมที่ได้กล่าว
มาข้างต้นแล้ว การที่รัฐบาลได้ปล่อยให้อัตราดอกเบี้ยลอยตัว
ทำให้เกิดความสมดุลกันระหว่างเงินออม และการลงทุนของ
ประเทศมากขึ้น การที่อัตราดอกเบี้ยในประเทศอยู่ในระดับ
สูงจะเป็นการจูงใจให้มีการออมเพิ่มขึ้นรวมทั้งจะชะลอการ
ลงทุน โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นการลงทุนในกิจการเก็งกำไร
และไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ

(4) การที่รัฐบาลได้ยกเลิกภาษีการค้าโดยได้นำภาษี
มูลค่าเพิ่มมาใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2535 นั้น ถือได้ว่าเป็น
เป็นมาตรการที่จะช่วยส่งเสริมการออมของประเทศด้วย
เนื่องจากฐานภาษี คือค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคไม่ใช่
รายรับ ซึ่งไม่ได้เก็บจากเงินออม ดังนั้นภาษีชนิดนี้จะเพิ่ม
เงินออมได้ในระยะยาว

(5) เพื่อเป็นการสนับสนุน และเร่งรัดให้รัฐวิสาหกิจ
ระดมทุนในประเทศเพื่อช่วยลดสภาพคล่องที่อยู่ในระดับสูง
และละเว้นการใช้จ่ายเงินคงคลังที่จะมีผลต่อการขยายตัว
ของปริมาณเงินในระบบ กระทรวงการคลังได้เร่งรัดให้
รัฐวิสาหกิจหันมาระดมเงินกู้ในประเทศมากขึ้น โดยในปี
งบประมาณ 2534 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้รัฐวิสาหกิจ
กู้เงินในประเทศ ทดแทนการกู้เงินจากต่างประเทศ

4.5.6 การเป็นเจ้าภาพงานประชุมธนาคารโลก
เมื่อเดือนตุลาคม 2534 รัฐบาลได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพ
จัดการประชุมนานาชาติที่ใหญ่ที่สุด คือ การประชุมสภา
ผู้ว่าการธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ
ครั้งที่ 46 ประจำปี 1991 มีนักการเงินการธนาคารจาก
155 ประเทศ จำนวนบุคคลชั้นนำทั่วโลกกว่า 10,000 คน
มาพบปะกันในงานการประชุมสภาผู้ว่าการธนาคารโลก
และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
เห็นทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ วางแนวทางการกำหนดนโยบาย
การเงินของโลก ซึ่งจากการประชุมฯ ดังกล่าว ประเทศไทย

ได้รับการยกย่อง และความชื่นชมยินดีจากผู้แทนนานา
ประเทศที่เข้าร่วมประชุมฯ ถึงความสำเร็จอย่างดียิ่งในการ
เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมฯ ทั้งในด้านการจัดสถานที่ประชุม
การให้บริการและการต้อนรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลประโยชน์
ที่เห็นได้ชัด คือ เป็นการเผยแพร่สถานะทางเศรษฐกิจ
ของประเทศ ให้เป็นที่รู้จักแก่ประเทศสมาชิกต่างๆ ทั่วโลก
อันมีผลส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในประเทศเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ
เงินทุนภาคเอกชน ตลอดจนจนเป็นการส่งเสริมธุรกิจ
การท่องเที่ยวและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ธุรกิจโรงแรม
ธุรกิจเสื้อผ้าแฟชั่น อัญมณี และเครื่องประดับ รวมไปถึง
สินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึกของประเทศ ซึ่งปัจจุบัน
ธุรกิจดังกล่าวกำลังเจริญเติบโต และนำเงินรายได้เข้าประเทศ
เป็นจำนวนมาก

4.5.7 นโยบายรัฐวิสาหกิจ ได้มีการดำเนินงานทางด้านนโยบายรัฐวิสาหกิจหลายประการ ได้แก่

(1) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) จะให้ความสำคัญในการให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนารัฐวิสาหกิจมากขึ้น โดยผ่อนคลายระเบียบข้อบังคับให้รัฐวิสาหกิจดำเนินการได้เอง โดยไม่ต้องขออนุมัติกระทรวงการคลัง ทั้งในด้านระเบียบพัสดุ ด้านการตัดบัญชีทรัพย์สิน เงินสูญ ด้านนโยบายการบัญชี

(2) นอกจากนี้ ได้มีการเพิ่มบทบาทในการพัฒนารัฐวิสาหกิจ โดย

(1) ในช่วงระหว่างเดือนมีนาคม 2535 รัฐบาลจะนำหุ้นของ บริษัทการบินไทย จำกัด ออกจำหน่ายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หนึ่งงวดแรกที่นำออกจำหน่ายเป็นจำนวน 1,000 ล้านบาท โดยร้อยละ 5 จะจัดสรรให้พนักงานบริษัทฯ ในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ (Par) อีกจำนวน 950 ล้านบาท จะจำหน่ายแก่ประชาชนทั่วไป นโยบายระดมเงินทุนโดยการกระจายหุ้นของบริษัทฯ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการเสริมโครงสร้างทางการเงินขยายฐานการระดมเงินทุนของบริษัทฯ การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการถือหุ้น จะเป็นผลให้ เป็นแหล่งระดมเงินทุนสำคัญของบริษัทฯ ในอนาคต ลดภาระของรัฐบาลที่จะต้องสนับสนุนสถานะทางการเงินโดยตรง และโดยอ้อม ทำให้สามารถควบคุมการดำเนินงานของบริษัทฯ ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลได้โดยผ่านคณะกรรมการของบริษัทฯ เช่นเดียวกับบริษัทเอกชนอื่นๆ ซึ่งนโยบายนี้เป็นรูปแบบหนึ่งของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

(2) เสนอร่างพระราชบัญญัติทุนของรัฐวิสาหกิจ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

4.6 การคมนาคม และขนส่ง

ผลการดำเนินงานทางการคมนาคม และขนส่งของรัฐบาล ในระยะเวลาที่ผ่านมาสรุปได้ดังนี้

4.6.1 การปรับปรุงท่าอากาศยานกรุงเทพแห่งที่ 2 จากความแออัดของท่าอากาศยานกรุงเทพ รัฐบาลจึงได้อนุมัติโครงการที่ยึดเยื้อมานานนับสิบปี ให้ดำเนินการ คือโครงการก่อสร้างท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งที่สอง ณ บริเวณตำบลบางโจลง ตำบลราชาเทวะ และตำบลหนองปรือ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ หรือที่เรียกกันว่า สนามบินหนองงูเห่า ในเนื้อที่ประมาณ 19,543 ไร่ ซึ่งได้เวนคืนไว้นานแล้ว มีระยะเวลาตั้งแต่ปี 2534-2543 แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 64,000 ล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะสามารถให้บริการขนส่งทางอากาศควบคู่กับท่าอากาศยานกรุงเทพ (ดอนเมือง) ไปได้จนถึงปี 2573 ขณะนี้อยู่ระหว่างการคัดเลือกบริษัทวิศวกรที่ปรึกษา เพื่อดำเนินการพิจารณาทบทวนแผนแม่บทเดิม

4.6.2 การวางแผนปรับปรุงท่าอากาศยานระยะยาว ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลก็ได้อนุมัติแผนงานการพัฒนาท่าอากาศยานกรุงเทพในระยะยาว (พ.ศ. 2534-2540) ควบคู่ไปด้วย ซึ่งประกอบด้วย โครงการพัฒนา 9 โครงการ ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 6,867,072 ล้านบาท โดยมีข้อสังเกตสำคัญที่ให้กระทรวงคมนาคม ซึ่งเป็นเจ้าของโครงการรับไปพิจารณาประกอบการดำเนินงานด้วยคือ

(1) การจัดวางแนวทางในการพัฒนาขนส่งสินค้าทางอากาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าทางการเกษตร เช่น ผัก ผลไม้ ดอกไม้สด

(2) ปรับปรุงการดำเนินงานขนส่งสินค้าทางอากาศ ให้เกิดความรวดเร็ว คล่องตัวและนำคอมพิวเตอร์มาใช้เชื่อมโยงกันทั้งระบบ

(3) พิจารณาแนวทางที่จะทำให้ค่าขนส่งสินค้าทางอากาศลดตัว

ทั้งนี้ ให้จัดวิธีการรับฟังข้อคิดเห็นของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาด้วย

4.6.3 การเร่งรัดโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรศัพท์และโทรคมนาคม

(1) โครงการขยายโทรศัพท์ 2 ล้านเลขหมาย ซึ่งสามารถตกลงกันได้ด้วยดีเนื่องจากความพยายามระหว่างรัฐบาลและบริษัท ซีพีเทลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด ซึ่งมองเห็นผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก และเมื่อทำสัญญาแล้ว คาดว่าประชาชนจะได้รับบริการที่ดีในราคาที่เหมาะสม ให้ประโยชน์กับรัฐบาลอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่ได้แถลงไว้ การทบทวนโครงการดังกล่าวทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้นกว่า 70,000 ล้านบาท และสามารถแก้ไขปัญหาการผูกขาดอันจะทำให้รัฐมีอำนาจต่อรองรูปขึ้นในอนาคต ส่วนโครงการขยายหมายเลขโทรศัพท์ที่เหลืออีก 1 ล้านเลขหมายในส่วนภูมิภาค ขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการ สำหรับโครงการขยายโทรศัพท์ 2 ล้านเลขหมาย จะเริ่มให้บริการได้ปลายปี 2535 จำนวน 200,000 เลขหมาย และจะทยอยติดตั้งปีละ 400,000 เลขหมาย จนครบ 4 ปี

4.6.4 การขยายโทรคมนาคมภายในและภายนอก โดยเฉพาะในเขตพื้นที่เศรษฐกิจเฉพาะบริเวณพื้นที่ชายฝั่ง ทะเลตะวันออกที่แหลมฉบัง และมาบตาพุด โดยอนุมัติ โครงการพัฒนากิจการโทรคมนาคมในเขตพื้นที่เศรษฐกิจ เฉพาะของกระทรวงคมนาคม ซึ่งการดำเนินงานจะแล้วเสร็จ และเริ่มบริการได้ภายใน 2 ปี และให้กระทรวงคมนาคม เสนอแนวทางรวมงบบริการโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์ แห่งประเทศไทย (ทศท.) และการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) เข้าด้วยกัน และส่งเสริมให้เอกชนร่วมทุนมากขึ้น ให้จัดตั้งชุมสายโทรศัพท์ระหว่างประเทศ 3,000 วงจร จัดตั้งข่ายระบบสื่อสารวิทยุคมนาคมเชื่อมโยงต่าง ๆ รวม 5,920 ช่อง สัญญาณ และจัดตั้งชุมสายโทรศัพท์ในประเทศอีก 10,000 เลขหมาย วงเงินลงทุนรวม 2,053.2 ล้านบาท โดยใช้เงิน รายได้ขององค์การโทรศัพท์ฯ และการสื่อสารฯ

4.6.5 ดาวเทียมสื่อสารของประเทศไทย รัฐบาลได้ มีนโยบายให้ประเทศไทยมีดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ เป็นของตนเอง เนื่องจากเล็งเห็นความจำเป็น ดังนี้

(1) ตระหนักถึงประโยชน์ของดาวเทียมสื่อสารว่า สามารถทำให้การสื่อสารระหว่างพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งอยู่ภายใน เขตปกคลุมของจานสายอากาศดาวเทียมติดต่อถึงกันได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีข่ายถ่ายทอดสัญญาณภาคพื้นดิน การใช้ ข่ายดาวเทียมสื่อสารจะทำให้สามารถขยายโครงข่ายการ สื่อสารไปยังชนบทที่อยู่ห่างไกล หรือท้องถิ่นทุรกันดารได้ อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ข่ายสื่อสารดาวเทียมยังสามารถ ใช้เป็นข่ายสำรองเพื่อทดแทนข่ายสื่อสารอื่นได้เมื่อจำเป็น

(2) ปริมาณความต้องการการใช้วงจรดาวเทียมของ ดาวเทียมในกิจการสื่อสารภายในประเทศไทยได้ขยายตัว เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และวงจรดาวเทียมทั้งหมดที่ประเทศไทย ใช้อยู่ต้องเช่าจากต่างประเทศ

(3) ตำแหน่งวงโคจรในอวกาศของดาวเทียมสื่อสาร ในขณะนี้มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งคณะกรรมการจดทะเบียน ความถี่วิทยุระหว่างประเทศ จะจัดสรรตำแหน่งดังกล่าวให้ ประเทศสมาชิก ซึ่งทำเรื่องขอจัดตั้งระบบดาวเทียมสื่อสารใน แบบชอก่อนได้ก่อน อนึ่งในปัจจุบัน ตำแหน่งวงโคจรใน

อวกาศซึ่งยังไม่มีเจ้าของ และอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม กับการใช้งานของประเทศไทย มีจำนวนเหลืออยู่ไม่มากนัก หากประเทศไทยไม่เร่งดำเนินโครงการดาวเทียมสื่อสารของ ตนเองก็อาจไม่มีตำแหน่งวงโคจรสำหรับจะใช้ประโยชน์ ในอนาคต

(4) ดังนั้น รัฐบาลจึงได้พิจารณาเห็นชอบให้ บริษัท ชินวัตร คอมพิวเตอร์ จำกัด เป็นผู้ได้รับสัมปทานดาวเทียม สื่อสารภายในประเทศ โดยมีระยะเวลาคุ้มครองการลงทุน 8 ปี นับแต่วันลงนามในสัญญา และมีระยะสัมปทาน 30 ปี กำหนดระยะเวลา 8 ปี หมายถึงรัฐบาลจะไม่ให้บริษัทอื่น เข้ามาแข่งขันในภายในเวลา 8 ปี ส่วนระยะสัมปทาน 30 ปี หมายถึง ระยะเวลาที่บริษัทฯ สามารถดำเนินงานตามแผน งานได้ 30 ปี ดังนั้น หากพ้นกำหนด 8 ปีแล้ว อาจมีการ ให้บริการโดยบริษัทฯ ไทยอื่น ๆ ได้

(5) โครงการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศนี้ เป็น โครงการของประเทศ หมายความว่า ทางราชการไทย คือ กระทรวงคมนาคมเป็นเจ้าของโครงการตัวดาวเทียมสถานี ดาวเทียมภาคพื้นดิน และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตกเป็น ของรัฐตั้งแต่ติดตั้งใช้งาน ดังนั้น หน่วยราชการหรือเอกชน ที่ใช้ดาวเทียม จะต้องใช้ดาวเทียมตามโครงการนี้ แต่ภาย หลัง 8 ปี นับจากวันลงนามในสัญญาแล้ว หน่วยราชการ ไทยหรือเอกชน ที่จะใช้ดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศไม่ ผูกพันที่จะต้องใช้อาวเทียมของบริษัท ชินวัตรฯ ต่อไปไม่ว่า กรณีใด ๆ

4.6.6 โครงการขยายการไปรษณีย์โทรเลขท้องถิ่น ชนบท โดยกระทรวงคมนาคมได้กำหนดนโยบายให้การ สื่อสารแห่งประเทศไทยขยายข่ายงานไปรษณีย์โทรเลข ไปสู่ ท้องถิ่นชนบท ให้ครอบคลุมท้องที่ที่ฝากไว้บ้านกำนันตำบล ต่าง ๆ โดยใช้วิธีการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตเอกชน ในทุกตำบลทั่วประเทศในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนเมษายน 2534 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน การสื่อสารแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตเอกชนจำนวน ทั้งสิ้น 3,030 แห่ง และติดตั้งตู้ไปรษณีย์รวม 2,828 ตู้

4.7 การพัฒนาเมือง

การแก้ไขปัญหาจราจรในกรุงเทพมหานคร รัฐบาลได้ดำเนินการแล้ว ดังนี้

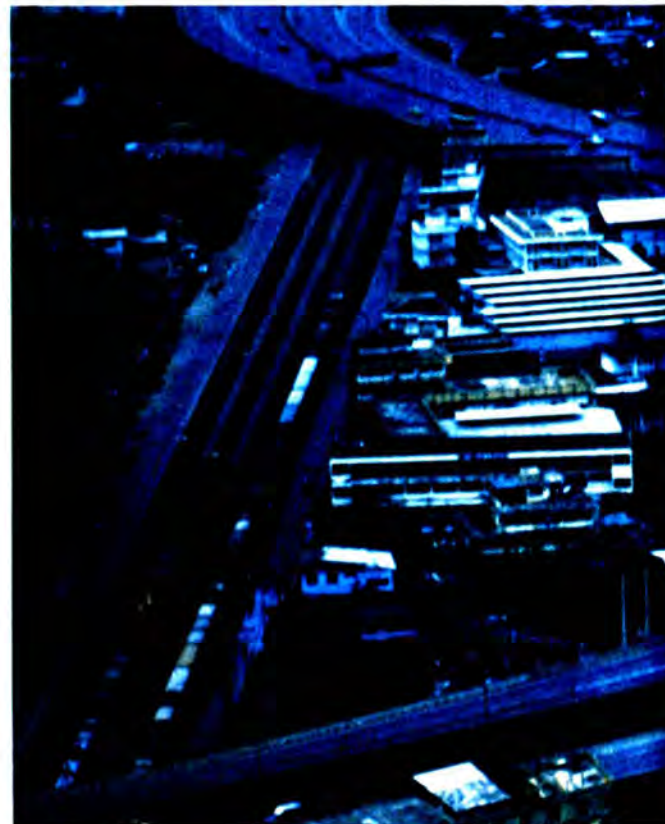
4.7.1 **มาตรการระยะสั้นเฉพาะหน้า** กำหนดให้มีมาตรการสลับเวลาทำงานของหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ ควบคุมการกวดขันการจอดรถบนถนนสายหลัก สนับสนุนให้มีระบบรถโรงเรียนรถรับส่งข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจจัดเดินรถไฟเที่ยวพิเศษระหว่างสถานีหัวลำโพงกับสถานีดอนเมือง (แก้ไขปัญหาการจราจรบนถนนวิภาวดีรังสิต)

4.7.2 **การแก้ไขปัญหาระยะปานกลาง** กำหนดแผนการลงทุนเพิ่มเติมผิวจราจรในเขตที่มีปัญหาการจราจรคับคั่งคือ

(1) ก่อสร้างถนนสายหลักในพื้นที่ตอนเหนือของกรุงเทพมหานคร รวม 3 เส้นทางระยะทาง 51.5 กิโลเมตร ใช้งบประมาณ 14,000 ล้านบาท ประกอบด้วยถนนรัชดาภิเษก-รามอินทรา ถนนสามแยกเกษตรศาสตร์-สุขาภิบาล และก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณวัดนครอินทร์ ซึ่งเป็นโครงข่ายเชื่อมโยงการจราจรและขนส่งระหว่างภาค โดยไม่ต้องผ่านเขตธุรกิจชั้นในของกรุงเทพมหานคร การก่อสร้างถนนสายหลักทั้ง 3 เส้นทางจะแล้วเสร็จใน 5 ปี

(2) ก่อสร้างถนนสายรอง เพื่อลดความคับคั่งบนถนนสายหลักในเขตลาดพร้าว บางเขน บางกะปิ รวม 9 เส้นทาง ระยะทาง 29.7 กิโลเมตร ใช้งบประมาณ 960 ล้านบาท และจะแล้วเสร็จใน 2 ปี นอกจากนี้ จะก่อสร้างถนนสายรองในเขตนนทบุรี เพื่อเป็นถนนเลียบเมือง 4 เส้นทาง ระยะทาง 10.1 กิโลเมตร ใช้งบประมาณ 1,875 ล้านบาท ให้แล้วเสร็จในปี 2537 รวมทั้งปรับปรุงท่าเทียบเรือที่ท่านนทบุรีและท่าสะพานพระรามหก ใช้งบประมาณ 45 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการขนส่งผู้โดยสารทางน้ำ ให้แล้วเสร็จใน 2 ปี

4.7.3 **การแก้ปัญหาในระยะยาว** จัดให้มีการประสานการดำเนินงานตามโครงการขนาดใหญ่ทั้งในด้านโครงข่ายและการบริหารให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน เช่น โครงการ

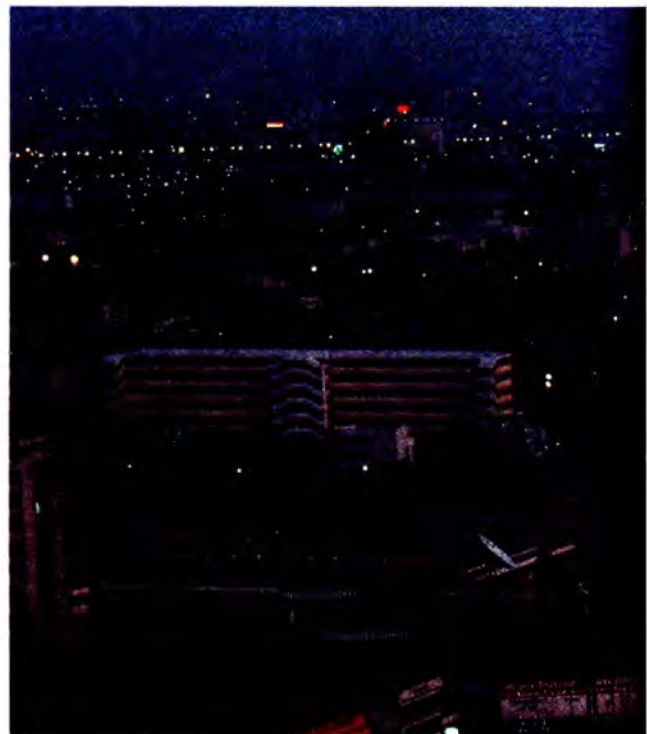
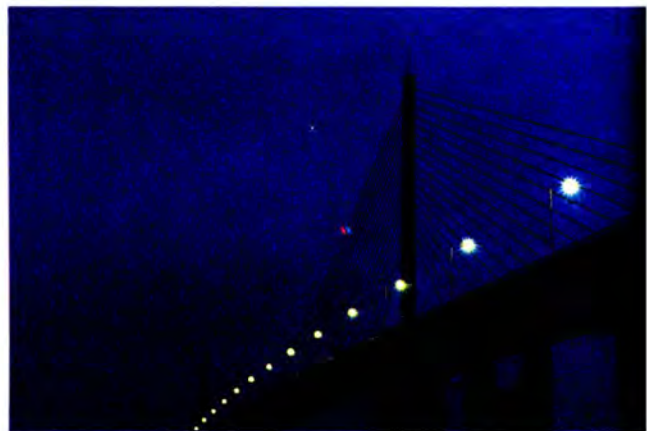

ระบบทางด่วนขั้นที่ 2 โครงการทางยกระดับ ดินแดง-ดอนเมือง โครงการระบบไฟฟ้าขนส่งมวลชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการก่อสร้างทางรถไฟยกระดับของบริษัท ไฮปเวลล์ (ประเทศไทย) จำกัด รัฐบาลสามารถเจรจาต่อรองกับบริษัทฯ ในอันที่จะให้เพียงการส่งเสริมการลงทุนแก่โครงการในส่วนของบริษัทสัมปทาน ซึ่งรวมถึงการก่อสร้างถนนยกระดับ ทางรถไฟยกระดับ และร้านค้าในเขตทางรถไฟได้ แต่จะไม่ให้การส่งเสริมการลงทุนในส่วนของการพัฒนาที่ดินนอกเขตทางรถไฟ รวมทั้งไม่ยกเว้นการหักและนำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย สำหรับดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมของเงินกู้ระยะยาว ที่บริษัทฯ จะต้องชำระให้แก่สถาบันการเงินในต่างประเทศ ตลอดจนไม่อนุญาตให้เลื่อนเวลาการชำระเงิน และผลประโยชน์ตอบแทนโดยไม่เสียดอกเบี้ยออกไป ซึ่งในท้ายที่สุด บริษัทฯ ก็ยินยอมตามเงื่อนไขที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ จากการเจรจาของรัฐบาลกับบริษัทฯ ในครั้งนี้ ทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 50,000 ล้านบาท

4.7.4 การปรับปรุงองค์การจรัระบบการจราจรทางบก รัฐบาลได้แก้ไขพระราชบัญญัติคณะกรรมการจรัระบบการจราจรทางบก พ.ศ. 2521 โดยยกฐานะให้เป็นคณะกรรมการระดับชาติทำหน้าที่ในการวางแผนหลักด้านจรั

4.7.5 การขนส่งน้ำมันด้วยระบบท่อ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของโครงการลดปัญหาการจรัจรัแออัด รัฐบาลได้สนับสนุนโครงการขนส่งน้ำมันทางท่อจากโรงกลั่นบางจากถึงดอนเมือง (Multi-Product Pipeline Project) โดยบริษัทการบินไทย จำกัด ได้ดำเนินการจดทะเบียนบริษัท เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2534 โดยใช้ชื่อว่า “บริษัทขนส่งน้ำมันทางท่อ จำกัด” (Fuel Pipeline Transportation, FPT) มีทุนจดทะเบียน 200 ล้านบาท คาดว่าใช้เวลาก่อสร้างประมาณ 26 เดือน โดยจะแล้วเสร็จในปี 2536 ท่อ้ำมันที่สร้างขึ้นนี้สามารถรับอัตราการไหลได้สูงสุด วันละ 175,000 บาร์เรล และคาดว่าเบื้องต้นจะมีน้ำมันไหลในอัตราวันละ 100,000 บาร์เรล การขนส่งน้ำมันทางท่อจะประหยัดกว่าการขนส่งทางรถยนต์ประมาณร้อยละ 5-10 นอกจากนี้ยังประหยัดค่าเชื้อเพลิงที่รถบรรทุกน้ำมันใช้ขนส่งอีกประมาณเดือนละ 10 ล้านบาท

อนึ่ง บริษัท FPT จะขยายท่อส่งน้ำมันบางจาก-ดอนเมือง ไปจนถึงคลังน้ำมันด้านเหนือบริเวณบางปะอิน ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งคลังน้ำมันของบริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด โดยบริษัทบางจากฯ ได้ซื้อที่ดิน เพื่อเตรียมก่อสร้างคลังแล้วเป็นจำนวน 700 ไร่

5. การพัฒนาสังคม

จากการที่รัฐบาลมีนโยบายสังคมในอันที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตโดยยึดหลักของคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนเร่งรัดการแก้ไขปัญหาสังคมอย่างจริงจัง เพื่อสร้างความผาสุกความสงบเรียบร้อยให้แก่ชาติบ้านเมือง รัฐบาลจึงได้กำหนดมาตรการ และให้ดำเนินการตามนโยบายหลัก ๆ มีผลงานโดยสรุป ดังต่อไปนี้

5.1 การพัฒนาระบบการศึกษา

5.1.1 การดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษา

(1) ขยายชั้นเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จากการที่รัฐบาลมีนโยบายในการขยายโอกาสทางการศึกษา (โครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ) สู่ส่วนภูมิภาค ในลักษณะของการกระจายอย่างทั่วถึง จึงมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา ตามโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ โดยให้เปิดดำเนินการปีละประมาณ 1,000 ห้องเรียน/โรงเรียน นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นไป จนถึงปีการศึกษา 2537 ครบจำนวน 4,200 ห้องเรียน/โรงเรียน นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เพิ่มเติม จำนวน 416,918,500 บาท เพื่อดำเนินการในปีงบประมาณนี้ ทั้งนี้ ให้เปิดการเรียนการสอนโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน และเป็นการดำเนินการในพื้นที่ชนบทยากจน และพื้นที่ที่มีประชากรประกอบอาชีพหญิงบริการเป็นจำนวนมาก

(2) เพิ่มโรงเรียนมัธยม รัฐบาลได้เปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา 340 แห่ง เปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาใหม่ 50 แห่ง และเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในระบบการศึกษานอกโรงเรียนเพิ่มจากเดิม จำนวน 30,000 คน ขณะเดียวกันให้โรงเรียนเอกชนรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มอีกโรงเรียนละ 1 ห้องเรียน จากการดำเนินการดังกล่าวนี้ จะทำให้สามารถรับนักเรียนเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ร้อยละ 63 ของผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศประมาณ 1 ล้านคน

อนึ่งการขยายโอกาสทางการศึกษานี้ รัฐบาลให้ความสำคัญดำเนินงานในพื้นที่ชนบทยากจนและพื้นที่ที่มีประชากรประกอบอาชีพหญิงบริการพิเศษเป็นจำนวนมากเป็นอันดับแรกก่อน นอกจากนี้ได้เน้นให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยมอบให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ควบคุมดูแลด้านมาตรฐาน

(3) เพิ่มโอกาสการศึกษานอกระบบโรงเรียน รัฐบาลยังได้ดำเนินการเรื่อง การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งปัจจุบันเป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีอายุ 14 ปีขึ้นไปนั้น ให้ขยายการดำเนินการให้ครอบคลุมถึงเด็กยากจนที่พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบซึ่งมีอายุต่ำกว่า 14 ปี ด้วย เช่น เด็กยากจนในชุมชนแออัด หรือบุตรของคนยากจนที่ต้องย้ายถิ่นที่อยู่เพื่อประกอบอาชีพอยู่เสมอเป็นต้น และเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปได้ และไม่ขัดต่อกฎหมาย รัฐบาลได้แก้ไขระเบียบของกระทรวง เพื่อยกเว้นให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปี ได้มีโอกาสได้รับการศึกษานอกจากโรงเรียนด้วย ตลอดจนยังได้ยกเว้นการเก็บเงินบำรุงการศึกษา ระดับประถมศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับการศึกษาพื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างดี และเป็น การขยายการศึกษาปฐมวัยในชนบทให้มากยิ่งขึ้น

(4) ให้บริการสุขภาพนักเรียนเพิ่มขึ้น โดยรัฐบาลได้จัดให้มีโครงการให้บริการสุขภาพนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนตามโครงการนี้ที่ยากจน เมื่อเจ็บป่วยไม่ได้รับการรักษาพยาบาลอย่างถูกต้องและทันท่วงที ซึ่งรัฐบาลได้อนุมัติเงินจำนวน 4.9 ล้านบาท ในปีงบประมาณ 2535 เพื่อดำเนินงานตามโครงการนี้ ซึ่งจะช่วยเหลือเด็กได้ประมาณ 165,300 คน

(5) ให้บริการหนังสือเรียน และอุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียน เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะแจกหนังสือเรียนและแบบฝึกหัดระดับประถมศึกษา ให้กับนักเรียนทุกคนในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนโดยมีเงื่อนไขว่าหากหนังสือชำรุดเสียหาย ให้ผู้ปกครองนักเรียนชื้อทดแทน โดยจะเริ่มแจกตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2540 ใช้เงินทั้งสิ้นประมาณ 2,200 ล้านบาท ซึ่งการดำเนินงานในเรื่องนี้ จะมีระบบการจัดการที่แน่นอนและชัดเจน โดยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการศึกษาวิเคราะห์ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้วย

(6) เร่งจัดเด็กขาดแคลนอาหารกลางวัน โดยรัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่า ปัจจุบัน เด็กนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ บางส่วนไม่ได้รับอาหารอย่างเพียงพอตามหลักโภชนาการ สมควรให้มีการส่งเสริม และพัฒนาเด็กนักเรียนดังกล่าว จึงได้เห็นชอบในหลักการให้มีโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาขึ้น โดยจะใช้จ่ายจากเงินงบประมาณประจำปี ด้วยการตั้งงบประมาณจำนวนหนึ่ง เพื่อใช้จ่ายตามโครงการทุกปี หรือจัดสรรงบประมาณประจำปีเพื่อนำมาจัดตั้งเป็นกองทุนพิเศษ โดยออกกฎหมายรองรับ และจัดตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนเพิ่มเติมทุกปี ทั้งนี้ ได้กำหนดลักษณะ แนวทางวิธีดำเนินการ และหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ รวมทั้งการติดตามประเมินผล และตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพต่อไป

(7) ให้การศึกษาแก่เด็กไม่มีสัญชาติไทยและทะเบียนราษฎร โดยรัฐบาลได้เห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการ

กำหนดหลักการให้จัดการศึกษาแก่เด็กไม่มีสัญชาติไทยตามกลุ่มชนชาติ ระดับการศึกษา และพื้นที่ที่กำหนดให้เรียน และให้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาว่าด้วย หลักฐานวัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้ทั้งเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย และเด็กที่มีสัญชาติไทย แต่เร่ร่อนจรจัด หรือไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร มีโอกาสใช้หลักฐานอื่นแสดงเพื่อเข้ารับการศึกษาได้

(8) *เร่งรัดการศึกษาและการฝึกอบรมด้านอาชีพ* ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือที่จะสนับสนุนการพัฒนาประเทศ โดยดำเนินการให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งที่เป็นหลักสูตรระยะสั้น กำหนดแผนที่จะจัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพระดับอำเภอให้ได้ 60 แห่ง ในปี 2539 ตลอดจนกำหนดให้เปลี่ยนศูนย์ฝึกวิชาชีพเป็นวิทยาลัยการอาชีพ 12 แห่ง เปลี่ยนโรงเรียนสารพัดช่างเป็นวิทยาลัยสารพัดช่าง 27 แห่ง นอกจากนี้ยังได้ใช้สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีอยู่เปิดสอนหลักสูตรระยะสั้น เพื่อผลิตช่างฝีมือแบบเร่งรัดร่วมกับภาคเอกชน และเร่งรัดการผลิตวิศวกรและช่างเทคนิคสาขาต่างๆ ทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนให้พอกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งให้การฝึกอบรมอาชีพนอกระบบโรงเรียน โดยจัดกลุ่มสนใจ จัดสอนวิชาชีพระยะสั้นตามความสนใจของกลุ่ม เพื่อให้สามารถนำไปประกอบอาชีพตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.2 *การพัฒนาระบบอุดมศึกษาให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว* รัฐบาลได้ให้ความสนใจต่อการปรับปรุงการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วย โดยพัฒนาระบบบริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐให้มีความเป็นอิสระ และคล่องตัว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น นอกจากนี้รัฐบาลยังมีนโยบายส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน รวมทั้งให้ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ทั้งภายในและระหว่างสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐกิจและเอกชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ดังนี้

(1) *พัฒนาระบบบริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล* ให้มีความคล่องตัวและเป็นอิสระโดยรัฐบาลได้ดำเนินการใน 2 กรณี กรณีแรกคือ การพัฒนามหาวิทยาลัย หรือสถาบันให้ออกจากระบบราชการ โดยรัฐบาลได้มอบให้ทบวงมหาวิทยาลัยแก้ไข พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย หรือสถาบันแต่ละแห่งให้เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล เช่น พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พ.ศ.

2533 ส่วนกรณีที่สอง คือ กรณีที่มหาวิทยาลัยยังอยู่ในระบบราชการแต่ให้มีการบริหารงานที่มีอิสระคล่องตัวยิ่งขึ้นในด้านต่างๆ เช่น ในด้านการบริหารอสังหาริมทรัพย์ เพื่อให้สามารถจัดหาผลประโยชน์และนำรายได้มาใช้จ่ายในกิจการได้ การบริหารการเงินและงบประมาณ ระบบการตรวจสอบ และการบริหารงานบุคคล เป็นต้น

(2) *ส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน* รัฐบาลได้เปลี่ยนหลักการ จากการควบคุมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมาเป็นการกำกับดูแลให้มากที่สุด เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เป็นไปตาม

นโยบายดังกล่าว รัฐบาลได้ให้มีการปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันยิ่งขึ้นในด้านต่างๆ เช่น เพิ่มอำนาจสภาสถาบันให้สามารถรับนักศึกษาเข้าศึกษาได้ ถ้ามีคุณสมบัติตามที่กำหนดเปิดกว้างให้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ หากผู้ประสงค์จะจัดตั้งมีทรัพย์สินหรือหลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าสามารถโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินที่มีผู้บริจาคให้สถาบันอุดมศึกษา ได้รับยกเว้นภาษีอากรและค่าธรรมเนียม และสภาสถาบันเป็นผู้แต่งตั้งผู้บริหารสถาบันแทนทบวงมหาวิทยาลัย เป็นต้น

(3) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน รัฐบาลได้แก้ไขกฎ และระเบียบต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนร่วมใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐให้มากขึ้น ให้มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน การเทียบโอนหน่วยกิต และให้มีข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียน การสอน วิจัยการพัฒนา รวมถึงการตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการ

(4) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคเอกชน โดยการขยายบทบาท และความร่วมมือ โดยเฉพาะด้านการเรียน การสอน การผลิตและพัฒนาบุคลากรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบัน โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ และรัฐบาลยังเน้นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของไทย และสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรต่างประเทศด้วย

(5) แก้ปัญหาการขาดแคลนครุณาจารย์ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่ขาดแคลนในสถาบันอุดมศึกษาที่รัฐบาลชุดนี้ให้ความสำคัญ โดยให้เพิ่มจำนวนทุนในการพัฒนาอาจารย์ให้มีเงินสมนาคุณอาจารย์ในสาขาวิชาที่ขาดแคลน เป็นต้น และมอบให้ทบวงมหาวิทยาลัยเร่งรัดแก้ไขปัญหาค่าครูสูญเสียอาจารย์ที่ดี ปัญหาความเฉื่อยชา ในการปฏิบัติงานของอาจารย์

(6) จัดตั้งกองทุนหมุนเวียน เพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน รวมเป็นเงิน 500 ล้านบาท ในระยะดำเนินการ 10 ปี เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้ได้มาตรฐาน และยังได้อนุมัติงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2533-2534 รวมเป็นเงินอีกทั้งสิ้น 80 ล้านบาท จนถึงขณะนี้ (เดือนกันยายน 2534) มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 6 แห่ง คุ้มเงินหมุนเวียนจำนวน 79,660,000 บาท เพื่อการก่อสร้างอาคารเรียนและซื้ออุปกรณ์การศึกษา

5.1.3 การพัฒนาคุณภาพของประชากรชาวไทย รัฐบาลได้ตระหนักมาโดยตลอดว่า การพัฒนาคุณภาพของประชากรเป็นสิ่งสำคัญ เพราะประชากรเป็นเครื่องบ่งบอกถึงความเจริญของประเทศนั้น ถ้าคุณภาพของประชากรส่วนใหญ่ไม่ดีแล้วสังคมก็ย่อมเสื่อมโทรมไปด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การให้การศึกษาก็ถูกต้องตั้งแต่เยาว์วัย รัฐบาลให้ความสนใจในการปรับปรุงระบบการศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของประชากรไทยโดยดำเนินการในด้านต่างๆ ดังนี้

(1) ปรับปรุงสถาบันการศึกษาของเอกชนภายในประเทศ โดยรัฐบาลลดภาวะการควบคุมต่างๆ เพื่อให้สถาบันการศึกษาของเอกชนมีอิสระและคล่องตัวในการดำเนินกิจการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการจัดเก็บค่าเล่าเรียนและการบริการทางวิชาการ

(2) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่เป็นคนไทยและมีความพร้อม สามารถส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติที่เปิดการเรียนการสอนในประเทศไทยได้ ทั้งนี้ รัฐบาลได้อนุมัติให้ยกเว้นภาษีสรรพสามิตค่าเล่าเรียนของโรงเรียนฯ ในระบบการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งหมด ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากิจการของโรงเรียนฯ และได้ออกกฎกระทรวง ตามความในพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ให้โรงเรียนนานาชาติสามารถรับเด็กไทยเข้าศึกษาได้

(3) หากทางให้โอกาสแก่บุตรหลานของผู้มีฐานะยากจน หรือผู้ที่ด้อยโอกาสทางสังคมซึ่งมีผลการเรียนดี ได้มีโอกาสศึกษาอบรมในสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยการเน้น จัดทุนการศึกษาสนับสนุนเพิ่มขึ้น

(4) กำหนดให้การศึกษาควรเปลี่ยนแปลงแนวทางจากการควบคุม เป็นการกำกับดูแลและส่งเสริม

5.2 การพัฒนาเด็ก เยาวชน และสตรี

รัฐบาลตระหนักดีว่า เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติที่จะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาและกำหนดอนาคตของชาติ สมควรที่จะได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ ให้ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐาน และการคุ้มครองให้พ้นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบของบุคคลและสังคม รัฐบาลจึงได้ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก เยาวชน และสตรี ดังนี้

(1) *ปฏิญญาเพื่อเด็กไทย พ.ศ. 2533* รัฐบาลได้ประกาศใช้ปฏิญญาเพื่อเด็ก พ.ศ. 2533 อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2534 และให้หน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับเด็ก ทั้งภาครัฐและเอกชน ถือเป็นแนวนโยบายการดำเนินการพัฒนาเด็กไทย โดยใช้สภาวะความต้องการพื้นฐาน และบริการสำหรับเด็ก (สพต.) เป็นแนวทางสาระสำคัญโดยสรุปของปฏิญญาเพื่อเด็กไทย ประกอบด้วยหลักการของปฏิญญา คือ เด็กทุกคนควรได้รับการศึกษา ให้เต็มตามศักยภาพ ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐาน และการคุ้มครองทิศทางการพัฒนาเด็ก คือ เด็กจะต้องได้รับการพัฒนาตามความต้องการพื้นฐานของเด็กในแต่ละช่วงอายุ ทั้งด้านสุขภาพอนามัย การศึกษา จริยธรรมและการเมือง พันธกรณีของปฏิญญา คือ พันธกรณีที่ผูกพันของบุคคล และสถาบันต่าง ๆ ในสังคมที่จะต้องร่วมกันจัดบริการสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็ก และพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของเด็ก

(2) *การลงนามเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติ ฉบับปี 1989* รัฐบาลได้ลงนามเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติ ฉบับปี 1989 เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิของเด็ก การคุ้มครองของร่างกายและสวัสดิภาพตลอดจนการคุ้มครองเด็กด้วยโอกาส การให้การศึกษา และสวัสดิการด้านสังคมแก่เด็ก

(3) *การพัฒนาการศึกษา อบรม และดูแลเด็กวัยรุ่น (13-18 ปี)* รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการศึกษา อบรม และดูแลเด็กวัยรุ่น (อายุ 13-18 ปี) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประมวลปัญหา และเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงระบบ และวิธีการให้การศึกษา อบรม และดูแลเด็กในวัยดังกล่าวให้เหมาะสมกับสังคมไทย เพื่อให้เด็กวัยรุ่นได้เติบโต

ขึ้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและมีคุณค่าต่อสังคมต่อไป

(4) *จัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน* เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาวชนเสพติด ไร้อะไร การบริการสาธารณสุข

(5) *การกำหนดแนวนโยบายพัฒนาเด็ก* รัฐบาลได้ให้หน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับเด็กทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ถือเป็นแนวนโยบายในการดำเนินการพัฒนาเด็ก โดยใช้สภาวะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็ก (สพต.) เป็นแนวทาง โดยครอบคลุมการพัฒนาตามความต้องการพื้นฐาน การฝึกอบรมความรู้ ทักษะ การมีโอกาสดูแลความคิดเห็นตามครรลองประชาธิปไตย การบริการพื้นฐานทางสังคม การปกป้องสิทธิพิทักษ์ประโยชน์พื้นฐานทางสังคมและอื่น ๆ

(6) *การแก้ไขป้องกันปัญหาเด็กและเยาวชน* รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาคาใจของเด็กและเยาวชนที่ต้องคดี ให้มีโอกาสรักษาความประพฤติของตนเองได้มากขึ้น โดยได้เห็นชอบให้กระทรวงยุติธรรมขยายศาลคดีเด็กและเยาวชน ให้ทั่วถึงทุกจังหวัดและให้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์ภายหลังปลดปล่อย เพื่อแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย โดยให้การดูแลไว้ชั่วคราว ซึ่งขณะนี้เปิดดำเนินการไปแล้ว 3 แห่ง คือ ที่จังหวัดสงขลา เชียงใหม่ และอุบลราชธานี นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน และกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ตลอดจนมีการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นเพื่อพิจารณาคดีของเยาวชนและครอบครัวเป็นพิเศษ

(7) *การทบทวนระเบียบข้อบังคับของราชการที่ห้ามสตรีดำรงตำแหน่ง* เพื่อเปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างเต็มประสิทธิภาพและความสามารถ รัฐบาลมอบให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ พิจารณา ทบทวน และปรับปรุงแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับที่ห้ามสตรีดำรงตำแหน่งบางตำแหน่ง โดยหากห้ามสตรี ดำรงตำแหน่งใดก็ควรสามารถอธิบายได้ว่าเป็นเพราะอะไร

5.3 การป้องกันอุบัติเหตุ และบรรเทาสาธารณภัย

จากเหตุการณ์สารเคมีที่เก็บไว้ที่ท่าเรือคลองเตยเกิดระเบิดขึ้น เมื่อเดือนมีนาคม 2534 ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นอย่างมากนั้น รัฐบาลได้เร่งวางมาตรการจัดการเคมีภัณฑ์และควบคุมกากเคมีภัณฑ์บริเวณท่าเรือทั้งมาตรการเร่งด่วน และมาตรการระยะยาวขึ้น โดยออกเป็นพระราชกำหนดมาตรการในการขนถ่ายและรับมอบสินค้าอันตราย และเร่งดำเนินการร่างกฎหมายเพื่อควบคุมและป้องกันอันตรายในเรื่องเคมีภัณฑ์ทั้งระบบ

5.4 การป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด

รัฐบาลได้อนุมัติโครงการและงบประมาณในระดับกระทรวง 4 กระทรวงหลัก เพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับชาวเขา การปลูกพืชเสพติด การพัฒนาชุมชน และสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง โดยอนุมัติงบประมาณปี 2534 ในวงเงิน 3.09 ล้านบาท สำหรับดำเนินการตามโครงการเร่งด่วนเพื่อมิให้ปัญหาขยายตัวออกไป และอนุมัติในหลักการให้จัดสรรงบประมาณปี 2535 วงเงินไม่เกิน 94.52 ล้านบาท เพื่อยับยั้งความรุนแรงของปัญหา นอกจากนี้ รัฐบาลได้เห็นชอบออกกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดอีก 3 ฉบับ คือ

5.4.1 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 โดยเพิ่มเติมคำนิยามคำว่า ยาเสพติด ขยายรวมถึงสารระเหย และเพิ่มข้อความให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการปราบปรามหรือจับกุมการกระทำผิดที่เกี่ยวกับสารระเหยและมีอำนาจยึดอายัดทรัพย์สินที่ได้มาจากกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

5.4.2 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งมีหลักการและสาระสำคัญคือ กำหนดมาตรการลงโทษผู้สมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้เช่นเดียวกับผู้กระทำการในลักษณะผู้สนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ขณะเดียวกันได้กำหนดมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนอกพระราชอาณาจักร ต้องได้รับโทษใน

ราชอาณาจักร หากมีความผิดจริงตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ให้มีมาตรการริบทรัพย์สินของผู้กระทำผิด และทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดยาเสพติด

5.4.3 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

พ.ศ. 2534 รัฐบาลได้กำหนดหลักการในการนำผู้ติดยาเสพติด ซึ่งต้องหาว่าเสพ หรือครอบครองยาเสพติด ไปบำบัดรักษายังศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพไม่น้อยกว่า 6 เดือน จนกว่าจะหายจากเป็นผู้ติดยาเสพติด

5.5 การแก้ไขปัญหของชาวมุขชนแออัด

ปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยของชาวมุขชนแออัด รัฐบาลได้ให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหานี้ โดยในระยะสั้นจะเร่งปรับปรุงเรื่องความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และสร้างความร่มรื่นเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของชาวมุขชนแออัด ในระยะยาวมีนโยบายที่จะลดจำนวนมุขชนแออัดลง โดยมอบให้การเคหะแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบ โดยจะปรับปรุงที่อยู่อาศัยของชาวมุขชนแออัดให้น่าอยู่เหมาะสม มีสภาพแวดล้อมที่ดี ทั้งมุขชนแออัดในกรุงเทพมหานครและในเมืองใหญ่ ซึ่งคณะรัฐมนตรีเคยมีมติให้การเคหะแห่งชาติปรับเพิ่มวงเงินอุดหนุนต่อหน่วย สำหรับการปรับปรุงมุขชนแออัดและให้ใช้เป็นหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุน สำหรับแผนงานปรับปรุงมุขชนแออัด ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ด้วย

นอกจากนี้ รัฐบาลกำลังเร่งวางมาตรการ เพื่อดำเนินการกระจายความเจริญไปสู่ต่างจังหวัดให้มากขึ้น โดยจะพยายามไม่ให้กรุงเทพมหานครขยายความเจริญมากกว่านี้ พร้อมทั้งเน้นในเรื่องของสุขภาพอนามัย สาธารณสุข การศึกษา และการกำจัดปัญหา ยาเสพติดในแหล่งมุขชนแออัดให้หมดไปด้วย

5.6 การพัฒนาด้านสาธารณสุข

ในระยะเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขสถานการณ์สาธารณสุขในประเทศไว้หลายด้านคือ

5.6.1 การบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนทั่วไป รัฐบาลได้ปรับปรุงประสิทธิภาพ และบริการสาธารณสุขให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น และได้ดำเนินการเรื่องรักษาพยาบาลแก่ผู้เอาประกันสังคมใน 57 โรงพยาบาลใหญ่ 500 กว่าโรงพยาบาลย่อย และ 8.000 กว่าสถานอนามัย

5.6.2 นโยบายสนับสนุนองค์กรเอกชนให้มีส่วนร่วมดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณสุข การดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายนี้ คือการอนุมัติโครงการสนับสนุนองค์กรเอกชนสาธารณสุขประโยชน์ในการพัฒนาสาธารณสุขของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งประกอบด้วยแผนงาน 11 แผนงาน คือ แผนงานป้องกันเอดส์ พิทักษ์สิ่งแวดล้อม/สุขภาพ คุ้มครองผู้บริโภค รณรงค์ไม่สูบบุหรี่/สูบบุหรี่ สาธารณสุขมูลฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาสมุนไพร/แพทย์แผนไทย วิจัยเพื่อพัฒนาสาธารณสุข ส่งเสริมคุณภาพวิชาชีพ ส่งเคราะห์คนพิการ สนับสนุนการบริจจาคโลหิตแห่งชาติ ซึ่งรัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2535 เป็นต้นไป จำนวน 49.2 ล้านบาท เพื่อดำเนินโครงการนี้

5.6.3 การควบคุมป้องกันโรคติดต่อ โดยเฉพาะเอดส์ให้ได้ผลรัฐบาลถือเป็นเรื่องนโยบายที่ทุกหน่วยราชการต้องดำเนินการ นอกจากนี้รัฐบาลได้ร่วมมือกับภาคเอกชน และองค์กรสาธารณสุขประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ประชาชนตระหนักในภัยของโรค ให้ประชาชนได้ทราบ ว่าโรคเอดส์เกิดจากพฤติกรรม ทำอย่างไรจะทำให้บุคคลเลิกสำส่อน และเปลี่ยนค่านิยมของสังคมว่าโรคเอดส์ไม่ใช่โรคร้ายแรงแต่ต้องไม่ได้แต่เป็นโรคที่มีวิธีป้องกันได้ ตลอดจนจัดให้โรงพยาบาลทุกแห่งดูแลรักษาโรคเอดส์และท้ายสุดให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกว่า เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคเอดส์

5.6.4 การดูแลคุ้มครองผู้บริโภคด้านยา เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในการใช้ยา รัฐบาลได้ตรวจสอบตัวยา หรือส่วนผสมที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ได้มีการแก้ไขทะเบียนตำรับยาแก้ปวดที่มีส่วนผสมของคาเฟอีน แก้ตำรับอาหารประเภทเครื่องดื่มที่มีคาเฟอีนเป็นส่วนผสมในเรื่องนี้รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท เพื่อบังคับให้เป็นกฎหมายโดยเร่งด่วน และมอบให้กระทรวงสาธารณสุขเร่งปราบปรามแหล่งผลิตและจำหน่ายยาม้า (แอมเฟตามีน) ที่มีผลออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท

5.6.5 ควบคุมวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท รัฐบาลยังได้กำหนดให้ผู้รับอนุญาตนำเข้าวัตถุออกฤทธิ์ ต้องยื่นใบแจ้งการนำเข้าก่อนนำเข้า เพื่อตรวจสอบและป้องกัน

มิให้นำวัตถุออกฤทธิ์ไปใช้ในทางที่ผิดนอกวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ พร้อมทั้งหามาตรการจัดการควบคุมเคมีภัณฑ์ การขนถ่าย รับมอบสินค้าอันตรายเพื่อเป็นการป้องกันอันตรายจากเคมีภัณฑ์ทั้งระบบ โดยออกกฎกระทรวงตามความในพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท

5.6.6 มาตรการในเรื่องความปลอดภัยของผู้ใช้ยา อีกด้านหนึ่ง ที่รัฐบาลชุดนี้ดำเนินการ คือ การกำหนดมาตรการตรวจสอบสภาพร่างกายผู้ขับขี่รถที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเมาสุรา หรือของมึนเมาอย่างอื่นหรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ และไม่ให้ผู้ขับขี่หรือผู้ประจำรถต้องขับขี่ในระยะเวลายาวเกินไป อันเป็นสาเหตุหนึ่งของการเสพของมึนเมา หรือวัตถุดังกล่าว โดยออกข้อบังคับเป็น

พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก และ พระราชบัญญัติรถยนต์ ให้กระทรวงคมนาคมเป็นผู้ดำเนินการ

5.6.7 การคุ้มครองผู้บริโภค รัฐบาลได้ดำเนินการด้านมาตรการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อการคุ้มครองของผู้บริโภค เช่น เร่งรัดการตรวจสอบสลากสินค้า การโฆษณาสินค้าและบริการ การให้รายการสินค้าที่ต้องควบคุมสลากเพิ่มเติม การให้ความรู้ส่งเสริมสิทธิผู้บริโภค การดำเนินคดีผู้ประกอบการธุรกิจ เรื่อง เช่าซื้อ ชื่อที่ดิน การก่อสร้าง และเปรียบเทียบความผิดผู้กระทำการโฆษณาสินค้าไม่ถูกต้อง และการเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลผู้ประกอบการที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง

5.7 การดำเนินการด้านแรงงาน

รัฐบาลได้มีการดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุนและคุ้มครองแรงงานที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

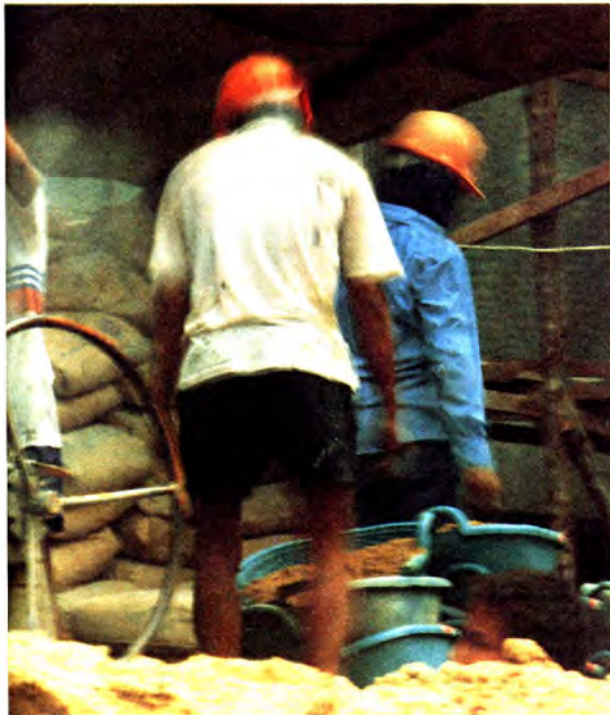
5.7.1 การแยกรัฐวิสาหกิจออกจากกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ รัฐบาลได้แยกพนักงานรัฐวิสาหกิจออกจากกฎหมายแรงงาน หรือพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 และให้อยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ 2534 แทน ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 เมษายน 2534 ทั้งนี้เพื่อปรับสถานภาพของพนักงานรัฐวิสาหกิจใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยคงรักษาสีทธิประโยชน์ของพนักงานไว้เหมือนเดิม ยกเว้นการจัดประท้วงหยุดงาน

5.7.2 การคุ้มครองแรงงาน รัฐบาลพยายามให้การคุ้มครองแรงงานโดยเฉพาะแรงงานหญิงและเด็กจากการถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง หรือผู้ประกอบการโดยมอบให้กระทรวงมหาดไทยเร่งรัดให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานให้มีการตรวจสอบสถานประกอบการ ตรวจสอบความปลอดภัยในการทำงาน ตรวจสอบค่าจ้างขั้นต่ำ นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ออก พระราชบัญญัติการคุ้มครองแรงงานฉบับใหม่โดยมีหลักการ คือ ลดการควบคุม การขออนุญาตเป็นการก้าวก่ายให้มากที่สุด หากจำเป็นต้องควบคุมให้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ หรือเงื่อนไขให้ชัดเจน ให้พิจารณาการเงินกองทุนทดแทนและประกันสังคมเข้าด้วยกัน รวมทั้งให้วางมาตรการคุ้มครองเด็กในส่วนช่วงเวลาที่ต้องทำงานต่อเนื่องกันและหญิงในส่วนของค่าจ้าง นอกจากนี้ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกองทุนเงินทดแทนควรใช้จ่ายจากเงินงบประมาณ และองค์ประกอบของคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทน ควรกำหนดสัดส่วนของผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และฝ่ายลูกจ้างให้มีฝ่ายละเท่า ๆ กัน เป็นต้น

5.7.3 เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานและสิทธิ แก่เด็กและเยาวชนในโรงงานอุตสาหกรรม จัดประชุมสัมมนาทางกฎหมายแก่เยาวชนในสถานศึกษา และจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่อีกด้วย

5.7.4 การส่งเสริม สนับสนุนแรงงานไทยในตะวันออกกลาง เพื่อให้คนงานไทยได้ไปทำงานในตะวันออกกลางมากขึ้น รัฐบาลได้เจรจากับซาอุดีอาระเบียให้ออกวีซ่าให้คนงานไทยโดยเร็ว พร้อมทั้งได้ส่งคณะผู้แทนไทยไปซาอุดีอาระเบีย คูเวต และประเทศในตะวันออกกลาง เพื่อกระชับความสัมพันธ์และเจรจาเกี่ยวกับการส่งคนงานไทยที่ไปทำงาน นอกจากนี้ รัฐบาลได้ให้สถานเอกอัครราชทูตไทยในอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศสและประเทศอื่นติดต่อบริษัทก่อสร้างของประเทศนั้นที่ได้งานฟื้นฟูคูเวตให้จ้างคนงานไทย พร้อมทั้งสนับสนุนให้ภาคเอกชน (บริษัทจัดหางานไทย) รับตลาดแรงงานในภูมิภาคตะวันออกกลาง ขณะเดียวกัน รัฐบาลก็ได้ให้ความช่วยเหลือคนไทยในตะวันออกกลาง และประเทศตะวันออกกลางโดยเฉพาะคูเวต โดยการส่งคณะแพทย์ อาสาสมัครไปให้การรักษา ส่งอาหารไปช่วยเหลือ และให้การคุ้มครองธุรกิจไทยในภูมิภาคแถบนั้นด้วย

6. ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม

เพื่อเป็นการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมอนุรักษ์และพัฒนาการใช้พลังงาน และป้องกันแก้ไขปัญหาสีเขียวเข้มสิ่งแวดล้อม รัฐบาลได้วางมาตรการและแนวทางที่จะให้การดำเนินงานตามนโยบายข้างต้นบรรลุผลสำเร็จโดยสามารถสรุปได้ดังนี้

6.1 การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

จากการที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายอย่างแน่วแน่ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นในช่วงระยะเวลา 10 เดือนที่ผ่านมา รัฐบาลจึงได้กำหนดโครงการและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายดังกล่าวขึ้นหลายประการ อาทิ

6.1.1 โครงการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาการป่าไม้ในประเทศไทย

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ปัจจุบันพื้นที่ป่าของประเทศได้ลดน้อยลงอย่างมาก ซึ่งรัฐบาลมีมาตรการปราบปรามผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่าอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และในขณะเดียวกัน ก็มุ่งที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้านป่าไม้ให้มีความสมบูรณ์กลับคืนมา จึงได้มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาการป่าไม้ในประเทศไทยขึ้น โดยได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากรัฐบาลฟินแลนด์ วงเงิน 85 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายผู้เชี่ยวชาญ ค่าครุภัณฑ์ ตลอดจนค่าบริการงานต่างๆ ของโครงการ และรัฐบาลไทยจะสมทบงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยที่ร่วมปฏิบัติงานดังกล่าว วงเงิน 13 ล้านบาท โดยจะนำแผนแม่บทนี้มาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อการพัฒนา การจัดการ ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้ประสานสอดคล้องกับนโยบายการป่าไม้แห่งชาติและการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอื่นต่อไป

6.1.2 มาตรการเร่งด่วนการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลด้านป่าชายเลนและปะการัง

ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ชายเลนได้ลดจำนวนลงมาก สาเหตุเนื่องมาจากการพัฒนาเทคนิคในการเพาะเลี้ยงชายฝั่งทะเลทำให้เกิดการทำลายป่าไม้ชายเลนในรูปแบบหลัก 4 ประการ คือ การประมง (การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือทำนากุ้ง) การทำเหมืองแร่ การทำนาเกลือและกิจกรรมอื่น กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน จึงกำหนดให้มีมาตรการเร่งด่วนการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลด้านป่าชายเลน และปะการัง พ.ศ. 2534-2539 ใช้เงินงบประมาณจำนวน 751.51 ล้านบาท เป็นการดำเนินการด้านป่าชายเลน 747.01 ล้านบาท และด้านปะการัง 4.5 ล้านบาท โดยดำเนินการดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้และกรมประมง ในขณะที่เดียวกันจากความห่วงใยที่เห็นพื้นที่ป่าชายเลนลดจำนวนลงมาก รัฐบาลจึงมีคำสั่งให้ระงับการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนโดยเด็ดขาด ทั้งนี้เพื่อหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน และระงับการพิจารณาขอ

อนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนของทางราชการ
ขณะเดียวกัน ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยขอความร่วมมือ
ธนาคารพาณิชย์ให้ระงับการให้สินเชื่อแก่โครงการต่างๆ
ที่จะเป็นการบุกรุกทำลายพื้นที่ในเขตป่าชายเลน หรือเป็น
โครงการที่จะเปลี่ยนสภาพป่าชายเลน ซึ่งขณะนี้กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินงานตามมาตรการเร่งด่วนการ
จัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลด้านป่าชายเลน ไปแล้วคือ

(1) รับผิดชอบหมายแนว ผังหลักเขต และติดป้ายแสดงแนวเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลน โดยดำเนินการในพื้นที่ที่มีปัญหาเร่งด่วนคือ พื้นที่ระหว่างเขตเศรษฐกิจ ก. กับเขตเศรษฐกิจ ข. และระหว่างเขตอนุรักษ์ กับเขตเศรษฐกิจ ข. ในพื้นที่ที่มีป่าชายเลน 18 จังหวัด ได้ระยะทางทั้งสิ้น ประมาณ 1,200 กิโลเมตร

(2) ปลุกป่าชายเลน เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช ได้จำนวน 1,700 ไร่ และได้กำหนดเป้าหมายสำหรับปี 2535 ไร่จำนวน 14,000 ไร่

(3) จัดตั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ไม้ป่าชายเลน จำนวน 2 ศูนย์ ที่จังหวัดตราดและพังงา เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ไม้ที่จะนำไปปลูกตามป่าชายเลน รวมทั้งปรับปรุงหน่วยจัดการป่าชายเลนอีก 7 หน่วย

6.1.3 การอนุญาตระเบิดหินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

ที่ผ่านมาการอนุญาตระเบิดหินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นรัฐบาลจึงได้กำหนดแนวทางการอนุญาตให้ระเบิดหินในเขตป่าสงวนแห่งชาติในภาพรวม แทนที่จะพิจารณาอนุญาตเป็นรายๆ เหมือนอดีตที่ผ่านมา ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาความไม่เป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการ และการขาดแคลนหินสำหรับใช้ในการก่อสร้าง

6.1.4 อนุรักษ์เขาใหญ่

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะอนุรักษ์และป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติอย่างแน่วแน่ ดังนั้น จึงสมควรที่จะฟื้นฟูสภาพวนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอนุรักษ์สภาพแวดล้อมอันเป็นธรรมชาติตลอดจนสัตว์ป่าไว้ให้มากที่สุด เพราะในปัจจุบัน มีบ้านพักประเภทให้เช่า ค้างคืนสำหรับนักท่องเที่ยว และบ้านพักของพนักงานเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจอยู่บนเขาใหญ่เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดขยะมูลฝอย มลภาวะ เป็นอันตรายและ

กระทบกระเทือนต่อภาวะการเป็นอยู่ของสัตว์ป่า ตลอดจนทำให้เกิดปัญหาในการป้องกัน ดูแล บำรุงรักษาสีงแวดล้อมและสภาพป่าอีกด้วย รัฐบาลจึงเห็นควรไม่ให้มีบ้านพักอาศัยไปอยู่บริเวณเชิงเขาทั้งหมด ให้มีอาคารสถานที่ทำการบนเขาใหญ่ได้เฉพาะเท่าที่จำเป็นอย่างแท้จริง เช่น เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ หรือการป้องกันและอนุรักษ์ป่าและสัตว์ป่า และให้เลิกกิจการสนามกอล์ฟไปในที่สุด

6.2 การสำรวจ ผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน

6.2.1 โครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติ

จากการที่ประเทศไทยได้มีการค้นพบแหล่งก๊าซธรรมชาติในหลายพื้นที่ของประเทศ รัฐบาลจึงได้กำหนดโครงการที่จะนำก๊าซธรรมชาติเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศอย่างจริงจัง โดยกำหนดให้มีโครงการนำก๊าซธรรมชาติ โครงสร้าง “บี-เอราวัณ-ชนอม” ซึ่งจะดำเนินการโดยการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย เงินลงทุน 8,990 ล้านบาท แยกเป็นเงินบาทจำนวน 3,048 ล้านบาท และเงินต่างประเทศ 5,942 ล้านบาท โดยให้การปิโตรเลียมฯ เป็นผู้ลงทุนดำเนินงานตามโครงการไปก่อน ภายใต้เงื่อนไขให้เอกชนร่วมลงทุนโดยการจัดตั้งบริษัทภายหลัง

สำหรับโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติ น้ำพอง-หนองแคว ขณะนี้อยู่ในระหว่างขั้นเตรียมโครงการ โดยใช้เงินของการปิโตรเลียมฯ จำนวน 39.35 ล้านบาท แต่มีเงื่อนไขว่า บริษัท เอสโซ่จะต้องยืนยันว่า มีปริมาณก๊าซธรรมชาติสำรองไม่น้อยกว่า 1 ล้านลูกบาศก์ฟุตก่อน จึงจะดำเนินโครงการต่อไปได้

6.2.2 การส่งเสริมการผลิตก๊าซโซฮอลล์

นอกเหนือจากค้นพบแหล่งพลังงานต่าง ๆ ตามธรรมชาติแล้ว รัฐบาลยังมุ่งที่จะจัดหาพลังงานจากกรรมวิธีต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์อีกด้วย จึงได้กำหนดให้มีโครงการส่งเสริมการผลิตก๊าซโซฮอลล์ขึ้น เพราะมีความเป็นไปได้ในเชิงพาณิชย์ และจะไม่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษจากควันทนยนต์ และเครื่องจักรกล แต่มีปัญหาค่าใช้จ่ายสูงอยู่ ซึ่งอาจส่งผลให้การลงทุนในเชิงพาณิชย์ไม่คุ้มทุนและไม่เป็นที่นิยมแพร่หลาย ซึ่งขณะนี้ กระทรวงการคลังกำลังพิจารณากำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตให้เหมาะสม โดยพิจารณาถึงโครงสร้างภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากน้ำมันชนิดต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณาด้วย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

6.2.3 โครงการความร่วมมือในการสำรวจแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในอ่าวไทย

นอกเหนือจากแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ใน

ประเทศของเราแล้ว รัฐบาลยังได้แสวงหาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติแหล่งใหม่ ๆ เพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในอ่าวไทย โดยร่วมมือกับเวียดนามและกัมพูชา พิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งปิโตรเลียมในพื้นที่คาบเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านดังกล่าว

6.2.4 การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อให้การใช้พลังงานของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานขึ้นมาบังคับใช้ โดยมีการกำหนดนโยบายอนุรักษ์พลังงาน เป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงาน การตรวจสอบและวิเคราะห์การอนุรักษ์พลังงาน วิธีปฏิบัติงานการอนุรักษ์พลังงาน การกำหนดระดับการใช้พลังงานในเครื่องจักรและอุปกรณ์ การจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาอนุรักษ์พลังงานเพื่อให้เกิดการอุดหนุน ช่วยเหลือและเงินกู้ในการอนุรักษ์พลังงาน การป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างแวลดล้อมจากการใช้พลังงาน ตลอดจนการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับพลังงานและกำหนดมาตรการทางภาษี เพื่อส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์พลังงานหรือผลิตเครื่องจักรอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง หรือวัสดุเพื่อใช้ในการอนุรักษ์พลังงาน

6.2.5 การปรับโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าและราคาน้ำมัน

เพื่อให้โครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าและราคาน้ำมันที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สามารถสะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริง และเพื่อให้การใช้ไฟฟ้าและน้ำมันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีการแข่งขันมากขึ้น รัฐบาลจึงได้ดำเนินการปรับโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าของผู้ใช้ไฟฟ้าใหม่รวม 7 ประเภท คือ ประเภทบ้านที่อยู่อาศัย กิจการขนาดเล็ก กิจการขนาดกลาง กิจการขนาดใหญ่ กิจการเฉพาะอย่าง ส่วนราชการและองค์กรไม่แสวงหากำไร และสูบน้ำเพื่อการเกษตร ไปแล้วเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2534 ส่วนการปรับโครงสร้างราคาน้ำมัน รัฐบาลได้ประกาศให้ราคาน้ำมันให้เป็นระบบ “ลอยตัว” เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2534 และให้เป็นระบบ “ลอยตัว” ตั้งแต่วันที่ 19 สิงหาคม 2534 เป็นต้นไป

6.2.6 การตั้ง/ขยายโรงกลั่นน้ำมัน

เพื่อให้กำลังการผลิตน้ำมันดิบของโรงกลั่นน้ำมันในประเทศสามารถผลิตน้ำมันได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำมันภายในประเทศ รัฐบาลจึงให้มีการตั้ง/ขยายโรงกลั่นน้ำมันในประเทศเพิ่มขึ้นอีกประมาณวันละ 387 พันบาร์เรล/วัน โดยรัฐบาลได้อนุมัติและลงนามในสัญญาให้บริษัทเชลล์แห่งประเทศไทย จำกัด และบริษัท คาลเท็กซ์ (ไทย) จำกัด จัดสร้างโรงกลั่นน้ำมันโรงที่ 4 กำลังการผลิต 145 พันบาร์เรล/วัน และโรงกลั่นน้ำมันที่ 5 กำลังการผลิต 120 พันบาร์เรล/วัน ไปเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2534 และวันที่ 29 พฤศจิกายน 2534 ตามลำดับ ทั้งนี้โดยโรงกลั่นน้ำมันที่ 4 จะเริ่มเปิดดำเนินการในวันที่ 1 มกราคม 2539 และโรงกลั่นน้ำมันที่ 5 จะเปิดดำเนินการในวันที่ 1 มกราคม 2540 นอกจากนี้รัฐบาลยังได้อนุมัติและลงนามในสัญญาให้บริษัทเอสโซ่แอสเตนดาร์ด ประเทศไทย จำกัด ขยายกำลังการผลิตโรงกลั่นปิโตรเลียมของบริษัทฯ เพิ่มขึ้นจากวันละ 63 พันบาร์เรล/วัน เป็น 185 พันบาร์เรล/วัน โดยให้ขยายกำลังการผลิตในระยะแรกเป็นวันละ 145 พันบาร์เรล/วัน ภายในปี 2538

6.3 การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

6.3.1 โครงการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสีย ในเขตชุมชนหนาแน่นของกรุงเทพมหานคร

ปัจจุบัน ปัญหาน้ำเน่าเสียในเขตชุมชนหนาแน่นของกรุงเทพมหานครเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงได้มอบหมายให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ดำเนินการอย่างเร่งด่วนดังต่อไปนี้

(1) โครงการปรับปรุงคูคลองในเขตกรุงเทพฯ ชั้นใน เป็นโครงการขุดลอกและปรับปรุงระบบระบายน้ำคูคลองในเขตกรุงเทพฯ แบ่งออกเป็นโครงการย่อยได้ดังนี้

- โครงการปรับปรุงระบบระบายน้ำและขุดลอกคลองบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ งบประมาณ 3.46 ล้านบาท ดำเนินการโดยกรุงเทพมหานคร ในปี 2534 ซึ่งขณะนี้ ได้ดำเนินการขุดลอกไต่อย่างจากแม่น้ำเจ้าพระยาถึงคลองไต่อย่าง เสร็จไปแล้วประมาณร้อยละ 40 ส่วนการขุดลอกคลองหลอด คลองเทพธิดาและคลองราชบพิธ ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว

- โครงการปรับปรุงระบบระบายน้ำและขุดลอกคลองเปรมประชากรด้านใต้ ระหว่างคลองบางซื่อกับคลองผดุงกรุงเกษม งบประมาณ 30 ล้านบาท ดำเนินการร่วมกันระหว่างกรุงเทพมหานครและสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ในปี 2534 - 2535

- โครงการปรับปรุงระบบการไหลเวียนของน้ำ และขุดลอกคลองในเขตกรุงเทพฯ ชั้นใน งบประมาณ 395 ล้านบาท ดำเนินการโดยกรุงเทพมหานคร ในปี 2534 - 2536

(2) โครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเกาะรัตนโกสินทร์ แบ่งออกเป็นโครงการย่อยได้ดังนี้

- โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสีย งบประมาณ 311 ล้านบาท ดำเนินการโดยกรุงเทพมหานคร ในปี 2534 - 2537

- โครงการก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสียบ้านพานถม งบประมาณ 457 ล้านบาท ดำเนินการโดยกรุงเทพมหานคร ในปี 2534 - 2537

นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้เร่งรัดดำเนินการจัดวางระบบบำบัดน้ำเสีย และขยะมูลฝอยของชุมชนชั้น เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า ปัจจุบันการขยายการเติบโตของชุมชนเมืองเป็นไปอย่างรวดเร็ว การเตรียมการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการไม่ทันต่อการขยายตัวของชุมชนเมือง ทำให้เกิดปัญหาด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมขึ้น รวมทั้งที่ดินที่จะใช้ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบกำจัดขยะมูลฝอยหายาก และมีราคาแพง ตลอดจนการลงทุนดำเนินการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบกำจัดขยะมูลฝอยต้องใช้งบประมาณสูง ประกอบกับเทคโนโลยีเพื่อการบำบัดน้ำเสียเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ จำเป็นต้องมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ด้วย รัฐบาลจึงได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเร่งรัดดำเนินการจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการจัดการน้ำเสีย และขยะมูลฝอยของชุมชน โดยกระทรวงการคลังสนับสนุนให้ใช้ที่ดินราชพัสดุเป็นที่ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ทั้งนี้ การวางแผน ออกแบบและการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย และกำจัดขยะมูลฝอยจะดำเนินการโดยวิธีประมูลแบบเหมารวม และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐบาลได้พิจารณาจัดสรรงบกลางปี 2535 เพื่อสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียเจ้าพระยาเน่าเสียเป็นกรณีพิเศษเร่งด่วนด้วย

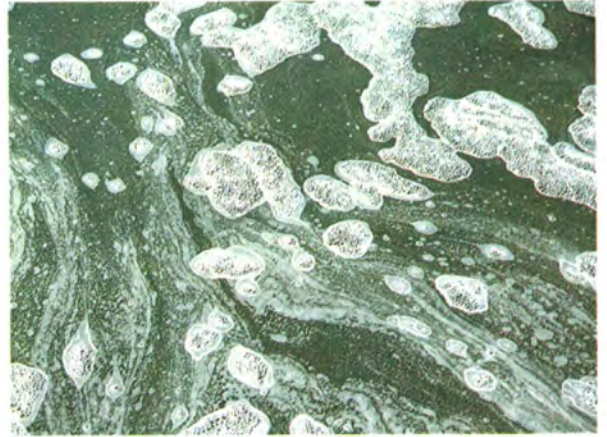
6.3.2 โครงการป้องกันน้ำท่วม และกำจัดน้ำเสีย ในเขตชั้นในกรุงเทพฯ

กระทรวงมหาดไทย โดยกรุงเทพมหานครมีโครงการที่จะจัดเก็บค่าธรรมเนียมป้องกันน้ำท่วมและกำจัดน้ำเสีย โดยจะออกเป็นพระราชบัญญัติ ทั้งนี้เพื่อช่วยลดความเสียหายของประชาชนอันเนื่องมาจากน้ำท่วม ซึ่งใช้งบประมาณทั้งสิ้น 2,059 ล้านบาท จำแนกเป็นเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และเงินงบประมาณของกรุงเทพมหานคร ฝ่ายละ 442,685,000 บาท และเงินกู้จากธนาคารโลก 1,173,630,000 บาท

6.3.3 การจัดสร้างสวนสาธารณะ ปัจจุบัน สวนสาธารณะที่ประชาชนทั่วไปจะเข้าไปพักผ่อนหย่อนใจ และใช้เป็นที่พอกอากาศให้แก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ยังมีน้อย รัฐบาลจึงได้พยายามหาสถานที่ต่างๆ มาสร้างเป็นสวนสาธารณะ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม ซึ่งขณะนี้ มีโครงการที่จะดำเนินการแน่นอนแล้ว คือ

(1) โครงการสวนกลางมหานคร เป็นการพัฒนาพื้นที่บริเวณบางกะเจ้า เนื้อที่ประมาณ 9,000 ไร่ โดยจะปรับปรุงให้เป็นสวนสาธารณะ สวนพฤกษชาติ สวนป่า และศูนย์ท่องเที่ยวเบ็ดเสร็จ ฯลฯ วงเงินในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ประมาณ 8,000 ล้านบาท โดยมีกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน เป็นเจ้าของเรื่องประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ดี สำหรับโครงการสวนกลางมหานครที่บางกะเจ้านั้น จะมีลักษณะเป็นโครงการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติสีเขียว ไม่ใช่เป็นการสร้างสวนสาธารณะใหม่เหมือนสวนลุมพินี หรือสวนหลวง ร. 9 เพียงแต่เสริมสร้างบางส่วนให้ธรรมชาติสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งวิธีดำเนินการรัฐบาลจะไม่ทำการเวนคืนที่ดินจากราษฎร หรือเจ้าของสวนเดิมที่อยู่อาศัยในพื้นที่โครงการนี้ แต่จะใช้วิธีซื้อโดยสมัครใจ และรัฐบาลจะยกฐานะของราษฎรในพื้นที่ให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและชุมชน

(2) *โครงการย้ายเรือนจำพิเศษกรุงเทพ* ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร (เดิม) โดยจัดทำเป็นสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์เพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติที่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 60 พรรษา ซึ่งจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 12 สิงหาคม 2535

(3) *การย้ายโรงงานยาสูบ* รัฐบาลได้มอบนโยบายให้กระทรวงการคลังศึกษาความเป็นไปได้ในการย้ายโรงงานยาสูบ และใช้พื้นที่ดังกล่าวจัดทำสวนสาธารณะต่อไป

6.3.4 การลดปริมาณสารตะกั่วในน้ำมันเบนซินและน้ำมันเบนซินไร้สารตะกั่ว

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ รัฐบาลได้กำหนดให้มีการลดปริมาณสารตะกั่วในน้ำมันเบนซิน ให้มีการนำน้ำมันเบนซินไร้สารตะกั่วเข้ามาจำหน่าย ตลอดจนมีนโยบายกำหนดให้รถยนต์ใหม่ ต้องติดตั้งอุปกรณ์ขจัดมลพิษประเภทเครื่องกรองอากาศโดยกระทรวงอุตสาหกรรมได้ประกาศนโยบายให้รถยนต์นั่งที่ประกอบในประเทศ ติดตั้งเครื่องกรองดังกล่าวสำหรับรถยนต์ขนาดตั้งแต่ 1,600 ซี.ซี. ขึ้นไป เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2536 และรถยนต์ต่ำกว่า 1,600 ซี.ซี. เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2536 นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้กระทรวงพาณิชย์ปรับปรุงคุณภาพน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว ชนิดที่ 2 โดยลดอุณหภูมิ ณ จุด 90 เปอร์เซนต์ของการกลั่นเหลือ 357 องศาเซลเซียส ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2534 เป็นต้นไป และให้มีการจำหน่ายโดยสมัครใจ

6.3.5 การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการทำนาเกลือ

รัฐบาลได้กำหนดพื้นที่ และกำหนดมาตรการควบคุมการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน ดังนี้

(1) ห้ามทำเหมืองเกลือในเขตพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเกษตร และพื้นที่แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และเพื่อการเกษตร ให้ทำได้เฉพาะในพื้นที่นอกเขตหวงห้าม ดังกล่าว

(2) จะต้องได้รับความเห็นชอบจากจังหวัด ให้เป็นพื้นที่ทำเกลือโดยวิธีสูบน้ำเกลือใต้ดินได้ หากมีการคัดค้านหรือร้องเรียนขึ้นในพื้นที่ใด กระทรวงอุตสาหกรรมจะชะลอการพิจารณาอนุญาตจนกว่าทางจังหวัดจะสามารถหาข้อยุติ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของราษฎรในท้องถิ่น

(3) การพิจารณาอนุญาตและการตรวจสอบควบคุมการทำเกลือ โดยการสูบน้ำเกลือใต้ดินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512 และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ติดตามตรวจสอบ และเผื่อระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากกิจการทำเกลือดังกล่าว

6.3.6 การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

รัฐบาลตระหนักดีว่า ทุกวันนี้ปัญหาความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม และมลพิษมีเพิ่มขึ้นอย่างมาก ทำให้ส่งผลกระทบต่ออย่างร้ายแรงต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน และเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของประเทศ ประกอบกับพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน มิได้มีการดำเนินการที่จะช่วยให้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างได้ผล เนื่องจากยังขาดระบบที่จะประสานงานด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ยกพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติขึ้น ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

(1) ยกย่องคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นคณะกรรมการระดับรัฐมนตรีด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถเป็นศูนย์กลางการกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง

(2) ให้มีการกระจายอำนาจการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมออกสู่จังหวัดและส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้มีการ

จัดทำแผนปฏิบัติการทั้งในระดับส่วนกลาง และในระดับจังหวัด ตลอดจนให้มีการเสนอขอจัดสรรงบประมาณ หรือเงินกองทุนเพื่อปฏิบัติตามแผนดังกล่าว

(3) กำหนดให้มีการจัดตั้งเงินกองทุนเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้ผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษไม่ว่าจะเป็นทางน้ำ ทางอากาศ ทางเสียง หรือมลพิษอื่น ๆ มีหน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมายในการจัดมลพิษดังกล่าว และมีบทกำหนดโทษ

(4) ให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยมีข้อกำหนดอย่างแน่ชัดถึงสิทธิ หน้าที่ และให้องค์กรเอกชนเข้าไปช่วยการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านสิ่งแวดล้อม และมีสิทธิ์ขอเงินอุดหนุนในการดำเนินกิจกรรม

(5) กำหนดมาตรการและกลไก ในการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษอย่างครบวงจร โดยแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน เป็นประธาน มีกรรมการประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่เป็นหน่วยรับผิดชอบในการควบคุมการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับมลพิษแต่ละประเภท มีหน้าที่ในการเสนอมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด และกำหนดวิธีการควบคุมลงในพระราชบัญญัติซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหามลพิษเป็นระบบครบวงจร

7. การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตลอดระยะเวลาเกือบ 1 ปี ภายหลังจากแถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว รัฐบาลได้ดำเนินการทางด้าน การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนี้

7.1 ด้านการพัฒนากลไกการบริหาร

รัฐบาลได้มีมติเห็นชอบในพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ให้มีผลบังคับใช้เมื่อมกราคม 2535 โดยการจัดตั้งสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) มีสถานะเป็นนิติบุคคล เป็นองค์กระอิสระจากระเบียบราชการ มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานเองซึ่งประกอบด้วยผู้มีคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ในภาคราชการและเอกชนอย่างละเท่า ๆ กัน สวทช. มีหน้าที่เป็นหน่วยงานช่วยวิเคราะห์วิจัยปัญหาสำหรับระดับบริหาร ให้การสนับสนุนงานวิจัยในภาครัฐ สนับสนุนภาคอุตสาหกรรมในเรื่องการวิจัยและพัฒนา หาข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี และให้ทุนศึกษาทั้งในและนอกประเทศแก่นักศึกษาและนักวิจัย พัฒนาหน่วยงานวิจัยที่มีอยู่ให้มีลักษณะศูนย์ทดลองแห่งชาติ ซึ่งทำงานทดลองต่าง ๆ อย่างอิสระ ได้แก่ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ซึ่งโอนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของ สวทช.

7.2 ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

เพื่อแก้ไขปัญหากำลังคนด้านเทคโนโลยีของไทยซึ่งต่ำกว่าประเทศพัฒนาประมาณ 10 เท่า คือมีเพียง 21 คนต่อประชากร 10,000 คน รัฐบาลจึงมีมติเห็นชอบให้เพิ่มเงินงบประมาณเพื่อจัดสรรทุนปริญญาโทและเอก แก่นักวิทยาศาสตร์ วิศวกร และเพื่อแลกเปลี่ยนนักวิจัยกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการกำลังคนด้านนี้ ในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ได้รับอนุมัติเงินจากสำนัก

งบประมาณรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการแลกเปลี่ยนบุคลากรจากต่างประเทศ

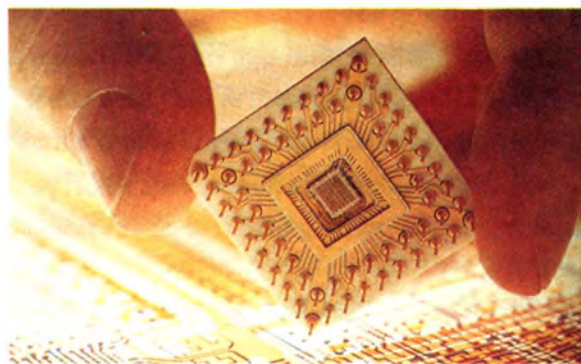
7.3 ด้านการส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนา

รัฐบาลมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งกองทุนสนับสนุนการวิจัย และอนุมัติให้ดำเนินการตามโครงการจัดตั้งกองทุนฯ ปี 2535 โดยจัดสรรเงิน 1,200 ล้านบาท เพื่อเป็นทุนประเดิมของกองทุนในปีแรก โดยในส่วน 200 ล้านบาทให้นำไปสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาที่จะดำเนินการในปี 2535 ส่วนที่เหลือ 1,000 ล้านบาท เป็นทุนที่จะเก็บดอกผลเพื่อใช้จ่ายในการวิจัยในปีต่อ ๆ ไป นอกจากนี้ สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม รัฐบาลมีมติให้เพิ่มงบประมาณสำหรับโครงการวิจัยและพัฒนาในด้านนี้ การประเดิมข้อคิดค้นดัดแปลง ตลอดจนการเผยแพร่และกระจายการใช้ประโยชน์ สนับสนุนการจัดหาและถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยเสนอขอเพิ่มจากสำนักงบประมาณได้ตามความจำเป็น สำหรับมาตรการจูงใจให้มีการวิจัยและพัฒนามากขึ้น คือ การเปิดโอกาสให้มีผู้ใช้คอมพิวเตอร์มากขึ้น จึงมีมาตรการด้านภาษีเพื่อชักชวนให้บริษัทต่างชาติสนใจก่อตั้งการทดลองและดำเนินงานวิจัยในประเทศไทย ได้แก่ การลดภาษีการค้าสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์ และการแก้ไขปรับปรุงอัตราอากรศุลกากรโดยเดิมเคยเสียในราคาร้อยละ 9 เหลือร้อยละ 5 ซึ่งเสียเท่ากับภาษีเครื่องจักร มีมาตรการลดภาษีขอเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์เหลือร้อยละ 5 ส่วนประกอบต่าง ๆ เหลือร้อยละ 1 เพื่อจูงใจให้มีอุตสาหกรรมประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์ภายในประเทศ

7.4 นโยบายเสริมด้านวิทยาศาสตร์

มีมติให้ก่อตั้งอุทยานเทคโนโลยีขึ้นในบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต ซึ่งติดกับสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย เพื่อเป็นพื้นที่นัดพบระหว่างภาคเอกชน อันประกอบด้วยสภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้า และสมาคมธนาคาร ในการส่งเสริมและแลกเปลี่ยนการพัฒนาเทคโนโลยีในวงการต่าง ๆ นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้มีมติอนุมัติให้สถาบัน

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นสถานที่ตั้งของศูนย์ภูมิภาคสำหรับการศึกษาค้นคว้าด้านวิทยาศาสตร์ อวกาศ และเทคโนโลยี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา กิจการอวกาศ การเกษตร การอุตสาหกรรม การสื่อสารและ การโทรคมนาคมของประเทศ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการ การวิจัยแห่งชาติร่วมรับผิดชอบกับสำนักงานพัฒนา กิจการอวกาศกระทรวงคมนาคม โดยใช้งบประมาณจากสำนักงาน คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

2

การจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ปี 2535 และแนวนโยบาย งบประมาณ ปี 2536

ปีงบประมาณ 2535

นับตั้งแต่รัฐบาล อานันท์ ปันยารชุน ได้แถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2534 มาแล้วนั้น ก็ได้มีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2535 ให้สอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญของการใช้จ่ายงบประมาณปี 2535 ดังนี้

1. นโยบายงบประมาณ แนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2535 จะมีลักษณะต่อเนื่องกับนโยบายในปีที่แล้ว กล่าวคือ ยังคงใช้งบประมาณสมดุลต่อไปอีกเป็นปีที่ 2 เพื่อรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สำหรับการจัดสรรเงินงบประมาณ จำนวน 460,400 ล้านบาท นั้น นอกจากจะได้มีการดำเนินงานตามภาระผูกพันต่าง ๆ รวมทั้งให้มีการพัฒนาประเทศที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 ในขณะที่เดียวกันก็ยังมีมีการดำเนินงานที่สนองตอบนโยบายรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ 4 ประการคือ

- 1.1 เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนาชนบท
- 1.2 เพื่อการพัฒนาเมือง และวิสาหกิจพื้นฐาน
- 1.3 เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.4 เพื่อการพัฒนาสังคม และคุณภาพชีวิตประชาชน

2. โครงสร้างงบประมาณ งบประมาณรายจ่าย จำนวน 460,400 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2534 จำนวน 72,900 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.8 ประกอบด้วยรายจ่ายประจำ 329,271.6 ล้านบาท ซึ่งได้กำหนดให้ครบถ้วนตามภาระความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่าย เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร การป้องกันประเทศ และการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน การชำระหนี้ของประเทศ รวมทั้งการปรับอัตราเงินเดือนและค่าจ้าง สำหรับรายจ่ายลงทุน จำนวน 131,128.4 ล้านบาท ก็เป็นขนาดที่เหมาะสมในการขยายโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และเพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ

3. การจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายหลัก 4 ประการ ตามข้อ 1.1 - 1.4 ข้างต้น เป็นเงิน 153,784.6 ล้านบาท จำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

3.1 การช่วยเหลือเกษตรกรและการพัฒนาชนบท รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้ ให้มีจำนวนเพียงพอที่จะเร่งแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ และปากท้องของเกษตรกรอย่างเร่งด่วน ปรับปรุงประสิทธิภาพและการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการพัฒนาชนบทตามนโยบายพิเศษของรัฐบาล รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 43,838.9 ล้านบาท เพื่อการจัดระบบการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรทั้งจากปัญหาภัยธรรมชาติ ราคาผลิตผลตกต่ำ แก้ปัญหาหนี้สินและขยายสินเชื่อให้แก่เกษตรกร การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตให้สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น การเร่งรัดปฏิรูปที่ดินให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการกระจายการถือครองและจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร อุปโภคและบริโภค รวมทั้งการพัฒนาชนบทตามนโยบายพิเศษของรัฐบาล ตามความต้องการที่แท้จริงของราษฎรทั่วประเทศ

3.2 การพัฒนาเมืองและวิสาหกิจพื้นฐาน รัฐบาลได้พิจารณาเร่งผลักดันโครงการพื้นฐานที่ได้รับการวิเคราะห์แล้วว่า เป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์ แต่ประสบปัญหาความล่าช้าให้สามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างรวดเร็ว และเร่งทบทวนโครงการที่อยู่ระหว่างการพิจารณาให้รอบคอบเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนและประเทศชาติ โดยจัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้ จำนวน 12,238.3 ล้านบาท เพื่อการแก้ไขปัญหาราจรในเมืองใหญ่ และเขตปริมณฑลอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหาคืออยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองและการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการประปาอุตสาหกรรม

3.3 การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐบาลได้เร่งรัดการอนุรักษ์ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การสำรวจ ผลิต จัดหาพลังงาน

ให้เพียงพอ การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประชาชน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ณรงค์ให้ประชาชนตื่นตัวร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐบาลจึงได้จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการดังกล่าวทั้งสิ้นจำนวน 11,646.1 ล้านบาท

3.4 การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การส่งเสริมคุณภาพชีวิต การแก้ไขปัญหาสังคมอย่างจริงจังจึงได้จัดสรรงบประมาณ จำนวน 86,061.4 ล้านบาท โดยเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับ โดยเน้นระดับมัธยมศึกษา และแก้ไขปัญหาบุคลากรสาขาขาดแคลน การขยายและยกระดับขีดความสามารถในการบริการสาธารณสุข การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้ลดลง การป้องกันอุบัติเหตุและบรรเทาสาธารณภัย การเร่งรัดควบคุมป้องกันและบำบัดโรคเอดส์ การป้องกันปัญหายาเสพติด และการสนับสนุนองค์การสาธารณประโยชน์เอกชน

4. ไบวงเงินงบประมาณ 460,400 ล้านบาท ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อดำเนินการตามนโยบายพิเศษของรัฐบาล จำนวน 24,500 ล้านบาทให้แก่กิจกรรมและโครงการที่มีความสอดคล้องกับนโยบายหลัก 4 ประการ

และนโยบายเฉพาะเรื่องที่สำคัญ คือ

4.1 กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร จำนวน 6,000 ล้านบาท เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมเกษตรกรในการผลิต การพยุงราคาและการจำหน่ายผลผลิตเกษตรกรมากขึ้น รวมทั้งการดำเนินงานเพื่อขจัดภัยร้ายแรงต่อสิ่งแวดล้อมอันจะเพิ่มผลเสียหายแก่เกษตรกร

4.2 โครงการพัฒนาจังหวัด จำนวน 6,000 ล้านบาท เพื่อกระจายอำนาจงบประมาณให้จังหวัด

4.3 การปรับปรุงอัตราเงินเดือนและค่าจ้าง จำนวน 10,500 ล้านบาท

4.4 กองทุนสนับสนุนการวิจัย จำนวน 1,200 ล้านบาท เพื่อส่งเสริมและจัดสรรทรัพยากรอุดหนุนการวิจัยและพัฒนา ทั้งในภาครัฐและเอกชน ครอบคลุมสาขาการวิจัยในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ และการวิจัยเชิงนโยบาย

4.5 โครงการสร้างสวนกลางมหานคร จำนวน 800 ล้านบาท เพื่อการพัฒนาและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

5. งบประมาณรายจ่าย จำนวน 460,400 ล้านบาท อาจจำแนกตามโครงสร้างแผนงาน ได้ดังนี้

	ล้านบาท	ร้อยละ
1. การเกษตร	46,350.0	10.1
2. การอุตสาหกรรมและเหมืองแร่	1,640.2	0.4
3. การคมนาคมขนส่งและสื่อสาร	31,322.5	6.8
4. การพาณิชย์และท่องเที่ยว	5,675.5	1.2
5. การวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อม	6,578.6	1.4
6. การศึกษา	86,365.5	18.8
7. การสาธารณสุข	26,939.5	5.8
8. การบริการสังคม	37,607.8	8.2
9. การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ	77,896.3	16.9
10. การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน	19,719.4	4.3
11. การบริหารงานทั่วไปของรัฐ	61,487.4	13.3
12. การชำระหนี้เงินกู้	58,797.3	12.8
	460,400.0	100.0

สำหรับรายละเอียดของการจัดสรรงบประมาณตามแผนงานต่าง ๆ ข้างต้นมีดังนี้

5.1 การเกษตร

การเกษตร จำนวน 46,350.0 ล้านบาท หรือร้อยละ 10.1 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้นได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อการส่งเสริมการเกษตรและการกิจกรรม จำนวน 16,313.9 ล้านบาท โดยการจัดตั้งกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรจำนวน 6,000 ล้านบาท เพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือเกษตรกรในการผลิต การพยุราคา และจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรม ตลอดจนป้องกันบรรเทาความเสียหายจากภัยธรรมชาติ การเร่งรัดการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรชั้นเล็กและยากจนการเพิ่มทุนให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อการขยายสินเชื่อให้เกษตรกรทั่วประเทศในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ทั้งยังช่วยกระจายการลงทุนไปสู่ภาคเกษตรกรรมให้มาก อันจะเป็นการลดบทบาทเงินกู้ธนาคาร ส่งเสริมธุรกิจการเกษตรเร่งรัดการผลิตจริงใหม่เพื่อใช้ในภาคอุตสาหกรรม งานส่งเสริมการผลิตข้าว พืชไร่ พืชสวน งานป้องกันกำจัดศัตรูพืช โครงการป้องกันและกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคจู่เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของศัตรูพืชในพื้นที่ 34 จังหวัดที่มีการแพร่ระบาด พร้อมทั้งวิจัยลดการใช้สารเคมี การพัฒนาด้านการประมง การปลูสัตว์และการป่าไม้ จำนวน 7,888.1 ล้านบาท พัฒนาการเลี้ยงปลาน้ำจืดในเชิงพาณิชย์ บูรณะแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่เพื่อการประมง 3 แห่ง หนองหาน กว๊านพะเยา และบึงบอระเพ็ด ประมงหมู่บ้านพร้อมทั้งผลิตและจัดหาพันธุ์ปลาและพันธุ์กุ้ง จำนวน 582 ล้านตัว ปลอยโนแหล่งน้ำธรรมชาติต่าง ๆ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันกำจัดโรคปากและเท้าเปื่อย การพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและชายฝั่งทะเลพื้นที่ 14,000 ไร่ ปลูกป่าและบำรุงป่าครอบคลุมพื้นที่ 1.167 ล้านไร่ เพื่อให้มีพื้นที่ป่าไม้ที่ต้องสงวนไว้เพื่อการอนุรักษ์และประโยชน์ทางเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั่วประเทศ และการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรจำนวน 22,147.9 ล้านบาท เพื่อเร่งรัดบรรเทาความเดือดร้อนของ

ราษฎรอันเนื่องมาจากภาวะฝนแล้ง โดยการก่อสร้างชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก รวมทั้งงานสูบน้ำช่วยเหลือชาวไร่ชาวนา ซึ่งสามารถขยายพื้นที่ทำการเกษตรในเขตชลประทานเพิ่มขึ้น 731.950 ไร่ ส่งน้ำและระบายน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน 21.79 ล้านไร่ สำหรับโครงการโขง-ชี-มูล นั้น เมื่อเสร็จสิ้นโครงการระยะที่ 1 สามารถส่งน้ำให้พื้นที่ประมาณ 2.975 ล้านไร่ โครงการจัดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า 120 สถานี งานสูบน้ำด้วยไฟฟ้า 951 สถานี สามารถส่งน้ำให้แก่เกษตรกรเพื่อการเพาะปลูกได้ 1.8 ล้านไร่

5.2 การอุตสาหกรรมและเหมืองแร่

การอุตสาหกรรมและเหมืองแร่ จำนวน 1,640.2 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.4 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้นได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมจำนวน 808 ล้านบาท โดยการเพิ่มเงินทุนหมุนเวียนเพื่อส่งเสริมธกษอุตสาหกรรมขนาดย่อมจำนวน 150 ล้านบาท เพื่อช่วยเหลือด้านเงินทุนกลุ่มผู้เลี้ยงไหม กลุ่มเซรามิก และกลุ่มอื่น ๆ การยกระดับความรู้ความชำนาญช่างฝีมืออุตสาหกรรมสาขาขาดแคลนการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมส่งออก โดยการจัดตั้งสถาบันสิ่งทอแห่งชาติ สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ การเร่งรัดการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาคเพื่อก่อให้เกิดการจ้างงานและกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจให้กว้างขวางยิ่งขึ้นจำนวน 315.7 ล้านบาท โดยการจัดตั้งและปรับปรุงศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 5 แห่ง โครงการศูนย์ศิลป์ปายีพบางไทร ก่อสร้างท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด จำนวน 3 ท่า เพื่อรองรับอุตสาหกรรมหลักในบริเวณนิคมอุตสาหกรรมภายใต้แผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกสำหรับการบริหารทรัพยากรธรรมชาติ และการสำรวจธรณีวิทยา ได้จัดสรรงบประมาณไว้ประมาณ 516.5 ล้านบาท เพื่อให้การบริหารทรัพยากรธรณีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเร่งรัดส่งเสริมให้มีการสำรวจการผลิตแร่อุตสาหกรรม และแร่โลหะทางเศรษฐกิจ

5.3 การคมนาคม ขนส่งและสื่อสาร

การคมนาคม ขนส่งและสื่อสาร จำนวน 31,322.5 ล้านบาท หรือร้อยละ 6.8 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น เป็นรายจ่ายลงทุน 27,164.6 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการจราจรในเมืองใหญ่ และปริมาณผลอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เร่งรัดการก่อสร้างและขยายเส้นทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ทั้งสายประธาน สายจังหวัดและทางหลวงพิเศษ การก่อสร้างสะพานและถนนสายสำคัญในเขตกรุงเทพมหานครและปริมาณผล รวมทั้งการบูรณะปรับปรุงเส้นทางเดิมให้มีสภาพ

ดี รวม 25,329.4 ล้านบาท การก่อสร้างทางรถไฟ และสถานีบรรจุและแยกสินค้ากล่อง (ICD) เพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก รวม 1,266.3 ล้านบาท การก่อสร้างและพัฒนาท่าอากาศยานภายในประเทศ และระหว่างประเทศ จำนวน 5 แห่ง รวม 1,006.7 ล้านบาท การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการเดินอากาศ การเพิ่มประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการเดินอากาศจำนวน 427.2 ล้านบาท การพัฒนาและบำรุงร่องน้ำภายในประเทศ และชายฝั่งทะเลเพื่อเป็นเส้นทางเดินเรือรวมทั้งการพัฒนาบุคลากรด้านการพาณิชย์นาวี จำนวน 800.0 ล้านบาท

5.4 การพาณิชย์และท่องเที่ยว

การพาณิชย์และท่องเที่ยว จำนวน 5,675.5 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.2 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น ได้จัดสรรงบประมาณให้การพาณิชย์ จำนวน 4,375.7 ล้านบาท เพื่อการชดเชยผลขาดทุนการรับซื้อและเร่งระบายข้าวส่งออกเพื่อยกระดับราคาข้าวเปลือกในฤดูการผลิตจำนวน 1,528 ล้านบาท การชดเชยการแทรกแซงและรักษาระดับราคาข้าวเปลือก จำนวน 676.5 ล้านบาท การชดเชยการแทรกแซงตลาดผลิตผลการเกษตร (เมล็ดกาแฟ) จำนวน 745 ล้านบาท เพื่อนำไปช่วยเหลือและผ่อนคลายความเดือดร้อนของชาวไร่และชาวนา จากราคาผลผลิตตกต่ำ นอกจากนี้ยังเน้นการสร้างความมั่นใจให้กลุ่มธุรกิจทั้งในและต่างประเทศ การขยายตลาดสินค้าไทยในต่างประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมทางเศรษฐกิจ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการค้ากับประเทศในแถบภูมิภาคอินโดจีน ภาครัฐบาลต่อภาครัฐบาล โดยจัดตั้งสำนักงานที่ปรึกษาการพาณิชย์ต่างประเทศ 2 แห่ง ที่ชานอัย และพนมเปญ สำหรับการท่องเที่ยว จำนวน 1,299.8 ล้านบาท ได้จัดสรรไว้เพื่อดำเนินงานส่งเสริมและเผยแพร่การท่องเที่ยว การอำนวยความสะดวกและให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโครงการเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษาของสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ พร้อมทั้งอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ยุติกรรมหลายต่อไป โดยจัดตั้งสำนักงานการท่องเที่ยวในต่างประเทศใหม่ 3 แห่ง จัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว 200 แห่ง อนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 56 แห่ง

5.5 การวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน และสิ่งแวดล้อม

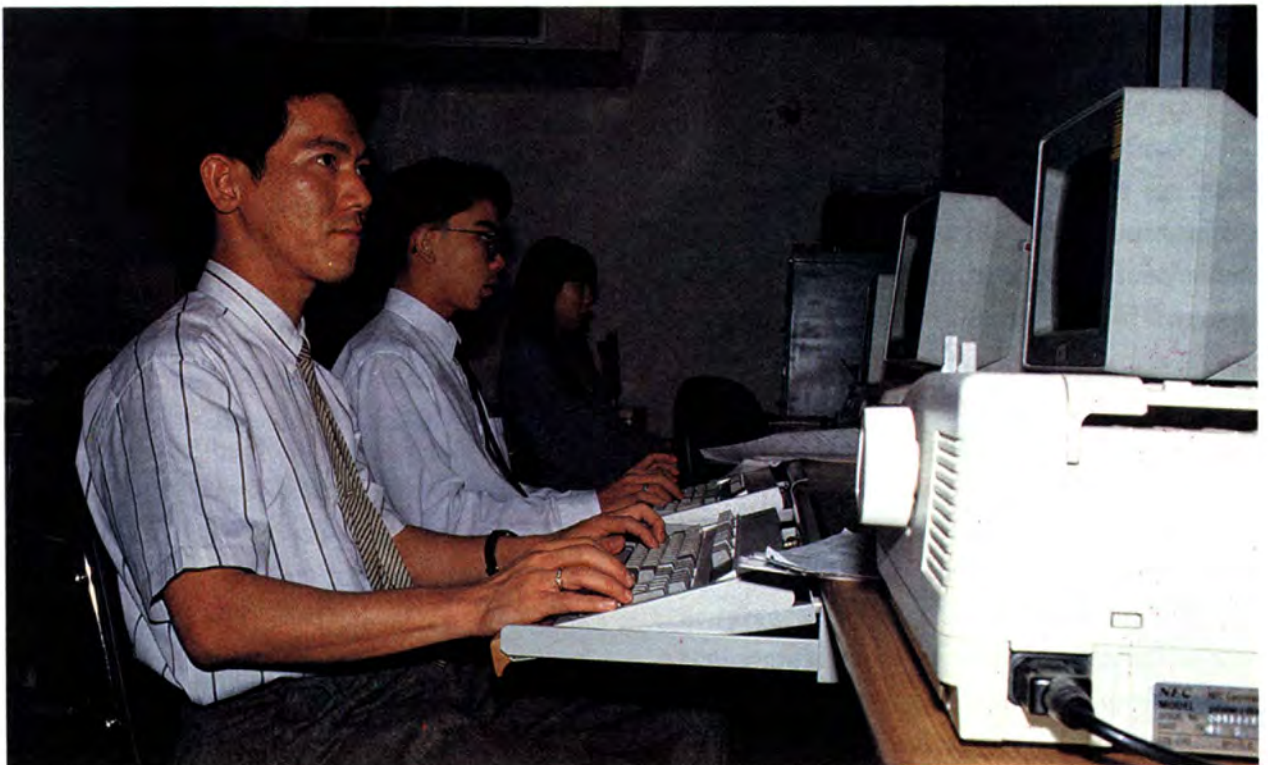
การวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน และสิ่งแวดล้อม จำนวน 6,578.6 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.4 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น เพื่อสนับสนุนการวิจัย พัฒนา และเสริมสร้างสมรรถนะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 2,681.7 ล้านบาท โดยการจัดตั้ง กองทุนสนับสนุนการวิจัย

1,200 ล้านบาท และริเริ่มจัดตั้งอุทยานวิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์เพื่อเป็นศูนย์กลางแสดงนิทรรศการความรู้พื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อมทั้งสนับสนุนนักเรียนทุนรัฐบาลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 789 ทุน ใน 3 สาขา ได้แก่ โลหะและวัสดุวิศวกรรมและชีวภาพ และอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ ส่วนการพัฒนาในด้านพลังงาน จำนวน 1,356 ล้านบาท จะได้ดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล โรงไฟฟ้าพลังงานเขื่อนแก่งกรุง ให้สามารถเพิ่มกำลังการผลิตไฟฟ้าได้ 210 เมกกะวัตต์ และการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำห้วยประทาว เขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำคลองทุ่งเพล ให้มีกำลังการผลิตได้ประมาณปีละ 11,300 กิโลวัตต์ เพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังน้ำ ลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ สำหรับการพัฒนาและควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม จำนวน 2,540.9 ล้านบาท จะเริ่มดำเนินการก่อสร้างสวนกลางมหานคร ทั้งยังเป็นสถานที่พักผ่อนและจัดตั้งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต จำนวน 500 ล้านบาท เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนนำไปดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม สำหรับการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย กำจัดขยะในกรุงเทพมหานคร ไทลิ่งและเมืองหลักพร้อมทั้งก่อสร้างระบบสุขาภิบาล โดยจะใช้เงินงบประมาณ จำนวน 991.7 ล้านบาท นอกจากนี้ยังมีโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำสายหลัก และโครงการจัดตั้งห้องปฏิบัติการตรวจวัดปริมาณมลพิษทางอากาศจากยานพาหนะ เพื่อเร่งรัดแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมและป้องกันอันตรายจากมลพิษทาง น้ำ อากาศ เสียงและกำจัดสิ่งปฏิกูล

5.6 การศึกษา

การศึกษา จำนวน 86,365.5 ล้านบาท หรือร้อยละ 18.8 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น งบประมาณที่ตั้งไว้จะนำไปใช้จ่ายเพื่อการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน จำนวน 69,039.5 ล้านบาท โดยให้การศึกษาทุกระดับรวม

ประมาณ 11 ล้านคน สำหรับนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษานั้น จะได้จัดอาหารเสริมให้เป็นพิเศษ ส่วนการขยายโอกาสทางการศึกษา คาดว่าจะสามารถรับนักเรียนระดับประถมศึกษาให้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน ประมาณ 665,200 คน นอกจากนั้นยังเร่งรัดจัดการศึกษาและฝึกอบรมด้านอาชีพทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนฝีมือแรงงานในการสนับสนุนพัฒนาประเทศ จำนวนประมาณ 673,300 คน โดยเน้นในสาขาวิชาที่ขาดแคลน จำนวนประมาณ 17,900 คน สำหรับการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่มีความต้องการสูงจะเพิ่มเงินสมนาคุณอาจารย์ในสาขาขาดแคลนและให้ทุนอุดหนุนเพื่อพัฒนาอาจารย์ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ประมาณ 500 ทุน

5.7 การสาธารณสุข

การสาธารณสุข จำนวน 26,959.5 หรือร้อยละ 5.8 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 4,253.6 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นงบประมาณที่จัดสรรไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการบริการสาธารณสุข เป็นเงินจำนวน 21,933.0 ล้านบาท โดยจะนำไปใช้จ่ายในการพัฒนาปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับขีดความสามารถทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้งขยายด้านการบริการให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งจะสามารถบริการผู้ป่วยได้ประมาณ 54 ล้านราย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปีงบประมาณ พ.ศ. 2535 นี้ เป็นปีแรกเริ่มของการดำเนินการโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาสถานอนามัย สำหรับงบประมาณส่วนที่เหลือจะนำไปใช้จ่ายในการสร้างหลักประกันสำหรับบริการสุขภาพแก่ประชาชนโดยการสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย ผู้สูงอายุและผู้ที่ยากไร้จำนวนประมาณ 28 ล้านราย เร่งรัดการควบคุมโรคติดต่อ โดยเฉพาะโรคเอดส์ และร่วมมือกับภาคเอกชนและองค์กรสาธารณประโยชน์ในการแก้ปัญหาสาธารณสุข

5.8 การบริการสังคม

การบริการสังคม จำนวน 37,607.8 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.2 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น เพื่อสนับสนุนการพัฒนาชนบทโดยการก่อสร้างและบูรณะเส้นทางคมนาคมและบริการขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขการอย่างทั่วถึงในชนบท โดยการเร่งรัดการก่อสร้างเส้นทางคมนาคม เชื่อมโยงระหว่างหมู่บ้าน การจัดทำและซ่อมบำรุงแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการพัฒนาอาชีพของราษฎร 17,949.9 ล้านบาท การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยและปัญหาชุมชนแออัดในเขตเมืองจำนวน 1,086 ล้านบาท การพัฒนาเด็ก เยาวชนและสตรีให้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการสร้างความเจริญแก่สังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต การสนับสนุนการประกันสังคมตามนโยบายของรัฐบาล การส่งเสริมและคุ้มครองแรงงาน รวมทั้งสนับสนุนการสวัสดิการสังคม และสังคมสงเคราะห์ รวม 3,111.7 ล้านบาท นอกจากนี้ยังจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการ

จัดที่ดินทำกินให้กับราษฎรผู้ยากไร้ในพื้นที่ป่าสงวนเสื่อมโทรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 1,010 ล้านบาท การพัฒนาจังหวัดตามนโยบายพิเศษของรัฐบาล จำนวน 6,000 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาของจังหวัดตามข้อเสนอที่กำหนดตามความต้องการที่แท้จริงของราษฎร

5.9 การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ จำนวน 77,896.3 ล้านบาท หรือร้อยละ 16.9 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการกิจด้านการป้องกันประเทศ การเสริมสร้างและพัฒนากองทัพ การจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์รวม 67,662.8 ล้านบาท การป้องกันปราบปรามการแทรกซึมบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศ และสนับสนุนนโยบายด้านต่างประเทศ จำนวน 10,233.5 ล้านบาท

5.10 การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน

การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน จำนวน 19,719.4 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.3 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น เพื่อสนับสนุนการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินโดยการป้องกัน ควบคุมและปราบปรามอาชญากรรม จำนวน 15,382.0 ล้านบาท การป้องกันและบรรเทาความเสียหายอันเนื่องมาจากสาธารณภัยและภัยพิบัติจากธรรมชาติ จำนวน 439.3 ล้านบาท รวมทั้งสนับสนุนการบริการงานด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การให้บริการช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพผลประโยชน์ของประชาชน การส่งเสริมและฟื้นฟูจิตใจและความประพฤติ ตลอดจนฝึกอาชีพแก่ผู้ต้องโทษ รวม 3,898.1 ล้านบาท

5.11 การบริหารงานทั่วไปของรัฐ

การบริหารงานทั่วไปของรัฐ จำนวน 61,487.4 ล้านบาท หรือร้อยละ 13.3 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น เพื่อส่งเสริมการกำหนดและดำเนินตามนโยบายการพัฒนาของรัฐ โดยเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบริการการคลังและงบประมาณ 4,754.6 ล้านบาท การบริหารงานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม 5,129.6 ล้านบาท

การบริหารราชการของรัฐทั้งส่วนกลางและภูมิภาค 18,561.4 ล้านบาท การสนับสนุนความร่วมมือจากต่างประเทศและเร่งรัดส่งเสริมการลงทุน จำนวน 590.6 ล้านบาท นอกจากนี้รัฐบาลยังมุ่งช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้างโดยปรับปรุงเงินเดือน จำนวน 10,500 ล้านบาท และสนับสนุนด้านสวัสดิการต่าง ๆ แก่ข้าราชการและลูกจ้างตามสิทธิ จำนวน 25,700 ล้านบาท

5.12 การชำระหนี้เงินกู้

การชำระหนี้เงินกู้ จำนวน 58,797.3 ล้านบาท หรือร้อยละ 12.8 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น เป็นรายจ่ายเพื่อชำระหนี้ของรัฐบาลทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตาม

ภาระที่จะต้องใช้จ่ายซึ่งเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ 30,859.5 ล้านบาท และชำระคืนต้นเงินกู้ 27,937.8 ล้านบาท

6. เมื่อพิจารณาการจัดสรรงบประมาณในลักษณะเป็นรายการตรวจสอบปรากฏว่า กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับงบประมาณสูงเป็นอันดับหนึ่ง โดยเป็นค่าใช้จ่ายในการให้การศึกษาระดับ ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน การขยายโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งเร่งรัดการศึกษา และฝึกอบรมด้านอาชีพ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนฝีมือแรงงาน รองลงมาได้แก่ งบประมาณรายจ่ายของกระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย ตามลำดับ ดังรายละเอียดปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตาราง

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2535 จำแนกตามกระทรวง

	ปีงบประมาณ 2535 (ล้านบาท)	ร้อยละ เพิ่มขึ้น
1. งบกลาง	54,387.2	37.4
2. สำนักนายกรัฐมนตรี	4,523.9	19.4
3. กระทรวงกลาโหม	68,810.6	13.6
4. กระทรวงการคลัง	62,646.8	2.7
5. กระทรวงการต่างประเทศ	2,413.8	13.2
6. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	35,643.2	13.4
7. กระทรวงคมนาคม	26,567.6	28.2
8. กระทรวงพาณิชย์	2,954.2	138.5
9. กระทรวงมหาดไทย	60,956.4	16.4
10. กระทรวงยุติธรรม	1,351.1	9.8
11. กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน	7,300.3	28.0
12. กระทรวงศึกษาธิการ	69,542.7	11.9
13. กระทรวงสาธารณสุข	24,345.4	18.4
14. กระทรวงอุตสาหกรรม	2,419.3	22.8
15. ทบวงมหาวิทยาลัย	15,452.3	26.4
16. ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง	2,233.9	45.6
17. รัฐวิสาหกิจ	10,395.0	18.1
18. กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน	8,456.3	1,500.4
รวมทั้งสิ้น	460,400.0	18.8

2. แนวนโยบายงบประมาณปี 2536

เพื่อให้รัฐบาลสามารถใช้นโยบายด้านการคลังและงบประมาณในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวทางตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2535 เห็นชอบกับการวางแนวนโยบายงบประมาณในการจัดสรรงบประมาณปี 2536 ดังนี้

(1) *การพัฒนาสังคม ทรัพยากรมนุษย์และคุณภาพชีวิต* รัฐบาลได้ให้ความเห็นชอบในการจัดสรรงบประมาณ “การพัฒนาสังคม” ในด้าน ให้การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่อยู่ในภาวะยากลำบาก การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยในด้านการรักษาพยาบาล การให้การสงเคราะห์คนชราและคนพิการและทุพพลภาพ การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสตรีให้มีบทบาทมากขึ้นในการพัฒนา การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม การปรับปรุงงานด้านป้องกันอุบัติเหตุและบรรเทาสาธารณภัย และการพัฒนากลุ่มผู้ประกอบการอาชีพในชนบทเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้

สำหรับในด้าน “*พัฒนาทรัพยากรมนุษย์*” ประกอบด้วยแนวทางการฝึกอบรมและพัฒนาระดับฝีมือแรงงานให้เพิ่มสูงขึ้น โดยเน้นความร่วมมือกับภาคเอกชน การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับและเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา การขยายการศึกษาปฐมวัย การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นให้เหมาะสม การเร่งรัดการผลิตและฝึกอบรมครูอาจารย์และบุคลากรในสาขาที่ขาดแคลน การพัฒนาการเรียนการสอนและส่งเสริมการปลูกฝังด้านศีลธรรม วัฒนธรรมและจริยธรรม และการปรับปรุงเงินเดือนและค่าตอบแทนกำลังคนในภาครัฐการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงค่าตอบแทน

ในตลาดแรงงาน รวมทั้งพัฒนากำลังคนในภาครัฐการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐ โดยเน้นการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

ส่วนในด้าน “*การพัฒนาคุณภาพชีวิต*” ประกอบด้วยแนวทางการสนับสนุนช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยในด้านที่อยู่อาศัย การสนับสนุนการเร่งรัดการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ การขยายและยกระดับขีดความสามารถในการบริการทางการแพทย์ และสาธารณสุขโดยเฉพาะในระดับสถานีก่อนวัยและโรงพยาบาลชุมชน การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันสำหรับเด็กในโรงเรียน การเร่งปรับปรุงระบบการประกันสังคม เพื่อให้ลูกจ้างตามกฎหมายประกันสังคมและกฎหมายกองทุนทดแทนได้รับสิทธิประโยชน์และอื่น ๆ อย่างทั่วถึง การเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหายนาศพติด และสารเสพติด การเร่งขยายระบบประปาไปยังพื้นที่ชนบทมากขึ้น การกระจายบริการไฟฟ้าสู่พื้นที่ชนบทที่ยังขาดแคลนและการจัดหาไม้สะอาดเพื่อการอุปโภคของประชาชนในชนบท

(2) *การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* ได้วางแนวทางจัดสรรงบประมาณสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาหายนาศพทางน้ำ การดำเนินการกำจัดกากของเสีย และสารอันตราย การป้องกันและแก้ไขปัญหาหายนาศพทางอากาศและเสียง การปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพดินที่เป็นปัญหาแก่การเกษตร การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กโดยเน้นพื้นที่ฝนตกน้อยและพื้นที่นอกเขตชลประทาน การอนุรักษ์และฟื้นฟูที่ป่าชายเลน การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ และการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากร ศิลปกรรม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยว

(3) *การพัฒนาบริการพื้นฐาน* ได้วางแนวทางจัดสรรงบประมาณสำหรับการแก้ไขปัญหาความแออัดของการจราจร และจัดระบบขนส่งในเมือง โดยเน้นการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อเร่งรัดโครงการก่อสร้างทางด่วน ถนนวงแหวนรอบเมืองและโครงข่ายเชื่อมโยงของถนนสายหลักและสายรองที่กำลังดำเนินการอยู่ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว การปรับปรุงบูรณะทางหลวงชนบท ทางหลวงท้องถิ่นให้อยู่ใน

สภาพที่ใช้เดินทางทุกฤดูกาล การพัฒนาการคมนาคมขนส่ง
รถไฟไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ โดยเน้นการก่อสร้าง
ทางรถไฟเพื่อเชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจใหม่ การเร่งขยาย
บริการไฟฟ้า โดยเฉพาะในเขตชุมชนเมืองใหม่ และในเขต
เศรษฐกิจใหม่ การขยายบริการน้ำประปาในเขตชุมชนเมือง
และอุตสาหกรรม และการเร่งขยายบริการพื้นฐานเพื่อเชื่อม
โยงพื้นที่เป้าหมายในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
เข้าโครงข่ายของประเทศให้เป็นระบบ

(4) *การพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
และการพลังงาน* ประกอบด้วยแนวทางการจัดสรรงบประมาณ
สำหรับการส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี การสนับสนุนการดำเนินงานอุทยานวิจัยและ
พัฒนาวิทยาศาสตร์ การสนับสนุนเงินทุนเพื่อการวิจัยและ
พัฒนาเทคโนโลยี การขยายการดำเนินงานของกองทุน
สนับสนุนการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การ
สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดหาและถ่ายทอด
เทคโนโลยี การขยายการให้บริการทางวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
และการสนับสนุนการสำรวจ ผลิต และจัดหาพลังงาน
ทดแทนและสนับสนุนการดำเนินการประหยัดพลังงาน

(5) *การพัฒนาภูมิภาคและท้องถิ่น* ได้วางแนวทาง
จัดสรรงบประมาณสำหรับการสนับสนุนงบประมาณเป็น
พิเศษเพื่อพัฒนาจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้จังหวัดต่าง ๆ สามารถ
ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานภายในจังหวัด การ
พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น การพัฒนาและ
ส่งเสริมอาชีพของประชาชนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และการ
บำรุงรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ในชุมชน ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณเป็นพิเศษให้แก่
องค์กรส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
ได้รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นมาก
ยิ่งขึ้น

(6) *การปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ* โดยมีแนว
ทางหรือมาตรการเพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เข้า

สู่ระบบการค้าสากล การค้าเสรีอาเซียนรวมทั้งการปรับโครงสร้างทางภาคเกษตร

นอกเหนือจากการจัดสรรงบประมาณตามแนวนโยบาย
และมาตรการต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ภารกิจที่สำคัญ
ของรัฐบาลในด้านอื่น ๆ อาทิ การรักษา ความมั่นคงแห่งชาติ
การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน การบริหารงานทั่วไป
ของรัฐและงานด้านอื่น ๆ จะได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณ
ในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมและครบถ้วนสมบูรณ์ตาม
ภาระผูกพันที่มีอยู่ตามอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการและ
รัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงขีดความสามารถที่จะดำเนินงาน
ให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ
และสามารถใช้จ่ายเงินงบประมาณได้ตามจำนวน
และระยะเวลาที่กำหนดไว้

คำกล่าวขอบคุณสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ของ นายอานันท์ ปันยารชุน

ในโอกาสที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ผ่านร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2535 ในวันศุกร์ที่ 20 กันยายน 2534

ท่านประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในนามของรัฐบาล กระผมขอขอบคุณท่านประธานและท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้ทรงเกียรติ ที่ได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2535 พร้อมทั้งได้กรุณาตั้งข้อสังเกตเพื่อรัฐบาลนำไปปรับปรุงแก้ไข ซึ่งรัฐบาลขอรับไปพิจารณาและดำเนินการในเรื่องที่สามารถกระทำได้ ตามแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป กระผมขอยืนยันต่อสภาอันทรงเกียรติว่า รัฐบาลจะกำกับดูแลให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีระเบียบวินัยและมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับอนุญาต เพื่อให้เกิดประโยชน์และสร้างความเจริญอย่างมั่นคงต่อประเทศชาติและประชาชนทั่วไปอย่างสูงสุด ตลอดระยะเวลาในการบริหารของรัฐบาลชุดนี้ กระผมขอขอบคุณท่านคณะกรรมการธิการที่ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2535 ด้วยความสามารถและเสียสละอย่างยิ่ง โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง จนที่ประชุมอันทรงเกียรตินี้ ได้มีมติสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย ซึ่งจะได้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

ในโอกาสนี้ กระผมใคร่ขออนุญาตรายงานการดำเนินงานของรัฐบาลในช่วง 6 เดือนเศษที่ผ่านมา เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ทราบพอเป็นสังเขปดังต่อไปนี้

เรื่องแรกที่กระผมขอกราบเรียนคือ ทางรัฐบาลได้เตรียมการและได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ

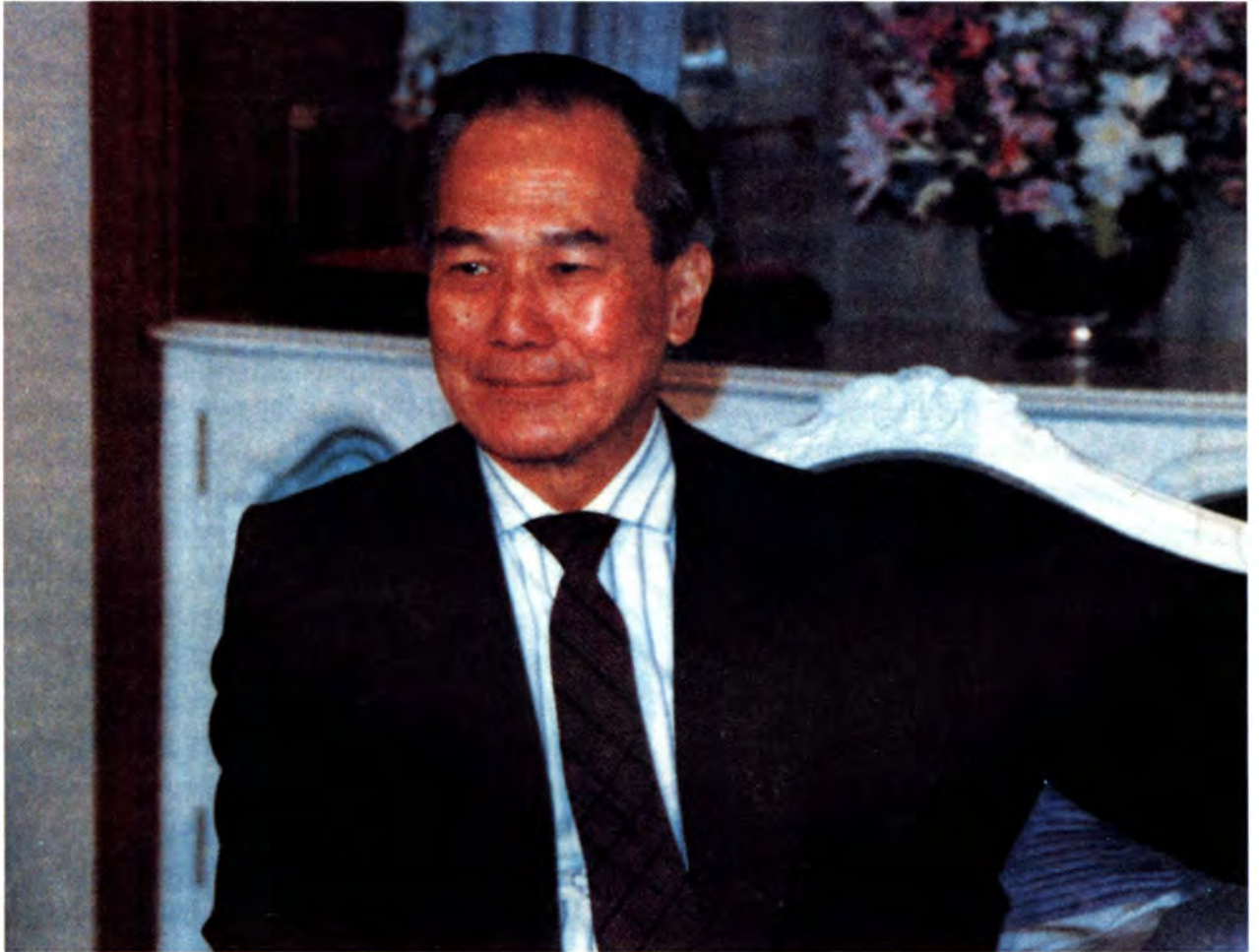
ในเรื่องนี้คณะกรรมการอำนวยการกำลังพิจารณาโครงการต่าง ๆ ในการเฉลิมพระเกียรติ ในขณะที่เดียวกันมีอยู่ 2 โครงการที่กระผมอยากจะขอกราบเรียนไว้ ที่รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณ และได้มีการดำเนินการไปแล้ว

โครงการที่ 1 คือ การสร้างอนุสาวรีย์ศรีสุริโยทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โครงการที่ 2 คือ การสร้างพระมหาธาตุเจดีย์-นภพลภูมิสิริ ในจังหวัดเชียงใหม่

1. ในเรื่องของการปรับปรุงกฎหมายและระบบบริหาร โดยที่รัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลที่อยู่ในระยะสั้น แต่ก็ได้ให้ความสนใจและความเอาใจใส่ในเรื่องการที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภานิติบัญญัติ และอาจจะนำไปสู่ตัวบทกฎหมายต่อ ในระยะ 6 เดือนเศษที่ผ่านมา ทางรัฐบาลได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมายังสภานิติบัญญัติกว่า 100 ฉบับ และทางสภาฯ ได้มีการพิจารณาแล้วออกเป็นตัวบทกฎหมายแล้ว 36 ฉบับ ส่วนใหญ่กฎหมายที่ทางรัฐบาลเสนอมากเป็นการสะท้อนถึงแนวโน้มนโยบายใหญ่ของรัฐ กฎหมายที่เสนอมามากจะมุ่งเน้นถึงการลดขั้นตอน โดยเฉพาะเปลี่ยนจากการควบคุมเป็นการกำกับดูแล และยังมีการปรับปรุงระบบบริหาร การปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อกระจายสู่ภูมิภาค ปรับปรุงบริหารกำลังพลของรัฐ ขะลอกการเพิ่ม ใช้การเกลี้ยอัตรากำลังเพิ่มสวัสดิการ สร้างขวัญกำลังใจข้าราชการ เช่น โครงการสวัสดิการเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของข้าราชการ

2. ทางด้านการต่างประเทศ โดยที่เหตุการณ์ของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่จะสร้างสรรค์สันติภาพและความเข้าใจระหว่างประเทศ ทางรัฐบาลได้ดำเนินนโยบายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกโดยทั่วไป และของภูมิภาค โดยเฉพาะได้มีการสร้างภาพพจน์และก่อให้เกิดความเชื่อถือของนานาชาติที่มีต่อประเทศไทย พยายามสร้างความสัมพันธ์และรักษาประโยชน์ทางเศรษฐกิจของไทย ให้ความสำคัญต่อสัมพันธ์ภาพที่มีอยู่ กับประเทศเพื่อนบ้านที่จะนำไปสู่ความร่วมมืออย่างใกล้ชิด ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและอื่น ๆ ใน

ระยะที่ผ่านมา แนวนโยบายที่รัฐบาลได้ตั้งไว้เกี่ยวกับการช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้มีการแก้ไขปัญหากลุ่มพหุชา ได้มีส่วนเป็นอย่างมากที่ทำให้คนมีความคาดหวังว่า สัญญาเกี่ยวกับสันติภาพของกลุ่มชาวนั้น จะลงนามได้ ณ กรุงปารีส ในปลายเดือนตุลาคม ความสัมพันธ์ที่ได้สร้างไว้กับลาวในอดีต และได้มีการส่งเสริม ปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้มีความมั่นใจซึ่งกันและกันมากขึ้น จนในขั้นนี้ กระผมขอกล่าวว่า เป็นความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น เป็นความสัมพันธ์ที่ทั้งสองฝ่ายมีความภาคภูมิใจ ในขณะเดียวกัน ทางรัฐบาลก็ได้ดำเนินการและมีมาตรการหลายประการในอันที่จะแก้ไขปัญหาเรื่อง

การประมงที่เรามีอยู่กับมาเลเซียและเวียดนาม และจากการปรับความสัมพันธ์กับทั้งสองประเทศโดยเฉพาะกับเวียดนามนั้น ทางรัฐบาลมีความมั่นใจพอประมาณว่า ปัญหาดังกล่าวนี้ ถึงแม้จะเกิดขึ้นในอนาคต แต่ก็เกิดภายในขอบเขต เมื่อวานนี้ก็ได้มีการประกาศว่าจะมีการปล่อยชาวประมงไทยที่ทางเวียดนามได้จับกุมตัวไว้จำนวนหนึ่ง ทางกระทรวงการต่างประเทศก็ได้มีความพยายามทำความเข้าใจให้ดีขึ้น และปรับความสัมพันธ์กับประเทศในตะวันออกกลางบางประเทศ ที่นำไปสู่ปัญหาของการที่แรงงานไทยไม่สามารถไปทำงานที่ตะวันออกกลางได้ตามจำนวนที่เรา

มีความปรารถนา เมื่อความผันผวนทางการเมืองได้เปลี่ยนไป ในทางบวก เมื่อความตึงเครียดของสถานการณ์ระหว่างประเทศได้ผ่อนคลายลงเป็นอย่างมาก เมื่อทิศทางของประเทศต่างๆ ประเทศจะมุ่งมั่นไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย และในระบบการค้าเสรี ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลก

3. ถึงแม้รัฐบาลชุดนี้จะให้ความสำคัญในด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ เพื่อศักดิ์ศรีของกองทัพ เพื่อส่งเสริมขีดกำลังของกองทัพ แต่เราก็เห็นความจำเป็นที่ว่างบประมาณด้านการป้องกันประเทศคงจะต้องเริ่มชะลอตัวลงไป เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ในภูมิภาค และสถานการณ์ทั่วโลก แต่เมื่องบประมาณทางด้านการป้องกันประเทศ หรือความมั่นคงของประเทศชะลอตัวลงไปบ้าง ก็มีได้หมายความว่ารัฐบาลไม่ให้ความสนใจในอันที่จะสร้างขีดความสามารถหรือประสิทธิภาพของกองทัพไทย โดยเฉพาะนอกเหนือไปจากอาวุธยุทโธปกรณ์ที่รัฐบาลเห็นความจำเป็น และมีความเร่งด่วน รัฐบาลก็จะจัดสรรทางงบประมาณให้ ในขณะที่เดียวกันก็มีการเพิ่มรายได้ เบี้ยเลี้ยง โดยเฉพาะพลทหารให้สูงขึ้น และมีการเตรียมที่จะลดกำลังพลให้น้อยลงไปหรือมีการแบ่งปันกำลังพลของทหารให้ได้ไปทำกิจกรรมทางด้านพลเรือน หรือในทางด้านการพัฒนาประเทศให้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันกองทัพไทยมิได้ทำหน้าที่ในเรื่องของการป้องกันประเทศหรือในเรื่องของความมั่นคงแต่เพียงอย่างเดียว แต่รับภารกิจอีกมากมาย และใช้เงินงบประมาณส่วนหนึ่งไปในทางกิจกรรมของพลเรือน ไปในทางกิจกรรมของการพัฒนาประเทศ ไปในทางกิจกรรมการช่วยเหลือประเทศประชาชนขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างถนน ซึ่งเป็นภารกิจที่รัฐบาลให้ความสนใจและส่งเสริม ในขณะที่เดียวกันภารกิจใหม่จะต้องดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง จนถึงภารกิจของกองทัพในอันที่จะป้องกันผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของไทย โดยเฉพาะในด้านทรัพยากรธรรมชาติไหลทะลักไปให้มากกว่านี้

4. ปัญหาความยากจนของคนไทยในประเทศไทยเป็นปัญหาสืบเนื่องกันมาเป็นเวลาช้านาน และคงจะเป็นปัญหา

ที่ทุกรัฐบาล ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตจะต้องพยายามเร่งรัดที่จะบรรเทาความยากจนของประชาชน และมาตรการที่เราจะแก้ไขนั้นเป็นมาตรการที่จะมีผลทันตาทั้งในระยะสั้น และระยะยาว การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเราได้บรรเทาความเดือดร้อนจากฝนแล้งในพื้นที่ 40 จังหวัด ในวงเงิน 450 ล้านบาท เมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้มีพายุไต้ฝุ่น เรากก็ได้บรรเทาความเดือดร้อนของน้ำท่วมเนื่องจากพายุเปรตในจังหวัดภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือในวงเงิน 750 ล้านบาท

5. ทางด้านเกษตร รัฐบาลก็ได้ให้ความสำคัญและตั้งใจแน่วแน่ที่ว่า ภาคเกษตรจะต้องเป็นภาคหลักของการพัฒนาประเทศ และได้มีการจัดวางแผนฟื้นฟูการเกษตรของเมืองไทยแผนนี้เป็นแผนขั้นต้น เป็นแผนขั้นมูลฐาน และผมหวังว่ารัฐบาลชุดต่อ ๆ ไปจะได้สานงานในเรื่องนี้และจะมีการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือเกษตรกร 6 พันล้านบาท แยกเป็นเรื่องการตลาด 3 พันล้านบาท และเรื่องการผลิต 3 พันล้านบาท เราได้มีมาตรการอีกหลายประการในอันที่จะปลดปล่อยหนี้ของเกษตรกร เราได้มีการจัดการวางแผนกระจายความช่วยเหลือสู่ท้องถิ่น ได้ตั้งงบประมาณไว้ 6 พันล้านบาท ให้จังหวัดมีอำนาจในการบริหารเงินได้เอง โดยเน้นการจัดหาแหล่งน้ำ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาอาชีพ เราคำนึงถึงบริการขั้นมูลฐานที่ประชาชนไทยทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหลวงหรือในต่างจังหวัด หรือในที่ชนบท มีสิทธิ์ที่จะได้รับ ปัจจุบันนี้เรามีหมู่บ้านประมาณ 6 หมื่นหมู่บ้าน แต่มีระบบน้ำประปาถึงหมู่บ้านเพียงประมาณ 7,600 หมู่บ้าน รัฐบาลนี้ได้วางแผนและเริ่มดำเนินการโดยตั้งเป้าหมายไว้ในระยะ 10 ปีข้างหน้า นั้น จะให้ประปาถึงหมู่บ้านอย่างน้อย 70% ของหมู่บ้านทั้งหมด เหตุผลที่เราทำไม่ได้ถึงร้อยเปอร์เซ็นต์ นั้นก็เป็นเพราะเหตุที่ขัดข้องทางด้านเทคนิคในแง่ที่ว่าไม่มีแหล่งน้ำ เราได้มีการปรับปรุงบริหารการพัฒนาชนบทใหม่ เปลี่ยนโครงการสร้างงานในชนบทเป็นโครงการพัฒนาตำบล จะมีการจัดสรรวางแผนพัฒนาจังหวัดให้มีกฎหมายรองรับ สิ่งปรากฏอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์บ่อย ๆ และมีคนให้ความสนใจกันมากก็คือเรื่องของเศรษฐกิจของประเทศ เพราะว่าถ้าเมื่อประเทศใด

ระบบเศรษฐกิจหรือการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจไปในแนวทางที่เหมาะสม โอกาสที่ประเทศนั้นจะมีรายได้เพิ่มขึ้นเพื่อไปเจริญภาคอื่น ๆ หรือไปช่วยแก้ปัญหาของภาคอื่น ๆ ก็ย่อมมีมาก

6. รัฐบาลชุดนี้เห็นว่าจากเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจทั่วโลก มีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจของเมืองไทย เราได้เริ่มต้นด้วยการปรับปรุงภาษี การปรับปรุงโครงสร้างภาษีนั้น เราถือว่าเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะนำไปปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรม เป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความยุติธรรม ให้เกิดความชอบธรรม และให้เกิดความเชื่อมั่นที่ว่าประชาชนคนไทยส่วนใหญ่พร้อมที่จะเสียภาษีในระบบนั้น เป็นการสร้างระบบภาษีที่จะเป็นการส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วย เป็นการสร้างระบบภาษีที่จะให้เกิดความคล่องตัวให้เป็นสิ่งจูงใจให้อุตสาหกรรมต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ให้ระบบการเงินและการคลังเสรีอยู่ในฐานะที่แข่งขันได้ เราได้เสนอร่างพระราชบัญญัติภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้าซึ่งซับซ้อนและไม่เป็นธรรมในอดีต เราได้ปรับภาษีเงินได้ เราจะปรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เก็บจากตราสารการเงิน เราได้ดำเนินการที่จะยกเลิกการเสียภาษีเงินฝากประจำไม่เกิน 2 แสนบาท ยกเว้นภาษีดอกเบียเงินฝากออกทรัพย์ไม่เกิน 1 หมื่นบาท ปรับปรุงภาษีน้ำมันเพื่อแก้ไขมลพิษของสิ่งแวดล้อม จัดระบบงบประมาณที่สมดุล ขยายเขตแดนเงินกู้ต่างประเทศจาก 1,500 ล้าน เป็น ไม่เกิน 2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ จะใช้เงินคงคลังที่มีอยู่สูงถึง 1 แสนแปดหมื่นล้านบาท ชำระหนี้เงินกู้ในประเทศไทยและในต่างประเทศเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระหนี้สินในอนาคต เราให้สถาบันการเงินใช้พันธบัตรรัฐวิสาหกิจเป็นสินทรัพย์สภาพคล่องได้เหมือนกับพันธบัตรรัฐบาล รัฐบาลกำลังเสนอร่างกฎหมายหลักทรัพย์ เพื่อที่จะพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ให้เป็นตลาดเงินทุนที่สมบูรณ์ ที่ทันสมัย ทางด้านการผลิตและการตลาด รัฐบาลได้ปล่อยราคาน้ำมันให้ลอยตัวและเร่งให้มีการลงนามสัญญาขยายโรงกลั่นน้ำมันเป็นที่คาดว่าโรงกลั่นน้ำมันที่เจรจากับบริษัทเชลล์และเอสโซ่

ก็จะลงนามในสัญญาตั้งโรงกลั่นน้ำมันในประเทศไทยอีก 2 แห่ง ในปลายปีนี้ ได้ยกเลิกการห้ามตั้งและการห้ามขยายโรงงานต่าง ๆ 21 ประเภท ผ่อนคลายการควบคุมการนำเข้าสินค้าที่มีราคาสูง เช่น ปูนซีเมนต์ รถยนต์ และ ผ่อนคลายการควบคุมราคาสินค้าที่มีการแข่งขันอยู่แล้ว ได้ปรับระดับภาษีอากรให้ต่ำลง เช่น รถยนต์ คอมพิวเตอร์ หรือเครื่องมือที่ใช้วิจัยและพัฒนา และเร่งรัดใช้กฎหมายบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมและบริษัทเงินประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม ในขณะที่เดียวกันก็ได้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งบางโครงการเป็นโครงการที่ต่อเนื่องมาจากรัฐบาลชุดเก่าได้มีการลงนามในสัญญาสัมปทานดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ และเร่งพิจารณาเรื่องสิทธิประโยชน์สำหรับโครงการรถไฟยกระดับของบริษัท โฮปเวลล์ และเร่งรัดโครงการขนส่งมวลชนของการทางพิเศษให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และขณะเดียวกันปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากความล่าช้าในการสร้างทางหลวง ก็จะได้จัดตั้งคณะทำงานระดับสูงเพื่อดูแลการจัดสร้างทางที่สำคัญต่อเนื่องจากการแก้ไขการจราจรภายในกรุงเทพฯ และเร่งรัดโครงการที่สำคัญ เป็นต้นว่า สายรังสิต-สระบุรี สายธนบุรี-ปากท่อ และโครงการข่ายทางหลวงในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

คณะรัฐมนตรีได้มีมติตัดสินใจโครงการสร้างสนามบินพาณิชย์หนองงูเห่า เพื่อเป็นสนามบินพาณิชย์ที่สองของกรุงเทพฯ นอกเหนือไปจากการที่มีการวางแผนที่จะเปลี่ยนสนามบินอยู่ตะเภาให้เป็นสนามบินพาณิชย์ เพื่อช่วยส่งเสริมโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจของชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกด้วยได้มีการเพิ่มทุนบริษัทการบินไทยและนำหุ้นบางส่วนเตรียมเข้าตลาดหลักทรัพย์ สิ่งหนึ่งที่รัฐบาลชุดนี้ได้พยายามทำก็คือการสร้างระบบที่ถูกต้องที่โปร่งใส ระบบที่มีการตรวจสอบได้ ระบบที่ประชาชนมีสิทธิที่จะรู้กระบวนการตัดสินใจ สิ่งที่เราทำนั้น เราคิดว่าเป็นมาตรการขั้นพื้นฐานในอันที่จะบรรเทาปัญหาจอร์จอร์จรั้งหลวง ซึ่งย่อมเกิดขึ้นได้ในทุก ๆ สังคม เราได้พยายามวางมาตรการในอันที่จะควบคุมหรือป้องกันมิให้ปัญหานี้ลุกลามใหญ่โตเกินไป

เราได้ออกระเบียบเสนอร่างพระราชบัญญัติในลักษณะเดียวกันนี้ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อประกาศเป็นกฎหมายต่อไป

7. ในด้านอุตสาหกรรม เรายังได้คำนึงถึงความจำเป็นที่อุตสาหกรรมของประเทศไทยจะต้องให้ความสนใจและลงทุนในเรื่องของการวิจัยและพัฒนามากขึ้น รัฐบาลได้ริเริ่มจัดตั้งกองทุนเพื่อการวิจัย 1,200 ล้านบาทในปีนี โดยมีจุดมุ่งหมายว่าต่อไปในระยะข้างหน้า จะให้กองทุนนี้จำนวนถึง 10,000 ล้านบาท เพื่อส่งเสริมให้มีการวิจัยมากขึ้น

8. ในขณะเดียวกัน เราไม่ได้ละทิ้งปัญหาของคุณภาพชีวิตและผลทางปัญหาสิ่งแวดล้อม เราได้จัดให้มีการใช้น้ำมันไร้สารตะกั่วให้แพร่หลายทั่วประเทศมากขึ้น ในระยะ 4 เดือนที่เราเริ่มต้นรายการนี้ ปรากฏว่าได้รับตอบสนองเป็นอย่างดีที่น่าพึงพอใจ ปัจจุบันนี้ผู้ใช้รถยนต์ในกรุงเทพมหานคร ไม่น้อยกว่า 25% ใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว เรามีความคาดหวังว่า ภายในปลายปีนี้ จำนวน 25% จะเพิ่มเป็น 40% เราเป็นห่วงคนที่อยู่ในเมืองหลวง โดยเฉพาะคนที่อยู่ในเมืองหลวงที่ไม่ค่อยจะมีอากาศหายใจ ในชุมชนแออัด ในสถานที่ที่ไม่มีที่เด็กเล่น จำเป็นที่จะต้องรักษาคุณภาพชีวิต คุณภาพของอากาศที่เราหายใจเข้าไป รัฐบาลได้กำหนดนโยบายแน่วแน่ที่จะตั้งสวนพฤกษชาติ ณ บริเวณบางกะเจ้า รวมเนื้อที่ประมาณ 9,000 ไร่ เพื่อเป็นปอดของกรุงเทพฯ สวนพฤกษชาตินี้จะผลิตออกซิเจนได้ปีละประมาณ 2,300 ตัน และจะดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ปีละประมาณ 10,000 ตัน นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจใหญ่ที่สุดของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โครงการนี้จะใช้เงินประมาณ 8,000 ล้านบาท ในขณะเดียวกันเราได้ดำเนินการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในเรื่องของควันดำและก๊าซพิษ เรามีโครงการขั้นทดลองที่จะซื้อรถประจำทาง สำหรับ ชมสมก. จำนวน 200 คัน โดยใช้ก๊าซธรรมชาติ เพื่อให้บริการประชาชนซึ่งจะลดควันดำและก๊าซพิษ หากการใช้รถประเภท

นี้ได้ผลดีตามที่คาดคะเนก็เป็นโอกาสที่จะเพิ่มจำนวนรถเพื่อทดแทนรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซลต่อไป

9. ทางด้านการพัฒนาสังคม กระผมได้มีโอกาสพูดในสถานที่หลาย ๆ แห่ง ได้ย้ำถึงความจำเป็นที่เราจะต้องปรับปรุงระบบการศึกษา ปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา ปรับปรุงคุณภาพของครู ปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตร เราได้เร่งขยายบริการศึกษาทั้งภายในและนอกระบบโรงเรียน ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาครูและอาจารย์ เน้นการสอนคุณธรรมและจริยธรรมเร่งรัดการศึกษาและด้านการพัฒนาอาชีพ ทั้งนักเรียนและประชาชนทั่วไป เราได้ตั้งคณะกรรมการซึ่งรายงานตรงต่อนายกรัฐมนตรี 2 คณะ เพื่อดูแลการศึกษาของเด็กตั้งแต่ปฐมวัยและเด็กวัยรุ่นและให้โอกาสแก่สถาบันอุดมศึกษาที่จะใช้สิทธิที่เลือกที่จะบริหารงานอย่างอิสระ ซึ่งถึงแม้จะเป็นหน่วยงานของรัฐ แต่จะไม่อยู่ในระบบราชการ สถาบันอุดมศึกษาที่จะเลือกมิได้เป็นการดำเนินนโยบายบังคับให้เขาออกจากราชการ แต่ถ้าสถาบันอุดมศึกษาใดเห็นว่าจะมีความคล่องตัวในการบริหารการเงิน การบริหารด้านบุคลากรและการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ และเห็นว่าถ้าเมื่ออยู่ในระบบราชการต่อไปจะเป็นอุปสรรคอย่างมากเขามีสิทธิที่จะเลือกที่จะออกจากระบบราชการ แต่ถ้าสถาบันอุดมศึกษาใดไม่ต้องการ รัฐบาลนี้จะไม่บังคับ เราจะมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาการศึกษาเอกชนอีก 500 ล้านบาท

10. ทางด้านสาธารณสุข เราได้ให้การดูแลคุ้มครองยามากขึ้น เราเร่งรณรงค์ให้ความรู้การศึกษาและการป้องกันโรคเอดส์ เราเร่งให้การบริการสาธารณสุขแก่ทุกกลุ่ม มีแผนการที่จะตั้งสถานอนามัยทั่วประเทศ ทั่วทุกตำบลและปรับสถานอนามัยเล็กให้เป็นสถานอนามัยใหญ่ รัฐบาลชุดนี้มีเวลาเหลืออีกประมาณ 6 เดือน เรามีความเข้าใจว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญคงจะนำออกมาใช้ได้ประมาณเดือนพฤศจิกายน คณะรัฐบาลมีความคาดหวังว่า การเลือกตั้งทั่วประเทศจะมีได้ในปลายเดือนกุมภาพันธ์หรือต้นเดือน

มีนาคมศกหน้า ฉะนั้นรัฐบาลได้เตรียมเสนอร่างพระราชบัญญัติเลือกตั้งต่อสภานิติบัญญัติภายใน 1 เดือน หลังประกาศรัฐธรรมนูญการปกครอง รัฐบาลจะพยายามดูแลการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์และยุติธรรม และรัฐบาลได้เตรียมงบประมาณและแผนงานเรียบร้อยแล้ว

รัฐบาลนี้ตระหนักดีว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่เราได้ทำมาในระยะ 6 เดือนนั้นมิใช่ว่าเป็นมาตรการที่ประชาชนทุกท่านจะให้การสนับสนุน แต่จากวิจรณ์ญาณของเราเองนั้น คณะรัฐบาลชุดนี้คิดว่าและมีความหวังว่า แนวนโยบายหรือแนวทิศทางที่เราตั้งไว้และมาตรการที่ให้สอดคล้องกับแนวนโยบายนั้น เกิดขึ้นจากความบริสุทธิ์ใจ เกิดขึ้นจากความจริงใจ เกิดขึ้นจากความตั้งใจที่ดีและเกิดขึ้นจากการยึดถือหลักที่ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างต้องให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของสังคม การกล่าวหา การเหน็บแนม การกล่าวร้าย การก่อเรื่อง เป็นสิ่งที่พวกกระผมทุกคนในรัฐบาลชุดนี้ตระหนักดีว่า เราจำต้องรับฟัง เราจำต้องอดทน แต่อย่างไรก็ดีเรามุ่งมั่นที่จะดำเนินงานตามทิศทางที่เราได้วางไว้ จะไม่มีสิ่งใดจะมาเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นในแนวทิศทางนี้ เรารับฟังข้อสังเกตเพื่อปรับปรุงวิธีการ เรารับฟังความคิดเห็นเพื่อไปส่งเสริมวิธีการ และเราจะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เราจะทำงานตามระยะเวลาที่มีการกำหนดไว้ล่วงหน้า เราจะทำงานโดยไม่คิดว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำไปนั้นจะมีผลทันตาหรือผลในอนาคตอันใกล้ เราจะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้มีผลในระยะใกล้ เราจะทำทุกสิ่งทุกอย่างด้วยความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เราจะทำทุกสิ่งทุกอย่างด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เราจะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้มีผลประโยชน์ของประเทศชาติ เราจะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อความชอบธรรม

ขอขอบพระคุณครับ

วิธีการบริหารของอานันท์ ปันยารชุน

1

นโยบายการบริหารทั่วไป

2

การดำเนินงานของคณะกรรมการ
กลั่นกรอง

1. เมื่อคณะรัฐมนตรีได้เข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรีก็ได้เชิญประชุม คณะรัฐมนตรีเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2534 วาระการประชุมครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 13 วาระ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะหน้าที่รัฐบาลจะต้องตัดสินใจ เช่น เรื่องการช่วยเหลือเกษตรกรที่เดือดร้อนจากภาวะฝนแล้ง เรื่องการป้องกันอัคคีภัย และการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ จากสารเคมีระเบิดที่ทำเรือคลองเตย เป็นต้น แต่วาระที่สำคัญที่สุดและเป็นหัวใจของการประชุมในครั้งนี้ ได้แก่ วาระที่ 1 เรื่อง “หลักการในการทำงานของคณะรัฐมนตรี” ที่นายกรัฐมนตรีได้นำมาเสนอต่อที่ประชุมด้วยตนเอง

หลักการของนายอานันท์

2. นายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน เริ่มการประชุมด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเอง โดยกล่าวแสดงความยินดีกับรัฐมนตรีทุก ๆ ท่านที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และขอขอบคุณรัฐมนตรีทุก ๆ ท่านที่ตอบรับเชิญเข้าร่วมกับรัฐบาล พร้อมกันนี้ขอให้ทุกคนร่วมมือร่วมใจกันทำงานต่อไปอย่างเต็มที่ หากมีเรื่องใดที่ต้องการปรึกษาทราบกับนายกรัฐมนตรีโดยตรงก็ขอให้เข้าพบหรือโทรศัพท์ติดต่อได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะในกรณีที่มีเรื่องสำคัญและเร่งด่วนขออย่าได้เกรงใจ

จากนั้น นายกรัฐมนตรีก็ได้เสนอหลักการใหญ่ ๆ ในการทำงาน of คณะรัฐมนตรีไว้ 2 ประการ คือ

(1) ในการทำงาน of คณะรัฐมนตรี ให้ทำงานเป็นคณะ ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก หรือแบ่งฝ่าย ให้ถือว่า คณะรัฐมนตรีรับผิดชอบร่วมกันในทุกเรื่องที่เป็นมติของคณะรัฐมนตรี โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้รับผิดชอบในขั้นต้น

(2) ให้รัฐมนตรีทุกท่านยึดมั่นในคำสัตย์ปฏิญาณที่ คณะรัฐมนตรีถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ยึดมั่นในความจงรักภักดี ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ให้รัฐมนตรี

ทุก ๆ ท่าน ท่วมเทความรู้ความสามารถในทุก ๆ ประการ เพื่อให้สมกับที่ได้รับ การไว้วางพระราชหฤทัยให้มาดำรงตำแหน่งอันมีเกียรตินี้

นโยบายและวิธีทำงาน

3. นอกจากหลักการดังกล่าวแล้ว นายกรัฐมนตรียังได้เสนอแนวนโยบาย ตลอดจนวิธีการทำงานของคณะรัฐมนตรีเอาไว้อีก 6 ประการ ได้แก่

(1) ให้ระลึกเสมอว่า คณะรัฐมนตรีชุดนี้มีได้มาจากการเลือกตั้ง จึงขอให้รัฐมนตรีทุกท่านลงไปสัมผัสกับปัญหาของประชาชนโดยตรง อย่าละเลยเป็นอันขาด และจะต้องดูแลทุกข์สุข และรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนทุกสาขาอาชีพ อย่าให้ประชาชนผิดหวัง ถ้ารัฐมนตรีท่านใดมีประสบการณ์ด้านใดเกี่ยวกับปัญหาของประชาชน ขอให้รายงานนายกรัฐมนตรีทราบ โดยรับข้อสังเกตของสื่อมวลชน บุคคลภายนอก และประชาชนมาเป็นข้อพิจารณาด้วย

(2) การพิจารณาปัญหาเรื่องต่าง ๆ ให้มองให้กว้าง และพิจารณาถึงปัญหาทุกด้านซึ่งเกี่ยวข้องกัน เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคง ให้ทำงานโดยไม่มียศติ มองอนาคตว่าจะเดินแนวไหน สิ่งที่ผ่านมาแล้ว ขอให้แล้วไป พยายามทำให้สังคมมีความยุติธรรมมากกว่าปัจจุบัน

(3) กระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีที่พอเปิดเผยได้ ให้เปิดเผย โดยให้ทำเป็นระบบ แต่การพูดอภิปรายในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีขอให้รักษาไว้เป็นความลับในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ขอให้ระลึกเสมอว่าการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีไม่ว่าด้านใด จะมีทั้งผู้ได้ประโยชน์และผู้เสียประโยชน์ ฉะนั้น การตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีขอให้อธิบายแก่บุคคลภายนอกได้ทุกอย่าง

(4) การมอบหมายอำนาจและความรับผิดชอบให้รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีนั้น จะได้ดำเนินการจัดทำเป็นคำสั่งและเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

(5) ขอให้รัฐมนตรีทุกท่านระลึกเสมอว่า การทำงาน

ครั้งนี้เป็นระยะสั้นจึงขอให้มุ่งทำงานในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ ไม่ควรใช้เวลาไปกับกิจกรรมทางสังคมและธุรกิจส่วนตัว

(6) การให้ข่าวหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนทุกแขนง ขอให้รัฐมนตรีทุกท่านใช้ความระมัดระวัง และให้ข่าวเฉพาะที่เป็นสาระเท่านั้น ส่วนกำหนดวันประชุมนั้นเห็นควรให้เป็นวันอังคารดังที่คณะรัฐมนตรีชุดต่าง ๆ ได้ปฏิบัติมาในอดีต

กระจายอำนาจสู่รองนายกฯ

4. หลักการและวิธีการที่นายกรัฐมนตรีเสนอต่อที่ประชุมดังกล่าว ได้รับการยอมรับให้เป็นมติคณะรัฐมนตรี

ที่ทุกฝ่ายจะรับไปปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะนโยบายและวิธีทำงานในเรื่องการมอบอำนาจและความรับผิดชอบให้รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นั้น ต่อมาได้มีการออกคำสั่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองงานชั้น 3 ชุด อันเป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารงานแนวใหม่ของนายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องการกระจายอำนาจและกระจายการตัดสินใจ ตลอดจนความรอบคอบในการพิจารณา ก่อนที่จะลงมติในเรื่องสำคัญ ๆ ที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย โดยส่วนรวม

ทำไมต้องมีกรลั่นกรอง

5. จากการริเริ่มแบ่งงานให้แก่ รองนายกรัฐมนตรี จนเป็นผลให้มีการแต่งตั้งกรรมการกลั่นกรองงานขึ้น 3 ชุด และการบริหารงานอย่างไม่เป็นทางการโดยเชิญรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องมาพบปะเป็นครั้งคราวดังกล่าวข้างต้น นับเป็นวิธีบริหารงานที่มีลักษณะพิเศษและต่างไปจากการบริหารของรัฐบาลชุดที่ผ่านมา เกี่ยวกับเรื่องนี้ นายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน กล่าวว่า

“เป็นความคิดของผมที่มีมานานตั้งแต่ผมอยู่กระทรวงการต่างประเทศ สมัยปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ไม่ว่าจะ เป็นเลขานุการกระทรวงๆ ต้องทำงานใกล้ชิดกับสำนักนายกฯ จากเหตุการณ์ที่ผ่านมาตลอด และผมรู้สึกเสมอมาว่าระบบการทำงานของเมืองไทยนั้น คนไทยมักชอบทำงานโดยไม่ทำการบ้าน จะเข้าประชุมที่ไหนก็ชอบแพ้มันกันเป็นปั้งๆ ไม่ค่อยมีเวลาอ่านก่อนไปประชุม หรือไม่ก็อ่านอย่างคร่าวๆ เอกสารที่ส่งให้คณะกรรมการหรือ ครม. ให้ก่อน 2-3 วันก่อนประชุม ทุกคนเข้าไปแบบเสียมือเปล่า ไปถึงก็ไปพูดโดยใช้สามัญสำนึก ใช้โวหารเฉพาะหน้า บางทีประเด็นก็จืดจางไป แล้วก็ออกมาเป็นมติ ครม. ความต่อเนื่องหรือความคงเส้นคงวาจึงไม่ค่อยมี คนเขาก็รู้อยู่แล้ว ระบบราชการไทยนี่เรื่องจิปาตะ อะไรก็เข้า ครม.หมด ไม่มีประเทศไหนที่ประชุม ครม. จำนวนมาก ๆ หรือเต็มคณะบ่อย ๆ แบบของเราประเทศอื่นเค้าเอาแต่รัฐมนตรีว่าการส่วน รชช.ไม่ ต้องเข้าประชุมด้วย และใช้เวลา 2-3 ชั่วโมง พูดเฉพาะเรื่องนโยบายก็จบแล้ว รายละเอียดก็เป็นเรื่อง รมต.กับ รชช.ปลัดกระทรวงหรือข้าราชการประจำไปว่ากัน แต่ในระบบไทยที่ผ่านมามีอะไร ๆ ก็เข้า ครม.หมด ครม.ดูทุกเรื่อง แทนที่จะว่าเฉพาะเรื่องนโยบายกลายเป็นเอาเรื่องนโยบายกับปฏิบัติ มาผสมผสานกัน เอาเรื่องใหญ่ ๆ กับเรื่องรายละเอียดมาพูดพร้อมกันเวลากำหนดนโยบายอะไรลงไปหนึ่ง ข้างล่างจึงไม่ค่อยทำตาม เพราะจะทำเฉพาะสิ่งที่ตนเป็นแนวปฏิบัติของตนที่มีอยู่แล้ว ของที่อื่นอย่างสิงคโปร์ ครม.เขาจะประชุมเฉพาะนโยบายเสร็จแล้ว ข้าราชการประจำก็เป็นกลไกรับไป

ปฏิบัติ เขาก็ทำได้ดี เปลี่ยนเกียรติไปทางไหนคนก็หันตาม ทุกอย่างอิงนโยบายหมด แต่ของเราไม่อย่างนั้น เพราะระบบ ครม.ของเราไม่ใช่เป็นระบบที่ป็น ๆ กันไปหมด ผมก็เห็นว่าเป็นอย่างนี้มาหลายสิบปี ควรจะต้องเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ให้มีสายงานบังคับบัญชาเป็นสาย ๆ ไป กลั่นกรองกันเสียก่อนในสายนั้น เสร็จแล้วค่อยเข้ามาถึง ครม. ไม่ใช่ทุกเรื่องเข้า ครม.คุม แบบของเรา”

เหตุผลที่นำมาใช้

6. นายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน ได้อธิบายถึงเหตุผลที่หยิบยกรบบการประชุมคณะย่อย หรือคณะกรรมการกลั่นกรองงานมาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินว่า “ทำไมผมจึงนำระบบนี้มาใช้ ผมคิดว่าเป็นระบบที่ช่วยดูกันหลายตา เป็นระบบที่เมื่อถึง ครม.แล้ว ไม่ใช่แต่รัฐมนตรีที่เป็นเจ้าของเรื่องเท่านั้นที่รู้ เพราะเมื่อคุณใช้ระบบ Cabinet Committee ประเภทนี้ แต่ละครั้งจะมีการประชุมก่อน จะมีรัฐมนตรีอย่างน้อย 7-8 คน เข้ามาเสนอ ซึ่งอาจจะไม่ใช่รัฐมนตรีว่าการก็ได้ รัฐมนตรีว่าการอาจสั่งรัฐมนตรีช่วยเข้ามาก็ได้ และในขณะที่เดียวกันเราก็อาจเห็นว่าเราจะแบ่งออกเด็ดขาดไม่ได้ เพราะมันอาจเกี่ยวพันกัน เพราะฉะนั้นเวลาเราตั้งกรรมการกลั่นกรอง ผมจะให้ตั้งข้ามสายกันด้วย ว่าเรื่องนี้รัฐมนตรีคนนี้ต้องอยู่อันนี้ด้วย อันนั้นด้วย จะเห็นได้เลยจากรายชื่อที่ประกาศ ระบบนี้ผมเห็นว่าเป็นระบบที่ดี เพราะแต่ละเรื่องที่เราเข้ามามีเอกสารเป็นปั้งๆ ถ้าหากไม่มีคนพวกนี้ดูก่อน ไปถึง ครม. คุณจะตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้เสนอคือ รัฐมนตรีที่เป็นเจ้าของเรื่อง ส่วนอีก 34 คนนั่งฟังอย่างเดียว เอกสารก็ไม่ได้เข้ามา ฟังรู้เรื่องบ้างไม่รู้เรื่องบ้าง ก็แล้วแต่ว่าใครเป็นผู้เสนอที่เก่ง และสิ่งที่เขาเสนอนี้เราจะรับได้ไหมว่าเป็นสิ่งที่เสนอที่เป็นธรรม เป็นสิ่งเสนอที่สมบูรณ์

“การพิจารณาเรื่องยาว ๆ ไม่ใช่ประชุมคนเดียวก็ตกลงกัน ต้องถามข้อมูลเพิ่มเติม แล้วก็ยังเอาข้าราชการเข้ามาช่วยด้วย เพราะฉะนั้น Cabinet Committee ก็มีรัฐมนตรีเป็นกรรมการ แต่ข้าราชการจะเข้ามาชี้แจง ถ้าเมื่อเป็นเรื่องที่

ลับสนยุ่งยาก หรือเป็นเรื่องที่มีเอกสารมากมาย ก็ทำให้เป็นลักษณะกลั่นกรองไปในตัว ดูทุกประเด็นเสียก่อน บางเรื่องเอกสารมากมาย บางเรื่องอาจจะใช้เวลากลั่นกรองนานถึง 3 เดือน ก่อนจะถึง ครม. ถ้าเพื่อไม่มีการกลั่นกรองอย่างละเอียดมาก่อน มันอาจจะไม่ตกลงกันในวันนั้น อาจจะพูดกันคนละแนวทางจนไม่รู้ว่าจะตกลงอะไรกัน อย่างน้อยใน ครม. 35 คน ก็จะมีอย่างน้อย 7-8 คน ที่รู้เรื่องแล้ว รู้ภูมิหลังแล้ว เมื่อคนรู้ภูมิหลังแล้ว มีมติหรือเสนอมาอย่างนี้ อีก 20 กว่าคน ถ้าเพื่ออยากจะทำอะไร ก็อภิปรายเป็นเรื่องเป็นราวมากขึ้น อภิปรายในสาระแก่นสารมากขึ้น"

โอกาสพลาดมีน้อย

7. นายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน มีความเชื่อมั่นว่า ระบบนี้จะทำให้โอกาสตัดสินใจผิดพลาดน้อยลง แต่ก็มิได้หมายความว่าไม่ผิดพลาดเสียเลย ดังคำกล่าวตอนหนึ่งของท่านว่า

"ทั้งหมดที่ทำนี้ก็เพื่อให้โอกาสที่จะผิดพลาดน้อยลงไปมาก แต่ผมก็ไม่เคยที่จะบอกว่าการผิดพลาดจะไม่มีเลย การผิดพลาดก็มีได้เหมือนกัน แต่โอกาสที่จะผิดพลาดจะน้อยลง สิ่งสำคัญที่สุดก็คือว่า เราจะได้อะไรที่สมบูรณ์มากขึ้น และด้วยนโยบายโปร่งใสของผมที่พยายามทำอยู่ก็เลยเกิดเป็นวิธีการอันหนึ่งของการประชุมกรรมการกลั่นกรอง เมื่อเสร็จก็จะให้สัมภาษณ์ มีการแถลงข่าว คนอาจไม่เข้าใจว่า บางครั้งเมื่อผ่านกลั่นกรองแล้ว ก็หมายถึงนโยบายของรัฐบาลแล้ว ซึ่งผมพูดอยู่เสมอ คณะกรรมการกลั่นกรองงานอันนี้เป็นเพียงคณะกรรมการมิใช่มีอำนาจตัดสินใจ ตั้งแต่เริ่มต้นตั้งผมก็เคยบอกให้เข้าใจว่าอันนี้ไม่ใช่คณะรัฐมนตรีชุดเล็ก ไม่ใช่คณะรัฐมนตรีเศรษฐกิจ ไม่ใช่คณะรัฐมนตรีสังคม เป็นแต่เพียงคณะกรรมการ เพราะฉะนั้น เมื่อเขาตรวจสอบข้อเท็จจริง พิจารณาเห็นถ่วงถ่วงแล้ว เขาเสนอมาที่ ครม. เพื่ออนุมัติ จะไม่มีอะไรที่เป็นแนวนโยบายหรือมาตรการจนกระทั่งมาถึง ครม. แล้ว แต่จากการให้ข่าวแล้ว บางครั้งบางครั้งกลายเป็นว่ารัฐบาลเห็นเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ ทั้งที่ยังอยู่เพียงในระดับกลั่นกรอง ซึ่งก็ลำบากทุกครั้งที่ออกจากที่ประชุม

นักข่าวก็มารุมล้อมคนที่เกี่ยวข้องก็เลยบอกว่าที่ประชุมเห็นว่าเป็นอย่างไร ทำให้กลายเป็นข่าวแต่ผมอยากให้เข้าใจกัน เป็นเพียงแต่ขั้นตอน ยังไม่ได้เป็นมติ ครม. แล้วหลายเรื่อง ที่คณะกรรมการกลั่นกรองเสนอเข้ามาแล้ว ครม. ตัดสินใจอีกอย่างก็มี"

การประชุมภายใน

8. นอกจากการจัดระบบงานเป็นทางการในข้างต้นแล้ว ต่อมาในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ นายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน ยังได้ใช้วิธีบริหารอย่างไม่เป็นทางการ โดยการพบปะกับรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในระหว่างรับประทานอาหารกลางวัน ณ ตึกไทยคู่ฟ้า สัปดาห์ละ 2 ครั้ง คือ วันจันทร์กับวันพฤหัสบดี ในการประชุมดังกล่าวนี้ จะไม่มีการกำหนดวาระที่แน่นอน บางครั้งอาจจะเป็นเรื่องที่เกิดปัญหาหรือเกิดความสับสน จะต้องช่วยกันพิจารณาแก้ไขอย่างเร่งด่วน แต่บางครั้งก็เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป หรือนโยบายเฉพาะกิจบางประการของรองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ที่มีความประสงค์จะนำมาเสนอเพื่อทราบไว้ขั้นหนึ่งก่อน นอกจากนี้ ยังมีการประชุมภายในระหว่างคณะรัฐมนตรี โดยไม่มีข้าราชการประจำเข้าร่วมเพื่อให้ทุก ๆ ฝ่ายสามารถพูดกันได้อย่างเปิดอกในฐานะผู้ที่อยู่ในเรือลำเดียวกัน

ทำไมต้องประชุม "ภายใน"

9. สำหรับการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ อันเป็นรูปแบบการบริหารงานอีกประการหนึ่ง ที่รัฐบาลชุดนี้ริเริ่มขึ้นนั้น นายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน ให้ความเห็นว่า "วิธีการทำงานของผม ผมชอบประชุมเล็ก ๆ อยู่เรื่อย ๆ จะเห็นว่าการรับประทานอาหารกลางวันก็นายกฯ ร่วมอยู่ด้วย ส่วนใหญ่จะเป็นการประชุมภายใน ผมจัดแบบนี้ขึ้นมา มีรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกฯ รัฐมนตรีอื่นบางท่านมาประชุมอย่างเป็นทางการอาทิตย์ละ 2 ครั้ง วันจันทร์และวันพฤหัสบดี วันอังคารประชุม ครม. วันพุธประชุมกลั่นกรอง"

“อีกอันหนึ่งที่ผมนำมาใช้ในการประชุม ครม. คือ มีการแบ่งเป็นการประชุมเฉพาะ ครม. ล้วน ไม่มีข้าราชการประจำ ก็เพื่อให้เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเปิดอก และสองเป็นการพิจารณาปัญหาละเอียดอ่อนที่เราไม่อยากจะให้มีข้าราชการประจำอยู่ เพราะว่าเราหลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่มีเจ้าหน้าที่อยู่ประชุมอยู่ด้วย 20 กว่าคน เราไม่รู้ว่าจะบางอย่างที่เราพูดนี้จะนำไปพูดต่อความเข้าใจของเขา ซึ่งอาจจะผิดไป ดังนั้นเพื่อให้สบายใจในการพูดและพูดได้ตรงไปตรงมาด้วยกัน ก็ควรพูดกันในกลุ่มเล็ก เพราะฉะนั้นในการประชุมที่เราเรียกว่าประชุมภายในนี้ ก็จะมีระเบียบวาระที่จะต้องลงมติทางการของ ครม. หรือบางครั้งบางคราวก็เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน สิ่งที่เราคิดว่าจะทำข้างหน้า เราคุยกันเสียก่อนหรืออีกทีหนึ่งก็ประเมินผล ประเมินเหตุการณ์ปัจจุบัน เวลาประชุมภายในก็ประเมินเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อยากให้ข้าราชการต่าง ๆ ลองนำไปใช้ว่ามีผลบวกผลลบอย่างไร อันนี้เป็นประโยชน์มาก ใครอยากยกเรื่องอะไรมาก็ยกมาได้ อย่างบางกระทรวงบางคนเขามีดำริว่าอยากจะทำโน่น อยากจะสั่งหนังสืออะไรลงไป ครม. มีความเห็นอย่างไรบ้าง เราก็นำมาพูดกันแบบภายใน”

สรุป : ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข

10. อย่างไรก็ดี แม้จะมีความใหม่หลายประการ ในการบริหารงานต่างๆ แต่นายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน ก็มีได้ทักท้วงว่าวิธีดังกล่าวเป็นวิธีที่ดีที่สุด โดยได้กล่าวไว้หลายครั้งหลายหนในการให้สัมภาษณ์ว่า วิธีการทำงานของแต่ละรัฐบาลย่อมไม่เหมือนกัน และต่างก็มีจุดเด่นจุดด้อยอยู่ในตัว สำหรับวิธีการบริหารที่รัฐบาลชุดนี้ใช้อยู่ ก็เป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้รับ กล่าวคือ รัฐบาลมีเวลาน้อย แต่มิงานที่จะต้องทำมากเรื่องจึงจำเป็นต้องใช้ระบบ และวิธีการบริหารในแบบต่างๆ กัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติ และประชาชน อันเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญยิ่งในการเข้ารับหน้าที่บริหารประเทศของรัฐบาลชุดนี้”

2

การดำเนินงานของคณะกรรมการกลั่นกรอง

1. ดังได้กล่าวไว้แล้วว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองงานของคณะรัฐมนตรีเป็นความคิดริเริ่มโดยตรงของนายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามหลักแห่งการกระจายอำนาจตลอดจนความรับผิดชอบแก่รองนายกรัฐมนตรีทั้ง 3 ท่าน รวมถึงเพื่อแก้ปัญหาการที่กรม ชุดใหญ่มีเรื่องที่จะต้องพิจารณามากเกินไป ดังที่เกิดขึ้นกับระบบบริหารราชการแผ่นดินของไทยมาเป็นเวลาช้านาน อันเป็นผลให้การประชุมคณะรัฐมนตรีของไทยต้องเสียเวลาอย่างมากกับการพูดรายละเอียดและเทคนิคในการปฏิบัติ ทั้ง ๆ ที่ควรจะใช้เวลากับส่วนที่เป็นนโยบายเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ นายกรัฐมนตรีจึงได้แต่งตั้งกรรมการกลั่นกรองงานขึ้น 3 ชุด ได้แก่

คณะกรรมการกลั่นกรองงานฝ่ายเศรษฐกิจ

คณะกรรมการกลั่นกรองงานฝ่ายความมั่นคงและการต่างประเทศ

คณะกรรมการการกลั่นกรองงานฝ่ายสังคมและกฎหมาย

การแบ่งงานรับผิดชอบ

2. เพื่อให้การกลั่นกรองงานเป็นไปอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับงานหลักของกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องมีการแบ่งกลุ่มงานให้รองนายกรัฐมนตรีทั้ง 3 ท่าน รับผิดชอบดูแลตามความเหมาะสม ต่อเมื่อแบ่งสายงานบังคับบัญชาหรือการดูแลอย่างเป็นระบบแล้ว จึงค่อยมีคณะกรรมการกลั่นกรองงานมาช่วยรองนายกรัฐมนตรี ในการพิจารณารายละเอียดของงานต่าง ๆ อีกชั้นหนึ่ง จากแนวทางดังกล่าว รองนายกรัฐมนตรีทั้ง 3 ท่านได้รับมอบหมายให้ควบคุมและกำกับงานกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ดังนี้

รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ (นายเสนาะ อุณากร) รับผิดชอบ

(1) สำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

(2) กระทรวงการคลัง

(3) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(4) กระทรวงคมนาคม

(5) กระทรวงพาณิชย์

(6) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

(7) กระทรวงอุตสาหกรรม

(8) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

(9) รัฐวิสาหกิจ เฉพาะในส่วนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคงและการต่างประเทศ (พลตำรวจเอก เกา สารสิน) รับผิดชอบ

(1) สำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนสำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรมวิเทศสหการ การกีฬาแห่งประเทศไทย

(2) กระทรวงกลาโหม

(3) กระทรวงการต่างประเทศ

(4) กระทรวงมหาดไทย

รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายสังคมและกฎหมาย (นาย มีชัย ฤชุพันธ์) รับผิดชอบ

(1) สำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์

(2) กระทรวงยุติธรรม

(3) กระทรวงศึกษาธิการ

(4) กระทรวงสาธารณสุข

(5) ทบวงมหาวิทยาลัย

(6) รัฐวิสาหกิจ ในส่วนขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยและองค์การสวนสัตว์

คำสั่งแต่งตั้ง

3. หลังจากแบ่งสายงานรับผิดชอบเรียบร้อยแล้ว นายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน ก็ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 133/2534 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองงาน มีใจความว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2534 ให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี รวม 3 คณะ นั้น เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว นายกรัฐมนตรีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ฝ่ายเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

1.1 รองนายกรัฐมนตรี (นายเสนาะ อุนากุล)

ประธานกรรมการ

1.2 รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

กรรมการ

1.3 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
กรรมการ

1.4 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
กรรมการ

1.5 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กรรมการ

1.6 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
กรรมการ

1.7 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
กรรมการ

1.8 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ
การพลังงาน

กรรมการ

1.9 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
กรรมการ

2. คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี
ฝ่ายความมั่นคงและการต่างประเทศ ประกอบด้วย

- 2.1 รองนายกรัฐมนตรี (พลตำรวจเอก เกา สารสิน)
ประธานกรรมการ
- 2.2 รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
กรรมการ
- 2.3 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
กรรมการ
- 2.4 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
กรรมการ
- 2.5 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
กรรมการ

3. คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี
ฝ่ายสังคมและกฎหมาย ประกอบด้วย

- 3.1 รองนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธุ์)
ประธานกรรมการ
- 3.2 รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
กรรมการ
- 3.3 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
กรรมการ
- 3.4 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
กรรมการ
- 3.5 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
กรรมการ
- 3.6 รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย
กรรมการ

อำนาจและหน้าที่

4. ในคำสั่งเดียวกันนั้นเอง นายกรัฐมนตรีได้มอบ
หมายให้คณะกรรมการกลั่นกรองงานแต่ละคณะมีอำนาจ
หน้าที่ในการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

(1) พิจารณากลั่นกรองเรื่องทางด้านเศรษฐกิจ ด้าน
ความมั่นคง และการต่างประเทศ และด้านสังคมและ
กฎหมาย ที่เสนอคณะรัฐมนตรีโดยหน่วยงานต่างๆ ตาม

คำสั่งแบ่งงานและความรับผิดชอบที่นายกรัฐมนตรีได้สั่งการ
ไว้แล้ว ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าเรื่องใดสมควรอนุมัติ
ได้ให้รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติ เมื่อนายกรัฐมนตรี
อนุมัติแล้ว ให้แจ้งคณะรัฐมนตรีทราบ เพื่อถือเป็นมติคณะ
รัฐมนตรี และในกรณีที่เห็นว่าเรื่องใดสมควรได้รับการ
พิจารณาโดยคณะรัฐมนตรีให้คณะกรรมการวิเคราะห์และ
เสนอข้อคิดเห็น ตลอดจนมติคณะรัฐมนตรีที่ควรจะเป็น
แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

(2) ประสานงานระหว่างคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ
ในกรณีที่มีปัญหาคาบเกี่ยว

(3) เชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงหรือแถลง
ข้อเท็จจริง ตลอดจนขอเอกสารหรือหลักฐานจากหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการพิจารณากลั่นกรองของ
คณะกรรมการ โดยผู้แทนที่หน่วยงานจะส่งมาชี้แจงต้อง
สามารถผูกพันหน่วยงานนั้นๆ ได้

(4) ร่วมกันวางระเบียบว่าด้วยการพิจารณาและ
ประสานงานระหว่างคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ

(5) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อ
ดำเนินการในเรื่องหนึ่งเรื่องใดได้ตามความเหมาะสม

(6) แต่งตั้งเลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ และเจ้าหน้าที่
ปฏิบัติงาน ประจำฝ่ายเลขานุการ ได้ตามที่ประธานเห็น
สมควร

วิธีเสนอเรื่อง

5. สำหรับขั้นตอนในการเสนอเรื่องเข้าคณะรัฐมนตรี
ซึ่งจะต้องผ่านคณะกรรมการกลั่นกรองก่อนนั้น นายกรัฐมนตรี
ได้เสนอเป็นมติคณะรัฐมนตรีไว้ ดังนี้

(1) ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง ส่งเรื่องที่จะนำเสนอ
ต่อคณะรัฐมนตรีให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตาม
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะ
รัฐมนตรี พ.ศ. 2531

(2) ในกรณีที่มิใช่คณะกรรมการเฉพาะกิจซึ่งมีอำนาจ
หน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของ
คณะรัฐมนตรี การเสนอเรื่องของกระทรวง ทบวง กรม

มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ขอให้ผ่านการพิจารณาของ คณะกรรมการเฉพาะกิจดังกล่าวก่อน

(3) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีรับผิดชอบในการจัด ส่งเรื่องให้คณะกรรมการกลั่นกรองแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แล้วพิจารณาดำเนินการและเตรียมค้นหาเรื่องเดิมและมติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอประกอบการพิจารณา

(4) ให้คณะกรรมการกลั่นกรองแต่ละฝ่ายจัดให้มี เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการตามความเหมาะสม โดย ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ จัดเจ้าหน้าที่ให้ตามความจำเป็น ทั้งนี้ ให้ มีเจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นเจ้าหน้าที่ หลักในการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย และให้สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรีจัดสถานที่ปฏิบัติงานของฝ่ายเลขานุการตาม ความเหมาะสม

ผลงานโดยสรุป

6. คณะกรรมการกลั่นกรองงานทั้ง 3 ชุด ได้ลงมือ ปฏิบัติงานตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายโดยกำหนดประชุม ทั้ง 3 ชุดพร้อมๆ กัน ในวันพุธ ผลงานโดยสรุปนับถึงวันที่ 31 มกราคม 2535 ได้มีการประชุมคณะกรรมการกลั่นกรอง ฝ่ายเศรษฐกิจรวม 46 ครั้ง มีเรื่องเข้าสู่ที่ประชุม 558 เรื่อง เป็นเรื่องเพื่อพิจารณา 531 เรื่อง และเรื่องเพื่อทราบ 27 เรื่อง ฝ่ายความมั่นคงและการต่างประเทศ ประชุม 45 ครั้ง มีเรื่องเข้าสู่ที่ประชุม 249 เรื่อง เป็นเรื่องเพื่อพิจารณาทั้ง 249 เรื่อง ในขณะที่ฝ่ายสังคมและกฎหมายประชุม 46 ครั้ง มีเรื่องเข้าที่ประชุม 215 เรื่อง เป็นเรื่องเพื่อพิจารณา 211 เรื่อง และเรื่องเพื่อทราบรวม 4 เรื่องด้วยกัน

เมื่อนำเรื่องเพื่อพิจารณาทั้งหมดมารวมเข้าด้วยกัน ปรากฏว่าทั้ง 3 ชุด ได้มีการพิจารณาเรื่องต่างๆ รวม 991 เรื่องด้วยกัน ซึ่งผลจากการพิจารณาสามารถตัดสินใจใน ระดับคณะกรรมการกลั่นกรองงานเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เรื่อง เพื่อพิจารณาที่เข้าสู่คณะรัฐมนตรีมีจำนวนเพียง 474 เรื่อง

ทั้งนี้ถ้าหากไม่มีคณะกรรมการกลั่นกรองงานเกิดขึ้น เรื่อง ทั้งหมด 991 เรื่อง ก็จะต้องเข้าสู่วาระเพื่อพิจารณาของ ครม. ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า อย่างน้อยคณะกรรมการกลั่นกรอง งานทั้ง 3 ชุด ได้แบ่งเบาภาระของคณะรัฐมนตรีได้ไปกึ่งหนึ่ง และเป็นผลให้สถิติการประชุมคณะรัฐมนตรีจนถึงวันที่ 31 มกราคม 2535 รวมทั้งสิ้น 46 ครั้ง และมีเรื่องเข้าสู่ที่ ประชุม 2,851 เรื่องนั้นเป็นเรื่องเพื่อพิจารณาเพียง 474 เรื่อง นอกนั้นเป็นเรื่องเพื่อทราบ รวม 2,377 เรื่องด้วยกัน

(รายละเอียดในตารางแนบท้าย)

**สถิติการประชุมคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการกลั่นกรองงาน
ณ วันที่ 31 มกราคม 2535**

	กรม.	คณะกรรมการกลั่นกรองงาน		
		ฝ่ายเศรษฐกิจ	ฝ่ายมั่นคงและการต่างประเทศ	ฝ่ายสังคมและกฎหมาย
จำนวนครั้ง	46	46	45	46
จำนวนเรื่อง	2,851	558	249	215
(เรื่อง/ครั้ง)	62	12	6	5
- เพื่อพิจารณา	474	531	249	211
(เรื่อง/ครั้ง)	10	11	6	5
- เพื่อทราบ	2,377*	27	-	4
(เรื่อง/ครั้ง)	52	1	-	**

หมายเหตุ * ประกอบด้วยเรื่องทั่วไปและเรื่องที่นายกรัฐมนตรีอนุมัติหรือเห็นชอบแล้วแจ้ง กรม. เพื่อทราบ

** มีค่าน้อยกว่า 0.5

แนวความคิดและความใส่ใจของนายกรัฐมนตรีคนที่ 18

- ความรู้สึกที่ได้เป็นนายกฯ
- เบื้องหลังการจัดตั้ง ครม.
- แนวคิดในการเลือก ครม.
- รสช. มีบทบาทแค่ไหน
- นโยบายแรกที่อยู่ໃใจ
- บริหารแบบเอกชนหรือไม่
- คำว่าโปร่งใสคืออะไร
- การเจรจาโทรศัพท์ 3 ล้านเลขหมาย
- วิกฤตการณ์ตุลาการ
- นโยบายด้านต่างประเทศ
- เขตการค้าเสรีอาเซียน
- เศรษฐกิจเสรีดีจริงหรือไม่
- สนใจแต่เรื่องอุตสาหกรรมจริงหรือไม่
- อานันท์กับการพัฒนาชนบท
- การปฏิรูประบบราชการ
- ปัญหาเยาวชนไทย
- การวางรากฐานประชาธิปไตย
- อัศวินม้าขาวไม่เคยมี

ในระหว่างจัดทำหนังสือ “งานของรัฐบาลอำนาจ บันยารชุน” คณะบรรณาธิการ ได้มีโอกาสสัมภาษณ์ นายกรัฐมนตรีหลายครั้งหลายหน ทั้งนี้ก็เพื่อจะนำแนวคิดต่างๆ ของท่านไปประกอบการจัดทำรายละเอียดของแต่ละบทให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อหาสาระในหลายๆ ประเด็นที่นายกรัฐมนตรีได้กล่าวไว้ นับเป็นข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริงที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง บางเรื่องก็เป็นข้อเท็จจริงสำหรับการตรวจสอบประวัติศาสตร์ทางการเมืองในโอกาสต่อไป หลายๆ เรื่องจะเกี่ยวกับแนวความคิดที่อยู่เบื้องหลังนโยบายสำคัญของรัฐบาล อำนันท์ บันยารชุน ดังรายละเอียดที่คณะบรรณาธิการได้ถอดจากเครื่องบันทึกเสียงคำต่อคำเพื่อมาบันทึกไว้ในส่วนนี้อีกครั้งหนึ่ง

ความรู้สึกที่ได้เป็นนายกฯ

คำแรกที่ทุก ๆ คน มักจะถามไถ่ซึ่งกันและกัน เมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งพบกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิต เช่น ได้รับตำแหน่งสูงขึ้น ได้รับเกียรติที่ไม่คาดฝัน หรือแม้แต่การได้รับตำแหน่งจากการประกวดประชาชนต่าง ๆ ก็คือคำถามที่ว่า “คุณรู้สึกอย่างไรบ้าง” หรือ “ท่านรู้สึกอย่างไรบ้าง” สำหรับตำแหน่งใหม่ หรือเกียรติยศใหม่ที่ได้รับ ซึ่งคณะบรรณาธิการของหนังสือฉบับนี้ ก็เริ่มต้นด้วยคำถาม ที่ง่ายที่สุดข้อนี้ ในการเรียนสัมภาษณ์ นายกรัฐมนตรี อำนันท์ บันยารชุน

และนี่ก็คือคำตอบ

“เริ่มตั้งแต่วันยึดอำนาจ หรือวันเสาร์ที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 ดึกๆ เพราะเป็นวันที่ผมทำงานที่สภุญเขินตามปกติ เนื่องจากที่นั่นเขาทำงานวันเสาร์เต็มวัน ในวันนั้นนะ สิ่งที่อยู่在我心中ที่สุดก็คือว่า ผมเป็นนายกสมาคมนักเรียนเก่าอังกฤษ ซึ่งคณะกรรมการได้มีแผนจัดงานที่เรียกว่ากาล่าดินเนอร์หาเงินทุนเข้าสมาคม เพื่อปรับปรุงสถานที่ เราก็ตะขี้จะมีคนมาประมาณเก้าร้อยถึงพันคน เป็นงานสนุกสนานระหว่างเพื่อนนักเรียนอังกฤษด้วยกันและคนที่สนใจ กิจกรรมจะมีที่แชนกรี-ลาคืนวันนั้น และตอนก่อนเที่ยงก็มีข่าวว่ามี

รัฐประหาร เปิดทีวีดูก็ไม่เห็นมีอะไร ช่อง 3 ช่อง 5 ออกแต่รายการเพลง ไม่มีข่าวอะไรมาเลย”

“ผมต้องบอกว่าปฏิริยาขั้นต้นของผมก็คือ พอมีการยึดอำนาจก็ค่อนข้างจะเศร้าสลด เพราะผมเป็นคนหนึ่งที่เชื่อในระบบประชาธิปไตย และก็ในระยะนั้นก็ในระยะหนึ่งที่ผมถึงแม้จะไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล แต่ในฐานะประธานสภาอุตสาหกรรมก็ได้มีโอกาสพบปะผู้ใหญ่ในรัฐบาลอยู่บ้างและเห็นว่าสถานการณ์ตอนนั้นค่อนข้างจะเคร่งเครียด แต่ในใจผมก็คิดว่ามันมีทางออกได้ น่าจะมีการยุบสภา เลือกตั้งกันใหม่ได้ แต่เมื่อมันไม่เป็นเช่นนั้นไปลงเอยที่การยึดอำนาจ ผมเสียใจ นั่นก็เป็นความรู้สึกทันทีที่เกิดขึ้น แต่หลังจากนั้นพักหนึ่งผมก็รู้สึกห่วงงานที่ผมกำลังรับผิดชอบอยู่คือ งานกาล่าดินเนอร์ของสมาคมเอ๊ะ! ถ้าเกิดมีอะไรเกิดขึ้นเราจะจัดงานได้หรือเปล่า ตัวก็ขายไปแยะแล้ว จะทำยังไงดีก็เฝ้าจับตาดูทีวี เพื่อดูว่าจริงหรือเปล่าก็ยังคุยกันสนุกๆ ตอนกินข้าวกลางวันที่บริษัท จนกระทั่งซักบ่าย 2 โมงครึ่ง ถึงได้ออกมามีแถลงการณ์ฉบับแรก หลังจากดูภาพในทีวี รู้สึกมีอะไรสับสน ก็ไม่ทำอะไร แต่ตอนนั้นใจผมไม่ได้อยู่ที่เรื่องรัฐประหารแล้ว ใจอยู่ที่ว่าคืนนั้นจะมีงานได้ ไม่ได้ หลายคนก็โทรศัพท์มาถามว่างานคืนนี้จะมีแน่มี หลายคนที่จะแสดงรายการ ก็ถามว่า จะต้องแสดงหรือเปล่า ผมก็ตอบอะไรไม่ได้”

“จนกระทั่ง 5 โมงเย็น ผมก็แต่งตัวไปโรงแรมแชนกรี-ลา ประมาณ 5 โมงกว่าๆ ก็สามารถติดต่อทางทหารได้ก็เช็กไป เพื่อจะถามให้แน่ว่าจะจัดงานชุมนุมได้หรือเปล่า ทหารเขาบอกว่างานเลี้ยงสังสรรค์มีได้ ผมก็รีบกลับบ้าน แต่งตัวอีกที คืนนั้นก็สนุกสนานกันเต็มที่ คนมาน้อยไปหน่อยเดียว มีคน 800-900 ได้ อยู่ถึงตีหนึ่งตีสอง เลิกงานก็กลับบ้านมานอน ตื่นมาวันอาทิตย์ 10 โมง ผมเป็นคนนอนตื่นสาย แต่ในตอนเช้าวันนั้นเพื่อนหลายคนโทรศัพท์มาสั่งคนใช้ไว้ว่า ถ้าผมตื่นก็ให้อ่านหนังสือพิมพ์นั้นๆ ผมก็อ่านดูปรากฏว่ามีการตั้งคณะที่ปรึกษาซึ่งมีชื่อผมอยู่ด้วย ทำให้ผมต้องหันมาคิดเรื่องรัฐประหารใหม่ หลังจากทีลิมไปหนึ่งคืนเต็มๆ

ก็กลับมาคิดว่าทำไมถึงมีชื่อเรานะ ทำไมไม่ถามเราก่อนเลย ที่ปรึกษาอะไรจะช่วยเขาได้อย่างไรคิดไปในทำนองนี้ตลอด บ่ายวันอาทิตย์เสร็จแล้วก็ไปทำเรื่องอื่นจนลืมไปอีก”

“วันอังคารสาย ๆ ก็มีโทรศัพท์มาว่า จะมีการประชุม ที่ปรึกษาวันพุธ พอวันพุธผมก็ไปที่สนามเสือป่า เป็นครั้งแรก ที่มีการประชุมที่ปรึกษาเต็มคณะก็มีอยู่ 30 คนมั้ง ไปถึงก็ พังการประชุม พังการอภิปราย ผมก็ยังไม่ค่อยเข้าใจว่า คณะที่ปรึกษาที่ตั้งขึ้นมาให้ทำอะไร ผมก็ถามคำถามข้อหนึ่ง ว่าจะต้องคณะรัฐบาลเร็ว ๆ นี้ใช่ไหม เขาก็บอกว่าใช่จะตั้ง รัฐบาลโดยเร็ว ผมก็เลยพูดต่อว่า ถ้าตั้งรัฐบาลแล้วนี้คณะ ที่ปรึกษาจะทำอะไร ก็ให้รัฐบาลเขาตั้งคณะที่ปรึกษาเอง ผมเองก็ค่อนข้างจะงง และยังพูดขำคุณสุธี (สุธี สิงห์เสน่ห์) ว่าผมจะเสนอให้มีการยกเลิกคณะที่ปรึกษาดีกว่า คุณสุธียัง พูดตลกแบบของเขาว่า เก็บไว้ก่อน นี่เพิ่งประชุมครั้งแรก เก็บไว้ครั้งที่สองดีกว่า ครั้งแรกก็จะให้ปลดตัวเองออกแล้ว อันนี้ก็เป็นการคุยตลกกัน หลังจากนั้นก็มี การแบ่งแยกว่า คณะที่ปรึกษาจะเป็นสายงานการเมืองเศรษฐกิจ สังคม ผม ก็อยู่สายงานเศรษฐกิจ ซึ่งนัดประชุมกันวันศุกร์เช้า หลังจากนั้นก็มี การพูดกัน มีประกาศ รสช. ออกมาเรื่อย ๆ ก็ดู สถานการณ์แล้วก็คุยกันระหว่างที่ปรึกษาว่าประกาศ รสช. นี้ใครเป็นผู้เสนอมีการถกกันอย่างไร เราก็ชักเริ่ม เป็นห่วง ถ้าเมื่อประกาศ รสช. ออกมาอยู่เรื่อย ๆ โดยที่ไม่ รู้ว่ามาจากไหน หรือมาจากอะไร แนวทางใหญ่ ๆ มันอาจจะ เสียไปได้ ผมก็เสนอในวันศุกร์ที่ประชุมกันว่า เราน่าจะมีการ พิจารณาเสนออะไรให้ รสช. เขาทำบ้าง เพราะตอนนั้น มีความหวั่นไหวระส่ำระสาย ไม่นั่นใจค่อนข้างมาก ทั้งใน สังคมไทยและสังคมต่างประเทศ ควรที่คณะที่ปรึกษาจะได้ แสดงบทบาทอะไรสักอย่าง พวกเราที่อยู่สายเศรษฐกิจก็พูด กันว่าวันศุกร์เราต้องมาคิด มาเสนออะไรบ้าง ซึ่งในความคิด ของผมเห็นว่ารสช. จะต้องรับประกาศนโยบายออกไปให้ นักธุรกิจหรือผู้ประกอบการลงทุนทราบ เพื่อให้เกิดความ มั่นใจ เราก็ยกร่างขึ้นมาเป็นนโยบายเศรษฐกิจที่จะเป็น นโยบายเสรี นโยบายส่งเสริมการลงทุน เพื่อให้เป็นที่รู้จักกัน ทั่วไป”

“ทีนี้ในระหว่าง 10 โมงครึ่งมีทหารเข้ามาในห้อง ประชุมเล็ก ศุกร์นั้นก็วันที่ 1 มีนาคม เขาถามว่า คุณอานันท์ อยู่ไหน ผมก็ยกมือ ทหารก็บอกว่า ท่าน ผบ.ทบ.อยากพบ ขอ เชิญไปพบหน่อย ผมก็ลุกขึ้นนึกว่าไปพบคุณสุจินดาที่ห้อง ทำงาน ปรากฏว่า ท่านยืนอยู่หน้าห้องประชุม ซึ่งเป็นห้อง ใหญ่ มีทหารยืนอยู่ด้วย 8-9 คน พอไปถึง คำแรกที่คุณ สุจินดาพูดคือ “พี่ พี่ มาเป็นนายกหน้อยนะ” ผมถามว่า อะไรนะ ผมว่าเรื่องนี้เห็นจะต้องคุยกันหน้อยนะ ทีนี้มันมี หลายคนตรงนั้น ท่านก็พาผมเดินไปอีกห้องหนึ่ง คุยกัน 2 คน

ปฏิกริยาอันแรกนะ ต้องรับว่าไม่ถึงกับตกใจหรือ ตื่นเต้นอะไรมาก แต่แปลกประหลาดใจมากกว่า ประหลาดใจ ว่าอยู่ดี ๆ ก็จะเป็นนายกรัฐมนตรี ก็เริ่มพูดกัน 2 คน คำแรกผมก็ถามคุณสุจินดาว่าคุณรู้ประวัติผมใช่ไหม ครั้งหนึ่ง ทหารบางคนหาว่าผมเป็นคอมมิวนิสต์ ว่าผมเผยแพร่เอกสาร ราชการกับศูนย์นิสิตนักศึกษา สอบสวนผม จะเล่นงาน ผมถึงกับจะเอาผมเข้าตะราง จนกระทั่งส่งไปอัยการ อัยการ บอกฟ้องร้องไม่ได้ ไม่มีหลักฐานอะไร เขาก็สอบสวนผม หลังจากสอบสวนผมเสร็จ ไม่ได้ทำอะไรก็ส่งไปเป็นทูตแล้ว ผม ก็ลาออก คุณสุจินดาบอกว่าทราบดี ผมก็บอกว่าคุณทราบดี แล้ว คนอื่นทราบหรือเปล่า เพราะผมไม่รู้จักใครเลยนะ คุณ สุจินดาบอกไม่เป็นไรครับ ไม่เป็นไร เรื่องนี้มันเก่าแก่มาก ผม ก็ประหลาดใจว่าอยู่ดี ๆ ทำไมมาเอาผม”

เบื้องหลังการจัดตั้ง ครม.

อะไรก็ตามที่เป็นเบื้องหลัง หรืออยู่หลังฉากของ เหตุการณ์ หรือเรื่องราวใหญ่ ๆ โด ๆ มักเป็นที่สนใจใคร่รู้ของ ผู้คนอยู่เสมอ เบื้องหลังการเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 18 และ เบื้องหลังของการจัดตั้งคณะรัฐมนตรี ของนายอานันท์ ปัน- ยารชุน ก็เช่นกัน นับเป็นสิ่งที่น่าอ่าน น่ารู้ และเป็นหนึ่งใน คำถามสำคัญที่คณะบรรณาธิการได้กราบเรียนถามซึ่งท่านก็ ได้กรุณาตอบว่า

“ตอนนั้นก็มิใช่ข่าวหนังสือพิมพ์ มีบางคนก็แค่คิดอยู่ใน ใจบ้างแล้ว คุยกันซักหนึ่งชั่วโมง สีสิบนาที คุณสุจินดา

ก็บอกว่า อยากรู้คำตอบ ผมก็ปฏิเสธขอดูก่อน เรื่องนี้ ต้องคุยกันก่อน เพราะผมเป็นคนที่ไม่สนใจเรื่องการเมือง ผมก็นึกว่าวันนั้นวันศุกร์ ผมคงมีเวลาคิด สุกรี เสาร์ อาทิตย์ แล้วอาจจะบอกเค้าไป ผมกลับเข้าห้องประชุมก็ตีหน้าขริม เพราะสีหน้าผมเป็นอย่างนั้น คือ ขริม ๆ คนเขาก็ไปคุยกันว่า คุณอานันท์ได้รับทราบตามแล้วคงปฏิเสธแล้ว ผมถามว่าทำไม คิดอย่างนั้น เขาตอบว่าเพราะหน้าตาขริม จนดูบึ้งไปเลย ไม่ยิ้มแย้มเลย บ่ายผมกลับไปทำงาน ไม่ได้คิดอะไรมาก วันศุกร์ผมก็ยังไม่ได้เล่าให้ภรรยาผมฟัง วันเสาร์ไปทำงานอีกก็ ตื่นสาย ระหว่างอยู่ในห้องน้ำมีคนมาเคาะประตู บอกมี โทรศัพท์ คุณอิสระพงศ์โทรมา บอกว่าคุณสุจินดาจะโทรมา อีกที หลังจากนั้นอีก 5 นาที ก็โทรมา ตอนนั้นซัก 10 โมง ครึ่ง ก็บอก พี่ พี่ ขอคำตอบด่วนหน่อยนะ เพราะจะเข้าเผ้าฯ ตอน 5 โมงเย็น ผมตอบว่าที่คุยกันเมื่อวานนี้ ผมมีคำถาม หลายคำถามนะ อีกอย่างหนึ่งเสาร์เช้าวันนี้มีการประกาศ ธรรมนูญการปกครองชั่วคราวออกมา มีหลายข้อที่ผมไม่ค่อย

สบายใจ ผมก็อธิบายให้เขาฟัง เขาต้องการคำตอบทันที ผม จึงตอบรับไปแต่ก็บอกว่ามีอีกหลายอย่างจะต้องคุยกัน ซึ่ง ก่อนหน้านั้นก็คุยไปมากแล้วเข้าใจหลายเรื่องพอสมควร แต่ อยากรู้จะคุยอีกตอนบ่ายหลังเข้าเผ้าฯ แล้ว 5 โมงเย็น มีพระ-บรมราชโองการโปรดเกล้าฯขอให้ผมไปรับพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯตอนทุ่มหนึ่งที่สวนรื่น ผมก็บอกว่า อยู่ที่ไหน เพราะผมไม่ค่อยรู้จักสถานที่ราชการเท่าไรนัก จากนั้นก็ถาม อีกว่าจะให้แต่งตัวยังไง ให้แต่งชุดข้าราชการ ผมบอกผม ไม่มีนะ เพราะตอนผมออกจากราชการ ผมให้ลูกน้องไปหมด แล้ว ผมไม่เคยคิดต้องกลับไปใส่อีก เขาบอกไม่เป็นไร แต่งสูท ก็ได้ ผมจึงกลับบ้านไปแต่งตัว ตอนทุ่มหนึ่งผมก็ไป วิทยุ ทวี เต็มไปหมด ผมเข้าไปวันนั้นไม่รู้จักใครสักคน รู้จักคุณสุจินดา คนเดียว คุณอิสระพงศ์ คุณเกษตร คุณวิโรจน์ ไม่รู้จักซักคน ตอนพระบรมราชโองการจะมาถึง ก็นั่งคุยกัน 10 นาที เฮฮา ไป ผมก็ไม่รู้ใครเป็นใคร หลังจากนั้นรับประทานข้าว ก็ คุยกันถึงการตั้ง ครม."

“ก่อนจะเลือก ครม. นี้ผมต้องสร้างความเข้าใจบางอย่างระหว่างผมกับทหาร คือ ทุกสิ่ง ทุกอย่าง จะต้องมิกติกา ผมก็บอกคุณสุจินดาว่า ผมเป็นคนอิสระนะ ผมเป็นคนที่มีความเชื่อถือในความคิดเห็นตัวเอง แต่ก็ไม่ใช่ว่าไม่ฟังเหตุผล เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผมเมื่อ 16 ปีที่แล้วนี้ ส่วนหนึ่งเป็นความเข้าใจผิดของทหารบางคนในยุคนั้น ซึ่งอันนี้ก็ช่วยไม่ได้ และเหตุการณ์ผ่านไปแล้ว แต่ตอนนี้คุณสุจินดาจะให้ผมเป็นนายกฯ ต้องรู้แน่ๆ ว่า ผมเป็นคนอย่างไร สิ่งหนึ่งที่ผมพูดย้ำอยู่เสมอคือว่า ผมไม่รู้แน่ๆ คุณมาเลือกผมทำไม แต่คุณก็ไม่จำเป็นต้องบอกผมหรอก แต่ผมคิดว่า “สิ่งหนึ่งที่เลือกผมเพราะว่าความเชื่อถือภายในประเทศก็คงมีพอประมาณ และความเชื่อถือต่างประเทศก็คงมีพอประมาณ” ผมก็ตั้งต้นจากจุดที่ว่า การทำงานของผมกับทหารนี้ต้องมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ผมก็บอกไป ผมเริ่มต้นจากจุดนั้น ผมต้องไว้วางใจพวกคุณ 100 เปอร์เซ็นต์ เพราะว่าอะไร เพราะว่าหากมีความแคลงใจไม่ไว้วางใจกัน บางครั้งบางคราวผมทำอะไรไป คุณอาจเข้าใจผิด ผมทำงานผมไม่ต้องการให้คนมาคอยแทงหลังผม ขณะเดียวกันผมก็ไม่ต้องการให้ทหารคิดว่าผมทำอะไรเพื่อจะไปแทงหลังทหาร ผมเป็นคนตรงไปตรงมาเวลาพูด ส่วนความเห็นไม่เหมือนกันไม่เป็นไร แต่ขอให้ไว้วางใจ”

“ผมมีหลักการของผมคือ หนึ่ง ผมไม่แทงหลังทหาร และผมก็ไม่ต้องการให้ทหารมาแทงหลังผม แต่วิธีการทำงานของผมต้องมีลูกเล่น ลูกเล่นของผมคือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำนี้ไม่ใช่ทำโดยปราศจากความคิด แต่บางครั้งบางคราวสิ่งที่เราพูดก็ดี หรือสิ่งที่เราทำก็คิดต้องไว้วางใจกันว่าจุดยืนของเราอยู่ที่ไหน จุดประสงค์อยู่ที่ไหน ฉันทัดฉันทันนั้น ผมก็ต้องไว้วางใจทหาร อันนี้ ก็เป็นเรื่องที่ต้องรู้วิธีการทำงานของผม การทำงานต้องมีลูกเล่น เวลาผมพูดกับคนไทย ผมพูดอย่างหนึ่ง เวลาผมพูดกับฝรั่ง ผมพูดอย่างหนึ่ง ไม่ได้หมายความว่าพูดโกหก แต่พูดเพื่อให้เข้ากับสภาพสังคมวัฒนธรรมของแต่ละชาติ

สอง กฎัยการศึกษาต้องให้มีความเข้าใจกันตั้งแต่ต้นว่า จะต้องยกเลิกนะ ในหลักการต้องตกลงกันก่อน ส่วนจะ

ยกเลิกเมื่อไหร่อีกเรื่องหนึ่ง แต่ไม่ควรปล่อยให้ยาวนานเพราะในสายตาของผมนั้นถ้าจะให้ความเชื่อมั่นเชื่อถือในรัฐบาลชุดนี้เนี่ย ก็ต้องมีผลงานและกฎัยการศึกษาต้องเลิก

สาม ผมบอกว่าต้องปล่อยคุณชาติชายนะ และต้องปล่อยในลักษณะที่ชาวต่างประเทศรับได้ด้วย ไม่ใช่ปล่อยในลักษณะที่อะไร ที่เนรเทศนะ

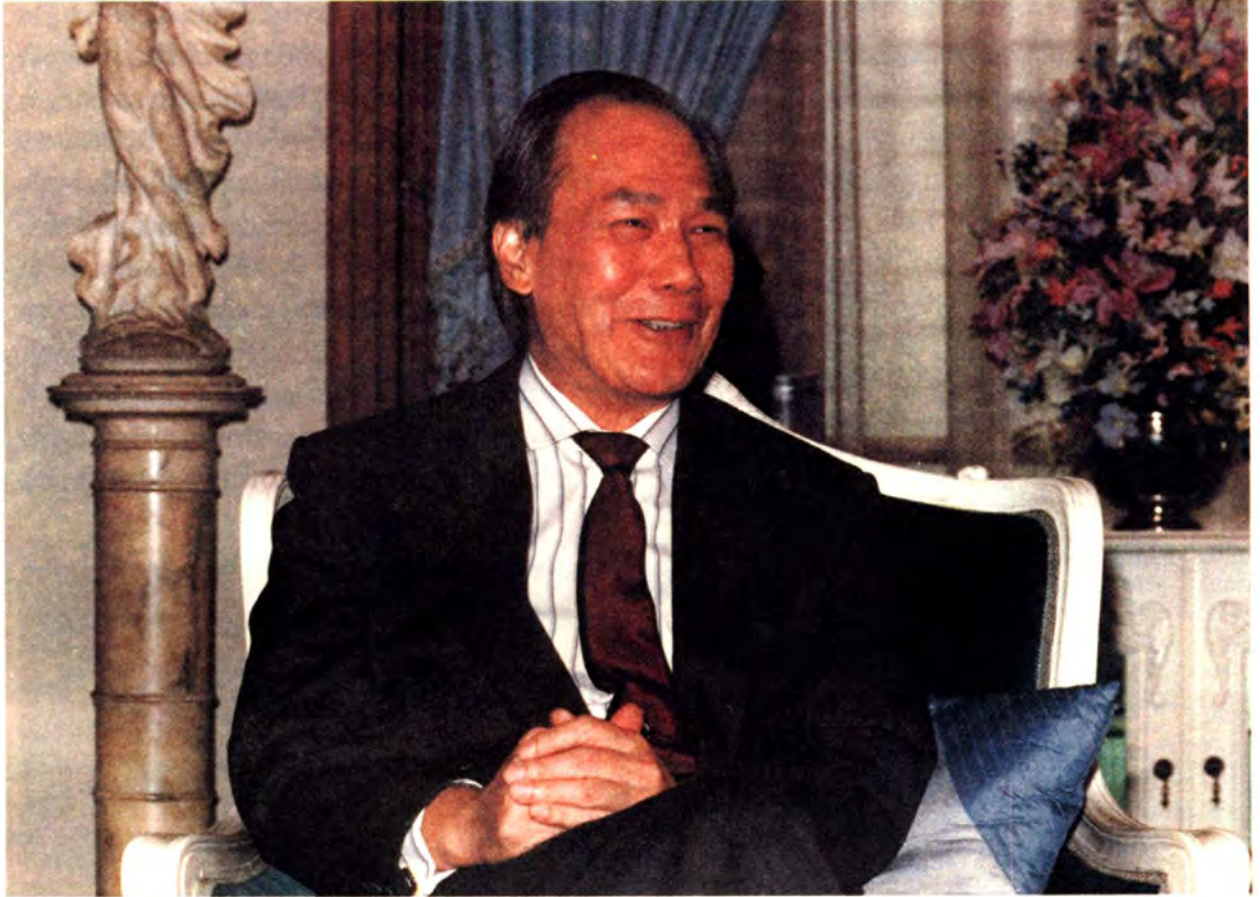
สี่ คือ มาตรา 27 ผมไม่ชอบเลย แต่ถ้ามันอยู่ในธรรมนูญชั่วคราว ผมก็ต้องเคารพ มาตรา 27 เป็นกฎหมาย แต่การใช้มันผมคงไม่เห็นด้วย จริงอยู่ธรรมนูญชั่วคราว ผมมีส่วนร่วมด้วย แต่ก็บอกความรู้สึกว่า ผมรู้สึกอย่างไรกับมาตรา 27 ก็ไม่ได้พูดอะไรกันมากเพียงแค่ว่าฝ่ายทหารรับรู้ทัศนคติของผมเท่านั้น

ห้า สำคัญมาก ผมบอกว่า ครม. นี้ผมเลือกนะ แต่แน่ละ รสช. มีสิทธิเสนอชื่อคนเข้ามาให้ผมพิจารณาด้วยอีกทางหนึ่ง ฝ่ายทหารเขาก็บอกแต่แรก เขาขอกลาโหม มหาดไทย และคมนาคม อันนี้ก็เป็นการคุยกันไม่ได้ตกลงอะไร ผมก็ออกทีวีย้ำว่าต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน และก็ย้ำทั้ง 4-5 เรื่อง หลังจากนั้นก็เริ่มต้นหาคนที่จะมาร่วมรัฐบาล โดยนั่งทำงานที่สวนรื่นฤดีตลอด 3-4 วัน”

แนวคิดในการเลือก ครม.

สำหรับแนวคิดในการเลือกคณะรัฐมนตรีร่วมรัฐบาลนั้น นายกรัฐมนตรีกล่าวว่า

“ผมก็มีแนวทางของผม กำหนดไว้ว่าคุณลักษณะของคนที่จะเชิญเป็นรัฐมนตรี คือ หนึ่ง ต้องซื่อสัตย์สุจริต เป็นเรื่องที่ผมคิดเอง ไม่ต้องรอบรู้ไปทั้งหมด แต่ก็ซื่อสัตย์สุจริตในสายตาผม สอง ต้องเป็นคนที่พูดภาษาเดียวกัน หมายความว่า มีปรัชญาความคิด การทำงานคล้ายคลึงกัน ภาษาอังกฤษเรียกว่า เป็นคนที่อยู่ wavelength เดียวกัน เช่น ผมเป็นคนมีความคิดว่าเศรษฐกิจเมืองไทยนี้จะต้องให้เสรีมากขึ้น ก็ต้องหาคนที่มีความคิดเห็นไปในแนวทางนี้ สาม ต้องเป็นคนที่มีความคิดและกล้าพูด มีความเป็นอิสระของตัวเอง เพราะผมต้องการให้ ครม. พูดกันอย่างเต็มที่ ความเห็นใน

กรม. ในการอภิปราย ต้องมีหลากหลาย และมีความขัดแย้งกันได้ในฐานะนายกฯ ผมจะช่วยในการตัดสินใจ พอเป็นมติกรม. แล้วก็จบแค่นั้น ใครที่ไม่เห็นด้วย ก็ต้องรับนโยบายนั้น ฉะนั้นผมต้องการคนที่มีอิสระในความคิด และสี่ เนื่องจากเราจะเข้ามาชั่วคราวนี้ สิ่งต่างๆ ในระบบราชการนี้ก็มีสิ่งที่ติ่มาก ที่ไม่ดีก็มีมาก ผมไปอยู่ภาคเอกชน 13-14 ปี ภาคเอกชนที่ดีก็มีมาก ภาคเอกชนที่ไม่ดีก็มี ก็มีทั้งจุดเด่น/จุดอ่อน แต่ผมจะเข้ามาแบบผสมผสาน ระบบราชการกับระบบเอกชน มีแนวทางการจัดการผสมผสานกันได้ แต่เนื่องจากเราเข้ามาแบบระยะสั้น ถ้าผมไปเอาคนจากเอกชนที่อาจจะเป็นคนเก่ง มีแนวความคิดเดียวกัน ความเห็นอิสระ แต่หากไม่เคยรู้

ระบบราชการเลย มาอยู่ทำงานหนึ่งปีนี้ทำไม่ได้ เพราะอาจจะมีความคิดต่างไป ผมต้องหาคนที่เคยสัมผัสกับระบบราชการมาแล้ว ตอนแรกอาจจะมีการว่าเอาแต่พวกเขาเคยเป็นข้าราชการมา ซึ่งก็ต้องยอมรับเพราะจำเป็น เราอยู่ 12 เดือน 13 เดือน เราต้องทำอะไรให้เป็นผล หากได้คนมีแนวคิดดี แนวนโยบายดี แต่ไม่รู้ระบบราชการเลยนี้ คุณก็รู้ว่ามันทำไม่ได้ คนที่เคยสัมผัส เคยเป็นข้าราชการ หรือเคยเป็นรมต. มาก่อน ชุดนี้จึงมีอดีตข้าราชการหลายคน แต่ไม่ใช่อดีตข้าราชการเข้าขาม เย็นขาม ล้วนเป็นอดีตข้าราชการที่มีแนวความคิดและมีความทันสมัย นี่ก็เป็นความในใจของผมในตอนนั้น"

รศช. มีบทบาทแค่ไหน

ประเด็นหนึ่งที่มีการกล่าวขวัญกันมากก็คือ บทบาทของสภาวิชาชีพความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ กับการเลือกตั้งคณะรัฐมนตรี ซึ่งบ้างก็ว่า รศช. มีบทบาทมาก บ้างก็ว่า รศช. ไม่มีบทบาทอะไรมากนัก ในเรื่องนี้ นายกรัฐมนตรี กล่าวไว้

“จริง ๆ แล้ว รศช. เขาขอไว้ 3 กระทรวง คือ กลาโหม มหาดไทยและคมนาคม ในหลักการในทางทฤษฎี ผมอยากจะทำเองทั้งหมด แต่ในทางปฏิบัติก็เห็นความจำเป็นและเข้าใจในเจตนารมณ์ของ รศช. ในเรื่องที่จะต้องดูแลความมั่นคงไว้ ดังนั้นในกรณีของกลาโหม มหาดไทย ผมจึงตกลงทันทีและขอให้ทาง รศช. เป็นผู้คัดเลือกตัวตามความเหมาะสม ใครก็ได้ที่ทาง รศช. เห็นควร ไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่ผมรู้จักเสนอชื่อมาทุกท่าน ผมก็รับได้หมด แต่สำหรับเรื่องคมนาคมซึ่งทาง รศช. บอกว่า เป็นเรื่องความมั่นคง เรื่องโทรศัพท์ โทรคมนาคม นอกจากนี้ ยังมีความจำเป็นจะต้องดูแลรัฐวิสาหกิจอีกแยะ ผมก็มาคิดว่าจริง ๆ แล้ว งานทางด้านคมนาคมดูจะเป็นงานทางเศรษฐกิจ หรือทางพลเรือนมากกว่า มีโครงการต่าง ๆ ที่จะต้องพิจารณาในเชิงเศรษฐกิจมากมาย ผมก็บอกทาง รศช. เขาตรง ๆ ว่า ผมไม่เห็นด้วยที่ทาง รศช. จะดูแลกระทรวงนี้ ต้องขอคุยกับคุณสุจินดา กับคุณอิสระพงศ์ก่อน ตอนนั้นทาง รศช. เขาให้ชื่อคุณเกษตร (พลอากาศเอกเกษตร โรจนนิล) มาแล้ว ผมไม่รู้จัก คุณเกษตร มาก่อน แต่คิดว่าคงจะคุยได้ ขอคุยกัน 2 ต่อ 2 จะดีที่สุด”

“ผมก็เชิญคุณเกษตรมา คุยกัน 10 นาทีแรก อธิบายเหตุผลให้คุณเกษตรฟังทั้งหมด โดยบอกว่า ผมก็ไม่รู้จักคุณเกษตร คุณเกษตรก็ไม่รู้จักผม แต่ขอให้ทราบว่าจะเกี่ยวข้องกับตัวบุคคล มันเกี่ยวกับหลักการ ผมอธิบายหลักการให้ทราบ คุณเกษตรก็ดีมาก ท่านฟังแล้วบอกว่า ผมก็ไม่อยากเป็นอะไร จะเอาใจก็เอา ผมยินดี ก็เลยนั่งคุยกันต่อ 20 นาที ตกลงคุณเกษตรท่านก็ยอมปลีกตัวไป ผมเข้าใจความกังวลใจของฝ่ายทหาร ดังนั้น ตอนหลังผมจึงคุยกับคุณสุจินดาว่า

เอาอย่างนี้ซิ กระทรวงคมนาคมนี้ ซึ่งตอนนั้นผมก็ยังไม่รู้จะแต่งตั้งใคร ยังนึกไม่ออกว่าควรจะเป็นใคร แต่ผมคิดว่าหลักการควรเป็นพลเรือน รัฐมนตรีว่าการเป็นพลเรือน และผมจะให้ที่ทหาร 2 ที่ อาจมีพลเรือน 1 คน เพราะคมนาคมเป็นกระทรวงใหญ่ ส่วนทหาร 2 คนที่ส่งมา จะเป็นใครผมก็ไม่ขัดข้อง ผมก็ไม่รู้จักใครทั้งนั้นนะ เขาก็เห็นด้วย ก็คุยกันอีกว่าพลเรือนจะเอาใครดี ก็คุยกับทางทหารด้วย ผมก็นึกบ๊ีบ นึกถึงคุณอนุกุล ไทรไปก็ไม่อยู่ งามลูกสาวก็ไม่อยู่ ในที่สุดติดต่อก็ได้ที่ย่องกง”

“ในระหว่างจัดตั้งรัฐบาล นอกจาก 2-3 ตำแหน่ง ที่ทาง รศช. ต้องการแล้ว ตำแหน่งอื่น ๆ ผมก็ปรึกษาบ้าง เพราะผมเองก็ไม่ใช่คนรอบรู้อะไรทั้งหมด ผมยืนยันได้ว่า

ทาง รสช. ไม่ได้มายุ่งเลยในการเลือกคน เพียงแต่บางครั้งเราก็คุยกัน เขาแนะนำมา เราได้ชื่อมาก็เอามาคุยกัน เป็นการคุยกัน แลกเปลี่ยนความเห็นเสียมากกว่า ผมจะตั้งใครในที่สุดแล้วก็อยู่ที่ผมทั้งหมด สิ่งเหล่านี้เป็นความสัมพันธ์ที่คนข้างนอกไม่ยอมเข้าใจและผมก็พูดอยู่ตลอดเวลา ผมให้เครดิตทาง รสช. มาก เขาไม่เคยมาสั่งอะไรผม ผมก็พูดอยู่เสมอ รสช. มีสิทธิ์ที่จะเสนอ มีสิทธิ์ให้ความเห็น แต่มันอยู่ที่ผมจะเห็นด้วยหรือไม่ แต่ผมทำอะไรทุกอย่างนี้ ผมต้องอธิบายทุกทีว่า ทำไมผมต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ ผมถือว่าสำคัญเพื่อรักษาความมั่นใจ และไม่ให้เกิดความระคายเคืองซึ่งกันและกัน ผมจะต้องอธิบาย เป็นหน้าที่ของผมจะต้องอธิบายให้ทุกฝ่ายเข้าใจ เหมือนกับผมบอกเป็นหน้าที่ของ

นายกฯ ที่จะต้องอธิบายให้ประชาชนเข้าใจ ถ้าประชาชนไม่เข้าใจ ผมจะไปต่อว่าประชาชนไม่ได้ เป็นความบกพร่องของผมต่างหาก ไม่ใช่หน้าที่ที่ประชาชนจะต้องรู้ แต่เป็นหน้าที่ที่ผมจะต้องบอก ซึ่งก็ไม่ใช่ว่าผมสำเร็จทุกครั้งไป หลายครั้งหลายคราว ผมก็ไม่สามารถทำให้ประชาชนเข้าใจได้ ผมก็ไม่โทษประชาชน เป็นความบกพร่องของผม แต่เป็นวิสัยปุถุชนจะให้คนมาเข้าใจเรา 100 เปอร์เซ็นต์ก็ไม่ได้ อย่างน้อยผมถือว่ามีความพยายามที่จะอธิบายอยู่เสมอว่าผมได้ทำหน้าที่สำเร็จหรือไม่ เรื่องความสัมพันธ์กับ รสช. เป็นเรื่องหนึ่งที่ผมพยายามอธิบายอย่างมาก คงต้องถือว่าสำเร็จไม่มากนัก เพราะยังมีคำถามอยู่เสมอ”

นโยบายแรกที่อยู่ในใจ

นอกจากประเด็นเรื่องการจัดตั้งรัฐบาลและความสัมพันธ์กับ รสช. แล้ว นโยบายสำคัญๆ ที่อยู่ในใจของรัฐบาลในระยะเริ่มแรกก็เป็นสิ่งหนึ่งที่หลาย ๆ ฝ่าย อยากรู้ ท่านนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึง ภารกิจหรือนโยบายแรกที่ท่านจะต้องทำให้สำเร็จว่า

“ทันทีที่รับตำแหน่งต่างๆ ผมบอกตัวเองว่าจะต้องทำให้ความเชื่อมั่นในประเทศไทยกลับมาสู่เมืองไทยเร็วที่สุด เพราะเสถียรภาพของประเทศมันขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่น ถ้าเมื่อไม่มีคามเชื่อมั่น ซึ่งตอนนั้นหากเกิดไม่มีความเชื่อมั่นในระบบการเมืองหรือเสถียรภาพการเมืองมันจะกระเทือนเสถียรภาพทางเศรษฐกิจทันที เพราะฉะนั้นสิ่งแรกจะต้องทำก็คือ ทำอย่างไรให้เขาเชื่อมั่นในประเทศไทย มีความเชื่อมั่นในการต่อเนื่องและแข็งแกร่งของระบบเศรษฐกิจไทย อันนี้เป็นเรื่องแรก ฉะนั้น 3-4 เดือนแรก ผมใช้เวลาไปกับเรื่องพวกนี้มากที่สุด และคนอาจจะคิดไปว่า แหม นายอานันท์นี่ชอบไปพูดฝรั่งหรือยังงี้ จึงต้องไปพูดภาษาฝรั่งที่นั่นที่นี้ไปพูดทั้งสมาคมต่างประเทศ หอการค้า เหตุที่ไปพูด เพราะส่วนหนึ่งของความเชื่อมั่นมาจากความคิดเห็นของคนต่างประเทศ โดยเฉพาะพ่อค้า นักธุรกิจ และสื่อมวลชน พอรู้ว่าอะไรเป็นอะไรทุกอย่างก็จะดี ไม่ใช่เพราะผมมีความมั่นใจอยากจะทำพูดภาษาฝรั่ง”

“สำหรับนโยบายอื่น ๆ ที่ปรากฏในคำแถลงก็เป็นเรื่องที่เราเราใน ครม. ปรึกษาหารือกันให้รองนายกรัฐมนตรีแต่ละฝ่ายกระทรวงแต่ละกระทรวงไปรับผิดชอบ เสร็จแล้วเอาไปปรึกษากับสภา รสช. ตามขั้นตอนของธรรมนูญการปกครองก็ได้นโยบายมาอย่างที่ได้แถลงไว้... ซึ่งเราก็บอกว่า เราจะต้องเลือกทำเฉพาะเรื่องหลัก ๆ เรามัวเวลาน้อย แล้วเราก็ทำตามนั้น แต่ทำมานานเข้าก็ถูกต่อว่าเหมือนกัน หว่า รัฐบาลนายอานันท์ อยู่ 1 ปี ชักจะทำมากไป”

บริหารแบบเอกชนหรือไม่

จากการที่ นายอานันท์ ปันยารชุน ได้นำวิธีการ

บริหารในแบบกระจายอำนาจตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองงานก่อนเสนอเรื่องเข้า ครม. และใช้วิธีบริหารอย่างไม่เป็นทางการหลายเรื่อง นับเป็นประเด็นที่น่าสนใจประเด็นหนึ่ง และได้มีความสงสัยกันว่าสิ่งที่ นายกรัฐมนตรีเริ่มขึ้นนี้ เป็นการบริหารที่ได้ประสพการณ์มาจากภาคเอกชนใช่หรือไม่ ท่านนายกรัฐมนตรีอธิบายว่า

“ไม่ใช่ เป็นวิธีการทำงานของผมมากกว่า ผมเป็นคนพูดอะไรตรงไปตรงมา ค่อนข้างเป็นคนขวานผ่าซาก การทำงานของผม ผมมองที่คนมากกว่า ผมมองถึงว่าเราต้องการผลออกมาเป็นอย่างไรมากกว่า การที่จะให้ไปสู่จุดนั้นคุณต้องบริหารคนมากกว่านโยบาย เพราะบางครั้งบางคราวคุณก็รู้อยู่แล้วว่าบางทีคนไทยนิสัยค่อนข้างละเอียดอ่อน

บางทีไม่ใช่เรื่องอะไรใหญ่โตเป็นเพียงความขัดแย้งลักษณะของบุคคล เช่น ไม่ชอบวิธียมของคน ๆ นี้ ก็มีความน้อยใจ ความแคลงใจ ความอดทนของคนก็ไม่เหมือนกัน วิธีการที่จะใช้จึงต้องต่างกันแต่ที่แน่ ๆ ใช้วิธีการทำให้แตกแยกแล้วปกครองไม่ได้เด็ดขาด ถ้าเมื่อใครใช้นโยบายที่ว่านี่ในระยะสั้นทำได้ ในระยะยาวทำไม่ได้ ทั้งหมด วิธีการของผมก็คือทำอะไรที่จะประสานความคิดเขา ประสานสิ่งที่เขาคิดว่าเป็นผลประโยชน์ของประเทศชาติ ให้มาอยู่ที่จุดที่เรียกว่า ทั้งสองฝ่ายยอมรับได้ โดยที่ทั้งสองฝ่ายไม่รู้สึกรู้สียงเสียหลักการเท่าไร”

“แต่ไม่ใช่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างผมจะประนีประนอมทั้งหมด เป็นเรื่องของการเป็นผู้นำเหมือนกัน หลีกเลียงไม่ได้

นายกรัฐมนตรีบางครั้งก็ต้องใช้อำนาจว่า ผมจะเอาอย่างไร เรื่องนี้เป็นของธรรมดาไม่ว่าจะเป็นแอดเซอร์ ไม่ว่าจะเป็นบุช ไม่ว่าจะเป็นใคร เมื่อคุณเป็นผู้นำแล้ว บางครั้งบางครั้งก็ต้องใช้ หลายครั้งที่ผมต้องพูดว่า ผมเข้าใจนะที่คุณคิด แต่ผมจำเป็นจะต้องใช้อย่างนี้ คุณต้องรับได้ ถ้าเมื่อคุณรับไม่ได้ คุณต้องอธิบายให้ผมฟังอีก แต่ผมขอคิดคนที่เลือกมา อย่างน้อยคนที่ผมเลือกมาในสายพลเรือน เป็นคนที่เขามีความไว้วางใจผม 100เปอร์เซ็นต์ เพราะว่าพอถึงขั้นสุดท้ายจริงเขาก็บอกว่า เขาก็ยังเห็นอย่างนี้อยู่แต่ถ้าเมื่อนายกฯ เห็นว่าอย่างอื่นเหมาะสมที่สุดเขาก็จะยอมรับ เพราะท่านเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง”

คำว่าโปร่งใส คืออะไร

รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุนได้รับฉายาว่ารัฐบาลโปร่งใสเป็นเพราะ ในการให้สัมภาษณ์ วันแรกหลังการประชุม ครม. นัดแรก นายอานันท์ ปันยารชุน ได้พูดว่า “ผมเป็นรัฐบาลโปร่งใสและใช้นโยบายโปร่งใส” ทำให้คำพูดนี้เป็นที่กล่าวขวัญติดปากประชาชนทั่วไป ในการให้สัมภาษณ์ คณะบรรณาธิการ นายกรัฐมนตรีได้อธิบายความหมายของคำว่า โปร่งใสอีกครั้งหนึ่ง ดังนี้

“คำว่าโปร่งใสเป็นการพูดที่ใช้พูดกัน บางทีอธิบายลำบาก เวลาผมพูดถึงโปร่งใส ผมมองอยู่สองอย่างคือ ผมว่าในอดีตที่มีความบกพร่องในการบริหารประเทศชาติ จะจริงหรือไม่จริงก็แล้วแต่ ประชาชนส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกว่ารัฐบาลชอบทำอะไรกันลับหลังเป็นข้อแรก ส่วนทำไมต้องทำลับหลังก็อาจเป็นไปได้ว่าโดยเจตนาบริสุทธิ์ก็ได้ และผมก็ไม่ใช่ว่ารัฐบาลทุกรัฐบาลทำอะไรเสีย ๆ ไปได้ บางครั้งต้องทำเสีย ๆ เหมือนกันเป็นของธรรมดา เช่นเรื่องภาษีต้องทำเสีย ๆ คุณจะประกาศก่อนได้อย่างไร เรื่องภาษีนี้อันนี้โปร่งใสไม่ได้ ภาษีเป็นเรื่องกำหนดนโยบายแล้วคุณดำเนินการ”

“ทีนี้อะไรจะทำให้โปร่งใส สิ่งแรกคือ คุณต้องป้อนข้อมูลให้คนข้างนอกเขารู้ว่าคุณนั้นคิดอย่างไร คุณมีแนวทางในการทำอะไรนี่ยังไง และกระบวนการตัดสินใจเป็นอย่างไร อันนี้ต้องโปร่งใส เพราะคนเราจะเกิดความอึดอัดใจถ้าเราตัดสินใจโดยที่ประชาชนไม่รู้เรื่องเลย กระบวนการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างระบบประชาธิปไตย ผมพูดเสมอว่าประชาชนมีสิทธิที่จะรู้ แต่สิทธิที่จะรู้ไม่ใช่สิทธิร้อยเปอร์เซ็นต์ ลำบากกว่าจะบอกว่ามีสิทธิแค่ไหน มันก็แล้วแต่เรื่อง บางเรื่องคุณอาจมีสิทธิร้อยเปอร์เซ็นต์ตั้งแต่ต้นจนจบ แต่บางเรื่องคุณยังไม่รู้สิทธิเพราะเป็นปัญหาเรื่องความมั่นคง เป็นความละเอียดอ่อนของแต่ละเรื่องไม่เหมือนกัน ปัญหาเรื่องภาษีนี้อันนี้โปร่งใสไม่ได้อย่างที่บอกไว้แล้ว ผมก็พยายามเสมอว่าคณะรัฐบาลนี้มีหน้าที่ว่าข้อมูลอะไรที่เปิดเผยได้ หรือที่สามารถทำให้คนรู้ได้ตั้งแต่แรกที่เราคิดอย่างไร เรา

กำลังทำอะไร ถ้าเมื่อประชาชนที่สนใจที่รู้ ก็จะสามารถติดตาม สามารถจะวิจารณ์และผมเชื่อมั่นว่าถ้าเขามีข้อมูลแล้ว เขาจะวิจารณ์ได้โดยมีสาระ แต่นี่ก็เป็นเรื่องอย่างว่าแหละ บางครั้งบางคราวมีข้อมูลให้แต่ก็ไม่อ่านข้อมูลกันวิจารณ์ไปคนละทิศคนละทาง นี่ก็เป็นเรื่องของคนไทย”

“แต่อย่างน้อยผมคิดว่าในระยะ 11 เดือนนี้ ข้อมูลที่เราให้มากกว่า แม้ในตอนที่เราเจอเรื่องโทรศัพท์กับ ซีพี ผมพยายามให้ข้อมูลอยู่เรื่อย ๆ แล้วคนอื่นจะให้ข้อมูลผิดอย่างไรผมก็ไม่ว่า คนนั้นออกปกเหลืองบ้าง ปกขาวบ้าง คนนั้นออกมาคนนี้ออกมาบางคนออกมาโดยไม่รู้ว่าจะออกมาได้อย่างไร ผมก็ไม่ว่าอะไร แต่ทางเราก็พยายามให้เท่าที่จะเป็นไปได้ และผมเป็นคนที่ค่อนข้างใจกว้างกับเรื่องอย่างนี้ อะไรที่ผมให้ได้ผมก็จะให้ และผมนี่สังเกตได้เวลาผมให้สัมภาษณ์หรือผมพูดที่ไหนผมจะพูดนำทางเสมอผมจะพูดเกริ่นไว้ก่อนว่านี่เป็นแนวความคิดของผม ผมคิดจะทำอย่างนั้น แม้แต่ตอนผมเป็นนายกฯ ใหม่ ๆ ผมไปพูดว่าถึงเวลาแล้วที่พ่อค้าจะต้องเสียภาษี ผมพูดทำไมตอนนั้นเพราะผมรู้ว่าวันหนึ่งภาษีมูลค่าเพิ่มจะต้องออกมา ตอนนั้นก็ฮือฮากันว่าอดีตประธานสภาอุตสาหกรรม พูดอย่างนั้นก็ธุรกิจเขาน้อยใจ ผมบอกว่าไม่ต้องน้อยใจ และไปดูได้เลยว่าผมพูดตั้งแต่เดือนเมษายน บอกถึงเวลาแล้วอย่างทำบัญชีสองชุด ถึงเวลาแล้วต้องเสียภาษีเข้าระบบ ต้องช่วยกันมัน ผมก็ยิ่งพูดนำตั้งหลายอย่างและผมก็ชอบให้คนวิจารณ์สิ่งที่ผมพูด ให้วิจารณ์ในสาระ เพราะฉะนั้นถ้าจะพูดถึงโปร่งใสก็คือ หนึ่ง ข้อมูลต้องออก สอง กระบวนการตัดสินใจ หรือกระบวนการพิจารณาต้องให้รู้ สาม ความคิดความอ่านของรัฐบาลเป็นอย่างไรต้องบอกได้ และสี่ ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบได้ อันนี้แหละคือ accountability หรือการตรวจสอบได้ละ”

“ยิ่งรัฐบาลผมเป็นรัฐบาลแต่งตั้ง ผมยิ่งต้องมีความเป็นห่วงเป็นพิเศษเรื่องการตรวจสอบได้ ยิ่งเรามาจากการแต่งตั้ง เราทำอะไรยังต้องโปร่งใสมากขึ้น เพราะไม่สามารถอ้างได้ว่าประชาชนเลือกผมมา สิ่งที่รัฐบาลทำมาผมก็ไม่ได้คิดว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เราทำไปต้องถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์

หรือต้องถูกเสมอไป แต่ก็มีวิธีการที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขต่อไปได้ ถ้าไม่ชอบอะไรเป็นเรื่องของรัฐบาลชุดต่อไป เป็นเรื่องของสภาชุดต่อไป แต่ผมคิดว่าสิ่งที่ผมทำหรือสิ่งที่รัฐบาลทำมาใครจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยแล้วแต่ หนึ่ง เราทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ สอง เราทำตามความคิดความอ่านของเราว่าเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ต่อประเทศชาติในระยะยาว ในระยะกลาง บางครั้งบางครั้งวาระจะสั้นจะกระทบกระเทือนบ้าง สาม เราทำโดยไม่มีอคติ และเราทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต”

การเจรจาโทรศัพท์ 3 ล้านเลขหมาย

เรื่องราวที่น่าสนใจเรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้นในช่วงต้น ๆ ของรัฐบาล อานันท์ ปันยารชุน ก็คือ การเจรจากับ บริษัท ซีพี เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด เกี่ยวกับสัมปทาน โทรศัพท์ 3 ล้านเลขหมาย ที่ค้างมาจากรัฐบาลก่อน นายกรัฐมนตรีได้ใช้เวลาใช้ความสามารถในการเจรจาจนเป็นผลดีอย่างยิ่งต่อประเทศชาติ และต่อไปนี่ก็คือความเห็นของนายอานันท์ ปันยารชุน เกี่ยวกับการเจรจาอันยาวนานและเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งของประชาชนและสื่อมวลชน

“คือผมพูดอะไรมากไปในเรื่องนี้ค่อนข้างจะลำบาก เพราะผมไม่อยากไปพาดพิงการปฏิบัติงานของรัฐบาลชุดก่อน ๆ และผมไม่อยากให้เกิดความรู้สึกว่า ซีพี เอาเปรียบอะไรเรา ผมพูดอยู่เสมอว่า ในแง่ที่ธุรกิจเราก็ต้องเห็นใจเขา การทำธุรกิจก็ทำเพื่อกำไร เพราะฉะนั้นในแง่ที่ธุรกิจนี้ไม่ใช่เขาเอาจะเปรียบ แต่อะไรก็ตามที่รัฐบาลยอมให้เขาเอาเปรียบได้ เขาไม่ปฏิเสธ ไม่ว่าจะเป็ซีพี บริษัท ก บริษัท ข นี่เป็นของธรรมดา ตลอดการเจรจา ผมพูดกับคุณธนินทร์ พุดกับทาง ซีพี พุดกันอย่างตรงไปตรงมา แต่โดยที่ไม่ได้กล่าวหาเขา หรือกล่าวหารัฐบาลชุดก่อน เพราะเรื่องไหนผ่านไปแล้วผมอยากให้ผ่านไป ที่ทำงานผมถือว่าทำเรื่องในปัจจุบันและเรื่องอนาคตไม่ให้วุ่น อยู่ในขั้นตอนและหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องเหมาะสม”

“สรุปแล้ววิธีเจรจากับ ซีพี ก็คือ ใช้วิธีที่ทำให้เขาเกรงใจและไว้วางใจในตัวเรา ให้เขาเห็นว่าเราทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยความยุติธรรม เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ ซึ่งผมก็คิดว่าวิธีนี้ได้ผลมาก การเจรจาแม้จะดูหนักแต่ก็ประสบความสำเร็จ ผลประโยชน์ที่รัฐบาลได้รับเพิ่มเติมนี้ผมว่าคุ้มค่า นี่ไม่พูดถึงจำนวนเงินนะ แต่ผลประโยชน์คือการวางหลักการใหม่ การรักษาหลักการหรือการรักษา นโยบายการค้าเสรี เป็นเรื่องที่เราได้มากเลย เพราะการค้าเสรีก็คือ การไม่ให้มีการสัมปทานหรือผูกขาดเจ้าเดียว เรา

สามารถรักษาหลักการนี้ไว้ได้ และเราก็ดึงหลักการนี้กลับมาได้สำเร็จ มีผลประโยชน์ทางการเงินแก่รัฐมากขึ้น”

วิกฤตการณ์ตุลาการ

วิกฤตการณ์ที่หนักหน่วงช่วงหนึ่งของรัฐบาลชุดนี้ คงจะได้แก่ เหตุการณ์ปัญหาขัดแย้งในแวดวงตุลาการ ซึ่งเป็นข่าวใหญ่ในหนังสือพิมพ์ติดต่อกันเป็นเวลานาน เกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาเรื่องนี้ นายกรัฐมนตรีกล่าวไว้สั้น ๆ ว่า

“ผมใช้เวลาานาน มีคนไม่รู้ว่าผมใช้เวลาานานแค่ไหน ผมอยากพูดอย่างคร่าว ๆ ว่า ตอนแรกผมไม่ทำอะไร เพราะเป็นเรื่องของชั้นตอนด้านตุลาการ ผมเฉยอยู่ตั้งนานนะ แต่ถึงเฉยก็ติดตามอยู่ แต่เราก็รู้ว่าทำอะไรไม่ได้ตอนนั้น ต้องใช้วิธีการรอให้สงบลง ถ้าผมไปทำอะไรก่อนก็เท่ากับผมไปคว่ำเรื่องมาทำเสียเอง ซึ่งไม่ดี ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ หรืออยู่ในวิสัยของผม ผมต้องคอยให้สงบ แต่กว่าจะสงบ เกิดข้าเสียก่อน ทำให้แก้ปัญหาลำบากมากขึ้น ถ้าค่อย ๆ สงบไปแล้วมีคนบอกผมว่าสงบแล้วนะ ให้ผมทำอะไรได้ก็จะดีกว่านี้ แต่มีมันช้าก่อนงอมก็ต้องเหนื่อยมากเป็นของธรรมดา”

นโยบายด้านต่างประเทศ

นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จทางการทูตมาก่อน จึงเป็นที่จับตาจากหลาย ๆ ฝ่ายว่าท่านจะมีนโยบายด้านต่างประเทศใหม่ ๆ อย่างไร และดำเนินการด้านต่างประเทศให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศไทยของเราในลักษณะใดบ้าง ซึ่งท่านนายกรัฐมนตรีก็ได้แสดงข้อคิดเห็นในเรื่องนี้ไว้ว่า

“ระยะ 3 เดือนแรก ผมแทบไม่จับนโยบายด้านต่างประเทศเลย เพราะผมเห็นว่าแนวทางของนโยบายต่างประเทศของไทยในระยะที่ผ่านมาก็เป็นแนวทางที่เหมาะสม แต่บางครั้งบางคราวในอดีตด้วยความจำเป็นหรืออะไรก็ตาม แต่ บทบาทค่อนข้างจะดิ่งไปเล็กน้อย ผมก็ถือว่าในช่วง 3 เดือนแรก ปัญหาใหญ่ของผมก็คือ การสร้างความเชื่อถือ

ในวงการต่างประเทศเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เพื่อรักษาความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ 3 เดือนแรก ก็ทำเรื่องนี้ ผมไม่แตะต้องต่างประเทศเลยเพราะ หนึ่ง มีรัฐมนตรีที่รู้เรื่องดี สอง ผมคิดว่าแนวทงนโยบายเป็น ไปในรูปการณ์ที่ถูกต้องแล้ว แต่เราก็มารู้ว่ามีเรื่องสองเรื่อง ที่เราต้องทำวันหนึ่ง แต่โดยที่ค่อนข้างสับสนและค่อนข้าง จะละเอียดอ่อนมาก คือ เรื่องปัญหาเขมร ผมก็ตั้งใจตั้งแต่ แรกว่าผมจะไม่แตะต้องเลย จนกระทั่งเมื่อเรื่องมันงอม”

“ดังนั้น ถ้าพูดถึงเรื่องต่างประเทศก็คือทำยังไงให้ รัฐบาลต่างประเทศเขามีความเชื่อมั่นในรัฐบาลพลเรือนชุดนี้ มากกว่า อันนี้ไม่ใช่นโยบายต่างประเทศ แต่เป็นเรื่องจะ ติดต่อกับรัฐบาลต่างประเทศอย่างไร ซึ่งเป็นหน้าที่ของนายกฯ ต้องทำให้เขาเข้าใจเรา อย่างเรื่องเขมรนี่ จนกระทั่งถึง เวลาที่ผมคิดว่าเอาละนะถึงเวลาที่คงจะทำอะไรได้แล้ว ผม ก็ลงมือทำ แต่ผมก็มีวิธีดำเนินการบางอย่างให้เรื่องมาหา ผมเองโดยที่ผมไม่ต้องวิ่งไปหาเรื่อง พอเรื่องมาหาผมบ๊ป สุก งอมพอดิ เราก็มีวิธีดำเนินการในเรื่องนี้ได้อย่างที่เราต้องการ”

“เรื่องการจัดประชุมที่พญา ตอนนั้นผมเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องมากแล้ว ทำอย่างไรให้แต่ละฝ่ายมีแนวทางความคิดที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากขึ้น ที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของไทย สอดคล้องกับผลประโยชน์ของเขมร สอดคล้องกับผลประโยชน์ของอนาคตของภูมิภาคนี้ อันนี้แหละผมทำไปได้เต็มที่ การเล่นโดยไม่เปิดเผย โดยไม่แสดงเป็นตัวชูโรง เพราะเรื่องของการเมืองระหว่างประเทศนี้สำคัญมาก ใครออกมาบอกว่าฉันนี่ชูโรงเมื่อไหร่ ความเชื่อมั่น เชื่อถือจะหมดไป ไม่มีใครเขาอยากที่จะให้คนมาเป็นพระเอกในเรื่องปัญหาของเขา เราจะต้องทำอะไรให้เห็นว่า ทั้งหมดนี้เกิดจากพวกของเขาเอง เราอยู่ข้างนอกคอยตะล่อมเท่านั้น พอเสร็จจากเรื่องนั้น ที่นี้เราก็อโหมเรื่องปรับปรุงความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านอย่างจริงจังเป็นรูปธรรมออกมา เรื่องของความสัมพันธ์กับลาวก็ดี ลาวเขาพูดอยู่เสมอว่า รัฐบาลชุดนี้ไม่ได้พูดอยู่อย่างเดียว แต่ทำด้วย คุณจำได้ไหม (มีเสียงจากผู้สัมภาษณ์ตอบว่า จำได้ครับรัฐบาลลาวเขาว่า รัฐบาลนี้เข็ดหลายแต่บ่ว่า คือ รัฐบาลชุดนี้ทำเยอะแต่ไม่ว่าหรือไม่พูดเลย) ตอนนี่เราต้องถือว่าความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาว ไทยกับเขมร ไทยกับเวียดนาม ไทยกับจีน ไทยกับสหรัฐอเมริกา ไทยกับอาเซียน อยู่ในระดับที่ผมพอใจทีเดียว แต่บางคนอาจจะบอกว่าพอใจได้อย่างไร ในเมื่อเรายังมีปัญหาการค้ากับอเมริกา อันนั้นมันคนละเรื่องกัน ผมอยู่ที่นี้ 11 เดือน การติดต่อระหว่างเรากับอเมริกาใกล้ชิดเปิดเผย และเปิดอกกันมากขึ้นทีเดียว”

“ในระยะ 11 - 12 เดือนที่ผ่านมา รัฐบาลผมเป็นรัฐบาลที่นายกรัฐมนตรีกับประธานาธิบดีต่างประเทศมาเยือนเมืองไทยมากขึ้นนะ จากอาฟริกามา 7 ประเทศ นี้ไม่พูดถึงนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ประธานาธิบดีจีน นายกรัฐมนตรีเช็ก และ สโลวัก ประธานาธิบดีเปรู ประธานาธิบดีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นายกรัฐมนตรีเวียดนาม อาฟริกามี โมแซมบิก เบนิน เป็นต้น ทางอเมริการัฐมนตรีคลังก็มาแล้ว ผู้ใหญ่ก็มีมาหลายคน อังกฤษรัฐมนตรีช่วยต่างประเทศก็มา พูดแล้วก็นึกได้ว่าคนขอบวิจารณ์ไม่มีประเทศ

ไหนรับรองรัฐบาลนี้ มีแต่จีน มีแต่พม่าเท่านั้น ก็อยากจะอธิบายว่า คงไม่ใช่ปัญหารับรองไม่รับรอง เขารับรองรัฐบาลไทยหรือเปล่าหลัง รสช. ปัญหาว่าเขาพร้อมจะติดต่อทำงานกับเราหรือเปล่า ซึ่งทุกประเทศเขาพร้อม ทฤษฎีของการรับรอง เขารับรองประเทศ เขารับรองประมุข เขารับรองรัฐ เขาไม่ได้รับรองรัฐบาล ประเทศไทยเขารับรองตลอดเวลาว่าประเทศไทยมีในหลวงเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เขารับรองมาตลอด ส่วนรัฐบาลมาในรูปการณ์ใดถ้าเมื่อเขาไม่ชอบ เขาก็ไม่ติดต่อด้วยเท่านั้นแหละ แต่ถ้าเขาติดต่อแล้ว นั้นไม่ใช่การรับรอง เป็นเรื่องว่าเขายอมรับ ว่าเมืองไทยมีรัฐบาลนี้ที่เขาต้องติดต่อ ถ้าจะพูดคำว่ารับรองเหมือนอย่างที่เขาบ้านพูด ถ้าเมื่ออเมริกาไม่รับรองผม ผมจะไปพบประธานาธิบดีบูชได้อย่างไร”

เขตการค้าเสรีอาเซียน

ความสำเร็จที่ได้รับการกล่าวขวัญอีกประการหนึ่งของรัฐบาลชุดนี้ ได้แก่ข้อตกลงเรื่องเขตการค้าเสรีอาเซียน ที่นายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน ได้นำเสนอต่อที่ประชุมสุดยอดของผู้นำอาเซียนในระหว่างวันที่ 27 - 28 มกราคม 2535 ณ ประเทศสิงคโปร์ แต่ก่อนจะพบกับความสำเร็จ มีเรื่องที่จะต้องดำเนินการและเตรียมการเป็นอย่างมาก ดังที่นายกรัฐมนตรีได้กล่าวไว้แก่คณะบรรณาธิการดังต่อไปนี้

“ก่อนอื่นคงต้องบอกว่าเป็นเรื่องของแนวโน้มทั่วโลก คุณจะเห็นได้เลยว่า ระบบเศรษฐกิจได้กลับมาสู่ความเป็นเสรีเกือบหมดแล้ว ระบบรวบอำนาจบับบังคับแบบสังคมนิยมล้มเหลวหมดแล้ว และยากที่จะกลับไปอีก ที่เราพูดถึงเรื่องความล้มเหลวของลัทธิคอมมิวนิสต์ในยุโรปตะวันออกก็ดี ในเมืองจีนก็ดี เกิดขึ้นจากอะไร ไม่ได้เกิดขึ้นจากการกระทำที่ไม่ดีของตัวลัทธิคอมมิวนิสต์ แต่เกิดขึ้นจากว่าสิ่งที่ลัทธิคอมมิวนิสต์ไปทำให้กับประชาชนถ้าเมื่อใช้ระบบการบริหารแบบนี้ ใช้ปรัชญาแบบนี้ ไม่สามารถที่จะไปช่วยประชาชนให้อยู่ดีกินดีได้ มันเป็นความล้มเหลวของระบบนี้ ทั้ง ๆ ที่ตัวบท

อาจจะเขียนไว้ มีความเสมอภาคช่วยกันไปทุกระดับ แต่ได้พิสูจน์แล้วว่าในทางปฏิบัติมันไม่สามารถทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดีเพราะฉะนั้น เวลานี้ทุกประเทศในโลกต่างยอมรับถึงความล้มเหลวถึงการใช้วิธีการแบบสังคมนิยม หรือระบบปิด”

เราก็ต้องดูว่า เมื่อแนวทางทิศทางของระบบเศรษฐกิจโลกมันไปสู่การเปิดเสรีมากขึ้น แน่ละตามลำดับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ไทยก็เป็นไปในทางนี้ และเศรษฐกิจไทยก็ขึ้นอยู่กับเรื่องของการส่งออก ขึ้นอยู่กับเรื่องการแข่งขันมากขึ้น เศรษฐกิจของเราจะต้องไปพัวพันกับเศรษฐกิจของโลกมากขึ้น และเมื่อเศรษฐกิจจะไปทางนี้ เราก็ต้องไปด้วย และเราก็ทำที่เมืองไทย คือ ให้ระบบเศรษฐกิจของไทยเราเสรีมากขึ้น แล้วก็ไปถึงอาเซียน ทีนี้อาเซียนที่แล้วมามั่วแต่ไปยุ่งทางการเมือง มีความจำเป็นบางอย่าง ทำแต่เรื่องเขมรมา 10 กว่าปี ก็ค่อนข้างจะละทิ้งเรื่องปัญหาเศรษฐกิจทางด้านการค้า 25 ปีตั้งกันมาไม่ว่าจะมีโครงการอะไร โครงการ PTA หรือ Preferential Tariff Arrangement หรือ Asian Investment Project(AIP) ก็ไม่ได้ทำให้มีการค้าหรือการติดต่อกองทุนระหว่างประเทศอาเซียนด้วยกันเกิดขึ้น ก็มีอยู่วิธีเดียว คือ เราต้องทำให้ตลาดใหญ่ขึ้นแต่เรารู้ว่าตลาดจะใหญ่ทันทีไม่ได้ ตลาดจะเป็นตลาดเดียวเลยไม่ได้ อาจจะใช้เวลาเป็นร้อยปี ต้องเริ่มทีละขั้นตอน อย่างน้อยเราก็ต้องกำหนดจุดแนวทางไว้ เราต้องกำหนดระยะเวลาที่จะเดินไปสู่จุดนั้น เราต้องรู้ว่าเราต้องการเดินไปที่ไหน เราต้องรู้ว่าเราต้องเดินไปอย่างไร เราต้องใช้เวลาเดินนานเท่าไร อันนี้เป็นเรื่องหนึ่ง”

“แต่ขณะเดียวกัน เราก็ต้องรู้ด้วยว่ามาตรการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในระยะเวลาที่เรากำหนดไว้หรือในภาคอุตสาหกรรมที่เรากำหนดไว้ก็ดี บางครั้งบางคราวมันก็ต้องกระทบกระเทือนกับอุตสาหกรรมภายในประเทศ บางอย่างอาจไปกระทบกระเทือนอุตสาหกรรมของอินโดนีเซีย ของมาเลเซีย เช่นเดียวกัน แต่การที่เราวางมาตรการวางนโยบายนี้ เราจะไปคิดถึงผลประโยชน์ระยะสั้นไม่ได้ บางครั้งบางคราวมันอาจจะเป็ผลประโยชน์ระยะสั้นที่เสียหาย ระยะยาวจะดีขึ้นอย่างศัพท์เศรษฐกิจเขาบอกว่า ไม่ใช่ ZERO SUM GAME คือ จะต้องมีคนเสียประโยชน์ ได้ประโยชน์ ระยะ 2 ปีแรก คนนี้อาจเสียประโยชน์ คนนั้นอาจได้ประโยชน์ระหว่างปีที่ 2 ถึงปีที่ 5 คนที่ได้ประโยชน์มากอาจจะได้ประโยชน์น้อยลง คนเสียประโยชน์อาจจะได้ประโยชน์มากขึ้น แต่ในที่สุดแล้ว ประโยชน์ก็จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวม”

“ที่พูดกันว่าเราได้รับความสำเร็จมากในการประชุมสุดยอดที่สิงคโปร์ ก็คงต้องบอกว่าเป็นเพราะการวางแผนตอนแรก ๆ ก็มีการต่อต้านจากฝ่ายข้าราชการประจำของประเทศต่าง ๆ ก็เป็นที่รู้อยู่แล้วว่า ข้าราชการประจำส่วนใหญ่มักสร้างงานสร้างอำนาจไม่ยอมปล่อยให้สูญอำนาจ เพราะฉะนั้น การที่เสนอเขตการค้าเสรีนี้ ผมจึงวางแผนตั้งแต่แรกแล้วว่า จะทำอย่างไรที่จะเอาชนะการต่อต้านได้ ก็ต้องเริ่มสร้างความเข้าใจตั้งแต่ภายในประเทศของเราเอง ให้ข้าราชการที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เข้าใจว่าเป็นนโยบายของรัฐจนเป็นที่เข้าใจกันดีแล้ว เราก็ส่งรัฐมนตรีสุธี รัฐมนตรีหลายคนไปคุยกับประเทศอาเซียนทุกประเทศ พูดง่าย ๆ หลักการเดิมส่วนใหญ่จะเห็นด้วยในหลักการ อาจจะมีอินโดนีเซียซึ่งเห็นด้วยในระดับนโยบายแต่พอไปถึงขั้นราชการแล้ว คัดค้านพอพวกเขากลับมา รัฐมนตรีเขาก็ส่งเรื่องให้ข้าราชการข้าราชการของเขาก็คัดค้าน ตอนที่เราเห็นแล้ว ไม่ว่าจะเห็นข้าราชการในอินโดนีเซีย ข้าราชการในมาเลเซีย รวมทั้งสิงคโปร์ด้วยนะ คือ เป็นสิ่งที่เขาทำมาแล้ว 25 ปี แล้วเราจะเปลี่ยนแนวเขาก็ต้องคัดค้าน เราจึงต้องกลับมาปรึกษาหารือกัน”

“ในที่สุดแล้วก็เห็นว่าต้องจับหลักข้างบนให้แข็ง เจริญจา ในระดับรัฐบาลของเขาให้รู้เรื่อง ให้รัฐบาลของเขาสั่งการเป็น นโยบายลงไปให้ฝ่ายประจำเห็นชอบให้ได้ ผมจึงส่งรัฐมนตรี คลัง รัฐมนตรีพาณิชย์ ไปคุยต่อ ไปชาวเสียงแล้วว่า พวกเราทาง สำเร็จ เราจึงปรับปรุงรายละเอียดในข้อเสนอ แล้วก็นำไป เข้าประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจของอาเซียนก่อน เรียกว่าเอา ไปลักไก่ให้เป็นมติเสียก่อน แรก ๆ ก็มีคนค้าน เราก็ไปชี้แจง เจริญจาประเทศไหนติดขัด เราก็ส่งคุณอมรเศ (รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงพาณิชย์) ตามไปอีก อย่างที่อินโดนีเซีย ไปถามเขา เป็นข้อ ๆ เลย จะเอาอย่างไร เขาก็ตอบมาในทางบวกเยอะเยาะ โดยเฉพาะระดับรัฐบาล เราก็ถือเป็นนโยบายของรัฐบาลเขา ไปเลย แล้วก็เอาไปประชุมระดับสุดยอดที่สิงคโปร์ ได้ข้อ ตกลงที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น และคิดว่าเดี๋ยวนี้ทุกฝ่าย คงเห็นพ้องกันแล้ว การต่อต้านคงจะไม่มีหรือมีน้อยลง”

เศรษฐกิจเสรีดีจริงหรือ

ดังได้กล่าวแล้วว่า นายกรัฐมนตรีได้ย้าถึงการ สร้างระบบเศรษฐกิจเสรีในประเทศขึ้นก่อนที่จะไปสู่ระบบ การค้าเสรีของอาเซียน ก็มีคำถามเกิดขึ้นในใจของผู้คน พอสมควรว่าค่าว่าระบบเศรษฐกิจเสรีนั้น คืออย่างไร จะเหมาะสมกับประเทศไทยหรือไม่ เพียงไร นายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน ได้แสดงความเห็นใน เรื่องนี้ว่า

“ผมเป็นคนที่ไม่เชื่อมั่นในระบบการค้าเสรี เชื่อมั่นใน ระบบที่ต้องมีการแข่งขัน เพราะถ้าเมื่อไม่มีเรื่องของการแข่งขัน แล้ว พ่อค้าจะรู้สึกสบายใจทำอะไรสบาย ๆ ไปหมด ยิ่งถ้า เป็นระบบการค้าหรือทำธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอะไรที่มันมี การผูกขาด ก็สบายใจใหญ่จะไม่มีใครคิดถึงเรื่องของผู้บริโภค เลยนั้นอันหนึ่ง ที่นึกอีกอันหนึ่งก็คือว่า ถ้าเมื่อเรายังเป็น เศรษฐกิจที่นำโดยการส่งออก พอถึงการส่งออกแล้วนี้คุณ จะอยู่แต่ในบ้านไม่ได้แล้ว คุณต้องไปข้างนอกด้วย คุณเข้าเวที ต่างประเทศแล้ว แล้วเวทีต่างประเทศทุกคนก็รู้ว่าเป็นเวที ต่างประเทศที่เขียนกฎเกณฑ์ส่วนใหญ่โดยประเทศที่เขาเจริญ

แล้ว ประเทศที่เขาพัฒนาแล้ว แล้วเราไปร้องปาว ๆ ว่าเขา เอาเปรียบเรา หรือเราไม่เห็นด้วยกับเขา พูดไม่ได้แล้ว ก็คุณเอาเศรษฐกิจเข้าไปผูกพันแล้วนี้ ที่นี้เมื่อเราเอาเศรษฐกิจ เข้าไปผูกพันและนับวันก็ผูกพันมากขึ้นนี้ ถ้าเมื่อคุณไม่หัน ไปเล่นเกมส์ที่ฝรั่งเขาเขียนไว้ หรือประเทศที่พัฒนาแล้วเขา เขียนไว้ คุณก็ตาย ที่นี้คุณก็ต้องปลุกจิตสำนึกว่าเราไม่ได้เล่น ในสนามเล็ก ๆ แล้วนะ แต่กำลังจะเข้าสู่สนามใหญ่ หรือ เราไม่ได้เล่นเรืออยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยาแล้ว กำลังออกไปสู่ ทะเลสากล เราก็ต้องปรับตัวเราเอง ทำทุกอย่างให้เป็นเสรี จึงจะสู้เขาได้”

“บางคนบอกว่าเราเสรีมากไป แต่เขาอาจไม่เสรี เราจะ เสียเปรียบนี้ก็ต้องพูดกัน คือ เสรีของเรานี้ไม่ใช่เสรีร้อย เปอร์เซ็นต์ คำว่าเสรีนี้พูดกันอย่างกว้าง ๆ ไม่มีที่ไหน ไม่มี ประเทศไหนที่มีนโยบายการค้าเสรีร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่สิ่งที่ผม พูดก็คือว่าขณะที่ผ่านมาเราอาจจะเสรี 20 เปอร์เซ็นต์ ผม อยากจะปรับให้เป็นเสรี 50-60 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น ละ อเมริกาก็ไม่เสรีร้อยเปอร์เซ็นต์ เสรี 80-90 เปอร์เซ็นต์ ยุโรปก็อาจจะเสรี 60 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น อันนี้เป็นการปรับ ฐานะขึ้นมา เหมือนอย่างเราประกาศบอกว่า ทำไมเราถึง ประกาศบอกว่าสินค้าที่นำเข้าจากอาเซียนภายใน 1 มกราคม 2536 นี้ จะปรับให้มีอัตราภาษีไม่เกิน 30 เปอร์เซ็นต์ ภายใน 1 มกราคม 2537 ไม่เกิน 20 เปอร์เซ็นต์ เมื่อก่อน ที่เราจะไปเล่นลูกปรับไม่เกินให้เหลือ 0-5 เปอร์เซ็นต์ เรา จะต้องปรับที่เราเข่งไว้ 40-50 เปอร์เซ็นต์ ให้ลงมาเหลือ ใกล้เคียงกับระดับของอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เสีย ก่อน ถ้าเมื่อเราไม่เริ่มตัวเองก่อนนี้ โอกาสที่เราจะปรับ ให้เหลือ 0-5 เปอร์เซ็นต์ นี้ยิ่งยากไปใหญ่ มันไม่ใช่เรื่อง ของการปรับภายในคนเดียวทุกอย่างจะต้องมีระยะเวลาใน การปรับสภาพตัวเองเป็น 3 ปี 5 ปี 8 ปี 15 ปี”

“ผมจะบอกอะไรสักอย่างนะ ที่ญี่ปุ่นเขาเจริญได้เพราะ ข้างในของเขาเต็มไปด้วยการแข่งขัน แข่งกันอย่างทารุณเลย ไม่ว่าจะเป็ยฮิตาชิ โซนี่ มัตซึชิตะ แข่งกันมาตุ แต่ยังแข่ง คนที่ได้ประโยชน์ก็คือผู้บริโภค แล้วผลทางอ้อมก็คือ สินค้า

ญี่ปุ่นมีคุณภาพสูงติดตลาดโลกกระจายไปหมดทุกแห่ง...นี่คือระบบเศรษฐกิจเสรี ระบบการแข่งขันที่ผมเชื่อและผมคิดว่าเป็นความเชื่อที่ถูกต้อง และเป็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นทั้งโลก เป็นสิ่งที่ควบคุมไปกับประชาธิปไตย"

สนใจแต่เรื่องอุตสาหกรรมจริงหรือไม่

บทความหลาย ๆ บทความหน้าหนังสือพิมพ์มักจะวิจารณ์รัฐบาลนี้ว่าเป็นรัฐบาลที่สนใจแต่เรื่องอุตสาหกรรม ไม่สนใจเกษตรกรรม ทำแต่เรื่องของอุตสาหกรรม 90 เปอร์เซ็นต์เกษตรกรรมเพียง 10 เปอร์เซ็นต์ นายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน มีความเห็นเรื่องนี้อย่างไรบ้าง

"เรื่องนี้ถ้าเมื่อพูดถึงความสนใจ...ไม่จริง เพราะปรัชญาของผม ผมพูดอยู่เสมอว่า เมืองไทยจะเป็นเมืองอุตสาหกรรมร้อยเปอร์เซ็นต์ไม่ได้ จะต้องเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเกษตร เพราะฉะนั้น ถ้าเมื่อพูดถึงความสนใจของรัฐบาล ผมก็ขอยืนยันว่าไม่จริง แต่ถ้าพูดถึงเวลาหรือ

มาตรการที่ดำเนินการไป อันนี้จริง คงเป็นเรื่องที่เราต้องยอมรับ เหตุผลเพราะอะไร เหตุผลก็กลับมาตอนยึดอำนาจ จะทำอะไรจึงจะเรียกความเชื่อมั่นกลับมาได้ เพราะผมเห็นว่าเศรษฐกิจเมืองไทยนั้น ถ้าเมื่อจะพึ่งเศรษฐกิจที่จะพึ่งก็คือ เศรษฐกิจทางด้านอุตสาหกรรมและธุรกิจก่อน เพราะฉะนั้น ถ้าเมื่ออุตสาหกรรมและธุรกิจพึ่ง ไม่มีคนมาลงทุนหรือมีความระส่ำระสายไม่แน่นอนต่าง ๆ ก็จะกระทบกระเทือนชาวไร่ชาวนาโดยตรงเลย เพราะฉะนั้น จึงไม่ใช่เรื่องของความสนใจแต่เป็นเรื่องของลำดับก่อนหลังในระยะ 12 เดือนหลังการยึดอำนาจ ต้องปรับความเข้าใจในเรื่องขั้นพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจของไทย ต้องให้ความมั่นใจว่าจะมีความต่อเนื่องต้องให้ความเชื่อมั่นในฐานเศรษฐกิจของไทย เรื่องนี้เราต้องรักษาไว้ เพราะถ้าไม่รักษาไว้ การสร้างงานก็ไม่มี ถ้าเมื่อเศรษฐกิจไทยตกต่ำเพราะอุตสาหกรรมธุรกิจไม่ดีแล้วผู้ที่ได้รับความกระทบกระเทือนได้นานที่สุด ก็คือ ชาวไร่ชาวนาโดยตรง"

"ก็มาถึงมาตรการสำหรับแก้ปัญหาอุตสาหกรรมกับเกษตรกรรม ซึ่งผมขอยืนยันว่า ความสนใจที่จะทำมาตรการทั้งสองอันก็ไม่แตกต่างกันอะไร แต่เราจะต้องเข้าใจถึงพื้นฐานของปัญหาว่า มาตรการแก้ไขหรือมาตรการนโยบายต่าง ๆ เกี่ยวกับทางด้านอุตสาหกรรมหรือด้านธุรกิจอื่น ๆ จะเป็นมาตรการที่ทำได้ภายในเวลาไม่กี่เดือน และเริ่มปฏิบัติได้ภายในเวลาไม่กี่เดือน และอาจจะเห็นผลได้ภายในเวลาไม่กี่เดือน แต่นโยบายและมาตรการที่จะปรับพื้นฐานของภาคเกษตรกรรม การวางแผนต้องใช้เวลาานกว่า ผลที่ตามมาจะใช้เวลานานกว่า เพราะฉะนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างที่เราทำในรัฐบาลนี้มันยังไม่ออกเป็นรูปธรรมเท่าไรก็เพราะเหตุผลนี้ และอาจจะเห็นผลภายใน 3 ปี 5 ปี ข้างหน้าไม่ว่าเราจะทำในเรื่องของการวางแผนดินกับปุ๋ยก็ดี ไม่ว่าเราจะวางแผนทางเรื่องของการให้คำแนะนำ การชี้แจงในเรื่องของการปลูกพืชเกษตรก็ดี ไม่ว่าในเรื่องของการวางแผนที่จะปลูกป่าชายเลนก็ดีไม่ว่าการวางแผนจะให้มันน้ำกินใช้มากขึ้นก็ดี ย่อมไม่เกิดขึ้นทันตา"

“ที่นี้การวางแผนเกษตรทำไม่ต้องใช้เวลานานกว่าหนึ่ง ปัญหายากกว่า สอง ปัญหาซับซ้อนกว่า เพราะปัญหาการเกษตรไม่ใช่ปัญหาที่เกี่ยวข้องทางด้านวัตถุอย่างเดียว ปัญหาการเกษตรเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของคนไทยด้วย นอกจากนี้ต้องยอมรับว่าข้อมูลทางด้านสถิติของเราทางด้านเกษตรยังไม่ทันสมัยเท่ากับข้อมูลทางสถิติที่เราอยู่ในปัจจุบันในทางธุรกิจหรือในภาคอุตสาหกรรม เพราะอะไร เพราะแต่ไหนแต่ไรมาไม่มีการรวมกลุ่ม ชาวไร่ชาวนาเป็นชนชั้นที่มีการศึกษาน้อยกว่า เป็นชนชั้นที่ไม่การจัดตั้งอะไรกันเลย ทั้งในเรื่องของเงินทุน ทั้งในเรื่องของการจัดการ วิจัย ค้นคว้า แต่ทางด้านเศรษฐกิจทางด้านอุตสาหกรรม ทางด้านธุรกิจ นั้น เกือบจะเป็นคนละเรื่อง คนที่อยู่ในวงการเศรษฐกิจก็เป็นคนที่มีการศึกษาดีกว่า มีความเจนจัดมากกว่า มีประสบการณ์มากกว่า มีความรู้มีผลงานมากกว่า มีเงินมากกว่า มีการรวมกลุ่มดีกว่า งานทางธุรกิจทางอุตสาหกรรมจึงไปเร็วกว่า”

“ผมขอยืนยันว่าพวกเราในรัฐบาลไม่ได้ทอดทิ้งเกษตร เราให้ความเอาใจใส่มีความห่วงใยมากเสียกว่าอุตสาหกรรม แต่พูดแล้วอาจจะนึกว่าผมแก้ตัว เพราะผลงานที่ออกมาก็นักไปทางธุรกิจ ทางอุตสาหกรรม แต่ก็อยากพูดให้รู้ถึงความในใจไว้ว่า พวกเราทุกคนก็เชื่อว่าความยากจนเป็นสิ่งต้องแก้ไข การเกษตรไทยเป็นเรื่องจะต้องทำอีกมาก แต่งานเกษตรนั้นเป็นเรื่องยาก และขอย้ำอีกครั้งว่าต้องใช้เวลานาน รัฐบาลนี้ได้ทำไปมากเหมือนกัน แต่กว่าผลจะออกคงอีกนาน”

อาหนักกับการพัฒนาชนบท

จากความในใจก่อนหน้านี ทำให้เราได้ทราบว่า นายกรัฐมนตรี อาหนัก ปันยารชุน และคณะรัฐบาลชุดนี้มีได้ละเลยต่อการแก้ปัญหาการเกษตรของชาติแต่ประการใด แต่เนื่องจากปัญหาการเกษตรเป็นเรื่องที่จำเป็นจะต้องใช้เวลา จึงอาจไม่เห็นผลในขั้นนี้ คำถามที่ต่อเนื่องกันกับเรื่องเกษตรน่าจะเป็นเรื่องของการพัฒนาชนบท เพราะ

เกษตรกรกับชนบทเป็นเรื่องที่แยกกันไม่ออก ซึ่งในประเด็นนี้ นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวว่า

“ทันทีที่ผมเข้ามารับงาน ผมก็คิดว่าเราจะจัดการกับปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบทอย่างไร ผมเรียกผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจมาคุยและพยายามหาคำตอบสำหรับคำถามที่ว่า ปัญหาอะไรที่สำคัญที่สุดสำหรับชาวชนบท คำตอบที่ผมได้รับก็คือ เราจะต้องให้ความจำเป็นพื้นฐานหรือบริการพื้นฐานให้แก่ชนบทอย่างทัดเทียมกับคนในเมือง เราจะต้องให้สิ่งที่เป็นพื้นฐานให้ครบ ผมก็มาคิดว่าอะไรที่ควรจะเป็นสิ่งพื้นฐานนั้น เริ่มจากไฟฟ้าผมก็มานั่งคิดตัวเลข ไฟฟ้าเวลานี้มีเกือบทั่วประเทศแล้ว ในอัตรา 80-90 เปอร์เซ็นต์ เข้าไปถึงทุกแห่งทุกที่แม้เขาจะเอาไปทำประโยชน์อย่างอื่น ไม่ค่อยเอาไปทำทางด้านการผลิตแล้วแต่เอาไปใช้กับทีวีพัดลม เราก็ต้องปล่อยเขา เพราะเป็นสิทธิ์ของเขา สำหรับเราดูแลแต่เพียงว่า เราหาไฟฟ้าให้เขาได้หรือยัง ปรากฏว่าหาได้มากเกือบครบทุกหมู่บ้าน

แล้วผมก็มาดูเรื่องนี้ น้ำนี่ยากกว่าไฟฟ้า น้ำก็แบ่งออกเป็น น้ำกิน น้ำใช้ และน้ำประปา ในใจผมคิดว่า สิ่งแรกนี่ก็คือ น้ำกิน น้ำใช้ พระเจ้าอยู่หัวท่านทรงทำไว้มาก แต่เป็นเรื่องยุ่งยากเพราะอะไร เพราะไปพัวพันถึงแหล่งน้ำด้วย พอถึงแหล่งน้ำก็ไปพัวพันถึงเรื่องปัญหาป่าไม้ ในเรื่องป่าไม้นี้ผมยอมแพ้ย่อมแพ้อะไร ๆ กลับมาที่เรื่องน้ำ เมื่อเราอยากจะหาน้ำกินน้ำใช้ก็ต้องทำต่อไป อย่างน้อยก็ต้องจัดทำงบประมาณไว้ก่อน ทำแผนงาน 5 ปี 10 ปีไว้ เพราะฉะนั้นมันถึงช้า ขณะนี้เรามี 60,000 หมู่บ้าน มีน้ำกินน้ำใช้ประมาณ 12,000 หมู่บ้าน ภายใน 10 ปีข้างหน้านั้นจะต้องมี 70 เปอร์เซ็นต์ หรือประมาณ 45,000 หมู่บ้าน อย่างน้อยแผนงานจะต้องมีการจัดงบประมาณให้ได้ แต่ทำได้แค่ 70 เปอร์เซ็นต์ เพราะ 30 เปอร์เซ็นต์ ที่เหลือไม่มีแหล่งน้ำ เรื่องน้ำก็เป็นปัญหาหนึ่งที่จะต้องทำต่อไป”

“ที่นี้มาพูดถึงเรื่องถนนในชนบท ถนนก็ทำดีพอประมาณ แต่ก็เป็นเรื่องที่จะต้องทำต่อไป ถนนนี้ไม่ยาก มีสตางค์เมื่อไหร่ มีคนขยันเมื่อไหร่ก็ทำถนนได้ เครื่องนุ่งห่มนี้พูด

ตามความจริง ผมไปต่างจังหวัดเห็นได้ชัด ชาวไร่ชาวนาเขาจะเกณฑ์หรือไม่เกณฑ์มา เสื่อผ้าตีขึ้นเยอะ ใช้ได้ทีเดียวที่นำส่งสารคือ พวกเด็กนักเรียนไม่มีรองเท้า อะไรต่าง ๆ ซึ่งเป็นภาระและความรับผิดชอบที่จะต้องให้ความดูแล”

สรุปแล้วเรื่องน้ำนี่เรากำมาก มีแผนงานละเอียดถึงขั้นไปตรวจสอบดูว่า หน่วยราชการเมืองไทยนี้ มีหน่วยงานราชการ 9 หน่วยงาน หรือ 14 หน่วยงานที่ทำเรื่องน้ำกินน้ำใช้ อันนี้คือปัญหาาระบบราชการไทย เราก็คงคิดว่าหน่วยงานไหนทำได้ดีที่สุด ก็ว่ากันไป ประเด็นคือว่า ไม่ใช่ทำน้ำกินน้ำใช้หรือทำระบบน้ำประปาอย่างเดียว เมื่อน้ำกินน้ำใช้ให้เขาได้แล้ว สร้างระบบประปาให้เขาได้แล้วจะรักษาได้อย่างไร ที่ผ่านมาเป็นเรื่องของกรมไม่มีใครรักษาไปตั้งก๊อกน้ำ ไปตั้งเครื่องปั้มน้ำเสร็จแล้วก็ไม่มีใครดูแลคอยปั้มน้ำ น้ำนี้มันจะใช้งานได้ ต้องมีคนดูแลรักษามีคนเก็บค่าบริการอย่างไร อันนี้มันเป็นเรื่องของการจัดการซึ่งผมก็มอบหมายให้หน่วยที่เกี่ยวข้องไปคิดหาระบบและวางระบบที่ถูกต้องก็พยายามวางระบบไว้ แต่คงต้องใช้เวลายาว”

“พอมาถึงเรื่องเกษตร หรือคนยากจน ปัจจัยสำคัญคืออะไร ถ้าไม่เราถึงอยากให้คนจนในประเทศน้อยลงไป ซึ่งก็โยงมาถึงเรื่องการกระจายรายได้ สิ่งแรกคือ จะต้องหางานให้เขาทำ เขาจะต้องมีงานทำ คนเราถ้าเมื่อไม่มีงานทำก็ไม่มีผลตอบแทน ถ้าเมื่อไม่มีค่าตอบแทนก็ยิ่งจนใหญ่ แต่ถึงแม้มีค่าตอบแทน ถ้าเป็นค่าตอบแทนที่ต่ำ ความจนก็ยังมีต่อไปที่งานและค่าตอบแทนนี้มันขึ้นอยู่กับอะไร หนึ่งก็ขึ้นอยู่กับโอกาส โอกาสนี้แบ่งออกเป็น 2-3 ด้าน โอกาสแรกคือว่า ในหมู่บ้านนั้น อำเภอ นั้น จังหวัดนั้น มีงานหรือเปล่า จะสร้างงานได้อย่างไร งานจะมีได้ก็ต่อเมื่อมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะ เป็นกิจกรรมทางด้านอุตสาหกรรม กิจกรรมทางด้านธุรกิจ หรือกิจกรรมทางด้านเกษตร”

“ที่ผ่านมานงานที่เกิดขึ้นคืออะไร เกิดขึ้นจากภาคเกษตรล้วน เขาก็มีที่ดินทำไร่ไถนา แต่ปัจจุบันเจ้าของที่ดินก็น้อยลงไป เมื่อการเป็นเจ้าของที่ดินน้อยลงไป เขาไม่สามารถทำนาในที่ดินเขาได้ เขาก็ไปรับจ้างภาคเกษตร ซึ่งปรากฏว่าค่าจ้างภาคเกษตรนี้ผลตอบแทนต่ำเหลือเกิน ถ้าเพื่อว่า

จังหวัดไหน อำเภอไหน ไม่มีกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจอื่น คือ ไม่มีกิจกรรมทางด้านธุรกิจหรือมีน้อย แล้วกิจกรรมทางด้านอุตสาหกรรมก็น้อย งานก็ไม่มี ก็ไม่มีผลตอบแทน เพราะพึ่งการจ้างงานในภาคเกษตรแทบไม่ได้เลย ก็มาโยงถึงว่าทำไมเราให้ความสำคัญถึงเรื่องเศรษฐกิจเป็นเรื่องแรก ก็กลับมาที่ผมพูดเมื่อสักครู่ว่า 3 เดือน 4 เดือนแรก ต้องให้กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เราต้องให้มีการดำเนินต่อไปจริงอยู่ส่วนใหญ่ยังมีอยู่ในเมืองหลวงหรือเมืองที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจ แต่อย่างน้อยเราก็ต้องหวังว่าผลพลอยได้ต่างจังหวัดก็ต้องมีบ้าง แต่ก็คงไม่ใช่เป็นเรื่องที่สามารถทำได้ภายใน 2 อาทิตย์ หรือภายใน 6 เดือน"

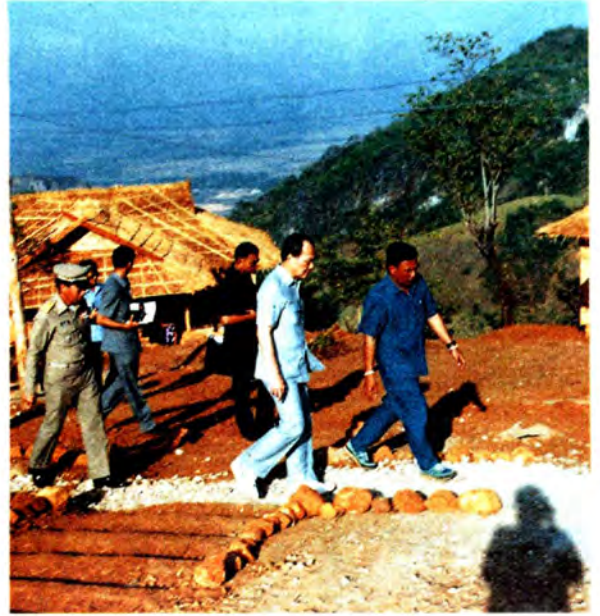
"ปัญหาอีกข้อหนึ่งก็คือ เมื่อสร้างงานให้เขาแล้ว งานก็มีหลายระดับ ค่าตอบแทนก็แตกต่างกันเป็นของธรรมดา ถ้าเพื่อใครมีวิชาความรู้ ใครเป็นคนฉลาด ใครเป็นคนมีความคิดริเริ่ม ใครเป็นคนขยัน ค่าตอบแทนก็มากขึ้น แต่ส่วนใหญ่แล้วต้องขึ้นอยู่กับว่าพื้นฐานการศึกษาอยู่ที่ไหน นี่ก็ไปโยงถึงระบบการศึกษา จึงทำให้ผมต้องมาสนใจถึงเรื่องการศึกษาเป็นพิเศษและต้องเน้นให้เด็กนักเรียนเรียนต่อมัธยมให้มากขึ้นให้จบมัธยม 3 เป็นอย่างน้อย แต่เรื่องนี้ยังนานใหญ่เลย ใครจะพิสูจน์ได้อย่างไร คนที่จบ ป. 4 กับคนที่จบ ม. 3 คนไหนทำเงินได้ดีกว่า การวางแผนให้คนจบ ม. 3 มาก ๆ เป็นเรื่องผิด หรือถูก ทั้งขาคีนี้อาจจะไม่เห็นก็ได้ แต่ก็ต้องเริ่มวางแผนปรับระดับการศึกษาของเรา การปรับระดับการศึกษาของเรานี้ก็ไม่ได้ปรับระดับทั้งในเรื่องของที่เรียกว่า การศึกษาภาคบังคับ จากประถมมาเป็นมัธยมเท่านั้นหรอกนะ เขาจะต้องปรับระดับคุณภาพของการศึกษาของเราด้วย จะต้องมีการยกเครื่องระบบการศึกษาของเราด้วย เพราะผมคิดว่าที่ผ่านมาระบบการศึกษาของไทยนี้ ก็ดีพอประมาณ แต่ไม่ค่อยได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป ซึ่งไม่ได้มีการเตรียมตัวว่าสังคมไทยจะไปสู่อุตสาหกรรมมากขึ้น ระบบการศึกษาเรายังอยู่บนพื้นฐานของสังคมที่เป็นเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ที่มีคุณภาพการศึกษานี้ไม่ใช่การศึกษาในเรื่อง ก ข ค ง หรือ

คิดเลขอย่างเดียว การศึกษานี้ต้องเป็นการศึกษาวิชาชีพด้วย คิดว่าต่อไปวิทยาลัยครูจะต้องเข้ามามีบทบาทในเรื่องนี้ด้วย ไม่ใช่สอนมาเพื่อที่จะเป็นครูธรรมดา ๆ แต่ต้องมีการศึกษาทางด้านอาชีพด้วย นอกจากนี้ก็ควรจะมีระบบการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่ภาคเอกชนจะต้องเข้ามาช่วยกัน ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องระยะยาวทั้งนั้น"

"ก็มาถึงเรื่องการด้อยโอกาสไม่มีงาน ก็กับการด้อยโอกาสทางการศึกษาก็ทำให้ผลตอบแทนค่าจ้างน้อยลงไปที่นี้ก็พัวพันอีกเรื่องหนึ่งก็คือ ปัญหาในตัวเมือง หรือคนอพยพเข้าเมือง เนื่องจากเขาไม่มีงานทำ แล้วก็ไม่มีการศึกษา ก็ต้องเข้ามาในกรุง มาก่อสร้างต่าง ๆ เลยทำให้เกิดปัญหาสังคมมากขึ้น พวกที่เข้าอยู่โรงงาน อยู่โรงงานดีก็ดีไป พวกที่อยู่โรงงานไม่ดีก็ถูกทรมานอะไรต่าง ๆ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างงานในชนบทให้มากกว่านี้ เพื่อที่ หนึ่ง คนมีงานทำ สอง ให้โอกาสในเรื่องการศึกษาแก่เขา คำว่าการศึกษานี้รวมถึงการอบรม การฝึกต่าง ๆ ทั้งหมด เพื่อให้เขามีผลตอบแทนที่จะทำให้เขาอยู่ที่ชนบทต่อไปได้ และสามารถหาทางที่จะต้องกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจนี้ออกไปจากตัวเมืองหลวง ออกจากตัวชุมชนที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจอยู่แล้ว ทั้งสามประเด็นนี้ไม่ใช่เรื่องที่ง่าย ๆ เพราะกลับมาที่ประเด็นแรกที่ว่า เมืองไหนที่เศรษฐกิจดีอยู่แล้ว เมืองไหนที่กิจกรรมเศรษฐกิจมากอยู่แล้วในอดีต หรือว่าปัจจุบันรัฐก็ลงทุนสร้างสิ่งที่เป็นพื้นฐานขึ้นไปเรื่อย ๆ มันก็สมทบปัญหาขึ้นไปเรื่อย ยิ่งเมืองไหนที่มีความสะดวกสบายดี ก็ยิ่งไปดึงดูดการสร้างงานมากขึ้น เมืองไหนไม่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจหรือไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเลย งานก็ไม่เกิดขึ้น"

"ปัจจุบันเรามีคนที่ทำงานในภาคเกษตรนี้ประมาณ 36 ล้านคน ในจำนวน 36 ล้านคน มี 5 แสนครอบครัวที่เรียกว่าเป็นลูกจ้างไร้ที่ทำงาน คือ อาจจะมียานทำก็จริง แต่เป็นงานทำเป็นลูกจ้าง ผลตอบแทนน้อย เราจะทำอย่างไรให้ 5 แสนครอบครัวที่อยู่ทั่วประเทศเขามีโอกาสดีขึ้น โอกาสในเรื่องของการหางาน โอกาสในเรื่องของการศึกษา และ

จะอย่างไรถ้าเมื่อเขามีโอกาสหางาน และมีโอกาสทางการศึกษาแล้ว โอกาสที่เขาจะอยู่ที่พื้นที่ต่อไปมีมากขึ้น แต่เรื่องนี้เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ มันเป็นเสมือนแม่เหล็กนะ เรื่องแรงดึงดูดก็มีอยู่เสมอ เราจะไปหยุดความเติบโตของเมืองก็ เป็นไปไม่ได้ เขาก็ต้องเข้ามาอยู่เรื่อยๆ เป็นไปได้ในอีก 30 ปีข้างหน้า อาจจะมียางพื้นที่ยของเมืองไทยที่ไม่มีคนอยู่เลย เพราะแร้นแค้น อัดคัดทุกอย่างหมด ซึ่งทุกประเทศเขาก็มี อย่างนั้น แต่ทำอย่างไรถึงจะทำให้มีชุมชนมากขึ้นในเมืองไทย ไม่ใช่ทุกอย่างอยู่ในกรุงเทพฯ พัฒนาชายฝั่งตะวันออก ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องดูดคนจากกรุงเทพฯ ออกไป แต่คงไม่พอเราต้องมีชุมชนในชนบทเองคอยดึงดูด ซึ่งผมก็พยายามทำ ยังไม่พูดเรื่องรายได้ ตอนนี้เอาแค่ให้เขามีความสะดวกสบายก่อน โดยเฉพาะเรื่องน้ำกินน้ำใช้ น้ำประปาที่ขาดอยู่ ผมให้เป็นสิ่งแรกทีเดียวที่จะต้องทำ"

การปฏิรูประบบราชการ

การปฏิรูประบบราชการนับเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่รัฐบาลนี้ได้ดำเนินการเอาไว้หลายประการ มีทั้งการจำกัดการเพิ่มจำนวนข้าราชการ การเพิ่มค่าจ้างเงินเดือนไปจนถึงการปรับปรุงระบบราชการเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การดำเนินการในเรื่องนี้เป็นไปอย่างไร ได้ผลแค่ไหน ในทัศนะของนายกรัฐมนตรี และนี่ก็คือคำตอบ

“ผมว่าเมืองไทยอยู่ในระยะที่การเมืองไม่มีเสถียรภาพที่แท้จริง ยังไม่สามารถมีระบบการเมืองที่มีคุณภาพ จึงมีความจำเป็นที่ระบบราชการต้องแข็งแกร่ง เป็นระบบราชการที่มีคุณภาพ ในปัจจุบันนี้ ข้าราชการดี ๆ มีจำนวนมาก แต่ข้าราชการที่ไม่ดีก็มีอยู่มาก และอาจจะมากเสียจนต้องมาดูแลกัน ถ้าคิดว่าระบบราชการทำอะไรจะให้มีคุณภาพ ซึ่งคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องยอมรับว่า หนึ่ง ข้าราชการล้นงาน สอง คุณภาพของข้าราชการในบางหน่วยงาน/บางหน้าที่ต่ำมาก และสาม ไทยกำลังได้รับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมความคิดอย่างมาก เมื่อ 70 ปีสมัยคุณพ่อผม ซึ่งการรับราชการยังมีคนไทยส่วนหนึ่ง ที่หนึ่ง มีฐานะดี พอประมาณ สอง มีระดับการศึกษาดีพอประมาณ อยากเข้าระบบราชการเพราะปู่/พ่อรับราชการ ท่านเหล่านี้ถ้าไม่โกงก็เพราะส่วนหนึ่งมีคุณธรรมมีรายได้ส่วนตัว แต่คนประเภทนี้กำลังจะหมดลงไป ถ้าเมื่อข้าราชการที่มีคุณภาพดี มีคุณธรรมดี แต่ฐานะทางการเงินเขาไม่ดี บางครั้งประสบปัญหาครอบครัวชีวิตส่วนตัว จำเป็นต้องมีเงินไม่ว่าเรื่องของการเจ็บไข้ อะไรต่ออะไร ถ้าได้รับผลตอบแทนปัจจุบันผมว่าตายโอกาสที่จะโกงกินมีเสมอ ดังนั้น ทำอย่างไรให้ข้าราชการกลุ่มนี้สามารถมีชีวิตอยู่ได้ โดยมีศักดิ์ศรีพอประมาณ โดยมีผลตอบแทนที่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ด้วยความสะดวกสบาย อาจไม่เท่ากับเอกชน จึงเป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการก่อนอื่น”

“ดังนั้น สิ่งที่อยู่ในใจผมก็คือ หนึ่ง ต้องลดจำนวนข้าราชการ สอง ให้ค่าตอบแทนมากขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องของบุคคล

ที่นี้ก็กลับมาดูระบบราชการไม่ใช่เรื่องแปลกเลย ที่องค์กรส่วนใหญ่จะต้องมี bureaucracy เช่น ธนาคาร บริษัทใหญ่ ซึ่งภาษาอังกฤษคำนี้ มีใช่แปลว่าระบบราชการ ผมใช้คำนี้แต่มีใช่แทนระบบราชการ มันเป็นปัญหาตามมาขององค์กรอะไรก็ตามที่มันใหญ่ขึ้นโตเกินขนาด bureaucracy จะมีทันที เรื่องของระบบราชการเป็นระบบของ bureaucracy แน่ละ ในเมื่อผู้ว่าจ้างคือรัฐบาลก็ต้องมี bureaucracy มากกว่าที่อื่น ทุกประเทศก็มี bureaucracy บางงานยังไม่มีคนก็มาคอยอยู่ ก็ต้องสร้างงานขึ้นมา ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีเลยอีกอันหนึ่งคือ ขอบสร้างขั้นตอน สร้างระบบ สร้างขบวนการ อันนี้เกิดจากความคิดหรือทัศนคติของข้าราชการ ซึ่งโยงไปถึงวัฒนธรรมในอดีตว่าสมัยก่อนคนจีนค้าขาย ผู้ดีมีตระกูล

เป็นข้าราชการซึ่งผู้ดีก็คือคนจีนนี่เอง ถ้านับย้อนไปสองชั่วอายุคน อยากเป็นคนไทยเร็ว ก็รับราชการ ในหลวงท่านก็ตั้งราชทินนามให้ผู้ดีที่ทำงานใกล้ชิดในหลวง ลูกจีน ลูกแขก ทำมาหากินอย่างเดียว จึงเกิด 2 ชนชั้นขึ้นมา จึงฝังหัวคนไทยว่าคนที่มีความดีศรีที่มีเกียรติต้องรับราชการ พอหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองก็มีผู้ดีสมัยใหม่เกิดขึ้นมาก ซึ่งอยากเข้ารับราชการทั้งนั้น คนทุกระดับอยากเข้ารับราชการไม่ว่าคนจีนคนไทย เพราะเชื่อว่าคนที่อยู่ในระบบราชการเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ศักดิ์ศรี เกียรติภูมิสูงกว่าชนชั้นอื่นใดทั้งสิ้นในสังคม ค่านิยมนี้เปลี่ยนยาก แต่กำลังจะเปลี่ยนไป ปัจจุบันลูกผู้ดีมีตระกูล ลูกคนจีนที่รวย ไม่สนใจเข้ารับราชการแล้ว”

“ทั้งหมดเป็นเรื่องของจำนวนคน เรื่องของคุณภาพ เรื่องของผลตอบแทนและเรื่องของระบบ ผมพยายามที่จะเปลี่ยนข้าราชการไม่ต้องมาควบคุมแล้ว ขอเพียงกำกับดูแล ก็พอ ผมอาจจะใช้ในระบบเศรษฐกิจ อันนี้ก็有一部分ที่จะลดโอกาสที่จะคอร์รัปชันให้หมดไป สังคมที่สร้างกฎเกณฑ์มาก สร้างการควบคุมมาก เป็นการเปิดโอกาส เช่น การขอใบอนุญาต หากคุณมีสิทธิให้หรือไม่ให้ การคอร์รัปชันก็เกิดขึ้น แต่เรื่องนี้กลับไม่เปลี่ยนได้ง่าย บ่อยครั้งที่บอกว่ากำกับดูแลนะ ก็จะมีข้าราชการรุ่นเก่าแทรกขึ้นมา ก็ควบคุมอย่างเต็มที่ แต่ก็พยายามเปลี่ยนไปเยอะ คุณดูจากพระราชบัญญัติหลายฉบับ แต่การเปลี่ยนกฎหมายอย่างหนึ่งเป็นการควบคุมมาเป็นกำกับดูแล เปลี่ยนได้ในเรื่องของกระดาษตัวอักษร แต่ถ้าเปลี่ยนการปฏิบัติ ต้องใช้เวลานานหลายเดือน เพราะสังคมไทยสร้างระบบการควบคุมมาเป็นเวลาหลายสิบปี ดังนั้น การเปลี่ยนวิธีการทำงานคงจะยาก แต่ผมก็ถือว่ารัฐบาลได้เริ่มแล้ว และน่าจะเป็นการริเริ่มที่ถูกต้อง”

ปัญหาเยาวชนไทย

บ่อยครั้งที่นายกรัฐมนตรี อานันท์ ปันยารชุน พุดถึงปัญหาสังคมไทยด้วยความห่วงใย และฝากไว้กับเยาวชนไทยซึ่งเป็นอนาคตของชาติ แต่อนาคตของชาติทั้งหลายก็ตกอยู่ในสภาพที่น่าเป็นห่วงไม่น้อยเลย ในทัศนะของนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้แสดงความเห็นในเรื่องนี้ว่า

“ผมเป็นห่วงมาก แต่ความดีของคนไทยก็คือ คนไทยมีความยึดหยุ่น ไม่ยึดถือหลักการ อุดมการณ์จนเกินไป ส่วนหนึ่งที่เรารักษาสีธงชาติไว้ได้ คือ มีความยึดหยุ่นในเรื่องนี้ มีความคล่องตัวในเรื่องนี้ และความสามารถที่จะรับวัฒนธรรมต่างประเทศ และความคิดอ่านของต่างประเทศในอดีต ทำให้เมืองไทยไม่เป็นเมืองปิดเหมือนพม่า วันดีคืนดีอังกฤษส่งเรือรบไปยังไม่รู้ตัว ต่างกับของเรา รับด้วย ยอมด้วย แต่แก้ปัญหาทีหลัง แต่ผมชักเป็นห่วงว่าเด็กไทยรุ่นปัจจุบันรับเต็มที่ โดยที่ไม่รู้ว่าตัวเองมีของเก่าอะไรบ้าง ผมไม่ได้เป็นนักสังเกตการณ์ที่รู้เรื่องนี้มาก แต่ผมเป็นห่วงเด็กไทยเข้า ดิสโก้เธค ความไม่เป็นระเบียบ ไม่มีกฎเกณฑ์ ผมว่าไม่มีประเทศไหนที่สามารถหาวิดีโอเอ็กซ์มาดูที่บ้านได้อิสระเท่าเมืองไทย นี่ไม่พูดถึงเรื่องยาเสพติด การค้าประเวณีเด็กทั้งหญิงและชาย เรื่องศีลธรรม และผู้ใหญ่ในสังคมไม่เป็นตัวอย่างที่ดี ที่น่าเป็นห่วงมากคือ วัฒนธรรม รักเงิน ค้าคึ่ครี ไม่ค่อยมี ความหยิ่งในตัวเองไม่ค่อยมี ผมไม่รู้ว่ามันเกิดจากอะไร การเคารพตัวเองไม่ค่อยมี”

“ที่น่าเป็นห่วงมาก ๆ อีกเรื่องหนึ่งก็คือสังคมไทยจะก้าวไปสู่อุตสาหกรรม ความผูกพันระหว่างครอบครัวน้อยลง น่าสนใจ ดินเข้ามาพ่อแม่ต้องการยกฐานะตัวเอง ต้องการมีบ้าน มีรถ ของตนเอง ทำงานทั้งคู่ คนใช้เลี้ยงลูก คนใช้ 90เปอร์เซ็นต์ ไม่อยู่ในภาวะเลี้ยงได้ หรืออาจไปที่โรงเรียนเด็ก กฎหมายควบคุมไม่มี น่าเป็นห่วงมาก สมัยก่อนยังอยู่กับแม่ ฝากคุณยาย คุณย่า วัน ๆ เสียเวลากับรถติด 7 โมง ไปส่ง 1 ทุ่มไปรับ ความผูกพัน ความใกล้ชิดก็น้อยไป

สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งผมคิดว่ารัฐบาลเข้าใจปัญหา และพยายามแก้ไขอย่างดีที่สุด คุณจะเห็นว่าผมใช้เวลาไปกับเรื่องเด็ก เยาวชน แล้วก็คนพิการ ใครมาขอพบ ผมจะปลีกเวลาให้เสมอ เด็กพิการนี่ก็น่าสงสารมาก เด็กปัญญาอ่อนก็มีมาก เป็นเรื่องที่ผมอยากดูแล เพราะเห็นใจพ่อแม่ที่ไม่มีใครอยากให้ลูกของตัวเองพิการ แต่มันเป็นเคราะห์กรรม เรื่องนี้ผมก็เคยสั่งการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องไปดูว่าเราจะช่วยเหลือสนับสนุนพ่อแม่ของเด็กพิการอย่างไรบ้าง จะช่วยเรื่องลดภาษีอากรให้พ่อแม่ได้บ้าง เพราะเขาต้องเสียค่าใช้จ่ายมากในการเลี้ยงดู”

“ผมบอกได้เลยว่าปัญหาเยาวชนของชาติเป็นเรื่องที่ผมห่วงใยและเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่เราได้ลงมือทำอะไรไปพอสมควร แต่เรื่องนี้ก็คงเหมือนเรื่องการเกษตร ยากกว่าอีก เป็นเรื่องยาวมาก ๆ ไม่รู้จะเห็นผลเมื่อไร การปรับระบบการศึกษาขั้นต้นที่ผมพูดเมื่อกี้ ไม่ใช่จะปรับเฉพาะระยะเวลาและหลักสูตรนะ ผมยังคิดว่าจะต้องเน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรมอะไรต่าง ๆ ไว้ด้วย”

การวางรากฐานประชาธิปไตย

การวางรากฐานสำหรับประชาธิปไตยเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่รัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน มีความเพียรพยายามที่จะดำเนินการ แต่เนื่องจากเป็นเรื่องยาก และดูจะยากกว่าเรื่องของการพัฒนาเกษตร หรือพัฒนาสังคม เสียอีก นายกรัฐมนตรีจึงกล่าวความเห็นแต่เพียงสั้น ๆ ว่า

“ผมเป็นคนที่ไม่เคารพในกติกาประชาธิปไตย นี่เป็นคุณสมบัติของผมที่เดียวว่าระยะเวลาแค่ 11-12 เดือนของรัฐบาลผม คงทำอะไรมาไม่ได้ นอกจากว่าในระยะเฉพาะหน้านี้ เราจะพยายามจัดการเลือกตั้งให้ดีที่สุด ให้มีความเป็นธรรมอย่างที่สุด นั่นก็เป็นเหตุผลว่าทำไมเราต้องมืองค์กรกลาง มีการตั้งภาคเอกชนพัฒนาต่าง ๆ เข้ามาร่วม ผมก็ได้แต่หวังว่าผลการเลือกตั้งในยุคของผมจะออกมาอย่างเป็นที่รับได้ของประชาชนทั่วไป”

“ต้องยอมรับนะว่าประชาธิปไตยโดยกับคนไทยนั้น เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา จริง ๆ ที่ผ่านมาเราก็พยายามกันเหลือเกิน พยายามมา 60 ปี ก็ไปได้พอประมาณ ยังไม่อยู่ในระดับที่เราอยากเห็น ผมว่าเกี่ยวกับความเชื่อของคนไทย คนไทยนิยมแบบฟอร์ม ไม่เข้าใจสาระสำคัญของประชาธิปไตย รู้แต่ประชาธิปไตยคือการเลือกตั้ง รัฐบาลต้องมาจากการเลือกตั้ง ส่วนหนึ่งเพราะเราไม่มีวัฒนธรรมทางด้านนี้ เราสร้างขึ้นจากประเทศอื่น ภูมิภาคอื่น ในสายตาของผม ประชาธิปไตยคือ ระบบที่ประชาชนมีส่วนร่วม คุณต้องเริ่มจากจุดนั้น หลักการนั้นก็ออกมาในรูปของการเลือกตั้ง เพราะทุกคน 57 ล้านคนไปมีส่วนร่วมทั้งหมดไม่ได้ ถึงต้องมีการเลือกตั้ง มีจำนวนสมาชิก หลังจากนั้นถึงมีรัฐบาล เราก็ไม่เข้าใจอีก มาเถียงกันว่าเราจะเอาระบบอังกฤษหรืออเมริกาดี ผมไม่อยากจะบอกว่าจะอย่างไรดี ทุกวันนี้เราเอาอย่างอังกฤษ ก็มีทั้งดีและจุดอ่อนบ้าง สิ่งที่ผมอยากฝากไว้ก็คือ อย่าดูแต่รูปแบบเท่านั้น ขอให้ดูการมีส่วนร่วม เพราะประชาธิปไตยก็คือการมีส่วนร่วม เราจะต้องสร้างวัฒนธรรมนี้ขึ้นให้ได้ การพัฒนาประชาธิปไตยบ้านเราจึงจะไปรอด”

“การสร้างประชาธิปไตยสำหรับเมืองไทยให้สมบูรณ์ คงต้องใช้เวลาอีกนานแต่ก็ไม่ควรย่อท้อ ต้องเดินต่อไปเรื่อย ๆ ทุกวันนี้เราก็เดินไปสู่จุดนั้นแล้ว เราปรับเศรษฐกิจให้เสรี นี่ก็เป็นรากฐานของประชาธิปไตย รัฐบาลนี้เริ่มนโยบายโปร่งใส คิดว่าต่อไปก็จะมีอะไรโปร่งใสขึ้นอีก นี่ก็ไปสู่ประชาธิปไตย และถ้าเราสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้เข้าใจระบอบประชาธิปไตยที่แท้ อย่าเลือกผู้แทนที่มีปัญหาที่จะเข้ามาคอยโกยต๋อไปนักการเมืองที่ไม่ดีก็จะหมดลง ความสำนึก ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นสิ่งที่ต้องสร้างให้กับทุกคน เรื่องนี้ไปไหนผมพูดเรื่อย อาจมีคนหาว่าชอบเทศน์ แต่นี่เป็นเรื่องจำเป็นมากสำหรับพื้นฐานของประชาธิปไตย ทุกคนทุกฝ่าย ทุกองค์กร ทุกสถาบัน จะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมมาก ๆ ประชาธิปไตยที่แท้จริงจึงจะเกิดได้ และจะคงอยู่ต่อไปอย่างถาวร”

อัศวินม้าขาวไม่เคยมี

คณะบรรณาธิการได้มีโอกาสสอบถามความสนใจจากนายกรัฐมนตรีหลายเรื่อง ซึ่งบางเรื่องก็นำไปใช้ในสาระของบทความอื่น และบางเรื่องก็ถือเป็นความกรุณาที่นายกรัฐมนตรีเล่าให้ฟังแต่ไม่พึงเปิดเผยต่อสาธารณชน ดังนั้น สำหรับสองคำถามสุดท้ายนี้ เราจึงนำมารวมกัน คำถามแรกรู้สึกอย่างไรที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ ทำไมจึงไม่ได้ตอบ และคำถามที่สองอยากจะเห็นประเทศไทยของเราเป็นอย่างไรบ้างใน 10 ปีข้างหน้า นายกรัฐมนตรีตอบสั้น ๆ แต่เพียงว่า

“เรื่องวิพากษ์วิจารณ์ผมไม่เคยวิตก ผมโชคดียังอย่าง
ที่เป็นคนมีอารมณ์ขัน หัวเราะง่าย สอง ผมไม่เคยคิดที่จะ
หาเสียงหรือจะทำในสิ่งที่ภาษาฝรั่งเขาเรียกว่า popularity
contest คือ ไม่เคยคิดว่าจะต้องทำอะไรให้คนรักคนนิยมไป
เสียหมด สิ่งที่ผมอยากทำก็คือ อยากให้คนเคารพมากกว่า
จึงเลือกทำในสิ่งที่เห็นว่าถูกต้องตามหลักการ แม้จะไม่
ถูกใจผู้คน และประการที่สามนะ ผมเป็นคนอย่างนี้มาแต่
ไหนแต่ไรแล้ว ถ้าผมเจออะไรที่สกปรกเลอะเทอะขวางอยู่ ผม
จะหลบไป จะไม่เหยียบ จะไม่ไต่มันเข็นรองเท้าผม ดังนั้น
ด้วยหลัก 3 ข้อนี้ ผมจึงเฉย ๆ กับคำวิพากษ์วิจารณ์ที่เบี่ยง
เบน แต่แน่ละ สำหรับคำวิจารณ์ที่เป็นธรรม ผมยินดีรับฟัง
และบ่อยครั้งที่ขอบคุณในคำวิพากษ์วิจารณ์เหล่านั้น”

“เรื่องซีแอง หลายเรื่องผมก็ซีแอง ผมไม่ได้คิดว่าผม
ทำถูกต้องเสมอไปทุกเรื่อง บางเรื่องเราต้องซีแองให้ประชาชน
ทราบ เพราะเป็นหน้าที่ของผมของรัฐบาล อย่างที่ผมบอกไว้
แต่แรกแล้ว ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลยังต้องซีแองมาก สำหรับ
คำวิจารณ์ที่เป็นธรรม แต่ถึงอย่างไรผมก็จะซีแองเฉพาะเรื่อง
ที่มีสาระ ไม่ซีแองทุกวัน หากจะถูกด่าอยู่เรื่อย ๆ ก็ถือเป็น
กรรมของผม (หัวเราะ) เรื่องนี้ไม่เป็นปัญหากับผมเลย”

“สำหรับเรื่องของเมืองไทยในอีก 10 ปีข้างหน้า...ไม่รู้ซี
ผมยังไม่ได้มองเอาไว้เลยที่มาทำนี่ก็ตั้งใจเพียงว่าจะทำอะไร
ที่มันอาจถดถอยไปให้ดีขึ้นใน 1 ปีเท่านั้น แต่ถ้าจะให้มอง
ผมก็อยากจะทำมองว่าสังคมไทยเศรษฐกิจไทยคงจะดีกว่านี้
เพราะหลาย ๆ อย่างที่รัฐบาลนี้ทำไว้เป็นเรื่องที่จะส่งผลใน
ระยะเวลาหลาย ๆ ปีข้างหน้าก็คงจะทำให้ประเทศชาติของ
เราดีขึ้น แต่ก็ขอฝากให้คนรุ่นหลังช่วยแบกต่อด้วย ช่วยกัน
ทุกคนเพราะเป็นเรื่องของสังคม เรื่องของประเทศชาติ อย่า
ไปนึกว่าอัคริณม้ายาวจะแก้อะไรได้ เพราะจริง ๆ แล้ว อัคริณ
ม้ายาวไม่เคยมี”

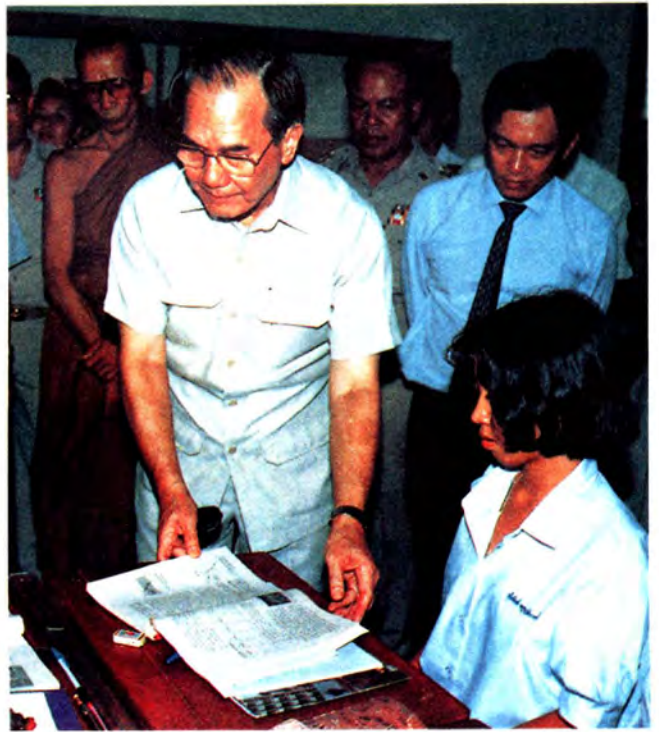

1

สุนทรพจน์ในงานเลี้ยงอาหารค่ำ
ครบรอบ 50 ปี สมาคมหนังสือพิมพ์
แห่งประเทศไทย

2

สุนทรพจน์ในงานเลี้ยงอาหารค่ำ
จัดโดย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

3

บทความ “ผู้ดี”

4

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 5/2535
ลงวันที่ 13 มกราคม 2535

สุนทรพจน์ในงานเลี้ยงอาหารค่ำ

ครบรอบ 50 ปี สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย*

ผมมีสิทธิที่จะพูดเยอะ ๆ แต่ผมไม่มีสิทธิที่จะพูดเลอะเทอะ อย่างที่ท่านนายกสมาคมท่านได้พูดถึงแล้วว่า ความสัมพันธ์ส่วนตัวของผมกับวงการหนังสือพิมพ์นั้น ย้อนหลังไปประมาณ 50 กว่าปี ผมเกิดมาในตระกูลที่ครอบครัวค่อนข้างจะใหญ่ ผมมีพี่น้อง 12 คน คุณพ่อผมใช้ชีวิตในราชการ และคงจะเป็นเพราะนิสัยเหมือนกัน คือรักความอิสระ เมื่อเป็นปลัดทูลฉลองตอนอายุ 42 เป็นได้ไม่นานก็ขอลาออกจากราชการ ตัวผมเองก็ใช้ชีวิตอยู่ในราชการจนกระทั่งอายุ 43-44 คุณพ่อผมนั้นใช้ชีวิตครูเป็นส่วนใหญ่ ท่านเคยเป็นผู้บังคับการโรงเรียนวชิราวุธ ท่านเคยเป็นปลัดทูลฉลองกระทรวงธรรมการ แต่เมื่อลาออกจากราชการแล้ว ตอนนั้นอายุค่อนข้างจะหนุ่ม ๆ ก็มีเพื่อนหลายคนชักชวนกันไป มีคนอย่างคุณหลวงดำรงฤทธิดิเรก คุณเทียน เหลียว-ประเสริฐ คุณรองสนิท โชติกเสถียร เข้าใจว่าตอนหลังมีคุณพยัพ ศรีกาญจนา ด้วย ก็ชักชวนกันไปตั้งบริษัทที่เรียกว่าไทยพาณิชย์การ มีหนังสือพิมพ์อยู่ 3-4 ฉบับในเครือ หนังสือพิมพ์ไทยมิสสยามนิกร หนังสือพิมพ์ฝรั่งมิสสยามครอนิกเกิล ซึ่งคุณพ่อผมเป็นบรรณาธิการคนไทยคนแรก นับเป็นหนังสือพิมพ์ฝรั่งฉบับแรกในเมืองไทยที่มีคนไทยเป็นบรรณาธิการ และมีนักหนังสือพิมพ์สุภาพสตรี มีคนอย่างคุณศรีประไพ คุณประภาศรี สิริวรสาร ตอนนั้นผมยังเด็ก ๆ ผมจำได้ประมาณ 8 ขวบ 9 ขวบ 10 ขวบ ด้วยเหตุที่คุณพ่อผมเป็นครูมาก่อน ครอบครัวของเราจึงเป็นครอบครัวที่ค่อนข้างจะเปิดเผย เป็นครอบครัวที่ค่อนข้างจะโปร่งใส และเป็นครอบครัวที่คุยกันมาก ผมจำได้ว่าคุณพ่อกลับมาบ้านที่ไรจะต้องมาเล่าให้ลูก ๆ ฟังว่าไปทำอะไรมาบ้าง เช่นอย่างไรไปเซ็นชื่อโนว้าง ไปงานโรตารี ไปช่วยโรงเรียนตาบอด สิ่งหนึ่งที่ผมจำอยู่ได้จนกระทั่งทุกวันนี้ คือความผูกพันที่คุณพ่อของผมให้กับวงการหนังสือพิมพ์ไทย โดยเฉพาะในตอนนั้นทุก ๆ ท่านต้องเข้าใจว่าฐานะนักหนังสือพิมพ์

นั้นเป็นฐานะที่ถูกคนเหยียดหยามพอใช้ เป็นระยะที่นักหนังสือพิมพ์ไทยนั้นหาเช้ากินค่ำ เป็นระยะที่นักหนังสือพิมพ์ไทยไม่มีศักดิ์ศรี เป็นระยะที่คนดูถูกว่าทำงานที่ไหนไม่ได้แล้ว จึงไปหาอาชีพหนังสือพิมพ์ คุณพ่อผมได้รับบรรดาศักดิ์เป็นพระยา เคยเป็นปลัดทูลฉลอง แต่เป็นบุคคลที่มีจิตใจกว้าง มีความคิดความอ่านกว้าง ผมรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่คุณพ่อผมรัก เป็นสิ่งที่คุณพ่อผมอยากให้เห็นอาชีพหนังสือพิมพ์เป็นอาชีพที่ได้รับการรับรองในสังคมไทย เป็นอาชีพที่ชื่อสัตย์สุจริต เป็นอาชีพที่ให้โอกาสกับคนไทยด้วยกัน เป็นอาชีพที่อาจจะสามารถทำเป็นธุรกิจได้ และเป็นอาชีพที่นับวันจะมีบทบาทมากขึ้นไปในเรื่องของประเทศชาตินั่นเป็นความหวังเมื่อ 50 ปีที่แล้ว เป็นความหวังเก่า และเป็นความหวังของคน ๆ หนึ่ง ซึ่งอยากจะเห็นอาชีพนี้เป็นอาชีพที่ได้รับการยกย่องนับถือ และอยากเห็นอาชีพนี้เป็นอาชีพที่คนให้การรับรอง

* ณ ห้องวิภาวดีบอลรูม โรงแรมเซ็นทรัลพลาซ่า วันที่ 17 พฤษภาคม 2534

หรือผมอ่านคอลัมน์ของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล ผมอ่านเพราะผมมีความรู้มากขึ้น ความคิดความอ่านของผม ถ้อยคำที่เขาใช้ ผมอ่านหนังสืออย่างหนังสือของ ส. ศิวรักษ์

ชีวิตส่วนตัวของผมนั้นก็ผ่านมาหลายขั้นตอน สมัยอยู่กระทรวงการต่างประเทศรับราชการมา 23 ปี เผอิญใช้เวลาอยู่ต่างประเทศประมาณ 12 ปี เมื่ออยู่กระทรวงต่างประเทศนั้นหน้าที่หรือความรับผิดชอบนั้นค่อนข้างจะแคบ เป็นเรื่องที่ผมต้องให้ความสนใจต่อการเมืองระหว่างประเทศ หรือการบ้านระหว่างประเทศมากกว่า ผมก็เลยห่างเหินไปจากวงการหนังสือพิมพ์ เมื่อประสบเหตุการณ์ในชีวิตต้องพ้นจากหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศ ผมได้ไปอยู่ทางด้านภาคเอกชน ตอนนั้นก็มีความเบื่อหน่ายสังคมไทย และมีความรู้สึกว้าวุ่นใจว่าเราเป็นชาวนอกนา หรือเราอยู่นอกสังเวียน หรือเหมือนกับว่าเราอยู่ในสังคมไทยเหมือนคนต่างด้าว มึนงงทำไปวัน ๆ หนึ่ง เสียภาษี แต่บ้านเมืองจะเป็นอย่างไร นั่นก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เป็นหน้าที่ของคนอื่น เราทำมาพอสมควรแล้ว 23 ปีที่เราได้ใช้ชีวิตกับราชการ อยู่ในระบบราชการ เมื่อเขาไม่เข้าใจเรา เมื่อเขาสงสัยในความบริสุทธิ์ใจของเรา เมื่อเขาคิดถึงเราในทางอคติ เมื่อเขากล่าวหาเรา อันนั้นก็เป็นการที่ผมต้องยอมรับ และยอมรับโดยปราศจากความขมขื่น เป็นระยะหนึ่งก็คล้าย ๆ กับผมไปพักผ่อน ผมมีงานการในด้านธุรกิจ ผมก็ทำไป ไม่ค่อยยุ่งกับใคร หนังสือพิมพ์ไทยผมก็ไม่ค่อยอ่าน ชาวทีวีผมก็เบื่อ ระยะนั้นเป็นระยะที่เรียกว่าอยู่โดยลำพัง

ตอนนั้นผมอายุสัก 9 ขวบ หรือ 10 ขวบ ผมจำได้ทุกครั้งที่คุณพ่อกลับมาจะเล่าถึงเรื่องนั้นเรื่องนี้ ผมเคยติดรถคุณพ่อไปตอนเย็น ๆ หรือกลางคืน ไปแวะที่สมาคมหนังสือพิมพ์ไทยแห่งแรกที่ถนนบำรุงเมือง เป็นตึกเล็ก ๆ ผมเคยได้ยินคุณพ่อกล่าวถึงบุคคลต่าง ๆ ซึ่งผมก็ยิ่งให้ความสนใจนับถือในเรื่องของความคิดความอ่าน ในเรื่องของอุดมการณ์ นักหนังสือพิมพ์สมัยนั้นก็มีความอย่างกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ หนังสือพิมพ์ประชาธิปไตยมีคนอย่างคุณมาลัย ชูพินิจ มีคนอย่างคุณโกวิท จันทร์เรือง มีคนอย่างคุณสด กุระโรหิต มีคนอย่างคุณสนิท เอกชัย มีคนอย่างหม่อมเจ้าประสมสุข ผมติดตามบทความหรือข้อเขียนที่ท่านเหล่านี้เขียนมา ซึ่งให้ความรู้กับผมมาก ตั้งแต่เด็กมาแล้วผมเป็นคนชอบอ่านหนังสือพิมพ์ ไม่ใช่เป็นการอ่านหนังสือพิมพ์เพื่อฟังข่าวสารอย่างเดียว แต่เป็นการอ่านหนังสือพิมพ์เพื่อรับความรู้ เหมือนอย่างกับปัจจุบันที่ผมอ่านคอลัมน์ของหม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์

แต่มา 5-6 ปีที่แล้ว ก่อนที่จะมารับหน้าที่นี้ ผมรู้สึกว่าเหตุการณ์มันเปลี่ยนแปลงไปมาก คุณภาพของชีวิตในเมืองไทยดีขึ้น ไม่ใช่แต่เฉพาะคุณภาพทางด้านเศรษฐกิจหรือทางด้านสังคมเท่านั้น เมื่อสมัย 30-40 ปีที่แล้ว เรามีหนังสือพิมพ์ไม่กี่ฉบับ หนังสือพิมพ์ทุก ๆ ฉบับขาดทุนทั้งนั้น เจ้าของหนังสือพิมพ์ก็ตี บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ก็ตี ไม่ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมไทยเท่าที่ควร แต่หันมาดูในปัจจุบันนี้ หนังสือพิมพ์คือธุรกิจชนิดหนึ่ง เป็นธุรกิจที่ก่อความร่ำรวยให้กับบุคคล หรือให้กับกลุ่มบุคคลด้วย ผมไม่

เคยคิดว่าจะมีหนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายเกือบ 1 ล้านฉบับ สมัยที่ผมยังเป็นเด็ก ถ้าหากขายได้ 3 พันฉบับก็ถือว่าเป็นบุญแล้ว

ถ้าเผื่อเราต้องการจะใช้เวลาอ่านหนังสือพิมพ์ไทยทุกฉบับที่ออกจำหน่ายในแต่ละวัน คุณไม่ต้องไปทำงานที่ไหน ใช้เวลาได้ทั้งวัน นักเขียนก็มีคุณภาพมากขึ้น มีการออกความเห็น ข้อวิจารณ์ ในทางทั้งดีทั้งทางชม จะแหงก็มี จะยั่วก็มี จะยุก็มี จะให้ชนกันก็มี แต่สิ่งเหล่านี้ ผมว่าเป็นสิ่งที่เราต้องยอมรับ เราไม่ควรจะไปเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์ไทยคุณภาพสูงกว่าหรือดีกว่าหนังสือพิมพ์ที่เราเห็นในต่างประเทศ กับประเทศที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจดีแล้ว กับประเทศที่มีการศึกษาดีกว่าเรา สิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งซึ่งผมไม่สนใจ สิ่งที่ผมสนใจมากที่สุดก็คือเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ แต่เมืองไทยนี้มีปัญหาทุกครั้งถ้าเผื่อพูดถึงเรื่องเสรีภาพเหมือนกับที่เรามีปัญหาทุกครั้งเมื่อเราพูดถึงระบบประชาธิปไตย เพราะแต่ละคนเข้าใจคำนี้แตกต่างกันไป แต่ละคนนั้นตีความแตกต่างกันไป

ในสายตาของผมเสรีภาพนั้นเป็นสิ่งซึ่งต้องถนอมไว้ เสรีภาพนั้นไม่ได้อยู่โดดเดี่ยว เสรีภาพของการออกความเห็นจะต้องควบคู่ไปกับความรับผิดชอบที่เรามีต่อสังคม ไม่มีประเทศไหนในโลกที่จะให้เสรีภาพหนังสือพิมพ์โดยไม่มีขอบเขต เสรีภาพของเราจะต้องไม่ไปกระทบกระเทือนเสรีภาพของบุคคลถัดไป เสรีภาพของเราจะต้องเป็นเสรีภาพที่ใช้ในทางที่สร้างสรรค์ ในทางที่รับผิดชอบต่อชาติบ้านเมือง เมืองไทยโชคดี เราทดลองระบบประชาธิปไตยมา 50 ปี หรือมากกว่านั้น 60 ปี เรามีรัฐธรรมนูญผมไม่ทราบก็สิบฉบับ เรามีรัฐบาลผมไม่ทราบก็สิบชุด มีทั้งนั้น รัฐบาลทหาร รัฐบาลพลเรือน รัฐบาลกึ่งทหาร รัฐบาลกึ่งพลเรือน รัฐบาลทุกอย่าง ก็ยังหาที่ลงไม่ได้ แต่ตลอดมาไม่ว่าจะมีการยึดอำนาจ ไม่ว่าจะมีการปฏิวัติ ไม่ว่าจะป็นรัฐบาลทหาร ไม่ว่าจะป็นรัฐบาลผู้นำ รัฐบาลอะไร ๆ จริง ๆ แล้วเสรีภาพของการออกความเห็น โดยเฉพาะผ่านหนังสือพิมพ์นั้นเป็นเสรีภาพที่ค่อนข้างจะมีอยู่โดยตลอด มีบางครั้งบางคราวที่

อาจจะมึกฎเกณฑ์ หรือประกาศคณะปฏิวัติหรืออะไรต่าง ๆ ที่เป็นข้อจำกัด แต่ถ้าเผื่อจะวิเคราะห์กันจริง ๆ หรือเปรียบเทียบประเทศเพื่อนบ้าน หรือเปรียบเทียบประเทศที่ผ่านการปกครองอย่างที่เราเคยผ่านมา ผมคิดว่าเสรีภาพนั้นเป็นเสรีภาพที่ค่อนข้างจะมากกว่าที่อื่นมาก ผมได้เคยสังเกตเมื่อเวลาผมไปประเทศอื่น บางครั้งบางครั้งผมมีความเบื่อหน่ายสังคมไทย มีความเบื่อหน่ายอะไรต่อมิอะไรอีกหลายอย่าง แต่สิ่งหนึ่งพอไปถึงประเทศที่มีการปกครองซึ่งเขาอาจจะอ้างว่าเป็นประชาธิปไตยหรือจะอ้างว่าเป็นการปกครองที่เรียกว่าเป็นระบบเสรี แต่เห็นได้เลยว่าข้อความ บทความ และการออกความเห็นของหนังสือพิมพ์นั้นค่อนข้างจะจืดชืดเมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์ในประเทศของเรา ทั้ง ๆ ที่บางครั้งประเทศไทยยังอยู่ในระหว่างที่เรียกว่า มีการประกาศกฎอัยการศึกบ้าง มีภาวะฉุกเฉินบ้าง มีการตักเตือนหนังสือพิมพ์บ้าง มีการจับกุมหนังสือพิมพ์บ้าง

ในช่วงระยะเวลา 60 ปีที่ผ่านมา ผมคิดว่าสังคมไทยโชคดีที่มีเสรีภาพทางด้านหนังสือพิมพ์ตลอดมา มีเสรีภาพมากกว่าประเทศที่อ้างว่าอยู่ในระบอบประชาธิปไตยอย่างไรก็ตาม ผมขอเรียนให้ทราบว่า การใช้เสรีภาพนั้นขอให้ใช้ด้วยความระมัดระวัง เสรีภาพนั้นไม่ใช่เป็นสิ่งที่มาจากสวรรค์ ไม่ใช่เป็นสิ่งที่คุณได้มาตั้งแต่ตอนคุณเกิด คุณจะมีเสรีภาพได้ก็ต่อเมื่อคุณมีคุณภาพ คุณภาพในการให้ข่าว คุณภาพในการให้ข้อมูล คุณภาพในการสำรวจข้อมูล คุณภาพในการให้ข้อวิจารณ์ คนเราก็คงหากไม่มีคุณธรรม ไม่มีจริยธรรม ไม่มีจรรยาบรรณอยู่ในตัวเองคุณอาจใช้เสรีภาพได้ แต่วันหนึ่งประชาชนหรือสังคมจะเป็นผู้วินิจฉัยว่าเสรีภาพที่คุณมีอยู่นั้น เป็นเสรีภาพที่คุณใช้ด้วยความเหมาะสมหรือไม่ หรือเป็นเสรีภาพที่คุณควรจะได้รับต่อไปหรือไม่ อย่างที่ผมได้เรียน การแข่งขันมีมากขึ้น หนังสือพิมพ์เป็นธุรกิจเศรษฐกิจเติบโต การค้าเจริญ กิจกรรมอุตสาหกรรมมีมากขึ้น ระบบประชาธิปไตยก็จะกลับคืนมา เหมือนอย่างที่เราเคยมีมาแล้วในระยะ 50 ปีที่ผ่านมา มันหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในระบบประชาธิปไตยนั้นจะมีกลุ่มผลประโยชน์ ไม่ว่าจะป็น

กลุ่มสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มชาวนา ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสหภาพแรงงาน สิ่งเหล่านี้มันต้องเกิดขึ้นในสังคมที่เป็นประชาธิปไตย เป็นสิ่งที่นอกจากหลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว ยังเป็นสิ่งที่เราควรจะต้องส่งเสริม แต่แนวทางที่เขาจะปฏิบัติ มาตรการที่เขาจะดำเนิน นโยบายที่เขาจะวางนั้นจะออกมาในรูปแบบไหน อันนั้นจะเป็นผลสะท้อนของคุณภาพขององค์กรเหล่านั้น ไม่มีใครในสังคมที่จะบอกได้ว่าฉันรักชาติคนเดียว ไม่มีใครในสังคมไทยหรือในสังคมไหนที่จะบอกว่า ฉันคนเดียวที่จะเป็นผู้รู้ว่ประโยชน์ของชาติอยู่ที่ใด ไม่มีใครในโลกนี้ที่จะบอกได้ สิ่งที่ดีมันพูด สิ่งที่ดีมันทำ สิ่งที่ดีมันคิดนั้นถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์ ตราบดีที่เรายังเป็นปุถุชนอยู่ความผิดพลาดต้องมี

รัฐบาลนี้รับหน้าที่มาได้ 2 เดือน เราพยายาม เรามีความบริสุทธิ์ใจ เราไม่มีอคติ เราต้องกำหนดนโยบาย เราต้องกำหนดมาตรการ เราต้องตัดสินใจ ผมแน่ใจว่านโยบายบางอย่าง มาตรการบางอย่าง การตัดสินใจบางอย่างในระยะ 2 เดือนที่ผ่านมา หรือระยะ 8 เดือน 10 เดือน 12 เดือนต่อไป ความผิดพลาดย่อมต้องมีไม่มีใครเป็นผู้วิเศษ ไม่มีใครที่จะเป็นอัศวินขี่ม้าขาวมาแก้ปัญหาบ้านเมืองได้ทุกอย่าง ทุกวันผมถูกถามว่า จะแก้ปัญหาค่าความยากจนอย่างไร ผมก็บอกว่าเมื่อ 50 ปีที่แล้วคำถามนี้ก็เกิดขึ้นอีก 200 ปีคำถามนี้ก็ยังมีอยู่ ความยากจนยังจะมีอยู่ต่อไป เป็นปัญหาต่อเนื่องในทุกสังคม เราพยายามจะบรรเทาปัญหาเหล่านั้น วันนี้ ผมจะบอกว่าผมจะพูดเปิดอก ผมได้รับแล้ว

ว่าในอดีตนั้น ผมค่อนข้างจะห่างเหินจากวงการหนังสือพิมพ์ ทั้ง ๆ ที่ครั้งหนึ่งของชีวิตในวัยเด็กมีความผูกพัน มีเยื่อใย ผมยังจำได้เมื่อสมัยผมเด็ก ๆ โรงพิมพ์ไทยพาณิชย์การมีแท่นพิมพ์โรตารีเป็นโรงพิมพ์แรก คุณพ่อผมตื่นเต้นมาก เพราะไม่มีโรงพิมพ์ไหนมีเลย ในวันติดตั้งผมก็ได้ไปดูด้วย ผมมีอายุสัก 10 ขวบ ตอนนั้นก็ถือว่าเป็นการพิมพ์ค่อนข้างจะเร็วมาก ผมไม่ทราบว่ามีแท่นพิมพ์โรตารีของไทยพาณิชย์การแท่นนี้จะปรากฏอยู่ในพิพิธภัณฑ์ของคุณชัยรัตน์หรือเปล่านั้น ปัจจุบันผมเข้าใจว่าแท่นพิมพ์ของไทยรัฐนั้น นอกจากญี่ปุ่นแล้วค่อนข้างจะทันสมัยที่สุดในโลก หรือในภูมิภาคนี้ ผมว่าเรามาไกลมากในวงการหนังสือพิมพ์ อย่างที่ผมเรียนให้ทราบหนังสือพิมพ์เป็นธุรกิจ เป็นอุตสาหกรรมแล้ว ซึ่งควร จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนต่อไป แต่ขณะเดียวกันเมื่อเป็นอาชีพเชิงธุรกิจมากขึ้น บางครั้งบางครั้งเราก็ต้องถามตัวเอง เหมือนกันว่าจุดยืนของเราอยู่ที่ไหน ในแง่ของนักหนังสือพิมพ์ อุดมการณ์เรายังมีเหลืออยู่หรือเปล่านั้น คุณธรรมเราจะต้องรักษาไว้หรือไม่ เราจะรับใช้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือไม่ โดยไม่มีการตั้งคำถามว่ากลุ่มนั้นกลุ่มนี้มีผลประโยชน์สอดคล้องกับผลประโยชน์ประเทศชาติจริงหรือเปล่านั้น ผมแน่ใจคำถามที่ผมตั้งเป็นคำถามที่นักหนังสือพิมพ์จะต้องถามตัวเองอยู่ตลอดเวลา บางคนคงจะมีคำตอบ บางคนคงจะต้องพยายามหาคำตอบ และบางคนก็คงจะหลีกเลี่ยงที่จะตอบคำถามเหล่านี้ เพราะถ้าเมื่อคุณพยายามตอบคำถามเหล่านี้แล้ว บางทีคุณภาพชีวิตของคุณมันเสียไป แต่ผมว่ามีความสำคัญมาก ผมไม่ได้โอ้อวดเลยที่วิชาชีพนี้หรือธุรกิจนี้เป็นวิชาชีพหรือธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนตามความเหมาะสม ผมกลับสนับสนุนด้วยซ้ำ ผมไม่เห็นเป็นของแปลกเลยที่หนังสือพิมพ์บางฉบับจะมีอิทธิพล มีบทบาทในการช่วยกำหนดนโยบายของรัฐบาล ในการเสนอข้อคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐบาล ผมถือว่าอันนั้นเป็นหน้าที่ แต่การเสนอข้อข่าวสาร การเสนอข้อวิจารณ์ การชม การติ การยุ การแหย่ ต้องอยู่บนมูลฐานของข้อเท็จจริง ถ้าเมื่อคุณธรรมอันนี้ไม่มีแล้ว สังคมจะไม่ให้การยอมรับนับถือต่อหนังสือพิมพ์ในเมืองไทย ผมเป็นนายกา อีกไม่นาน ใครชมผม ผมน้อมรับด้วยความ

ภูมิใจ ใครติผม ถ้าเมื่อตีบนมูลฐานที่ถูกต้อง ผมรับฟังด้วยความสนใจ ใครยุ ใครแหย่ ใครให้ชน ผมอ่าน แต่ผมถือว่าเป็นเรื่องไร้สาระ และผมจะไม่ให้สิ่งเหล่านั้นมากกระทบกระเทือนชีวิตประจำวันของผม หรือชีวิตการทำงานของผม ผมอยู่ที่นี้ ผมยินยอมอยู่ที่นี้ได้ เพราะผมคิดว่าผมมีความบริสุทธิ์ใจ ผมไม่สนใจว่าใครจะชอบผม หรือใครจะรักผม หรือใครจะเกลียดผม ผมอยู่อีกไม่นาน ผมไม่สนใจว่าจะมีชื่ออยู่ในประวัติศาสตร์ไทยหรือไม่ ผมจะทำในสิ่งที่ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เป็นสิ่งที่ชอบธรรม เป็นสิ่งที่ผมได้ไตร่ตรองได้ใช้วิจารณ์ญาณ ได้วินิจฉัยแล้วว่า มันน่าจะเป็นไปในทางนี้ โอกาสที่จะผิดมีเสมอ ถ้าเมื่อผิด ผมต้องขอโทษ และผมก็มีความเสียใจ

ผมอยากจะกลับมาถึงเรื่องของวิชาชีพของหนังสือพิมพ์ ผมย้ำถึงเรื่องอุดมการณ์ ถึงเรื่องคุณธรรม ถึงเรื่องจรรยาบรรณ ผมคิดว่าอาชีพหนังสือพิมพ์ในเมืองไทยเป็นอาชีพที่ไม่ใช่เด็กแล้ว ได้ก่อตั้งสมาคมมา 50 ปีแล้ว ในชีวิต 50 ปีนั้น นักหนังสือพิมพ์ที่มีวิญญานเป็นนักหนังสือพิมพ์ นักหนังสือพิมพ์ที่มีอุดมการณ์ของตัวเอง นักหนังสือพิมพ์ที่ ชอบความชอบธรรม มันถึงเวลาแล้วที่จะรวมกลุ่มกันสร้างเอกภาพ สร้างองค์กร ซึ่งกำกับดูแลตัวเอง ผมไม่อยากจะเห็นรัฐบาลไม่ว่าชุดไหน ในอดีตหรือในอนาคตต้องไปค้าจุนอุดหนุนช่วยเหลือ ควบคุม หรือกำกับดูแล อันนี้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของพวกคุณกันเอง อย่างน้อยรัฐบาลชุดนี้จะเป็นรัฐบาลที่ให้ความเสรีในเรื่องนี้อย่างเต็มที่ ให้ความเสรีในการออกความคิดเห็น จะติจะชม จะแหย่จะยุ จะวิจารณ์ทำกันไป เพราะว่าประชาชนจะเป็นผู้วินิจฉัยเองว่า บทความที่เขียน คอลัมน์ที่เขียน รายงานที่เขียนสะท้อนจากอะไร คนไทยไม่ใช่คนโง่ อาจจะไม่ได้ แต่จริง ๆ แล้วเขารู้ว่าอะไรเป็นอะไร เพราะฉะนั้นเราในฐานะที่เป็นนักหนังสือพิมพ์ หรือในรูปของสมาคมน่าจะมีการพิจารณาดูว่าจรรยาบรรณของเราควรจะเป็นอย่างไร อุดมการณ์ของเราควรจะเป็นอย่างไร การกำกับดูแลตัวเองควรจะเป็นอย่างไร สิ่งเหล่านี้ผมคิดว่าทำได้ไม่ยาก

สำหรับผมไม่ขัดข้องที่นักเขียนผู้ใด หนังสือพิมพ์ฉบับใดจะเขียนเชียร์เรื่องนั้นเชียร์เรื่องนี้ ตีเรื่องนั้น ตีเรื่องนี้ อันนี้เป็นของธรรมดา คนเราไม่ใช่พระอิฐพระปูน การส่งเสริมสนับสนุนแนวทางนโยบายทางใดทางหนึ่ง การวินิจฉัยทางใดทางหนึ่งนั้นเป็นสิทธิของพวกคุณ หน้าที่ของรัฐบาลก็คือรับฟังจากทุกด้าน ไม่ว่าจะป็นในทางบวกหรือทางลบ แล้วก็ใช้ข้อมูลเหล่านั้นประกอบการพิจารณาวินิจฉัยว่าจะดำเนินไปทางไหน

การแข่งขันกันมากขึ้น ผมเข้าใจดี โฆษณาหรือกลุ่มผลประโยชน์ เมื่อมีการแข่งขันกันมากขึ้นก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จิตใจของเราจะวอกแวก การเป็นตัวของตัวเองนั้นก็อาจจะลำบากมากขึ้น เท่าที่ผมดูมาเป็นเวลา 50 ปี บางสิ่งบางอย่างที่คุณพ่อผมเคยพูดไว้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นความในใจของคุณพ่อผม และเคยเล่าให้ลูกฟัง ความหวังที่คุณพ่อผมมีอยู่ ผมแน่ใจสิ่งเหล่านั้นจะเกิดขึ้นได้ในสังคมไทย สิ่งเหล่านั้นจะทำให้การพัฒนาอาชีพหนังสือพิมพ์ จะทำให้การพัฒนาสมาคมหนังสือพิมพ์เจริญเติบโต มีความมั่นคง มีความถาวร เป็นวิชาชีพที่คนรับรอง เป็นวิชาชีพที่คนให้เกียรติ เป็นวิชาชีพที่สมกับที่พูดกันไว้ว่าฐานันดรที่ 4 และเป็นวิชาชีพที่นายกรัฐมนตรีทุกสมัย รัฐมนตรีทุกรัฐบาลจำเป็นต้องรับฟัง สิ่งเหล่านั้นผมว่ากำลังเกิดขึ้นในเมืองไทย และผมแน่ใจว่ารัฐบาลชุดต่อ ๆ ไปอย่างน้อยก็ในความหวังของผม จะมีความคิดความอ่านเหมือนกับทุกอย่างที่ผมได้พูดในคำวันนี้

ขอบพระคุณ

สุนทรพจน์ในงานเลี้ยงอาหารค่ำ

จัดโดย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย*

ท่านประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

(คุณไชยยช อักษรนันท์)

ท่านประธานสภาอุตสาหกรรมกิตติมศักดิ์

(คุณ ชุมสาย เทพหัสดิน ณ อยุธยา และ คุณ พารณ อิศรเสนา)

ท่านประธานสภาหอการค้า

(คุณ ยุกต์ ณ ถลาง)

ท่านนายกสมาคมธนาคารแห่งประเทศไทย

(คุณ ธารินทร์ นิมมานเหมินท์)

คณะกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ บรรดาเพื่อนสมาชิกของสภาฯ

ตั้งแต่ผมรับหน้าที่เป็นนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2534 และได้มีการจัดตั้งรัฐบาล เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2534 ซึ่งบุคคลหลายท่านที่อยู่ในคณะรัฐบาลของผมนั้น ได้มานั่งร่วมอยู่ ณ ที่นี้ มีประชาชนเป็นจำนวนมากที่ไม่รู้จักตัวผม และอาจจะมึ้นจำนวนมากกว่านั้นที่ไม่เข้าใจว่าทำไมผมได้รับเชิญให้มาทำหน้าที่นี้ สำหรับท่านสมาชิกทั้งหลายที่อยู่ในค่ำวันนี้ ผมเข้าใจดีว่าส่วนใหญ่ท่านรู้จักเป็นการส่วนตัว หรืออย่างน้อยหากไม่รู้จักส่วนตัวก็เคยได้ยินได้ฟังความคิดเห็นของผมนั้นในประเด็นต่าง ๆ ผมนั้นรู้สึกว่าเป็นคนที่ไม่น่าเข้าใจยาก ผมคิดว่าผมเป็นคนค่อนข้างจะเปิดเผย ตรงไปตรงมา มีอะไรก็พูดกันให้รู้เรื่อง บางครั้งบางครั้งก็อาจจะไม่มีใครเข้าใจว่าผมอารมณ์ร้อนหรือวิธีทำงานค่อนข้างจะรุนแรงไปนิดหนึ่ง ความจริงในอดีตก็เคยเป็นไปได้ว่าผมมีลักษณะอย่างนั้น แต่เมื่อแก้ตัวขึ้นมาแล้ว ความรู้สึกที่จะต้องอะลุ่มอล่วยกับคน ความรู้สึกที่คิดว่า

บางครั้งบางครั้งตัวเองไม่ใช่จะต้องเสมอไป หรือแม้บางครั้งบางครั้งที่เราคิดว่าจุดยืนควรจะอยู่ที่ไหน แต่ความสำเร็จของงานทุกด้านคงไม่อยู่ที่ว่าจุดยืนของเราถูกต้องหรือเปล่า ความสำเร็จของงานนั้นคงขึ้นอยู่กับจุดยืนต้องถูกต้อง และวิธีการที่จะนำไปสู่จุดยืนนั้นต้องถูกต้องด้วย อันนี้เป็นหลักการที่ผมใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ระยะสุดสัปดาห์ที่ผ่านมา

รัฐบาลชุดนี้เป็นรัฐบาลที่ผมมีความเชื่อมั่นว่าปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ในอดีตนั้น มีประชาชนจำนวนมากไม่น้อยมีความรู้สึกไม่ดีเกี่ยวกับรัฐบาล หรือเกี่ยวกับนักการเมืองหรือเกี่ยวกับข้าราชการทั้งหลาย ความรู้สึกนี้จะถูกต้องประการใดก็เป็นสิ่งที่ผมไม่อยู่ในฐานะที่จะเป็นผู้วินิจฉัย มีอยู่สิ่งเดียวที่ผมสามารถให้คำมั่นสัญญาได้ตรงไปตรงมาซึ่งกันและกันในฐานะนายกรัฐมนตรีอยู่ผมจะพยายามทำทุกวิถีทาง ที่จะให้การกล่าวหาในสิ่งไม่ดีไม่งามของรัฐบาลในอดีตหรือของบุคคลบางคนในอดีตให้มันน้อยที่สุดเท่าที่จะน้อยได้ ผมจะทำได้แค่ไหนผมไม่แน่ใจ แต่สิ่งหนึ่งที่ผมแน่ใจว่าจะสำเร็จได้ก็คือเมื่อผมได้รับความร่วมมือจากบรรดานักธุรกิจ นักอุตสาหกรรม และประชาชนโดยทั่วไป

วันนี้ผมมาในฐานะหัวหน้ารัฐบาลที่มีความรับผิดชอบ ต่อประเทศชาติ แต่ในขณะที่เดียวกันผมก็มาในฐานะที่ผมเคยเป็นคนคนหนึ่งของสภาอุตสาหกรรม และอาจจะไม่ได้เป็นลูกหม้อเหมือนอย่างอีกหลายท่านที่ผมได้เอ่ยถึง แต่อย่างน้อย 13 ปีที่ผมอยู่ในภาคเอกชนนั้น ผมคิดว่าผมคงพอจะรู้อะไรบ้าง อย่างน้อยที่สุดก็รู้ว่าอะไรเป็นอะไร ผมไม่ได้เป็นตัวแทนของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสังคมไทย ภูมิหลังผมเคยเป็นข้าราชการ เคยเป็นนักธุรกิจ และปัจจุบันนี้มาดำรงตำแหน่งทางด้านการเมือง ผมมาวันนี้ ผมยินดีมาพบเพื่อนเก่า ๆ และเมื่อมาพบเพื่อนเก่า ๆ ผมก็ต้องขอเรียนตามตรงว่า ถ้าผมไม่พูดกันให้รู้เรื่อง ไม่พูดกันด้วยความจริงใจ หรือไม่พูดกันอย่างตรงไปตรงมาแล้ว ผมถือว่าผมไม่ได้ทำหน้าที่เพื่อนที่สมบูรณ์

สภาอุตสาหกรรมกำหนดเรื่องให้ผมพูด เรื่องนโยบายของรัฐ ผมก็อยากเรียนคร่าว ๆ ว่าตอนที่ผมได้แถลงนโยบาย

* ณ ห้องณภลัย โรงแรมดุสิตธานี วันที่ 21 พฤษภาคม 2534

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีประเด็นอยู่ 9 ประเด็นที่ผมพูดถึงเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทางด้านอุตสาหกรรม และเศรษฐกิจ แต่ในคำวันนี้ผมอยากจะพูดถึงเฉพาะ 4 เรื่อง คือ เรื่องที่เป็นหลักใหญ่ สรุปแล้วรัฐบาลปัจจุบันมีแนวนโยบายหลักอยู่ 4 ข้อ ในเรื่องเกี่ยวกับภาคเศรษฐกิจ สิ่งแรกคือ สร้างพลังทางเศรษฐกิจให้แข็งแรง เพื่อให้มีกำลังที่จะพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ สอง ดูแลและช่วยกลุ่มคนที่ยากจน เช่น เกษตรกรในชนบท และคนยากไร้ในเมือง สาม พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม สี่ ปรับปรุงระบบการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อปูทางสู่ระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

จากประเด็นใหญ่ 4 เรื่อง นั้น ผมก็อยากเรียนรายงานเพื่อนสมาชิกทั้งหลายว่า ที่ผ่านมาระยะ 10 สัปดาห์นี้รัฐบาลนี้ได้ทำอะไรบ้าง และคิดที่จะทำอะไรต่อไป

ในเรื่องแรกของการสร้างพลังทางเศรษฐกิจตามประธานสมาคมได้พูดเน้นถึงสิ่งที่ผมพูดว่าภาคเอกชนต้องเป็นแกนนำ เพราะฉะนั้นสิ่งแรกที่ผมจับก็คือ ต้องส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ ผมเป็นคนที่มีความคิดโดยลักษณะที่เป็นเสรีนิยม ไม่ว่าทางด้านการเมืองหรือทางด้านเศรษฐกิจ ในอดีตนั้น อาจจะมีการจำเป็นหรือเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาที่รัฐควรจะเข้ามามีบทบาท หรือเข้ามาทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ แต่เมื่อเมืองไทยผ่านมาเป็นระยะเวลา 40-50 ปีแล้ว ปัจจุบันภาคเอกชนของเมืองไทยอยู่ในฐานะที่จะเป็นแกนนำและเป็นหัวเรือใหญ่ได้ ส่วนรัฐนั้นไม่ควรที่จะมีบทบาทเกินขอบเขตในเรื่องของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องที่จะพูดแล้วจะทำได้ในวันพรุ่งนี้ และไม่ควรจะทำในวันพรุ่งนี้ แต่ควรจะเป็นขบวนการต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะใช้เวลา 5 ปี 10 ปี แต่อย่างน้อยรัฐบาลนี้ก็ควรมีแนวนโยบายแน่วแน่ที่ว่า รัฐจะลดบทบาททางด้านเศรษฐกิจ โดยให้ภาคเอกชนเข้าแทนที่และให้ภาคเอกชนเป็นแกนนำ การที่เราทำเช่นนั้นไม่ใช่ที่เราเห็นหรือทำการให้ผลกำไรไปอยู่ที่ภาคเอกชน เปล่าเลย ที่รัฐต้องการทำเช่นนั้นก็เพราะว่าเราเห็นว่า คนของรัฐหรือระบบราชการของรัฐนั้น

ไม่มีทางที่จะเอื้ออำนวยให้รัฐวิสาหกิจใด หรือกิจกรรมเศรษฐกิจใดๆ ที่รัฐเป็นผู้รับผิดชอบ สามารถดำเนินการไปได้โดยมีประสิทธิภาพหรือโดยมีผลกำไร ถ้าหากว่าทำไม่ได้เพราะไม่มีประสิทธิภาพ หรือทำไม่ได้โดยไม่มีผลกำไรแล้วภาระส่วนใหญ่จะตกอยู่ที่ใคร จะตกอยู่ที่ผู้เสียภาษี เพราะฉะนั้นแนวนโยบายนี้เป็นแนวนโยบายที่ไม่ใช่ช่วยภาคเอกชน แต่เป็นแนวนโยบายที่ช่วยรัฐและช่วยผู้เสียภาษี

เราเห็นว่ากิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจนั้น นอกเหนือไปจากเรื่องที่ต้องการให้รัฐวิสาหกิจมีอำนาจผูกขาดในวิสาหกิจใดวิสาหกิจหนึ่งแล้ว เราคิดว่าวิธีการที่ดีที่สุดก็คือต้องส่งเสริมให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและอย่างเป็นธรรม เราจะดูแลป้องกันมิให้มีการผูกขาด ไม่ว่าจะเป็นการผูกขาดของรัฐหรือการผูกขาดของบริษัทหนึ่งบริษัทใดโดยเฉพาะ เราคิดว่าการแข่งขันโดยเสรีก็ดีกว่าที่ไม่มีการผูกขาดก็ดีกว่าการกระทำเพื่อผลประโยชน์ของผู้บริโภคของสังคมไทย โดยเฉพาะผู้บริโภคของสังคมไทยคือใคร คือประชาชนส่วนใหญ่ นอกจากนั้น เราคิดว่าคนที่จะต้องตัดสินใจว่าเขาควรจะลงทุนเรื่องอะไรในกิจกรรมไหน ในเวลาเมื่อใด ในลักษณะใดรัฐซึ่งเป็นข้าราชการไม่มีหน้าที่และไม่มีความรู้เพียงพอที่จะไปช่วยตัดสินใจเรื่องเหล่านั้นให้กับนักธุรกิจ เราต้องปล่อยให้มันเป็นข้อกำหนดวินัยหรือการตัดสินใจของนักธุรกิจเอง และเขาจะรับผิดชอบต่อการกำหนดตกลงใจของเขา ถ้าเขาขาดทุนก็เป็นความรับผิดชอบของเขา ถ้าหากรัฐเข้าไปยุ่งในขบวนการตัดสินใจมากเกินไป ผลก็คือรัฐจะต้องรับผิดชอบต่อข้อตัดสินใจนั้นด้วย และความรับผิดชอบนั้นก็จะเป็นไปสูขบวนการอย่างหนึ่ง ซึ่งบิดเบือนขบวนการทางเศรษฐกิจที่ดี

เราจะส่งเสริมให้มีการลงทุนโดยทั่วไป โดยคำนึงถึงว่าการคุ้มกันอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมนั้น จะเป็นการคุ้มกันในระยะเวลาที่กำหนดไว้ จะเป็นการคุ้มกันที่ถึงระยะเวลาหนึ่งจะต้องมีการยกเลิกเพื่อผลประโยชน์ของผู้บริโภค ในขณะเดียวกัน ทางฝ่ายราชการต้องพยายามลดขั้นตอนให้น้อยลง ในอันที่จะส่งเสริมสนับสนุนการลงทุนเหล่านั้น ในระยะ 8-9 สัปดาห์ที่ผ่านมา กระทรวงอุตสาหกรรม

กรรมได้ยกเลิกประกาศห้ามตั้ง ห้ามขยายอุตสาหกรรมแล้ว 21 ประเภท ได้ลดขั้นตอนการขออนุญาตการตั้งโรงงานให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน ได้มีการสั่งการให้มีการทบทวนระบบการส่งเสริมการลงทุนเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและรวดเร็ว คณะรัฐมนตรีเมื่อ 2-3 สัปดาห์ที่แล้วได้อนุมัติให้มีการลงนามโรงกลั่นที่ 4 นั้นเป็นเรื่องตลกค้างมากกว่า 1 ปี ได้อนุมัติให้มีการขยายโรงงานกลั่นน้ำมันโรงหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันนี้ปฏิบัติกิจกรรมอยู่ เราจะยกเลิกเรื่องการควบคุม เราจะลดขั้นตอนของทางราชการ เพราะขั้นตอนที่ไม่มีมีความจำเป็นที่มีอยู่นั้น เป็นสิ่งซึ่งทำให้เกิดคอร์ปชั่นส่วนหนึ่ง อุตสาหกรรมไทยเราเป็นอุตสาหกรรมที่เราเข้าไปพัวพันอยู่กับระบบการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น ๆ ทุกวัน เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ถ้าเมื่อเศรษฐกิจของประเทศยังเป็นเศรษฐกิจที่ยังต้องอาศัยการส่งออก

ปัจจุบันนี้การส่งออกของเมืองไทยประมาณ 22-23 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เป็นการส่งออกที่มากกว่าอินเดีย อินเดียมีพลเมืองมากกว่า 900 ล้านคน อินเดียส่งออกเมื่อปีที่แล้วประมาณ 14 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ การส่งออกของเรามากกว่าตุรกี ซึ่งมีพลเมืองพอ ๆ กัน มากกว่าฟิลิปปินส์ เท่า ๆ กันที่ฟิลิปปินส์มีพลเมืองเท่า ๆ กับเรา ตัวเลขเหล่านี้พิสูจน์อยู่อย่างหนึ่งว่าเราเดินย้อนหลังไม่ได้ เศรษฐกิจของไทยจะต้องรุดหน้าไป โดยอาศัยการส่งออกเป็นแกนนำ แต่ในขณะที่เดียวกันเราก็มีมาตรการบางประการ เพราะว่าในสถานการณ์ทั่วไปแล้วประเทศไทยซึ่งมีพลเมือง 55 ล้านคน ก็เป็นสังคมที่มีอำนาจการซื้อหรือพลังการซื้อนั้นจะมีมากขึ้นไปเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้น ในเรื่องของการผลิตเพื่อการขายภายในประเทศจะมีความสำคัญขึ้นมาเรื่อย ๆ แต่ในขณะนี้ ณ จุดนี้ เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ว่า การส่งออกยังเป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับเศรษฐกิจของไทย ถ้าเราจะเข้าไปสู้อยู่ในเวทีของโลก เวทีของการแข่งขัน เวทีที่มีการเขียนกติกาในอดีตหรือเวทีที่กำลังจะเขียนกติกาต่อไปในปัจจุบัน หรือต่อไปในอนาคต มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องปรับระบบภาษีของประเทศไทยเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน

ในเรื่องนี้ตั้งแต่วันแรกผมได้เรียนปรึกษากับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายสุธี สิงห์เสน่ห์) และเราได้ตกลงในหลักการใหญ่ ๆ ว่าการปรับระบบภาษีของเมืองไทยนั้น จะต้องทำให้เสร็จสิ้นภายในอายุของรัฐบาลนี้ เรามีแนวนโยบายในการปรับภาษี ผมขอพูดอย่างตรงไปตรงมา นักธุรกิจไทยส่วนใหญ่ไม่เสียภาษีให้ถูกต้อง บริษัทในเมืองไทยยังใช้บัญชี 2 บัญชี การให้เงินได้โตะนักธุรกิจไทยยังมีอยู่ถึงเวลาแล้วครับที่จะต้องเปลี่ยนทัศนคติ ถึงเวลาแล้วครับที่จะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมไทย ถึงเวลาแล้วครับที่คนที่อยากจะทำรวยก็รวยได้ แต่อย่ารวยจนคนอื่นเขาไม่สามารถอยู่ในสังคมไทยได้ ขอให้มีความจิตสำนึกเมื่อถึงผลประโยชน์ของคนอื่น ๆ ในสังคมไทย ที่เขายากจน ที่เขาต้องการความช่วยเหลือ ผมคิดว่าระบบภาษีที่เราจะเปลี่ยนแปลงนั้น จะไม่ทำให้ท่านจนลง แต่จะเป็นเครื่องกระตุ้นให้ท่านลงทุนต่อไป ทำธุรกิจต่อไป และอาจจะรวยต่อไปได้โดยที่ไม่เบียดเบียนคนอื่น ช่วยรับภาระของรัฐบ้าง การกุศลก็ให้ต่อไป แต่ไม่ใช่ให้เพื่อเป็นการบังหน้าเท่านั้น ช่วยกันอย่างจริง ๆ จัง ๆ ช่วยเสียภาษี ทางด้านรัฐบาลก็จะปรับภาษีให้ยุติธรรมทางรัฐบาลจะปรับภาษีไม่ให้มีการซ้ำซ้อนทางรัฐบาลจะปรับภาษีที่สามารถบังคับใช้ได้ ทางรัฐบาลจะปรับภาษีที่ส่งเสริมการออมทรัพย์ รัฐบาลจะปรับภาษีที่สามารถชักจูงให้คนทั้งหลายรู้สึกว่าการเสียภาษีเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของคนทุกคน ของนักธุรกิจทุกคน เราจะปรับระบบภาษีที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้คนสุจริตเสียภาษีด้วยความชอบธรรม และคนที่ไม่สุจริตในอดีตสามารถมาถึงจุดยืนที่ว่าถึงเวลาแล้ว ภาษียุติธรรมแล้ว ระบบยุติธรรมแล้ว เราจะเสียภาษีตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เรื่องภาษีผมพูดไม่ได้ว่าจะออกมาในรูปแบบใด หรือจะเก็บในอัตราใด จะเก็บในอัตราใดเป็นเรื่องที่ต้องผ่านคณะรัฐมนตรี และเป็นเรื่องที่จะต้องประกาศตามกฎหมาย แต่ผมจะให้แนวทาง สิ่งเหล่านี้ผมคิดว่าเป็นแนวทางที่จะมีการปรับระบบภาษี เราจะปรับระบบภาษีให้ลดต้นทุนการผลิตและให้เกิดความเป็นธรรม

ปัจจุบันนี้ระบบภาษีไทยไม่สอดคล้องกับขบวนการ

ผลิต เราจะปรับภาษีโดยเฉพาะภาษีอากรขาเข้าของวัตถุดิบของชิ้นส่วนและของสำเร็จรูปให้สอดคล้องกับขบวนการผลิต เราจะนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ ทางด้านภาคเอกชนพูดอยู่เสมอ และพูดด้วยความเป็นธรรม และพูดด้วยความมีเหตุผลว่า ภาษีการค้ามันเป็นภาษีที่ซ้ำซ้อน เนื่องจากซ้ำซ้อนมาก เพราะฉะนั้นมันจึงไม่จ่าย ต่อไปจะไม่ซ้ำซ้อน จะแจ้งชัด จะมีอัตราที่แน่นอน จะเป็นอัตราที่อะลุ่มอล่วย จะเป็นอัตราที่มองถึงสภาพการณ์ที่แท้จริงของกิจกรรมธุรกิจของไทย และจะเป็นอัตราที่ผมคิดว่าให้ความชอบธรรมกับสังคมไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการหรือผู้อื่นใดและเมื่อระบบภาษีมูลค่าเพิ่มนำออกมาใช้ ซึ่งคงจะมีการเสนอคณะรัฐมนตรีภายในเดือนมิถุนายน และจะนำมาบังคับใช้ในต้นปี หรือมกราคม 2535 ถ้าหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ทั้งสิ้น คนที่ไม่เคยอยู่ในระบบการเสียภาษี ก็คิดจะไม่เสียภาษีอีกต่อไป รัฐจะขาดรายได้เป็นหมื่นๆ ล้าน ฉะนั้น นี่เป็นสิ่งที่รัฐบาลนี้จะเสีย เราจะทำทดลองจิตใจของนักธุรกิจ นักอุตสาหกรรมเมืองไทยดูซิว่ามีความรับผิดชอบมากน้อยแค่ไหน สิ่งที่เคยบ่นๆ กันในระยะ 10-20 ปีที่ผ่านมา บ่นด้วยความจริงใจ หรือบ่นไปอย่างนั้น ภาษีมารูปไหนมันไม่เสียเท่าเดียว และต่อไปเราจะปรับปรุงภาษีเงินได้ของบุคคลธรรมดาและของนิติบุคคลด้วย การปรับระบบภาษีทั้งหมดนี้เราจะทำเป็นลำดับขึ้นมาภายในระยะเวลาเดือน สองเดือนข้างหน้าสำหรับนี้จะเสร็จ คณะรัฐมนตรีวินิจฉัย จะกำหนดอัตราให้แน่นอน จะกำหนดลักษณะให้แน่นอน อดทนกันอีกนิดหนึ่ง พวกท่านจะมีโอกาสร้อยเปอร์เซ็นต์ที่จะเป็นผู้เสียภาษี ขณะนี้ เราก็มีการพิจารณาอย่างเคร่งครัด เราต้องการที่จะทำอะไรออกมาในรูปแบบเสียที่

เรื่องกรมศุลกากร ก็มีการบ่นกันมาเป็นเวลานาน เรื่องนี้เราต้องเห็นใจข้าราชการกับระบบราชการด้วย เราจะไม่เปลี่ยนระบบขั้นตอนของภาษี ขั้นตอนของพิธีการศุลกากร จะมีการปรับระบบใหม่ทั้งหมด ผมจะได้รับรายงานฉบับแรกภายใน 3 สัปดาห์ข้างหน้า และเราจะเร่งเครื่องในเรื่องนี้ ผมไม่แน่ใจว่าจะทำได้มากน้อยแค่ไหน แต่จะเริ่มทำและทาง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ท่านปลัดกระทรวงการคลัง ท่านก็ได้บอกแล้ว แม้แต่ท่านอธิบดีกรมศุลกากรเอง ท่านก็รู้ว่าปัญหาอยู่ที่ไหน และควรจะแก้ไขตรงไหน ถ้าเมื่อมีมาตรการการแก้ไขที่ต้องอาศัยความสนับสนุนของรัฐบาลในเรื่องของงบประมาณ ในเรื่องของบุคลากร ในเรื่องของการซื้อคอมพิวเตอร์ รัฐบาลนี้จะให้การสนับสนุนโดยสมบูรณ์

เรื่องต่อไปคือ เรื่องการเร่งรัดสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เรื่องนี้ผมอยากจะขอเรียนเพื่อปรับความเข้าใจ และให้รู้กัน ผมต้องขอเรียนด้วยความจริงใจอยู่อย่างหนึ่งว่า รัฐบาลของผมเข้ามารับหน้าที่นี้ ปัญหามีมากมาย ทั้งที่ผมเคยอยู่ระบบราชการมา และเคยสัมผัสกับทางด้านนโยบายต่างๆ มา ผมไม่เคยคิดเลยว่า ปัญหาของประเทศไทยนั้น ถึงแม้ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่เรียกว่ากำลังพัฒนา แต่ปัญหาของเรานั้นพัฒนามากทีเดียว และก็ไม่ใช่เป็นปัญหาที่ตกค้างมาจากรัฐบาลท่านนายกรัฐมนตรีท่านนั้น โดยความเป็นธรรม ผมว่าเป็นปัญหาที่สะสมมาเป็นเวลาหลายสิบปีแล้ว จะเรียกว่าย้อนหลังกลับไปตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง เพราะฉะนั้นปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ไม่ใช่แก้ได้ง่ายๆ และอย่างที่ผมเรียนเสมอ トラบโดที่คนไทยยังคิดว่าจะมีใครเป็นอัศวินม้าขาวเข้ามาช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ผมว่าเป็นความหวังที่ผิด เพราะฉะนั้นปัญหาหลายอย่างเป็นปัญหาที่ผมเองให้ความไตร่ตรอง และเห็นว่าคงแก้ไม่ได้ในรัฐบาลชุดนี้สิ่งใดที่เราแก้ได้เราจะพยายามแก้ สิ่งใดที่เราแก้ไม่ได้ทันตา เราก็จะพยายามวางระบบ หรือวางแนวทางแต่อย่างว่าการวางระบบมีทั้งผลดีทั้งผลเสีย เพราะในสังคมไทย หรือในวัฒนธรรมของสังคมไทยนั้น บางครั้งบางคราวปัญหาแบบไทยๆ ไปแก้โดยระบบก็พ้องเหมือนกัน เพราะฉะนั้นบางครั้งบางคราวเราจะต้องดูให้แน่ว่า ปัญหานั้นแก้ได้โดยระบบได้หรือไม่ หรือปัญหานั้นควรจะแก้แบบไทยๆ ด้วยกัน เพราะว่าจุดเกิดของปัญหานี้ก็เพราะว่าเราเป็นคนไทย อันนี้ก็เป็นสิ่งที่เราจะต้องวินิจฉัยเหมือนกันว่าอะไรเราจะใช้ระบบอะไร เราจะใช้วิธีการแบบไทยๆ และอะไรเราจะใช้วิธีการแบบผสมผสาน คือ มีทั้งระบบและวิธีการแบบไทยๆ

โครงสร้างหรือโครงการที่ใช้เงินจำนวนมาก ๆ โครงการไหนที่มีการเซ็นสัญญาไปแล้วหรือลงนามไปแล้ว โครงการนั้นจะดำเนินต่อไปตามขั้นตอน มีการตรวจสอบเรื่องสัญญาที่อัยการสูงสุด โครงการรถไฟฟ้า อันนี้อยู่ในกระบวนการแล้ว จะดำเนินต่อไป เราจะขยายสนามบินดอนเมืองบางส่วนได้มีการพูดถึงเรื่องแผนขยาย มีงบประมาณที่จัดไว้ให้เราสร้างสนามบินหนองงูเห่า ได้มีการตั้งคณะกรรมการระดับชาติ โดยรัฐมนตรีคมนาคมเป็นประธาน เราจะขยายสนามบินอยู่ตะเภาชิงพาณิชย์และหน้าสนามบินอยู่ตะเภาก็เป็นไปได้ เราจะพยายามสร้างเขตที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเครื่องบินหรืออุตสาหกรรมไฟฟ้า ซึ่งอาจจะต้องอาศัยสนามบินอยู่ตะเภ่าเป็นสถานที่ของการนำเข้าวัตถุดิบและการส่งออก เราจะเร่งรัดให้มีการใช้แหลมฉบังในเชิงพาณิชย์และให้เป็นประโยชน์มากกว่านี้ เราจะต้องเร่งเครื่องของการจัดตั้งที่เรียกว่า ไอซีดี และเราอาจจะพิจารณาดำเนินนโยบายใหม่ที่จะให้เอกชนเข้าบริหารท่าเรือทั้ง 4 ท่าที่แหลมฉบัง โครงการที่คนสนใจมากคือโครงการโทรศัพท์ เรื่องนี้ตั้งแต่สัปดาห์แรกที่เรามาบริหารงานเราได้ให้ความสนใจและติดตามอย่างใกล้ชิด การพิจารณาปัญหานี้จะเป็นการพิจารณาด้วยความชอบธรรมและด้วยความยุติธรรม เราจะไม่เริ่มต้นด้วยว่ามีข้อบกพร่องหรือมีการแสวงหาผลประโยชน์ในทางที่ไม่ชอบธรรมโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หลักการใหญ่ที่ผมกำหนดไว้ก็คือหนึ่ง ให้มีการทบทวนโครงการนี้เพราะยังไม่ได้มีการลงนามสอง ลักษณะของสัญญาเก่าควรให้มีการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า 1) ให้ผลประโยชน์กับรัฐในระดับที่เหมาะสมหรือไม่ 2) ให้ผลประโยชน์กับองค์การโทรศัพท์ในลักษณะที่ควรหรือไม่ และ 3) ให้บริการกับประชาชนอย่างที่เราต้องการหรือไม่ และ 4) จะไม่เปลี่ยนจากการผูกขาดของรัฐไปเป็นการผูกขาดของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง 5) ต้องให้ความยุติธรรมกับบริษัทซึ่งได้รับการคัดเลือกมาแล้ว 6) ให้หาทางที่จะพูดจาสนทนาหรือเจรจากับบริษัทที่เกือบจะได้รับเป็นผู้คัดเลือกหาหนทางว่ามีทางใดใหม่ที่จะแก้ไขในลักษณะที่รัฐต้องการและจะออกมาในรูปที่จะทำได้

ผมให้เวลาอีกสองสัปดาห์ ถ้าสำเร็จก็สำเร็จ ถ้าไม่สำเร็จเราก็ต้องมีแผนรองไว้ แต่รัฐบาลนี้จะเจรจา จะพูดจา โดยไม่มีการคิดในใจหรือมีการกล่าวหาในใจว่า ที่ผ่านมานั้นเป็นเรื่องของการตักตัก หรือเป็นเรื่องของการได้รับสัญญาโดยไม่ชอบธรรม เราต้องแน่ใจว่าบริษัทนั้นธุรกิจนั้นต้องได้รับความชอบธรรม ต้องได้รับความยุติธรรมในการพิจารณาของเรา และถ้าเมื่อผลสุดท้ายปรากฏว่า สามารถเปลี่ยนรูปหรือเปลี่ยนภาพหรือลักษณะบางอย่างที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐในระยะยาวและสอดคล้องกับแนวทางที่จะแปรสภาพเป็นของเอกชน เราจะดำเนินต่อไป ผมแน่ใจว่าบริษัทนั้นเป็นบริษัทที่มีคุณธรรมพอสมควรที่จะสามารถนั่งอยู่กับเรา และพิจารณาร่วมกันแสวงหาผลประโยชน์และความถูกต้องให้กับรัฐ

ปัจจุบันนี้เราเข้าอยู่เวทีการเมืองระหว่างโลก ในเรื่องของธุรกิจ ในเรื่องของการค้าเรามีปัญหา ปัญหาก็คือว่าเพื่อนที่ดีของเรา ซึ่งเคยถูกเป็นมหาอำนาจและเป็นผู้ยิ่งใหญ่ในโลก เขามีวิธีการทำงานของเขาอย่างไร ซึ่งวิธีการทำงานของเขาอย่างนั้นเราอาจจะไม่เห็นด้วย เราอาจจะคัดค้าน เราอาจจะตะโกนป่าว ๆ ได้ว่าเขาทำไม่ถูก เขาไม่ทำตามคติกขาของโลก แต่การเมืองระหว่างประเทศนั้น ผมเรียนได้อย่างหนึ่งว่า ความชอบธรรมนั้นมันน้อยมาก ความยุติธรรมนั้นก็แล้วแต่ว่าเป็นความยุติธรรมของผู้ใด การเมืองระหว่างประเทศไม่มีมิตรและไม่มีศัตรูมีแต่ผลประโยชน์ ทีนี้ผลประโยชน์ของไทยอยู่ที่ไหน ผลประโยชน์ปัจจุบันนี้ในฐานะที่เป็นประเทศที่ต้องพึ่งกำลังทางเศรษฐกิจของตัวเองไม่ใช่ปัญหาเรื่องศีลธรรม ไม่ใช่ปัญหาเรื่องสิทธิบัตรเรื่องเดียวและไม่ใช่ปัญหาเรื่องการค้าอย่างเดียวยด้วย ปัญหาทุกปัญหามันเกี่ยวโยงกันไปหมด ในเรื่องนี้ผมว่าข้อเท็จจริงที่มีการถกเถียงกัน ยังต้องได้รับการปรับปรุงให้สมบูรณ์กว่านี้ เป็นหน้าที่ของรัฐและเป็นหน้าที่ของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ต้องให้ข้อมูลที่สมบูรณ์กว่านี้ ต้องพยายามชี้แจงต้องพยายามอธิบายให้คนที่เขาไม่เห็นด้วยกับเราเข้าใจ ว่าสิ่งที่รัฐวางแผนหรือมีดำริที่จะทำนั้นมิใช่เป็นสิ่งที่เขากล่าวหา สิ่งที่รัฐกำลังจะทำ

ก็คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนจนโดยทั่วไป ขณะเดียวกัน บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีข้อมูลข้อเท็จจริงไม่สมบูรณ์ หรือมีข้อยุติที่ค่อนข้างจะฉาบฉวย ก็อย่าไปนึกว่าตนเองนั้นถูก 100% เสมอไปอย่าไปนึกว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่ตัวเองต้องการ หรือที่ตัวเองทำเท่านั้น ทำเพื่อคนจน เราต้องรับรู้ ว่ากำลังของเรามีมากน้อยแค่ไหน เราต้องรับรู้ว่ามีสิ่งท้อแท้หรืออยากให้ทุก ๆ ประเทศทำ ปัจจุบันนี้เหลืออยู่ 3 ประเทศเท่านั้น คือ จีน อินเดีย และไทย เราคิดหรือว่าคนสิงคโปร์ เขาฉลาดน้อยกว่าเราหรือรัฐบาลสิงคโปร์นี่เขาไม่สนใจคนจนของเขา เราคิดหรือไม่ว่า คนเกาหลีเขาฉลาดน้อยกว่าเราหรือรัฐบาลเกาหลีเขาช่างใจเจ้าแต่คุ้นไปยอมอเมริกาทั้งหมด เราคิดหรือว่าคนเม็กซิกันก็ดีหรือรัฐบาลเม็กซิโกก็ดี เขาต้องมีความรู้ในทางความคิดเห็น หรือมีประสิทธิภาพน้อยกว่าเรา เราเก่งอย่างไร เราจำต้องเจรจากับสหรัฐอเมริกาต่อไป และเราต้องเจรจาให้สำเร็จ และเราจะเจรจาโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและของคนจนทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นคนจนที่อาจจะได้รับความกระทบกระเทือนในเรื่องสิทธิบัตร หรือไม่ว่าจะเป็นคนจนที่อาจจะได้รับความกระทบกระเทือน ถ้าหากเราไม่สามารถส่งออก ถ้าหากโรงงานไม่สามารถดำเนินการตามปกติ ถ้าหากอีกเยอะแยะ เรามองประเด็นนี้ในเรื่องเดียวไม่ได้ เราต้องมองดูสภาพเศรษฐกิจทั้งหมด และผมขอรับประกันว่า รัฐบาลนี้ไม่ว่าจะทำอะไรโดยเฉพาะในเรื่องนี้ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ก็ดี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศก็ดี ผมก็ดี จะไม่ลืมคนจนและลืมไม่ได้ด้วยว่าคนจนอยู่ที่ไหน คนจนอยู่ทุกหนทุกแห่งในสังคมไทย คนจนที่อาจจะได้รับความกระทบกระเทือนในเรื่องสิทธิบัตรยา คนจนที่จะได้รับความกระทบกระเทือนเพราะไม่มีงานทำในโรงงาน คนจนที่อาจจะได้รับความกระทบกระเทือนเพราะว่าการส่งออก ส่งออกไม่ได้มากเท่าที่ควร ที่ทำงานอยู่ที่ท่าเรือ ที่ทำงานอยู่ตามที่ต่าง ๆ ในกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการผลิตเพื่อการส่งออกกับกระบวนการส่งออก ไม่ใช่เรื่องของคนจนที่ต้องอาศัยเรื่องยาอย่างเดียว และปัจจุบันนี้ก็เป็นที่พิสูจน์กันแล้วว่า 90 เปอร์เซ็นต์ของ

ยาที่ใช้ในเมืองไทยนั้น สິ่นวาระของการบังคับใช้ในสิทธิบัตรแล้ว ถ้าเมื่อมาถามผมว่า ต่อไปถ้าเผื่อยาเกิดขึ้นในอนาคตจะทำอย่างไร มีใครบ้างครับที่จะกันสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ แต่ทั้งนี้และทั้งนั้น ไม่ใช่เราจะไปยอมอเมริกาทุกอย่าง จุดยืนของรัฐบาลนี้เป็นจุดยืนที่เราจะปกป้องรักษาผลประโยชน์ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และในขั้นนี้ ณ บัดนี้เราไม่ได้ให้คำมั่นสัญญาอะไรกับประเทศอเมริกาเลย เราจะมีการประชุมปรึกษาหารือกันในเดือนหน้าคุณอมเรศ ได้รายงานผมตลอดทุกระยะ รัฐบาลนี้รับผิดชอบร่วมกัน ใครมีความเห็นใครมีข้อสังเกตเชิญครับ ประตุมผมเปิดรับอยู่เสมอ และจะพูดด้วยความจริงใจอยู่เสมอ แต่จะต้องพูดโดยอาศัยมูลฐานของข้อเท็จจริง และขอให้เข้าใจอย่างหนึ่งว่า ปัญหาที่ไม่ใช่เป็นปัญหาที่เราจะแก้ที่ประเด็นเดียว แต่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอีกหลาย ๆ เรื่อง

ปัจจุบันนี้นอกเหนือไปจากเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานแล้ว ก็เป็นเรื่องของการขาดแคลนกำลังคน เรื่องนี้ทางรัฐก็กำลังพยายามที่จะปรับปรุงแผนงานที่ผลิตวิศวกรให้เพิ่มขึ้นซึ่งผมเข้าใจว่า สภาพอุตสาหกรรมก็ได้มีโครงการที่เริ่มต้นตั้งอยู่แล้วกับทางด้านญี่ปุ่น เรามีแผนว่าเราจะผลิตวิศวกรเพิ่มขึ้น จากปีนี้ 3,400 คนเป็น 5,100 คนในปีหน้า และเป็น 6,100 คนในปี 2537 นอกจากนั้น เรายังมีแผนที่จะจัดตั้งมหาวิทยาลัยต่าง ๆ อีกประมาณ 5 แห่งด้วยกัน ทางด้านการเงิน อันนี้ผมคงไม่พูดมาก เพราะทางด้านธนาคาร ทางด้านกระทรวงการคลัง ก็พูดอยู่เสมอว่าเราจะมีการผ่อนคลาย ระบบการเงินของเราในแนวโน้มจะดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ เรื่องความยากจนของคนไทย ผมได้วิงวอนให้ท่านนักธุรกิจทั้งหลายแสดงความรับผิดชอบมากกว่านี้ในการจ่ายภาษี ในขณะที่เดียวกัน นอกเหนือไปจากการจ่ายภาษีแล้วผมว่ายังมีกิจกรรมอีกหลายอย่าง ซึ่งถ้าหากทางอุตสาหกรรมไทยก็ดี หรือทางธุรกิจไทยก็ดี จะคำนึงถึงก็จะเป็นประโยชน์มาก ปัจจุบันนี้มีโครงการหรือแผนงานที่นำโดยองค์กรเอกชนที่บริษัทใดบริษัทหนึ่งเข้าไปรับผิดชอบในการพัฒนาหมู่บ้าน ผมเข้าใจว่ามี 60-70 บริษัทแล้วที่

เข้าไป เรื่องนี้รัฐมนตรีมีชัย วีระไวทยะ รู้เรื่องมากกว่าผม และผมอยากขอให้ทางสภาอุตสาหกรรมและทางด้านสมาชิก ลองพิจารณาดูด้วยว่าบริษัทมีกำลังเงิน กำลังคน พอที่จะไปช่วยในโครงการเหล่านี้หรือไม่ เพราะอันนี้เป็นสิ่งหนึ่ง ที่ผมคิดว่าจะเป็นการช่วยกระจายรายได้ ไม่ใช่เป็นการ ให้การกุศลเท่านั้น แต่เป็นการช่วยเหลือให้เขามีขีดความสามารถในอันที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้น วิธีการนี้เป็นวิธีการ ที่ผมคิดว่าน่าจะได้มีการส่งเสริมสนับสนุนต่อเนื่องเป็น กระบวนการต่อไป

งานของรัฐบาลนี้ยังมีอีกมาก มีปัญหาเรื่องน้ำกินน้ำ ใช้ในชนบท มีปัญหาที่จะต้องปรับปรุงระบบ เพิ่มทุนธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม มลภาวะควั่นดำควั่นขาวในกรุงเทพฯ ทุกๆ วันคน กรุงเทพฯ 6 ล้าน 8 ล้านคน สูดสารตะกั่ว สูดควั่นดำควั่น ขาวไปเรื่อย ซึ่งเสร็จแล้วภาระก็จะตกอยู่ที่รัฐ เพราะว่ ปัญหาของโรคที่ตามมาอันเป็นปัญหาที่ทำให้รัฐต้องมีราย จ่ายมากขึ้นเป็นอย่างมาก ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาการไม่ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดของปัญหาสังคมนั้น เป็นปัญหาที่จะต้องใช้จ่ายเงินทั้งนั้น และปัญหาสังคมเป็นปัญหา ที่แก้ไม่หมด ยิ่งโลกเจริญ ยิ่งสังคมเจริญ ปัญหาจะสืบเนื่อง ต่อไป ถ้าเมื่อเราไม่มีเงินมาช่วยแก้ปัญหาสังคม สถานการณ์ จะยิ่งหนักมากขึ้น เพราะฉะนั้นขอเรียนด้วยความสัตย์จริงว่า รัฐบาลชุดนี้จะประกอบด้วยทั้งอดีตข้าราชการและนักธุรกิจ แต่พวกผมไม่ใช่ข้าราชการพวกผมใช้ระบบธุรกิจมาปฏิบัติ งานของรัฐบาลและของประเทศชาติ และพวกผมมีความมั่นใจว่าระบบเศรษฐกิจเสรี ระบบเศรษฐกิจที่รัฐมีบทบาทน้อย ลงไป ระบบเศรษฐกิจที่เปิด ระบบเศรษฐกิจที่แข่งขัน ระบบ เศรษฐกิจที่ไม่มีการผูกขาด ระบบเศรษฐกิจที่มีการตรวจตรา ได้ ระบบเศรษฐกิจที่มีกระบวนการตัดสินใจที่แน่ชัดและโปร่ง แจ้งและระบบเศรษฐกิจที่เอกชนเป็นผู้นำและเป็นแกนนำนั้น เป็นระบบเศรษฐกิจที่ดีที่สุด และจะเป็นระบบเศรษฐกิจที่น่า ผลประโยชน์ให้กับรัฐให้กับประชาชนมากที่สุด และระบบ เศรษฐกิจนี้ไม่ว่าจะมีเรื่องการเมือง หรือสะดุดเรื่องอะไร

ต่ออะไร ระบบเศรษฐกิจนี้จะต้องอยู่ตลอดไป เพราะถ้าหาก เราไม่มีระบบเศรษฐกิจนี้แล้วเราจะไม่มีเงินไปแก้ปัญหาสังคม

ขอบคุณครับ

ผู้ดี

เมื่อมีอะไรที่เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์หรือนักหนังสือพิมพ์ ผมก็มักคิดถึงคุณพ่อเสมอ คุณพ่อของผมเป็นนักหนังสือพิมพ์ เคยทำหนังสือพิมพ์มาแล้วหลายฉบับทั้งภาษาไทยและภาษาฝรั่ง เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามครอนิกเกิล นับเป็นหนังสือพิมพ์ฝรั่งฉบับแรกในเมืองไทยที่มีคนไทยเป็นบรรณาธิการ เป็นผู้ร่วมก่อตั้งสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และเป็นนายกสมาคมหนังสือพิมพ์คนแรก

ครั้งนั้นก็เช่นกัน เมื่อคุณบัญญัติ ทัศนียะเวช นายกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย มีหนังสือมาขอบทความเพื่อนำลงพิมพ์ในหนังสือประจำปีของสมาคมฯ ผมได้รับปากไปว่าจะเขียนให้ เมื่อได้รับปากไปแล้วผมก็ได้นั่งนึกถึงเรื่องที่จะเขียน ซึ่งทำให้ผมหวนคิดไปถึงคุณพ่อ คุณพ่อของผมได้เขียนบทความทั้งภาษาไทยและอังกฤษไว้มาก ผมจึงไปค้นหาเอกสารและหนังสือเก่า ๆ ของคุณพ่อ เพื่อดูความคิดความเห็นของคุณพ่ออาจจะได้ประเด็นมาเขียนบทความ จึงได้พบบทความชิ้นหนึ่งซึ่งคุณพ่อผมเขียนไว้นานแล้ว เคยตีพิมพ์ซ้ำในหนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพของคุณพ่อ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2517 บทความนั้นชื่อ “ผู้ดี” ผมอ่านแล้วบังเกิดความรู้สึกว่า ข้อเขียนชิ้นนี้มันช่างตรงกับใจของผมเสียจริง ๆ อีกทั้งชื่อของบทความก็ช่างใกล้เคียงกับสมญานามที่เพื่อนนักหนังสือพิมพ์บางคนตั้งให้ผม คือ “ผู้ดีรัตนโกสินทร์” และ “ผู้ดีมีปัญญา” นอกจากชื่อจะพ้องกันแล้ว เนื้อหาก็ก็น่าเกี่ยวเนื่องกับเพื่อนนักหนังสือพิมพ์ด้วย ผมจึงขอนำบทความนี้มาบรรณาการแต่เพื่อนนักหนังสือพิมพ์แทนข้อเขียนของผม เพราะดูจะเหมาะสมดี เมื่ออ่านบทความดังกล่าวจบแล้ว เพื่อนนักหนังสือพิมพ์ก็คงประจักษ์เช่นเดียวกับตัวผมว่า ไม่ว่าใครซึ่งก็รวมทั้งตัวผมและเพื่อนนักหนังสือพิมพ์ต่างก็เป็น “ผู้ดี” ได้เท่า ๆ กัน ถ้าหากมีความซื่อตรงต่อหน้าที่ และซื่อสัตย์สุจริตต่อประเทศชาติ ไม่ใช่จะมากะเกณฑ์ให้ผมเป็นคนเดียว และเพื่อที่จะให้ประเทศชาติของเราเจริญรุ่งเรือง

เราจำเป็นต้องมีคนที่เป็น “ผู้ดี” เป็นจำนวนมาก ๆ ด้วย บทความที่คุณพ่อผมเขียน มีดังต่อไปนี้ครับ

“ผู้ดีไม่จำเป็นต้องเป็นลูกหลานผู้มีบุญวาสนาหรือผู้มียศถาบรรดาศักดิ์หรือผู้ร่ำรวย บุคคลดังกล่าวแล้วนี้เป็น “ผู้เลว” ถมเถไป

คำว่าผู้ดี เป็นคำกว้าง แทบไม่ต้องอธิบาย ท่านเข้าใจความหมายเป็นอย่างดี ท่านรู้ว่าผู้ที่มีหาชนนับหน้าถือหน้านั้น ผู้ไหนเป็นผู้ดี ผู้ดีเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์สุจริตต่อสังคม และซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ผู้ดีย่อมปฏิบัติทุกสิ่งทุกอย่างที่ปวงชนว่าเป็นสิ่งดีงาม ซาติใดมีผู้ดีอย่างนี้มากชาตินั้นก็เจริญ ซาติใดมีผู้ดีอย่างนี้น้อยชาตินั้นก็เสื่อมโทรม ผู้ดีคนใดหากได้มาซึ่งสิทธิอะไรเป็นพิเศษ ผู้ดีคนนั้นก็สำนึกกันไว้ว่า เขาจะต้องมีความรับผิดชอบเป็นพิเศษตามมาด้วย

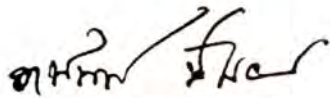
ผมยืนยันว่า นักหนังสือพิมพ์จักต้องเป็น “ผู้ดี” เพราะท่านมีสิทธิพิเศษยิ่งกว่าปวงชนธรรมดา ท่านจึงต้องมีความรับผิดชอบเป็นพิเศษเพิ่มขึ้น เมื่อท่านมีหรือได้มาซึ่งสิทธิพิเศษ ท่านก็จักต้องเป็นผู้ดี จะได้ใช้สิทธิพิเศษนี้ในทางที่ดีที่ควร

ขอยกตัวอย่างสักสองอย่างที่ผมกล่าวว่ามีนักหนังสือพิมพ์มีสิทธิพิเศษ

1. ในที่ประชุมสำคัญ เขาจัดที่นั่งให้ท่านเป็นพิเศษ ไม่ต้องไปปะปนกันกับผู้อื่นท่านได้เห็นดี ได้ยินชัด เพื่อท่านจะได้ทำหน้าที่ของท่านได้โดยสะดวก หน้าที่อันสำคัญนี้ก็คือท่านจะได้เสนอข่าวโดยถูกต้องเที่ยงธรรม ให้มหาชนได้เข้าใจเรื่องราวโดยถูกต้องแจ่มแจ้ง ท่านเสนอข่าวนั้นเพราะท่านได้เห็นมาแก่ตา ไม่ใช่ท่านยกเมฆ ท่านทำหน้าที่ของท่านเป็นอย่างดี ท่านจึงสมควรได้รับสิทธิพิเศษ และท่านก็สำนึกในความรับผิดชอบของท่าน ดังนั้นแหละท่านจึงต้องเป็นผู้ดีผู้เจริญ

2. ท่านมีสิทธิพิเศษสำคัญที่คนอื่นเขาไม่มี คือท่านเขียนลงในหน้ากระดาษหนังสือพิมพ์ ดิชมใคร ๆ ก็ได้ จริงอยู่ท่านทำได้ภายในขอบเขตที่ไม่ถึงหมิ่นประมาท หากบาง

คราว ท่านก็อาจจะล้มเซตไปบ้าง แต่ผู้ที่ถูกตีเข่าขึ้นคร้าน
ไม่ยากที่จะไปก่อความยาวสาวความยืด ท่านเป็นผู้ดี ถ้า
ท่านถือหลักว่าจะชมผู้ที่ควรชม จะสรรเสริญผู้ที่ควรได้รับความ
สรรเสริญ จะดีผู้ที่ควรถูกตี ท่านไม่มีอคติ ท่านทำ
หน้าที่ของท่านด้วยความซื่อสัตย์ ท่านมิได้หวังอะไรตอบแทน
จากผู้หนึ่งผู้ใด ท่านมีสิทธิพิเศษกว่าผู้อื่นแต่ท่านมิได้ใช้
สิทธิพิเศษนี้ในทางผิด ท่านสำนึกในความรับผิดชอบต่อ
สังคมและต่อศีลธรรม ดังนั้นแหละท่านจึงต้องเป็นผู้ดีผู้เจริญ”

(นายอนันท์ บันขารชุน)

นายกรัฐมนตรี

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ 5/2535

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล

ด้วยรัฐบาลได้เข้ามารับหน้าที่ในการบริหารประเทศ และจะพ้นหน้าที่ในประมาณต้นเดือนเมษายน 2535 นี้ จึงเห็นเป็นการสมควรที่จะได้ประมวลรวบรวมผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ จัดพิมพ์เป็นหนังสือ รายงานผลงานของรัฐบาล เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและแนวทางในการบริหารต่อไป

ฉะนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุผลตามความมุ่งหมาย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (6) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล ดังนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการฯ ประกอบด้วย

1.1 นายสถาพร กวิตานนท์
เลขาธิการนายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
1.2 นายชัชฎภัย บุรุษพัฒน์
รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมการ
1.3 นายนพดล เสงเจริญ
รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	กรรมการ
1.4 นายวิษณุ เครืองาม
รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	กรรมการ
1.5 นายชาคริต จุลกะเสวี
ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
1.6 หม่อมราชวงศ์ วุฒิเลิศ เทวกุล
ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
1.7 นายสนธิ เตชานันท์
ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
1.8 นายวิชัย สุวรรณรัตน์
รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร	กรรมการ
1.9 นายบุญญรักษ์ นิงสานนท์
รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง	กรรมการ
1.10 นางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์
โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ

1.11 นายจักรมณฑ์ ผาสุกวนิช ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	กรรมการ
1.12 นายกำธร จันทรแสง ผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	กรรมการ
1.13 นายสมชาย กรสวนสมบัติ ผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการ กชช. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
1.14 นายธนพล วัฒนกุล	กรรมการ
1.15 นายกำพล แก้วทงนงศ์ ผู้อำนวยการกองงานนายกรัฐมนตรี	กรรมการและ เลขานุการ
1.16 นายฐานิต ชัยยศ หัวหน้าฝ่ายสุนทรพจน์และสารสนเทศ กองงานนายกรัฐมนตรี	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการอำนวยการฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) พิจารณาวางแผนและอำนวยการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล
- (2) กำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมเพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายต่าง ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และแนวทางที่ได้กำหนดไว้
- (3) มีอำนาจเชิญบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง ขอเอกสารหลักฐานหรือความเห็นจากบุคคลส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ
- (4) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงานหรือบุคคล เพื่อช่วยปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น

2. คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายประมวลข้อมูลและเอกสาร ประกอบด้วย

2.1 นายกำธร จันทรแสง	ประธานกรรมการ
2.2 นายกำพล แก้วทงนงศ์	รองประธานกรรมการ
2.3 นายสิญชัย ผ่องอุดม	กรรมการ
2.4 นายสมาน พันธุ์คำ	กรรมการ
2.5 นายสุรัชย์ ภู่งประเสริฐ	กรรมการ
2.6 นายบัญชา เขียวชะเอม	กรรมการ
2.7 นายฐานิต ชัยยศ	กรรมการ
2.8 นายไมตรี อินทุสุต	กรรมการ
2.9 นายสมณัฐ วิริยาภรณ์	กรรมการ
2.10 นางสาววิไลพร ลีวเกษมศานต์	กรรมการ
2.11 นางสาวปราณี ศรีศรากร	กรรมการและ เลขานุการ
2.12 นายปัญญา ทองประเสริฐ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
2.13 นางรุระภาณีย์ อาจารย์วงศ์	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) ติดต่อ ประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อขอข้อมูล เอกสาร หลักฐานผลการดำเนินงานของรัฐบาล
- (2) ประมวลและจัดทำข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำรายงาน และเพื่อมอบให้ คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายบรรณาธิการพิจารณาดำเนินการต่อไป
- (3) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของ รัฐบาลมอบหมาย

3. คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายบรรณาธิการ ประกอบด้วย

3.1 นายสมชาย กรสวนสมบัติ	ประธานกรรมการ
3.2 นายศักดิ์เจริญ ภาวุธานนท์	กรรมการ
3.3 นายอรณพ ตั้งคณานุกุลชัย	กรรมการ
3.4 นายสันติ บุญประดับ	กรรมการ
3.5 นายมนตรี ไสคดียานูรักษ์	กรรมการ
3.6 นายชยะ หัสดีเสวี	กรรมการ
3.7 นายบัญชา เขียวชะเอม	กรรมการและ
เลขานุการ
3.8 นางสาวอลิศรา บุญลี	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) นำข้อมูล เอกสารหลักฐาน เพื่อเขียนบรรยาย เนื้อหาสาระผลการดำเนินงานของรัฐบาล รวมทั้งจัดทำทမ်းภาษาฉันทายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง
- (2) จัดทำต้นฉบับรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาลเพื่อมอบให้คณะกรรมการดำเนินงานฝ่าย จัดพิมพ์รายงานพิจารณาดำเนินการต่อไป
- (3) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของ รัฐบาลมอบหมาย

4. คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายจัดพิมพ์รายงาน ประกอบด้วย

4.1 นายวิชัย สุวรรณรัตน์	ประธานกรรมการ
4.2 นายธนพล วัฒนกุล	รองประธานกรรมการ
4.3 นายกำพล แก้วทงนงค์	กรรมการ
4.4 นางมาริยา รังสิโยกฤษฎ์	กรรมการ
4.5 นายฐานิต ชัยยศ	กรรมการ
4.6 นายบุญพิร์ พันธุ์วร	กรรมการ
4.7 นางสาวสมลักษณ์ สงสัมพันธ์	กรรมการ
4.8 นางสุชาดา วงศาโรจน์	กรรมการ
4.9 นายวิสุทธิ์ นีรัตติวงศ์กรณ์	กรรมการ
4.10 นางลินดา อิศรางกูร ณ อยุธยา	กรรมการ

4.11 นางน้ำเพชร กายบริบูรณ์	กรรมการ
4.12 นางดวงใจ กล่อมจิตต์	กรรมการ
4.13 นางมลลิกา ผ่องพันธ์	กรรมการและ เลขานุการ
4.14 นายนริศชัย ป้อมเสือ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
4.15 นางสาวอนันยา เจียมศรีพงษ์	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) รับผิดชอบงานศิลปกรรมและดำเนินการออกแบบจัดรูปเล่มรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล รวมทั้งจัดหาภาพประกอบ

(2) พิจารณาคัดเลือกโรงพิมพ์เพื่อจัดพิมพ์รายงาน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอำนวยการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล

(3) จัดพิมพ์รายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล รวมถึงตรวจสอบความถูกต้องตามขั้นตอนการพิมพ์

(4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาลมอบหมาย

ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน ให้คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายต่าง ๆ ประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และดำเนินงานให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการอำนวยการฯ มอบหมาย

สำหรับเบี้ยประชุมให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2533 โดยให้เบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2535 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2535

(นายอนันท์ ปันยารชุน)
นายกรัฐมนตรี

งานของรัฐบาล อานันท์ ปันยารชุน (เล่มที่ 1)

พิมพ์ครั้งที่ 1

จำนวน 50,000 เล่ม

มีนาคม 2535

จัดพิมพ์โดย สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

สำนักนายกรัฐมนตรี

เลขประจำหนังสือสากล

ISBN 974-7770-86-5

ความคิดสร้างสรรค์ ออกแบบ: บริษัท ไมเคอร์น แอสโซซิเอท เพรส จำกัด

ถ่ายภาพ

นายบุญฤทธิ์ พิณอ้วน

นายอรุณ เพ็ญสุขไสกุล

นายตระกูล ผิวคำ

นายสุวิธา เปรมใจชื่น

แบกลี, พิมพ์

บริษัท เจ.พี.เอ็ม. โปรดักส์ จำกัด 552-8491-6

